

IES FRANCESC RIBALTA

PROPOSTA PEDAGÒGICA

DEPARTAMENT DE

CULTURA CLÀSSICA

GREC I i GREC II

(DIÛRN, NOCTURN I DISTÀNCIA)

DESCOBRINT LES NOSTRES ARRELS CLÀSSIQUES

(1r BATXILLERAT)

CULTURA CLÀSSICA (3r ESO)

TALLER D'APROFUNDIMENT (2n, 4t ESO)

CURS 2024-2025

El Departament de Cultura Clàssica (Grec) acorda per unanimitat la següent Proposta Pedagògica:

1. Introducció.

1. 1. Justificació de la proposta pedagògica. (2-10)

1. 2. Contextualització. (12-17)

1. 3. Composició i grups a càrrec del departament. (18)

2. Objectius. (19-35)

a) ESO: Finalitats, principis generals, principis pedagògics i objectius de l'etapa. (RD 217/2022 i Decret 107/2022)

b) Batxillerat: Finalitats, principis generals, principis pedagògics i objectius de l'etapa.(RD 243/2022 i Decret 108/2022).

c) ESO: Objectius generals vinculats amb les competències específiques i clau de Cultura Clàssica.

d) ESO: Objectius mínims exigits (depenent de cada nivell).

e) Objectius generals vinculats amb les competències específiques i clau de Grec I i II.

f) Objectius generals vinculats amb les competències específiques i clau de Descobrint les nostres arrels clàssiques.

3. Competències clau. (36-61)

4. Sabers bàsics. (62-68)

4.1. Elements transversals: (69-81)

a) Foment de la lectura. Comprensió lectora. Expressió oral i escrita.

b) Comunicació audiovisual. Tecnologies de la informació i de la comunicació. c) Emprenedoria. d) Educació cívica i constitucional.

5. Situacions d'aprenentatge (en les programacions d'aula)

6. Unitats didàctiques. (80-114)

6. 1. Organització de les unitats didàctiques (objectius de la unitat, sabers bàsics, criteris d'avaluació, competències, activitats i estratègies d'ensenyament i aprenentatge, recursos didàctics, activitats d'avaluació, i activitats de reforç i ampliació). (80-98)

6. 2. Distribució temporal de les unitats didàctiques. (99-113)

7. Mesures de resposta educativa per la inclusió de l'alumnat amb NESE o amb alumnat que requerisca actuacions per la compensació de les desigualtats: mesures de nivell III i IV. (114-125)

8. Avaluació. (126-170)

a. Criteris d'avaluació. (126-137).

b. Instruments d'avaluació (i la seua relació amb els criteris d'avaluació).(138-141)

c. Criteris de qualificació (142-158)

d. Metodologia. (159-170)

9. Activitats complementàries (171)

10. Avaluació de la pràctica docent i indicadors d'èxit. (172-178)

Annex I. Mesures d'implementació dels Plans d'actuació (Millora) i projectes d'innovació. (179-183)

Annex II. Pla de reforç (184-186)

Annex III. Ús de les llengües cooficials i / o estrangeres. (187)

Annex IV. Planificació de reunions del departament. (187)

1. INTRODUCCIÓ

1. 1. Justificació de la proposta pedagògica.

a. 1. Normativa.

L'aparat 4.2.2.1.b. de la *RESOLUCIÓ de 22 de juliol de 2024, del secretari autonòmic d'Educació, per la qual s'aproven les instruccions per a l'organització i el funcionament dels centres que imparteixen Educació Secundària Obligatòria i Batxillerat durant el curs 2024-2025*, parla de la Proposta pedagògica de departament i diu:

1. Cada departament, coordinat i dirigit pel cap de departament, i en el cas dels centres privats l'òrgan amb competències anàlogues, ha d'elaborar la proposta pedagògica de departament, i ha de reflexionar de manera compartida sobre el sentit de les seues actuacions, la coherència de les propostes que ofereixen a l'alumnat i l'adequació de l'organització i la selecció dels materials.
2. La proposta pedagògica de cada departament, d'acord amb la línia pedagògica acordada i en funció de les característiques de l'alumnat i de l'entorn del centre, ha de concretar els elements del currículum necessaris per a planificar l'acció educativa per a cada matèria. Així mateix, per a la valoració general del progrés de l'alumnat cal incloure els instruments d'arregla d'informació i els criteris de qualificació qualitativa i quantitativa, alhora que cal preveure les mesures de resposta educativa per a la inclusió. Estos elements han de formar part de la proposta pedagògica corresponent, que s'ha d'arreglar en la concreció curricular del centre.
3. Les propostes pedagògiques corresponents als cursos d'ESO i de Batxillerat, elaborades durant el curs 2023-2024, seran objecte de revisió al llarg del curs 2024-2025.

D'acord amb l'aparat 4.2.2.1.c. (Programacions d'Aula) de la *RESOLUCIÓ de 22 de juliol de 2024, del secretari autonòmic d'Educació, per la qual s'aproven les instruccions per a l'organització i el funcionament dels centres que imparteixen Educació Secundària Obligatòria i Batxillerat durant el curs 2024-2025*:

1. Les programacions d'aula s'elaboraran per a cada curs escolar, per part del professorat, davall la coordinació de la COCOPE a partir de la concreció curricular de centre i les propostes pedagògiques de departament.

2. Les programacions d'aula han de projectar les intencions educatives del professorat en l'organització de les situacions d'aprenentatge i desenrotllament que s'oferiran al grup classe en el context educatiu, d'acord amb les característiques, els interessos i les necessitats col·lectives i individuals de l'alumnat.

3. Elements de les programacions d'aula.

A partir dels referents d'avaluació que es preveuen en el Decret 107/2022, de 5 d'agost, del Consell, pel qual s'estableix l'ordenació i el currículum d'Educació Secundària Obligatòria (DOGV 9403, 11.08.2022) i en el Decret 108/2022, de 5 d'agost, del Consell, pel qual s'estableixen l'ordenació i el currículum de Batxillerat (DOGV 9404, 12.08.2022), les programacions d'aula partiran de la proposta pedagògica de departament i caldrà que incloguen per a cada matèria o àmbit, almenys, els elements següents:

a) *Les situacions d'aprenentatge adaptades a les característiques del grup.*

b) *Els criteris d'avaluació vinculats a les competències específiques i associats a les situacions d'aprenentatge plantejades.*

c) *L'organització dels espais d'aprenentatge.*

d) *La distribució del temps.*

e) *La selecció i organització dels recursos i materials.*

f) *Les mesures d'atenció per a la resposta educativa per a la inclusió.*

4. Les programacions d'aula corresponents als cursos d'ESO i de Batxillerat, elaborades durant el curs 2023-2024, seran objecte de revisió al llarg del curs 2024-2025.

5. Les indicacions següents són aplicables per a les programacions d'aula de tots els cursos de l'ESO i el Batxillerat:

a) Les programacions d'aula tindran en compte el que disposen el Decret 104/2018 i l'Orde 20/2019, en relació amb l'adequació personalitzada d'aquestes programacions, amb la finalitat que tot l'alumnat pugui participar en les activitats del seu grup classe i aconseguir els objectius i les competències clau de l'etapa, de manera que es done resposta als diversos ritmes, estils i les capacitats d'aprenentatge.

b) D'acord amb el Decret 72/2021, de 21 de maig, del Consell, d'organització de l'orientació educativa i professional en el Sistema Educatiu valencià (DOGV 9099, 03.06.2021), els equips docents poden comptar amb l'assessorament del personal del departament d'orientació educativa i professional en el procés de personalització de les programacions d'aula a les característiques i necessitats del grup classe, ja que aquesta és la ferramenta més eficient per a donar la resposta educativa a la diversitat en els nivells II i III i, per tant, per a l'eliminació de les barreres a la inclusió més habituals.

c) L'avaluació de les programacions d'aula la realitzarà el personal docent responsable d'aplicar-les, d'acord amb els criteris adoptats per la COCOPE i en el marc de l'avaluació del PAM.

d) S'han d'incorporar mesures per a difondre les bones pràctiques en l'ús de les tecnologies de la informació i comunicació, així com mesures dirigides a la sensibilització, prevenció i erradicació de qualsevol classe de violència i discriminació.

6. Les programacions d'aula han d'estar a la disposició de tots els membres de la comunitat educativa. El personal especialitzat de suport ha de tindre en compte la programació d'aula per a adequar els programes personalitzats que duguen a terme amb l'alumnat.

7. En l'àmbit de la seua autonomia curricular, pedagògica i organitzativa, es podrà adoptar el model d'agrupació per àmbits, en primer, segon o tercer de l'ESO. En cas que s'opte per aquest model, l'organització de les matèries per àmbits es regirà pel que disposa l'article 11 del mencionat Decret 107/2022. En aquest sentit, s'ha de tindre en compte el Decret 66/2024, de 21 de juny, del Consell, pel qual es modifica el Decret 107/2022, de 5 d'agost.

Per la seua banda, en l'article 7.1.2. es parla de la concreció curricular i diu:

Concreció curricular 1. Les propostes pedagògiques de departament s'han d'ajustar al que disposa l'article 21.4 del Decret 107/2022, així com al que s'indica en els apartats 1.2.4. i 4.2.2.1.b d'aquestes instruccions. 2. Les programacions d'aula s'han d'ajustar al que disposa l'article 22 del Decret 107/2022, així com al que s'indica en l'apartat 4.2.2.1.c d'aquestes instruccions.

En l'article 21, punt 4 a) i b) del Decret 107/2022 i el 22, punt 4 a) i b) del Decret 108/2022 es diu sobre la programació:

a) Cada departament didàctic, coordinat i dirigit pel cap o la cap del departament, i, en el cas dels centres privats, l'òrgan amb competències anàlogues, ha d'elaborar i avaluar la proposta pedagògica de les matèries assignades al departament.

b) En cada proposta pedagògica, d'acord amb la línia pedagògica acordada i en funció de les característiques de l'alumnat i de l'entorn del centre, s'han de desenvolupar, completar, adequar i concretar els elements del currículum establerts per a cada matèria en els annexos II i III d'aquest. Així mateix, cada proposta ha d'incloure els instruments de recollida d'informació sobre el nivell d'assoliment de l'alumnat i les mesures de resposta educativa per a la inclusió.

Per la seua banda, l'article 22 del Decret 107/2022 i el 23 del Decret 108/2022 inclouen, a banda del que diu la RESOLUCIÓ de 22 de juliol de 2024 els següents aspectes:

Respecte a les programacions d'aula, s'han de tindre en compte les consideracions següents:

1. Cada docent ha d'elaborar i avaluar la programació d'aula de cadascuna de les matèries o àmbits que imparteix per a cada nivell i grup en coherència amb la proposta pedagògica de cada matèria.

2. La programació d'aula és el document on cada docent ha de projectar les intencions educatives en l'organització i desenvolupament de les situacions d'aprenentatge significatives. Aquestes s'han d'oferir a l'alumnat en el context de la vida quotidiana per tal de donar una resposta educativa ajustada a les característiques, els interessos i les necessitats col·lectives i individuals.

3. En les programacions d'aula, s'han de preveure les adequacions necessàries per a atendre l'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu des d'una perspectiva inclusiva i d'acord amb els principis del DUA.

La Resolució de 26 de juliol de 2021 del secretari autonòmic d'Educació i Formació Professional, per la qual s'aproven les instruccions per a l'organització i el funcionament dels centres que imparteixen Educació Secundària Obligatòria i Batxillerat durant el curs 2022-2023 deia sobre les programacions:

El punt 4 diu: D'acord amb el Decret 72/2021, de 21 de maig, del Consell, d'organització de l'orientació educativa i professional en el sistema educatiu valencià (DOGV 9099, 03.06.2021), els equips docents poden comptar amb l'assessorament del personal dels equips d'orientació en el procés de personalització de les programacions didàctiques a les característiques i necessitats del grup classe, ja que aquesta és l'eina més eficient per a donar la resposta educativa a la diversitat en els nivells II i III i, per tant, per a l'eliminació de les barreres a la inclusió més habituals.

En el punt 5, amb la finalitat d'ajustar-se a la realitat actual dels centres educatius, es facilita un esquema d'una proposta pedagògica:

1. Introducció.

a) Justificació de la programació. b) Contextualització.

2. Objectius de l'etapa respectiva vinculats amb la matèria o l'àmbit.

3. Competències.

4. Sabers bàsics.

5. Unitats didàctiques. a) Organització de les unitats didàctiques. b) Distribució temporal de les unitats didàctiques.

6. Metodologia. Orientacions didàctiques.

a) Metodologia general i específica. Recursos didàctics i organitzatius. b) Activitats i estratègies d'ensenyament i aprenentatge. Activitats complementàries.

7. Avaluació de l'alumnat.

a) Criteris d'avaluació. b) Instruments d'avaluació. c) Criteris de qualificació. d) Activitats de reforç i ampliació.

8. Mesures d'atenció a l'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu o amb necessitat de compensació educativa.

9. Elements transversals

a) Foment de la lectura. Comprensió lectora. Expressió oral i escrita. b) Comunicació audiovisual. Tecnologies de la informació i de la comunicació. c) Emprenedoria. d) Educació cívica i constitucional.

10. Avaluació de la pràctica docent i indicadors d'èxit.

La programació del Departament de Cultura Clàssica (Grec) té les següents finalitats:

* Facilitar la pràctica docent en l'ensenyament de les matèries assignades anualment al Departament. En aquest cas es tracta de les matèries de **Grec I** (1r Batxillerat) dels torns Diürn, Nocturn i Distància, així com de la matèria optativa **Descobrint les nostres arrels clàssiques** en 1r de Batxillerat i **Cultura Clàssica** de 3r ESO. La matèria de Grec, com altres del currículum de l'ensenyament obligatori i post-obligatori, es compon d'una quantitat de continguts conceptuals considerable.

Els Decrets 107/2022 i 108/2022 es refereixen a les matèries **Grec II** en 2n de batxillerat, **Grec I**, i **Descobrint les nostres arrels clàssiques** de 1r de Batxillerat i **Cultura Clàssica en 3r d'ESO**.

La programació és un nivell intermedi entre el caràcter generalitzador de la normativa vigent i la programació d'aula o quefer diari al si de la classe. A banda, en la matèria Taller d'Aprofundiment de 2ESO i 4ESO s'oferiran sabers bàsics de Cultura Clàssica semblants als de 3ESO.

* Assegurar la coherència entre les intencions educatives del professorat i la posada en pràctica en l'aula. El dia a dia de la classe implica un elevat component modificador sobre el caràcter regulador de la programació. Entre aquest estira i afluixa es produeixen una gran quantitat de moments en què resulta necessari adoptar algun canvi de procediment sobre el que s'havia programat en un primer moment, i la pròpia programació ajuda al professorat a seguir un camí que la dinàmica diària pot anar desviant o desvirtuant de manera progressiva.

Açò significa que la programació domina la línia general del desenvolupament de la classe, però no coarctava la necessària llibertat de la classe diària, on la intervenció amb l'alumnat pot comportar importants variacions respecte del que hom havia pensat o programat inicialment.

* Servir com a instrument de planificació, desenvolupament i avaluació del procés d'ensenyament i aprenentatge. Sobre la funció de la programació com a instrument de planificació és prou amb allò dit al punt anterior.

La proposta curricular que fa específica la programació permet endinsar la pràctica docent en uns sabers bàsics específics, uns procediments adients als sabers bàsics de referència i hauria, a més, de permetre servir com a instrument d'avaluació de la pràctica docent, en tant que s'erigeix com un punt de referència on acudir.

La programació permet controlar i avaluar si s'han estudiat tots els sabers bàsics previstos, com s'han estudiat, quines són les activitats que s'han programat per a abastar eixos sabers bàsics, quan s'han d'avaluar i com. Finalment, la informació recollida en totes aquestes actuacions fa possible avaluar la pròpia avaluació i realitzar els ajustos necessaris per a contribuir al pla de millora del centre.

* Oferir el marc de referència més pròxim per a organitzar les mesures d'atenció a la diversitat de l'alumnat. La programació didàctica permet, a més a més, dur a terme una atenció educativa singular, pel que fa a l'alumnat amb necessitat d'una atenció personalitzada. En particular, tenen ací importància els mínims exigibles que s'hi fan constar, que esdevenen una selecció de sabers bàsics fonamentals per a abastar els objectius de la matèria.

* Proporcionar elements d'anàlisi per a l'avaluació del projecte educatiu, de les concrecions del currículum i de la pròpia pràctica docent. Per a realitzar una avaluació és necessària l'existència prèvia d'un model comparador. La programació didàctica s'erigeix com model pròpiament, que dóna les pautes a seguir en la valoració de diversos aspectes:

- La contribució de les matèries de **Grec, Descobrint les nostres arrels clàssiques i Cultura Clàssica** a l'abast dels objectius del Projecte Educatiu del Centre (PEC).

- La retroalimentació que el PEC aporta a la nostra programació en matèria avaluadora i que permet corregir i millorar els objectius específics i transversals de la matèria concreta.

- Mesurar el nivell de compliment d'allò que s'ha programat i fer-ne les concrecions adients, dins de les propostes de millora, sense perdre de vista els objectius generals establerts en els decrets pels quals s'estableixen els currículums (**Grec I, Grec II, Descobrint les nostres arrels clàssiques i Cultura Clàssica**) i que diu el camí a seguir i els elements necessaris i imprescindibles per a fer-ho.

- Avaluar la tasca docent i aportar criteris per a contribuir de manera positiva al pla de millora.

a. 2. Les assignatures del departament (Cultura Clàssica, Descobrint les nostres arrels clàssiques i Grec) al currículum

En aquest apartat de justificació pensem que és pertinent també aportar què diuen els esmentats Decrets 107/2022 i 108/2022 respecte a les assignatures assignades al nostre departament en ESO i Batxillerat:

Decret 108 / 2022:

Grec I i II:

Les matèries Grec I i II de Batxillerat es presenten com a optatives per a l'alumnat de 1r i 2n que curse la modalitat Batxillerat d'Humanitats i Ciències Socials. Aquestes matèries tenen com a objectiu el coneixement bàsic dels principals aspectes lingüístics i culturals del món grec, així com descobrir la importància de la civilització hel·lènica en el naixement i evolució de la identitat europea i la seua pervivència en manifestacions culturals i artístiques de la cultura occidental.

L'estudi de la llengua grega contribueix en gran manera a l'aprenentatge d'altres llengües, ja que ajuda a adquirir destreses lingüístiques que milloren la comprensió i reflexió sobre la llengua pròpia, a més d'enriquir el repertori lèxic. Això promou el respecte a la diversitat lingüística, incentiva l'anàlisi crítica i ajuda a la maduresa personal i social de l'alumnat.

A més de l'estudi de la llengua, en aquestes matèries es treballen aspectes culturals que tenen com a finalitat reconèixer els referents de la civilització hel·lènica en l'experiència quotidiana de l'alumnat i relacionar-los amb altres sabers apresos. D'aquesta manera, es desenvolupa la capacitat d'anàlisi i esperit crític, l'autonomia personal i la comprensió del món actual de l'alumnat.

Mitjançant l'estudi de la matèria es fomenten competències clau com la competència en comunicació lingüística i la plurilingüè, perquè en ambdues preval l'expressió oral i escrita en diferents llengües i requereixen la mobilització de les habilitats necessàries per a comprendre, interpretar i produir missatges orals, escrits i multimodals.

En el mateix sentit, s'activa la reflexió sobre com funcionen la llengua pròpia i altres llengües en establir relacions entre aquestes, de manera que s'afavoreix l'estima pel coneixement del llenguatge i la cultura literària.

Al mateix temps, a través de la comprensió de conceptes polítics, històries, econòmics i socials del món grec i del llegat d'aquests en l'actualitat, es valora i respecta la diversitat cultural amb la qual cosa es fomenta la competència clau ciutadana. A més, s'activen actituds de respecte i compromís per la preservació d'aquesta part de la cultura hel·lènica.

Referent a la competència clau digital, en les matèries Grec I i II s'utilitzen recursos didàctics digitals tant per a l'aprenentatge com per a la creació de materials propis, individuals o en grup. D'aquesta manera, es contribueix a l'alfabetització digital de l'alumnat, ja que se l'orienta per a adquirir les habilitats necessàries en el maneig i tractament de la informació de manera veraç i contrastada.

Les competències clau personal, social i d'aprendre a aprendre i emprenedora es potencien també mitjançant l'estudi de la llengua i cultura gregues, ja que en crear o interpretar textos en grec es desenvolupa en l'alumnat l'acceptació de l'error com a motor d'aprenentatge, al mateix temps que s'activa el gust per aprendre com a manera de superació.

També s'impulsa la reflexió, el desenvolupament personal i la facultat de discernir críticament les fonts d'informació, analògiques o digitals, en el procés d'indagació, tant individual com en equip.

Així mateix, es fa conscient l'alumnat de la important herència cultural que des del passat ens ajuda a comprendre el present, i es promou d'aquesta manera la capacitat d'acceptar els canvis que suposen un progrés en l'autoconeixement propi. També impulsa una reflexió crítica i constructiva, alhora que promociona la imaginació i la creativitat per a afrontar la incertesa i decidir a partir de l'estudi de les dades.

Amb la reflexió sobre la llengua i la cultura gregues es desenvolupa també la competència clau en consciència i expressions culturals per mitjà del coneixement i la valoració dels vestigis materials i immaterials del món hel·lènica al nostre país, així com de l'anàlisi de la influència d'aquest passat en determinades expressions artístiques, la qual cosa afavoreix el desenvolupament de la identitat personal a través del diàleg intercultural.

L'establiment de la relació del passat amb el present potencia en l'alumnat la comprensió raonada de la societat en la qual viu.

La matèria Grec s'imparteix en els dos cursos de Batxillerat, de manera que l'estudi ha de ser gradual i progressiu, de menor a major dificultat, fent ús d'una metodologia activa i inductiva en la qual l'alumnat, amb l'ajuda del professorat, pugui anar construint els conceptes gramaticals. Per a dur a terme aquesta metodologia es prioritzen els criteris de freqüència i aprofitament de les estructures lingüístiques més utilitzades als textos clàssics grecs i la comparació d'aquestes estructures amb altres llengües del repertori individual de l'alumnat, amb la qual cosa es pretén aconseguir un procés d'aprenentatge personalitzat i adaptat als diversos ritmes de l'alumnat.

Es fomenten les activitats lingüístiques, de reflexió i d'anàlisi sobre temes transversals, que encuriosisquen el gust per la lectura i ajuden a la comprensió i expressió oral i escrita. Amb tot això, es potencia la capacitat crítica i l'autoestima de l'alumnat. Les matèries Grec I i II del Batxillerat es relacionen amb les matèries optatives de l'Educació Secundària Obligatòria Cultura Clàssica en 3r i Llatí, en 4t. A més, estan íntimament vinculades amb les matèries Llatí I i II de Batxillerat, ja que en totes dues matèries es treballen aspectes lingüístics i culturals de la civilització grecoromana.

El currículum de totes dues matèries, Grec I i Grec II, inclou cinc competències específiques amb la descripció corresponent, en la qual es proporciona també informació sobre les connexions amb les competències clau, principalment la competència plurilingüe i la ciutadana que presenta el grec com a eina per a l'aprenentatge i la comprensió d'altres llengües i de la cultura en general. Les competències específiques de Grec en Batxillerat s'estableixen al voltant de dos eixos principals: el primer té com a objectiu situar la lectura, la interpretació i la traducció de textos de diferent tipologia com a punt de partida per a l'aprenentatge de les llengües, a més de la cultura i civilització, i activar simultàniament els sabers de caràcter lingüístic i no lingüístic.

El segon eix comporta el desenvolupament de procediments que promouen una reflexió raonada, crítica, personal i col·lectiva al voltant dels textos i el llegat material i immaterial de la civilització hel·lena i la contribució d'aquesta a la cultura, la societat, la política i la identitat europea. Després de les competències específiques es presenten els sabers bàsics organitzats en quatre blocs que es presenten des de dues perspectives diferents: lingüística i cultural. L'ordre dels blocs no respon a cap jerarquia d'importància. Els quatre blocs són els següents:

El primer tracta del sistema de la llengua grega amb l'estudi de la morfologia i sintaxi de manera seqüencial i acumulativa en els dos cursos en els quals s'imparteix. L'objectiu és descobrir la llengua grega per mitjà del paral·lelisme gramatical amb la llengua llatina i amb altres llengües conegudes per l'alumnat. En aquest bloc es treballa la interpretació, producció i traducció de textos grecs graduats al nivell de l'alumnat.

El segon se centra en el grec i el plurilingüisme, amb la finalitat de descobrir la pervivència d'aquest en altres llengües modernes. En aquest bloc es treballen principalment les etimologies gregues mitjançant la comparació dels termes d'origen grec amb altres llengües del repertori individual de l'alumnat, sense oblidar la intermediació amb el llatí. D'aquesta manera, es pretén que l'alumnat amplie el cabal lèxic i en faci un ús precís en diferents situacions comunicatives.

El tercer bloc està dedicat a la literatura grega, l'objectiu primordial de la qual és despertar en l'alumnat l'interès per conèixer la literatura clàssica i la influència d'aquesta, i promoure'n la lectura com a font de plaer i de coneixement del món.

En el quart bloc es treballen els aspectes culturals i patrimonials del món grec, la influència en el món roma i la pervivència hui dia. S'estudien conceptes com la democràcia, l'oratòria, la mitologia, la història, la societat, la vida quotidiana, entre altres, i la influència d'aquests en les manifestacions artístiques i culturals. També es tracta el patrimoni material i immaterial de la cultura hel·lena que facilita la comprensió i posada en valor d'aquesta herència i de les arrels de la cultura europea.

Les situacions d'aprenentatge tenen com a principal objectiu promoure l'adquisició i desenvolupament de les diferents competències específiques de la matèria, si bé es recomana plantejar-les amb un enfocament interdisciplinari i coordinar l'ensenyament del grec amb el de la llengua i cultura llatines, si l'alumnat cursa ambdues matèries.

Finalment, s'estableixen els criteris d'avaluació amb els quals es valora el progrés de l'alumnat respecte a les competències específiques de la matèria. En suma, les matèries Grec 1 i II s'orienten en funció dels descriptors operatius per a aconseguir els objectius del Batxillerat i promoure l'adquisició i el desenvolupament de les competències clau necessàries per a enfrontar els reptes i desafiaments del segle XXI.

Descobrint les nostres arrels clàssiques (1r de Batxillerat)

Descobrint les nostres arrels clàssiques és una optativa que s'ofereix per a totes les modalitats de batxillerat, perquè l'alumnat pugui escollir-la tant a primer com a segon. La matèria es relaciona amb moltes altres matèries de totes les modalitats de batxillerat: d'Humanitats i Ciències Socials, en estudiar la cultura i les llengües clàssiques; d'Arts, en posar de rellevància els referents culturals i plantejar propostes creatives comunes a les dues modalitats que es troben a l'art i la literatura clàssiques; de Ciències i Tecnologia, en treballar els fonaments lèxics que són l'arrel de la majoria dels termes científics, com ara els de procedència mèdica i les empremtes dels primers avenços científics.

I del Batxillerat General, en investigar i constatar els orígens clàssics de gran part dels referents sociopolítics i culturals actuals.

El nom de la matèria optativa s'explica per la pròpia naturalesa proactiva en què es pretén la implicació de l'alumnat en el procés d'aprenentatge des del primer moment. Això s'aconsegueix incitant a la investigació i la recerca del lèxic especialitzat i els referents del món clàssic en el nostre dia a dia.

Usarem una metodologia activa que inclourà l'ús de les noves tecnologies a l'aula i la consulta de fonts d'informació fiables juntament amb la pràctica de l'expressió oral i escrita. Així mateix, es promou el debat argumentat sobre aquells fets del passat que s'han superat actualment i s'evita el presentisme, és a dir, jutjar des de la nostra perspectiva aspectes de les anteriors civilitzacions.

Aquesta optativa està dirigida a tot l'alumnat amb el propòsit que gaudisca en descobrir l'empremta del món clàssic al seu entorn (científic, cultural i sociopolític), ajudant-los a comprendre millor altres matèries del batxillerat. Té, per tant, un doble objectiu: d'una banda, enriquir el repertori lingüístic personal i la competència lingüística en relació amb l'expressió i la comprensió oral i escrita i per l'altra, descobrir fenòmens científics, històrics i culturals que tenen un reflex en l'actualitat i que són de gran utilitat per comprendre el present i generar una opinió argumentada.

Aquesta matèria contribueix al desenvolupament de diverses competències clau com, per exemple, en comunicació lingüística i plurilingüe, ja que proporciona les eines i els coneixements necessaris per fomentar la comunicació i expressió oral i escrita, en estudiar els procediments de formació de les paraules amb la finalitat formar ciutadans competents en la comunicació que interactuen en tots els àmbits de la vida.

També potencia la competència ciutadana, ja que l'estudi dels referents culturals posa en valor la diversitat lingüística i cultural de la societat gràcies a la comprensió de conceptes polítics, socials, històrics i econòmics del món clàssic i el seu llegat actualment, alhora que fomenta actituds de respecte i compromís per la preservació de la cultura com a bé universal. De la mateixa manera succeeix en competència digital, ja que en l'estudi d'aquesta matèria juga un paper primordial l'ocupació de recursos tecnològics per a l'aprenentatge i la realització de treballs en equip o individuals fent ús de continguts i propostes digitals.

La competència personal, social i d'aprendre a aprendre, i emprenedora es millora en desenvolupar capacitats tan importants com la cooperació, la creativitat, l'autoavaluació, l'acceptació de l'error com a motor d'aprenentatge, el maneig de recursos i tècniques de treball intel·lectual, les capacitats d'argumentació, el diàleg i la superació de nous reptes.

A més a més, promou la facultat de diferenciar críticament les fonts d'informació, analògiques o digitals, en el procés d'indagació, tant individual com en equip.

Pel que fa a la competència de consciència i expressió culturals, s'incentiva a través del descobriment, anàlisi i gaudi de tots aquells referents clàssics que es troben en les manifestacions artístiques, científiques i literàries posteriors, contribuint a adonar-se de la interrelació de la nostra civilització amb el món clàssic. I per últim, la competència matemàtica i en ciència, tecnologia i enginyeria s'enriqueix, ja que aporta uns coneixements de caràcter instrumental, complementari i polivalent, que serveixen per a comprendre millor tots els camps del saber i de la comunicació, al mateix temps que facilita la comprensió del vocabulari científic i tècnic amb el qual l'alumnat es troba en el seu dia a dia.

L'estudi d'aquesta matèria optativa es durà a terme respectant els diversos ritmes d'aprenentatge sense oblidar les mesures d'atenció a la diversitat ni el treball en equip. Tot això contribueix a estimular l'autonomia, capacitat crítica i autoestima mitjançant l'ús de mètodes d'investigació adequats. Les competències específiques que es formulen en aquesta matèria estan connectades entre si i, al seu torn, amb les competències específiques d'altres matèries, les competències clau i els desafiaments del segle XXI. Se centren a descobrir la importància de les llengües grega i llatina per a la comprensió i millora del vocabulari i a valorar i reflexionar sobre la importància i pervivència dels referents del món clàssic en l'actualitat.

Després de les competències específiques, s'enumeren els sabers bàsics organitzats en quatre blocs.

El primer d'aquests es presenta com una introducció per a entendre la rellevància del món clàssic en la identitat cultural europea. El segon bloc versa sobre els fonaments lèxics i la seua aplicació en la formació de paraules a fi de reconèixer el seu origen grec i llatí per a poder ampliar el repertori lèxic de l'alumnat, a més de proporcionar-li les eines per a fer un ús precís d'aquest en diferents situacions comunicatives. Els blocs tercer i quart se centren a proporcionar a l'alumnat les destreses i actituds necessàries perquè descobreixca els referents clàssics que han servit d'inspiració i guia en la ciència, l'art, la mitologia, la literatura, la societat i la política, així com el lèxic específic de cadascun d'aquests.

Aquests blocs tenen la finalitat primordial de promoure l'esperit crític i la reflexió sobre la influència de la cultura i la llengua grega i romana en la nostra societat actual. Les situacions d'aprenentatge es plantegen amb la finalitat de desenvolupar i promoure l'adquisició de les diferents competències específiques de la matèria, si bé es recomana dissenyar-les, atés un enfocament interdisciplinari. Per a finalitzar, s'estableixen els criteris d'avaluació que permeten valorar el nivell de desenvolupament competencial aconseguït en el procés d'aprenentatge.

Decret 107 / 2022

Cultura Clàssica 3r ESO i Taller d'Aprofundiment (2 i 4,ESO)

La presència de la matèria de Cultura Clàssica com a optativa d'oferta obligatòria en tercer d'Educació Secundària està del tot justificada pel fet de constituir un dels pilars bàsics de la cultura i ciència europees modernes. En establir la relació entre el passat i present s'afavoreix en l'alumnat el desenvolupament d'una visió crítica del seu entorn des d'una perspectiva lingüística, històrica, política, social, cultural, arqueològica i literària. Així mateix, es fomenta l'estudi de la Cultura Clàssica des de la perspectiva del moment històric en què es va desenvolupar sense emetre judicis de valor basats en la situació actual.

No podem comprendre i reflexionar sobre l'actualitat sense remuntar-nos al món grecoromà, base fonamental de nombrosos aspectes de la nostra civilització: la llengua, la vida quotidiana, la política, la ciència, el calendari i les festivitats, l'enginyeria, el dret, la filosofia, entre altres. La seua anàlisi i comprensió aporta a l'alumnat la capacitat per a valorar i respectar el patrimoni cultural i arqueològic des d'una posició sostenible i compromesa.

L'estudi de la matèria de Cultura Clàssica en l'Educació Secundària Obligatòria ajuda a potenciar les competències de l'alumnat, des de les tres dimensions que aquestes inclouen, conceptuals, instrumentals i actitudinals, perquè contribueix a afrontar una sèrie de desafiaments que connecten l'antiguitat clàssica amb els nostres dies.

Així doncs, aquest aprenentatge els capacita per a comprendre els múltiples vincles que continuen existint entre la cultura grecoromana i la nostra realitat actual.

A més, promou el seu desenvolupament personal davant el món que els envolta, cosa que reforça la seua habilitat per a enfrontar-se a la incertesa de la societat del segle XXI.

Igualment, fomenta tot allò que requereix una actitud democràtica a l'hora de resoldre pacíficament els conflictes i de posar sempre per damunt d'altres consideracions el bé comú, posant l'accent en la capacitat de negociació i comunicació inherent a tota societat democràtica i solidària.

Al seu torn, la Cultura Clàssica impulsa en l'alumnat l'adquisició d'un judici crític, ja que el situa enfront d'aspectes del món antic que l'evolució cultural de la humanitat intenta superar, com són l'esclavitud o la condició de la dona. Aquest acostament crític incorpora també, per tant, una reflexió ètica que posa de manifest la necessitat de combatre desigualtats i discriminacions.

L'alumnat també adquireix en el procés d'indagació, tant individualment com en equip, unes destreses bàsiques en el maneig de les noves tecnologies amb la valoració dels seus riscos i beneficis, a més de desenvolupar les seues capacitats d'aprendre a aprendre i distingir la informació primordial de la secundària.

En la matèria de Cultura Clàssica es tindrà present la diversitat de l'alumnat tenint en compte els seus diferents ritmes i formes d'aprenentatge, a fi de propiciar la capacitat d'aprendre individualment i d'impulsar el treball col·laboratiu. L'estudi de la matèria promou l'hàbit de lectura, així com una correcta comprensió i expressió oral i escrita, sense oblidar la competència digital i la comunicació audiovisual, pròpies de la societat actual. D'altra banda, el currículum de Cultura Clàssica contribueix al desenvolupament personal i social de l'alumnat, ja que reforça l'autoestima, l'autonomia, la reflexió i la responsabilitat.

Es treballaran de manera transversal temes tan importants com la igualtat de gènere, l'educació per a la salut, el consum responsable i la sostenibilitat en estudiar aspectes de la vida quotidiana del món clàssic com, per exemple, l'alimentació, la dona, l'esport o la higiene. La matèria de Cultura Clàssica millora el coneixement i maneig de les llengües oficials de la Comunitat Valenciana i d'altres llengües estrangeres i permet la consolidació del repertori lingüístic de l'alumnat a través de la reflexió sobre el funcionament de les llengües clàssiques i la seua evolució.

L'estudi d'aquesta matèria despertarà en l'alumnat la curiositat per ampliar el coneixement en altres àmbits en percebre la vinculació amb altres disciplines.

Es proposa per tant un enfocament didàctic "actiu" per a aquesta matèria. L'alumnat és el centre del procés d'ensenyament i aprenentatge, per la qual cosa convé partir dels seus propis interessos per a acostar la matèria al context actual, basant-se en situacions reals i quotidianes per a relacionar-les amb les del món antic.

L'estratègia metodològica es basa en l'exploració, cerca, descobriment i investigació del mateix alumnat, relacionant el seu present amb el passat grecoromà per mitjà de tallers, projectes d'investigació, visites, itineraris i dramatitzacions breus fent ús de les possibilitats que ens ofereixen les noves tecnologies.

La figura del professorat adquireix un paper fonamental com a inspirador i mediador de diferents situacions d'aprenentatge que impliquen el desenvolupament de les competències i l'atenció als desafiaments del segle XXI. Això suposa que el professorat exerceix també un paper actiu en el procés d'aprenentatge de l'alumnat.

Després de l'aproximació al món clàssic en l'etapa de Primària, la matèria de Cultura Clàssica en l'Educació Secundària Obligatoria proporciona una mirada més profunda al món grecoromà en qüestions culturals, de vida quotidiana, artístiques i científiques. Tot això contribueix al fet que l'alumnat tinga una presa de contacte amb el món clàssic que es podrà ampliar en la matèria optativa de Llatí d'aquesta mateixa etapa, o posteriorment en altres etapes i matèries segons els seus propis interessos i orientació acadèmica.

2. CONTEXTUALITZACIÓ

1. Context legal

El Reials Decrets 217/2022, de 29 de març, i 243/2022, de 5 d'abril, pel qual s'estableix l'ordenació i els ensenyament mínims de l'Educació Secundària Obligatòria i del Batxillerat, respectivament, regulen, entre altres aspectes, la finalitat, principis generals i pedagògics, objectius, organització general, matèries, competències clau, avaluació, promoció, atenció a les diferències individuals, alumnat amb NEE, dificultats d'aprenentatge, integració tardana al sistema escolar o altes capacitats intel·lectuals, elements transversals del currículum, l'autonomia dels centres docents, dret a l'avaluació objectiva de l'alumnat, participació i dret a la informació de pares, mares i tutors legals en el procés educatiu de l'Educació Secundària Obligatòria i del Batxillerat que competeixen al Govern en virtut de les competències que li confereix l'article 6. bis de la Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig.

Correspon al Consell, fent ús de les seues competències, i de conformitat amb l'abans mencionada potestat reglamentària atorgada a les administracions educatives, establir els elements del currículum que la normativa bàsica indica i concretar determinats aspectes d'ordenació acadèmica. En conseqüència, aquest decret concreta a la Comunitat Valenciana el currículum de les diferents assignatures de l'Educació Secundària Obligatòria i del Batxillerat, i desplega l'ordenació general d'ambdós etapes.

A l'hora de configurar el currículum, en aquest decret es fa referència als sabers bàsics, els criteris d'avaluació i els estàndards d'aprenentatge avaluable segons la distribució competencial indicada en l'article 6. bis de la Llei Orgànica 2/2006, en funció de la classificació de matèries en blocs d'assignatures troncal, específiques i de lliure configuració autonòmica. Com a elements del currículum que competeixen a l'Administració educativa de la Comunitat Valenciana, s'estableixen per a cada matèria orientacions didàctiques i metodològiques. D'altra banda, s'indiquen per a cada curs els sabers bàsics i criteris d'avaluació de manera que es complementen els establerts per la normativa bàsica, si és el cas, alhora que s'estableixen les relacions entre les competències i els sabers bàsics i criteris d'avaluació.

Adicionalment, el currículum es completa amb els estàndards d'aprenentatge avaluable de les matèries ubicades en el bloc d'assignatures de lliure configuració autonòmica.

Aquesta nova configuració del currículum, que el simplifica i li dona un caràcter més flexible, es troba orientada a atorgar un major grau d'autonomia pedagògica als centres docents. Aquests desenvoluparan i concretaran el currículum de les diferents matèries com a part del seu projecte educatiu. El currículum conté els elements per a permetre una acció coherent i progressiva, de manera que els equips docents puguen adoptar les decisions relatives a l'estructuració dels seus elements en les programacions docents.

Així, l'Administració educativa potencia l'autonomia dels centres, la qual també ha de vincular-se a un foment de la cultura de l'avaluació, com a mecanisme de millora contínua de la qualitat de l'ensenyament i dels processos d'ensenyament i aprenentatge. El currículum establert per mitjà d'aquest decret també estableix una intervenció educativa que preveu com a principi l'atenció a la diversitat de l'alumnat, i l'adaptació del currículum i els seus elements a les necessitats de cada alumne i alumna. Per a posar en pràctica una atenció personalitzada efectiva, en les aules i en els centres docents s'han de desenvolupar bones pràctiques que afavorisquen un bon clima de treball i la resolució pacífica de conflictes, potenciant la creació d'una escala de valors que incloga el respecte, la tolerància, la cultura de l'esforç i la superació personal. En aquest sentit, s'ha de facilitar la convivència i l'optimització dels processos d'ensenyament i aprenentatge en l'aula en un marc d'atenció a les necessitats i interessos de tot l'alumnat. També adquireix una especial importància l'aprenentatge basat en competències, que es caracteritza per la seua transversalitat i pel seu caràcter integral, atés que les competències constitueixen l'aplicació pràctica d'allò que s'ha après en una diversitat de contextos acadèmics, socials i professionals.

Així, el procés d'ensenyament-aprenentatge competencial ha d'abordar-se des de totes les matèries, la qual cosa implica un important canvi en les tasques que es plantegen a l'alumnat en l'aula i un plantejament metodològic innovador. Les metodologies didàctiques innovadores que incloguen l'aprenentatge cooperatiu, els projectes interdisciplinaris, l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació, i, en termes generals, qualsevol altra metodologia pròpia d'una educació inclusiva i orientada a l'aprenentatge per competències, contribuiran a una major motivació de l'alumnat, a un major grau d'adquisició de les competències i de l'èxit dels objectius de la corresponent etapa per part d'aquest, i conseqüentment, a una millora dels seus resultats. La legislació per la qual es regeix la següent programació és la següent:

Ordre 29 de juny 1992, de la Conselleria de Cultura, Educació i Ciència, per la qual s'aproven les instruccions que regulen l'organització i el funcionament dels centres docents que impartisquen ensenyaments de segon cicle d'Educació Infantil, Preescolar, Primària, General Bàsica, Educació Especial, Secundària Obligatòria, Batxillerat i FP, sostinguts amb fons públics i dependents de la Conselleria de Cultura, Educació i Ciència de la Generalitat Valenciana.

Decret 234/1997, de 2 de setembre, pel qual s'aprova el Reglament orgànic i funcional dels instituts d'Educació Secundària (DOGV 3073, 08-09-1997). Derogat pel **Decret 252/2019**, de 29 de novembre, del Consell, de regulació de l'organització i el funcionament dels centres públics que imparteixen ensenyaments d'Educació Secundària Obligatòria, Batxillerat i Formació Professional. (DOGV 8693, 09-12-2019).

Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació (BOE 106, 04-05-2006), modificada per **Llei orgànica 8/2013**, de 9 de desembre, per a la millora de la qualitat educativa (BOE 295, 10-12-2013).

Ordre 32/2011 de 20 de desembre de la Conselleria d'Educació, Formació i Ocupació, per la qual es regula el dret de l'alumnat a l'objectivitat en l'avaluació, i s'estableix el procediment de reclamació de qualificacions obtingudes i de les decisions de promoció, de certificació o d'obtenció del títol acadèmic que corresponga.

Llei 7/2012, de 23 de novembre, de la Generalitat, Integral contra la Violència sobre la Dona en l'Àmbit de la Comunitat Valenciana (DOGV 6912, 28-11-2012)

Reial decret 1105/2014, de 26 de desembre, pel qual s'estableix el currículum bàsic de l'Educació Secundària Obligatòria i del Batxillerat (BOE 3, 03-01-2015); *aplicable en 2n i 4t d'ESO i 2n de Batxillerat.*

Llei 10/2014, de 29 de desembre, de la Generalitat, de Salut de la Comunitat Valenciana (DOGV 7434, 31-12-2014).

Decret 87/2015, pel qual s'estableix el currículum i es desplega l'ordenació general de l'Educació Secundària Obligatòria i del Batxillerat a la Comunitat Valenciana (DOGV 7544, 10-06-2015).

Llei 8/2017, de 7 d'abril, de la Generalitat, integral del reconeixement del dret a la identitat i a l'expressió de gènere a la Comunitat Valenciana (DOGV 8019, 11-04-2017)

RD 562/2017, de 2 de juny, pel qual es regulen les condicions per a l'obtenció dels títols de graduat en Educació Secundària Obligatòria i de Batxiller, d'acord amb el que es disposa en el RD Llei 5/2016, de 9 de desembre, de mesures urgents per a l'ampliació del calendari d'implantació de la Llei orgànica 8/2013, de 9 de desembre, per a la millora de la qualitat educativa. (BOE 132, 03-06-2017).

Ordre 38/2017, de 4 d'octubre, de la Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Esport, per la qual es regula l'avaluació en Educació Secundària Obligatòria, en Batxillerat i en els ensenyaments de l'educació de les persones adultes a la Comunitat Valenciana (DOGV 8146, 10-10-2017). DEROGADA PELS DECRETS 107/2022 i 108/2022.

Llei 15/2017, de 10 de novembre, de la Generalitat, de polítiques integrals de joventut (DOGV 8168, 13-11-2017).

Decret 51/2018, de 27 d'abril, del Consell, pel qual es modifica el Decret 87/2015 (DOGV 8284, 30-04-2018). *Modifica els articles 2.4, 3, 17, 18, 35, 36, l'apartat 2 de la disposició final primera i els annexos III, IV i V del Decret 87/2015.*

Llei 4/2018, de 21 de febrer, de la Generalitat, per la qual es regula i promou el plurilingüisme en el sistema educatiu valencià (DOGV 8240, 22-02-2018).

Decret 104/2018, de 27 de juliol, del Consell, pel qual es desenvolupen els principis d'equitat i d'inclusió en el sistema educatiu valencià (DOGV 8356, 07-08-2018).

Llei 8/2018, de 7 d'abril, de la Generalitat, integral del reconeixement del dret a la identitat i a l'expressió de gènere a la Comunitat Valenciana. (DOGV 8436, 03-12-2018).

Llei 8/2018, de 20 d'abril, de la Generalitat de modificació de la Llei 10/2014, de 29 de desembre, de la Generalitat, de Salut de la Comunitat Valenciana (DOGV 8279, 23-04-2018)

Llei 23/2018, de 29 de novembre, de la Generalitat, d'igualtat de les persones LGTBI (DOGV 8436, 03-12-2018).

Llei 26/2018, de 21 de desembre, de la Generalitat, de drets i garanties de la infància i adolescència (DOGV 8450, 24-12-2018).

La Llei 4/2018, de 21 de febrer, de la Generalitat, per la qual es regula i promou el plurilingüisme en el sistema educatiu valencià (DOGV 8240, 22-02-2018).

Ordre 20/2019 de 30 d'abril, de la Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Esport per la qual es regula l'organització de la resposta educativa per a la inclusió de l'alumnat en els centres docents. (DOGV 8540, 03-05-2019).

Resolució de 24 de juliol de 2019, de la Secretaria Autonòmica d'Educació i Formació Professional, per la qual es dicten instruccions per a l'aplicació d'alguns dels principals procediments previstos en l'Ordre 20/2019. (DOGV 8602, 30-07-2019).

Decret 252/2019, de 29 de novembre, del Consell, de regulació de l'organització i el funcionament dels centres públics que imparteixen ensenyaments d'Educació Secundària Obligatòria, Batxillerat i Formació Professional. (DOGV 8693, 09-12-2019). Deroga el Decret 234/1997, de 2 de setembre, del Govern Valencià.

Llei Orgànica 3/2020, de 29 de desembre, per la qual es modifica la Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació. (BOE 340, 30-12-2020).

RESOLUCIÓ de 29 de març de 2021, de la Secretaria Autonòmica d'Educació i Formació Professional, per la qual es dicten instruccions per a l'adaptació del currículum, les programacions didàctiques i els criteris d'avaluació, promoció i titulació durant el curs 2020-2021, davant la situació ocasionada per la Covid-1. (DOGV 9052, 31-03-2021).

Decret 58/2021, de 30 d'abril, del Consell, determina la jornada lectiva del personal docent i el nombre màxim d'alumnat per unitat en centres docents no universitaris (DOGV 9077, 06-05-2021).

Decret 72/2021, de 21 de maig, del Consell, d'organització de l'orientació educativa i professional en el sistema educatiu valencià (DOGV 9099, 03-06-2021).

Llei orgànica 8/2021, de 4 de juny, de protecció integral a la infància i a l'adolescència enfront de la violència (BOE 134, 05.06.2021).

Reial decret 984/2021, de 16 de novembre, pel qual es regulen l'avaluació i la promoció en l'Educació Primària, així com l'avaluació, la promoció i la titulació en l'Educació Secundària Obligatòria, el Batxillerat i la Formació Professional (BOE 275, 17-11-2021).

Resolució de 23 de desembre de 2021, de la directora general d'Inclusió Educativa, per la qual es dicten instruccions per a la detecció i la identificació de les necessitats específiques de suport educatiu i les necessitats de compensació de desigualtats.

Reial Decret 217/2022, de 29 de març, per el qual s'estableixen l'ordenació i els ensenyaments mínims de l'Educació Secundària Obligatòria (BOE 30-03-2022).

Llei 6/2022, de 31 de març, de modificació del Text Refós de la Llei general de drets de les persones amb discapacitat i de la seua inclusió social, aprovat pel Reial decret legislatiu 1/2013, de 29 de novembre. (BOE 78, 01-04-2022).

Reial Decret 243/2022, de 5 d'abril, per el qual s'estableixen l'ordenació i els ensenyaments mínims del Batxillerat (BOE 06-04-2022).

RESOLUCIÓ de 12 de juliol de 2022, del secretari autonòmic d'Educació i Formació Professional, per la qual s'aproven les instruccions per a l'organització i el funcionament dels centres que imparteixen Educació Secundària Obligatòria i Batxillerat durant el curs 2022-2023. (DOGV 15-07-2021).

DECRET 107/2022, de 5 d'agost, del Consell, pel qual s'estableix l'ordenació i el currículum d'ESO.

DECRET 108/2022, de 5 d'agost, del Consell, pel qual s'estableixen l'ordenació i el currículum de Batxillerat.

DECRET 195/2022, de 11 de novembre, del Consell, d'igualtat i convivència en el sistema educatiu valencià. Deroga Decret 39/2008, de 4 d'abril, del Consell, sobre la convivència en els centres docents no universitaris sostinguts amb fons públics i sobre els drets i deures de l'alumnat.

ORDRE 10/2023, de 22 de maig, de la Conselleria d'Educació, Cultura i Esport, per la qual es regulen i concreten determinats aspectes de l'organització i el funcionament de l'orientació educativa i professional en el sistema educatiu valencià.

RESOLUCIÓ de 27 de juny de 2023, del secretari autonòmic d'Educació i Formació Professional, per la qual s'aproven les instruccions per a l'organització i el funcionament dels centres que imparteixen Educació Secundària Obligatòria i Batxillerat durant el curs 2023-2024.

DECRET 66/2024, de 21 de juny, del Consell, pel qual es modifica el Decret 107/2022, de 5 d'agost, del Consell, pel qual s'estableix l'ordenació i el currículum d'Educació Secundària Obligatòria, i l'Orde 19/2023, de 29 de juny, de la Conselleria d'Educació, Cultura i Esport, per la qual es regulen els procediments derivats del Decret 107/2022, de 5 d'agost, del Consell, pel qual s'estableixen l'ordenació i el currículum d'Educació Secundària Obligatòria, i del Decret 108/2022, de 5 d'agost, del Consell, pel qual s'estableixen l'ordenació i el currículum de Batxillerat, així com l'organització i el funcionament del Batxillerat nocturn i a distància a la Comunitat Valenciana. (DOGV 26-06-2024)

RESOLUCIÓ de 22 de juliol de 2025, del secretari autonòmic d'Educació, per la qual s'aproven les instruccions per a l'organització i el funcionament dels centres que imparteixen Educació Secundària Obligatòria i Batxillerat durant el curs 2024-2025.

2. Context socio-educatiu del centre

La present programació del Departament de Grec ha de parlar, encara que siga breument, del centre educatiu en el qual desenvolupa la seua tasca. L'IES Francesc Ribalta és el centre més antic de la ciutat de Castelló de la Plana. Acordada oficialment la creació del centre per la Reial Ordre de 26 de juny de 1846, en ple regnat d'Isabel II, amb el nom de ***Instituto Provincial de Segunda Enseñanza***, la constitució del nou centre va tenir lloc el 5 d'octubre de 1846 amb assistència del cap superior polític de la província, el comandant general de la plaça, altres autoritats i els sis catedràtics nomenats com a membres del claustre. El nou centre va ocupar una gran casa, durant 300 anys seu de la comunitat de monges clarisses des del segle XVI, que estava en l'actual plaça de Santa Clara.

Des de finals del segle XIX, a mesura que augmentava el número d'alumnat i un altre tipus d'estudis es va veure en la necessitat de reformar el vell edifici, cosa que es va fer a partir de 1895 fins a 1905. No obstant això, es va continuar pensant en la necessitat de construir un nou edifici. Les obres van començar el 28 de febrer de 1912, inaugurant-se el centre el 14 de gener de 1917, d'acord al projecte presentat per Francisco Tomás Traver, és a dir, en poc més de 3 anys el centre arribarà a un segle d'història. L'edifici es va construir al solar de l'antiga plaça de toros amb una superfície total de 7 125 m².

A l'interior hi havia tres patis, 1 per cada centre docent (Institut, Escola Normal i Escola de Treball); a la part posterior hi havia un jardí botànic que, en les reformes posteriors a la guerra civil, es va convertir en pati d'esports; al primer pis, un grandios saló d'actes amb pintures al·legòriques de Vicent Castell Domènech datades en 1915. En plena guerra civil, el 12 de maig de 1937, l'Institut passarà a denominar-se Institut Nacional de Segon Ensenyament **Juan Marco**, en memòria d'un antic alumne de l'Institut de Castelló, mort al front de Terol els primers dies de la guerra. Aquest, per tant, serà el primer nom que rep l'Institut fins al 16 de gener de 1943, que es canviarà per l'actual de Francesc Ribalta. Amb l'entrada de l'exèrcit franquista a Castelló en 1938, l'edifici es va convertir en Hospital Militar de l'Exèrcit de Llevant fins al mes de desembre de 1939 en el qual es van realitzar obres per condicionar de nou el immoble a la docència.

Entre les reformes més significatives de l'edifici en els primers anys de l'etapa franquista trobem la construcció d'una capella, inaugurada el 1946, per la qual cosa es van ocupar dues aules de l'ala nord del primer pis. Es van realitzar així mateix obres de millora i reforma del Saló d'Actes, despatxos, sales de professorat, secretaria, escala, es va instal·lar totalment la llum elèctrica i es va pintar l'immoble.

En 1948 van finalitzar les obres de la capella i es va transformar l'antic jardí d'assajos agrícoles a pati d'esports, que es va pavimentar. En la dècada de 1950-1960 es van realitzar diverses obres per a condicionar les dues seccions (masculina i femenina). En els anys seixanta i setanta es va realitzar una reforma a les aules de l'ala sud i es construeix un passadís voladís sobre el pati menor d'aquesta zona per a la comunicació entre classes. El 1968 l'institut femení es trasllada a un centre propi (l'actual Institut "Penyagolosa").

En 1964, el trasllat de la Biblioteca Pública provincial fa que es recuperen tres aules i una d'elles es dedica a Biblioteca del centre realitzant-se les necessàries obres de condicionament. Es trasllada a un altre edifici en la mateixa dècada l'Escola de Mestratge Industrial, actual IES Politècnic. A partir de 1990 es emprèn una remodelació general amb una redistribució de tot l'interior.

L'edifici, inspirat en el de la universitat de Barcelona, presenta una planta de quatre costats irregular. És de gran port i excel·lent construcció, estructurat al voltant de tres patis porticats que corresponen a origen als tres centres d'ensenyament que ho compartien: institut, Normal i Escola de treball. Presenta una façana de trets historicistes inspirats en el Renaixement espanyol, amb tres accessos independents. El principal es realitza per tres grans portes que donen accés a un vestíbul amb pilastres que recorda al de la Universitat de Barcelona, del qual parteix una escala imperial inspirada en la de Covarrubias de l'Alcàsser de Toledo. Destacable és la sala d'actes, d'estructura de tipus pompeïà, amb cassetons al sostre, pilastres corínties i mascarons a manera de mènsules de suport.

Està decorat amb al·legories realitzades pel pintor Vicent Castell a 1915, com hem dit, al·lusives a la Química i Física, Gramàtica, Geografia, Història, Religió, Dibuix, Geometria i Agricultura, en els laterals, i Llei i Justícia en la part frontal.

Pel que fa a l'àmbit social i administratiu, són quatre les escoles adscrites al centre: col·legis Cervantes (en record a l'insigne autor de **El Quijote**), Enric Soler i Godes (en honor a l'escriptor, pedagog i mestre castellanenc, un dels signants de les Normes de Castelló i membre de **Lo Rat Penat**), Herrero (dedicat a Domingo Herrero Sebastián, valencià de Titaguas, un dels primers catedràtics i secretari del centre; catedràtic de Matemàtiques i Geografia al nostre centre des de 1846 a 1892, anys en els quals va ser tres vegades director i secretari; en 1876 és nomenat alcalde de Castelló fins 1877 i després va ser dues vegades diputat en Corts) i Gaetà Huguet (per Gaetà Huguet i Segarra, polític, empresari i mecenes castellanenc, va destacar en la política republicana local, va estudiar agronomia a París, fou també signant de les Normes de Castelló, va patir l'exili a París després de la Guerra Civil tornat a Castelló al 1951; va promoure des de **Lo Rat Penat** i altres entitats la llengua valenciana), tot i que és variada la procedència d'alumnat, especialment els darrers anys, amb molta sol·licitud per a 1ESO i 1r Batxillerat.

L'estrat social de l'alumnat el podem qualificar de mitjà, tot i que trobem alumnat de classe social més alta i classe social més baixa, sense que puguem adjudicar-la a les escoles adscrites, tot i que Soler i Godes presenta un alumnat de condició social més baixa, fins i tot amb risc d'exclusió; no obstant al col·legi Herrero, tot i estar ubicat al centre de la ciutat, també hi trobem alumnat de condició social mitja o baixa.

Sembla que el CEIP "Soler i Godes" passarà a estar adscrit a l'IES "Bovalar", quan es trasllade alumnat d'aquest centre se secundària al nou **IES Crèmor**. En general, però, l'alumnat és de classe mitjana, amb prou presència, donat el volum, d'alumnat amb necessitats educatives especials o de compensació educativa, especialment en els dos primers nivells de l'ESO.

Actualment podem dir que el nivell de conflictivitat, tenint en compte que al torn diürn l'alumnat matriculat, en el moment de redactar aquesta proposta, són 1039 (180 en 1ESO, 151 en 2ESO, 210 en 3ESO, 188 en 4ESO, 167 en 1Batxillerat i 143 en 2n Batxillerat), no és massa significatiu. La resta d'alumnes fins 1947 són de batxillerat nocturn i distància i CF, incloent els dos grups de FPB (908).

Pel que fa als estudiants estrangers són 430 (un 22%) i d'ells homes 174 i dones 256. Hi ha 42 nacionalitats. Les més destacades per número d'estudiants són: Romania (158 = 37%), Colòmbia (52 = 13%), Marroc (43 = 10%), Perú (28), Veneçuela (23), Ucraïna (15), Pakistan (11), Itàlia (10), Brasil (9), Algèria, Hondures (8), Argentina i Xina (7), Rússia (5), Nicaragua i Nigèria (4), França, Portugal i República Dominicana (3), Bulgària, Cuba, Hongria, Letònia, Lituània i Uruguai (2), Albània, Alemanya, Egipte, Guinea Bissau, Guinea Equatorial, Índia, Irlanda, Moçambic, Mèxic, Palestina, Panamà, Paraguai, Regne Unit, Síria, Senegal i Xile (1)

Acadèmicament, el nivell és acceptable, tot i que hi ha alumnat molt brillant, i altre de més fluix, com en tots els centres. En els nivells de batxillerat, no obstant, i en els grups d'Humanitats, en la nostra opinió, el nivell és baix en comparació amb altres centres, fet que va en augment cada curs.

A banda dels centre d'adscripció de primària, el centre rep alumnat d'altra procedència en el procés d'admissió. En 1ESO cada curs hi ha unes 30-35 sol·licituds (46 va haver el curs 15-16) d'alumnat de diferents CEIPs, especialment els més propers al centre com són el Castàlia, el Bisbe Climent, però també hi ha alumnat del Vicent Artero, Illes Columbretes, l'antic Lluís Revest (avui Enriqueta Agut). En els altres nivells d'ESO, l'alumnat d'admissió no és tan nombrós.

Per a 1r de batxillerat el centre rep unes 205 sol·licituds per al torn diürn (incloses les de 4ESO del centre).

Ací destaquen com a centres amb més alumnat els Escolapis, Ramiro Izquierdo, Grans i Menuts, però també hi ha gent de la Consolació, Carmelites, Penyeta Roja, Liceu, Lope de Vega, Politècnic, Estepar, La Plana, Bovalar ...

3. Composició i grups a càrrec del Departament.

Està format per dos membres, Miguel Ángel Prades Prades, definitiu en el centre, que també és Cap de Departament, i Javier Ramia Gil, també definitiu, per haver obtingut plaça al centre en el concurs de trasllats 2021-2022.

El cap de Departament es farà càrrec de l'assignatura de **Grec I** (amb 30 alumnes), dins del Batxillerat d'Humanitats i Ciències Socials (Branca Humanitats) de 1r de Batxillerat del grup **C**, **Grec II** 2n de Batxillerat (12 alumnes) del grup **C**, en el règim diürn. Assumeix també la docència de l'optativa **Descobrint les nostres arrels clàssiques** de 1r de Batxillerat (20 alumnes) dels grups **C** (12), **D** (5) i **E** (3); de l'optativa **Taller d'Aprofundiment (Cultura Clàssica)** en una agrupació de 2ESO (13 alumnes) dels grups **A** (4) **B** (4) i **C** (5) i de l'optativa **Cultura Clàssica** en una agrupació de 3r ESO (14 alumnes) dels grups **E** (2) **F** (7), **G** (4) i **PDC** (1). Es completa l'horari amb 2 hores de Cap de Departament i 2 d'ajuda a la direcció d'estudis. En total, 20 hores.

El professor Javier Ramia Gil farà la docència de les assignatures de **Grec I** (amb 4 alumnes) del grup **Y**, **Grec II** (amb 3 alumnes) del grup **Y** en règim nocturn, de **Grec I** (3 alumnes, dels quals dos pendants) i **Grec II** (2 alumnes) de distància, del grup **S**, amb les dues tutories individualitzades més la tutoria del 2n Batxillerat S, i d'una agrupació de 4ESO (grups **D**, **E**, **F** i **PDC** amb 23 alumnes) de l'optativa **Cultura Clàssica**. També té una hora de **repàs setmanal de Grec I** per als 2 alumnes pendants (1 de diürn i 1 del nocturn). En total, 18 hores. **Les reunions de departament es faran bimensualment i seran presencials. Això no lleva que, si hi ha publicació de resolucions o lleis educatives o altres aspectes rellevants, el departament es reunisca de manera extraordinària per tractar aquests assumptes. També podran realitzar-se de forma online.**

2. OBJECTIUS

a) ESO: Finalitats, principis generals, principis pedagògics i objectius de l'etapa.

El RD 217/2022, als articles 4, 5, 6 i 7, estableix les finalitats, els principis generals, els principis pedagògics i els objectius de l'Educació Secundària Obligatoria:

Article 4. Finalitats.

La finalitat de l'Educació Secundària Obligatoria consisteix a aconseguir que els alumnes i les alumnes adquirisquen els elements bàsics de la cultura, especialment en els seus aspectes humanístic, artístic, científic-tecnològic i motor; desenvolupar i consolidar els hàbits d'estudi i de treball, així com hàbits de vida saludables, preparant-los per incorporar-los a estudis posteriors i inserció laboral; i formar-los per a l'exercici dels seus drets i obligacions de la vida com a ciutadans i ciutadanes.

Article 5. Principis generals.

1. L'Educació Secundària Obligatoria té caràcter obligatori i gratuït i en règim ordinari es cursarà, amb caràcter general, entre els dotze i els setze anys, si bé els alumnes i les alumnes tindran dret a romandre a l'etapa fins als divuit anys complerts l'any en què finalitzi el curs. Aquest límit de permanència es pot ampliar de manera excepcional en els supòsits a què fan referència els articles 16.7 i 20.4.

2. En aquesta etapa es prestarà especial atenció a l'orientació educativa i professional de l'alumnat. En aquest àmbit s'hi incorporarà, entre altres aspectes, la perspectiva de gènere. Així mateix, es tindran en compte les necessitats educatives específiques de l'alumnat amb discapacitat o que es trobe en situació de vulnerabilitat.

3. L'Educació Secundària Obligatoria s'organitzarà d'acord amb els principis d'educació comuna i d'atenció a la diversitat de l'alumnat. Correspon a les administracions educatives regular les mesures d'atenció a la diversitat, organitzatives i curriculars que permeten als centres, en l'exercici de la seua autonomia, una organització flexible dels ensenyaments adequada a les característiques del seu alumnat.

4. Entre les mesures assenyalades a l'apartat anterior es contemplaran les adaptacions del currículum, la integració de matèries en àmbits, els agrupaments flexibles, els desdoblaments de grups, l'oferta de matèries optatives, els programes de reforç i les mesures de suport personalitzat per a l'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu.

5. Així mateix, es posarà especial atenció en la potenciació de l'aprenentatge de caràcter significatiu per al desenvolupament de les competències, promovent l'autonomia i la reflexió.

Article 6. Principis pedagògics de l'Educació Secundària Obligatoria.

1. Els centres elaboraran les propostes pedagògiques per a tot l'alumnat d'aquesta etapa atenent la seua diversitat. Així mateix, arbitraran mètodes que tinguin en compte els diferents ritmes d'aprenentatge de l'alumnat, afavorisquen la capacitat d'aprendre per ells mateixos i promoguen el treball en equip.

2. Les administracions educatives han de determinar les condicions específiques en què es pot configurar una oferta organitzada per àmbits i adreçada a tot l'alumnat o a l'alumne o alumna per als qui es considere que el seu avanç se'n pot veure beneficiat.

3. En aquesta etapa es prestarà una atenció especial a l'adquisició i el desenvolupament de les competències establertes al Perfil de sortida de l'alumnat al final de l'ensenyament bàsic i es fomentarà la correcta expressió oral i escrita i l'ús de les matemàtiques. Per tal de promoure l'hàbit de la lectura, s'hi dedicarà un temps a la pràctica docent de totes les matèries.

4. Per fomentar la integració de les competències treballades, es dedicarà un temps de l'horari lectiu a la realització de projectes significatius i rellevants i a la resolució col·laborativa de problemes, reforçant l'autoestima, l'autonomia, la reflexió i la responsabilitat.

5. Sense perjudici del tractament específic, la comprensió lectora, l'expressió oral i escrita, la comunicació audiovisual, la competència digital, l'emprenedoria social i empresarial, el foment de l'esperit crític i científic, l'educació emocional i en valors, la igualtat de gènere i la creativitat es treballaran en totes les matèries. En tot cas, es fomentaran de manera transversal l'educació per a la salut, inclosa l'afectiu-sexual, la formació estètica, l'educació per a la sostenibilitat i el consum responsable, el respecte mutu i la cooperació entre iguals.

6. Les llengües oficials s'utilitzaran només com a suport en el procés d'aprenentatge de les llengües estrangeres. En aquest procés es prioritzaran la comprensió, l'expressió i la interacció oral.

7. Les administracions educatives establiran les condicions que permeten que, en els primers cursos de l'etapa, els professors amb la qualificació deguda impartisquen més d'una matèria al mateix grup d'alumnat.

8. Correspon a les administracions educatives promoure les mesures necessàries perquè la tutoria personal de l'alumnat i l'orientació educativa, psicopedagògica i professional, constitueixen un element fonamental en l'ordenació d'aquesta etapa.

9. D'igual manera, a les administracions educatives correspon regular solucions específiques per a l'atenció d'aquell alumnat que manifeste dificultats especials d'aprenentatge o d'integració en l'activitat ordinària dels centres, de l'alumnat d'alta capacitat intel·lectual i dels alumnes i les alumnes amb discapacitat.

Article 7. Objectius de l'Educació Secundària Obligatòria.

L'Educació Secundària Obligatòria contribuirà a desenvolupar en l'alumnat les capacitats que els permeten:

a) Assumir responsablement els seus deures, conèixer i exercir els seus drets en el respecte a les altres persones, practicar la tolerància, la cooperació i la solidaritat entre les persones i grups, exercitar-se en el diàleg consolidant els drets humans com a valors comuns d'una societat plural i preparar-se per a l'exercici de la ciutadania democràtica.

b) Desenvolupar i consolidar hàbits de disciplina, estudi i treball individual i en equip com a condició necessària per a una realització eficaç de les tasques de l'aprenentatge i com a mitjà de desenvolupament personal.

c) Valorar i respectar la diferència de sexes i la igualtat de drets i oportunitats entre ells. Rebutjar els estereotips que suposen discriminació entre homes i dones.

d) Enfortir les seues capacitats afectives en tots els àmbits de la personalitat i en les seues relacions amb les altres persones, així com rebutjar la violència, els prejudicis de qualsevol tipus, els comportaments sexistes i resoldre pacíficament els conflictes.

e) Desenvolupar destreses bàsiques en la utilització de les fonts d'informació per, amb sentit crític, adquirir nous coneixements. Desenvolupar les competències tecnològiques bàsiques i avançar en una reflexió ètica sobre el seu funcionament i la seua utilització.

f) Concebre el coneixement científic com un saber integrat, que s'estructura en diferents disciplines, així com conèixer i aplicar els mètodes per identificar els problemes en els diversos camps del coneixement i de l'experiència.

g) Desenvolupar l'esperit emprenedor i la confiança en si mateix, la participació, el sentit crític, la iniciativa personal i la capacitat per aprendre a aprendre, planificar, prendre decisions i assumir responsabilitats.

h) Comprendre i expressar amb correcció, oralment i per escrit, en la llengua castellana i valenciana textos i missatges complexos, i iniciar-se en el coneixement, la lectura i l'estudi de la literatura.

i) Comprendre i expressar-se en una o més llengües estrangeres de manera apropiada.

j) Conèixer, valorar i respectar els aspectes bàsics de la cultura i la història pròpies i de les altres persones, així com el patrimoni artístic i cultural.

k) Conèixer i acceptar el funcionament del propi cos i el dels altres, respectar les diferències, refermar els hàbits de cura i salut corporals i incorporar l'educació física i la pràctica de l'esport per afavorir el desenvolupament personal i social.

Conèixer i valorar la dimensió humana de la sexualitat en tota la seua diversitat. Valorar críticament els hàbits socials relacionats amb la salut, el consum, la cura, l'empatia i el respecte pels éssers vius, especialment els animals, i el medi ambient, contribuint a conservar-los i millorar-los.

l) Apreciar la creació artística i comprendre el llenguatge de les diferents manifestacions artístiques, utilitzant diversos mitjans d'expressió i representació.

El **Decret 107/2022** concreta aquesta legislació al Títol I, articles 4, 5, 6 i 7, molt semblants als del **RD 243/2022**:

Article 4 Finalitats de l'etapa. D'acord amb el que estableix l'article 4 del **RD 217/2022**:

1. La finalitat de l'educació secundària obligatòria consisteix a aconseguir que l'alumnat adquirisca els elements bàsics de la cultura, especialment en els seus aspectes humanístic, artístic, científicotecnològic i motriu; desenvolupar i consolidar en ells els hàbits d'estudi i de treball, així com hàbits de vida saludables, preparant-los per a la seua incorporació a estudis posteriors i per a la seua inserció laboral; i formar-los per a l'exercici dels seus drets i obligacions com a ciutadans i ciutadanes.

2. El desenvolupament curricular d'aquesta etapa ha de contribuir a l'evolució personal, emocional i social de tot l'alumnat de forma equilibrada i des d'una perspectiva inclusiva, fomentant la ciutadania democràtica i la consciència global, amb voluntat d'educar persones crítiques i compromeses en la millora del seu entorn i en la consecució d'un futur sostenible per a tots d'acord amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible.

Article 5 Principis generals. D'acord amb el que estableix l'article 5 del **RD 217/2022**:

1. L'educació secundària obligatòria té caràcter obligatori i gratuït i en règim ordinari s'ha de cursar, amb caràcter general, entre els dotze i els setze anys d'edat, si bé els alumnes i les alumnes tenen dret a romandre en l'etapa fins als díhuit anys d'edat complits l'any en què finalitze el curs. Aquest límit de permanència es pot ampliar de manera excepcional en els supòsits a què es refereixen els articles 35.4 i 41.6 d'aquest decret.

2. En l'educació bàsica, conformada per les etapes d'educació Primària i d'educació secundària obligatòria i els cicles formatius de grau bàsic, s'ha de mantenir la coherència entre etapes i també amb l'etapa post-obligatòria. Per tant, cal garantir-ne la coordinació pedagògica per a una continuïtat adequada per a atendre les característiques pròpies de cada etapa i de cada alumne o alumna.

3. En aquesta etapa cal parar atenció a l'orientació educativa, personal i professional de l'alumnat. En Aquest àmbit s'ha d'incorporar, entre altres aspectes, la perspectiva de gènere i interseccional. Així mateix, s'ha d'atendre l'alumnat que presente necessitats específiques de suport educatiu.

4. L'educació secundària obligatòria s'ha d'organitzar d'acord amb els principis d'educació comuna i inclusiva i d'atenció a la diversitat de l'alumnat. Els centres, en l'exercici de la seua autonomia, han d'adoptar les mesures d'atenció a la diversitat adients, tant organitzatives com curriculars, d'acord amb els nivells de resposta per a la inclusió que s'estableixen en el sistema educatiu valencià.

5. Entre les mesures assenyalades en l'apartat anterior s'han d'incloure les que garantisquen l'accessibilitat, les adequacions i personalitzacions del currículum, la integració de matèries en àmbits, els agrupaments flexibles, els desdoblaments de grups, l'oferta de matèries optatives, els programes de reforç i les mesures de suport personalitzat per a l'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu.

6. Així mateix, s'ha de parar especial atenció a la potenciació de l'aprenentatge de caràcter significatiu per al desenvolupament de les competències específiques a través de la integració de diverses experiències o situacions d'aprenentatge, i així promoure l'autonomia i la reflexió.

Els centres han de treballar conjuntament amb les famílies o representats legals per a donar suport al procés educatiu dels seus fills, filles, tutelats o tutelades.

7. Les mesures organitzatives, metodològiques i curriculars que s'adapten a aquesta finalitat s'han de regir pels principis del disseny universal de l'aprenentatge (DUA).

Article 6 Principis pedagògics. D'acord amb el que estableix l'article 6 del **RD 217/2022**:

1. Els centres han d'elaborar les seues propostes pedagògiques per a tot l'alumnat d'aquesta etapa atenent la seua diversitat. Així mateix, s'han de fer servir mètodes que tinguen en compte diverses maneres de representació i expressió i els diferents ritmes d'aprenentatge de l'alumnat, que afavorisquen la capacitat d'aprendre per si mateixos i que promoguen el treball en equip.

2. En aquesta etapa cal parar atenció a l'adquisició i el desenvolupament de les competències clau incloses en el perfil d'eixida de l'alumnat al final de l'ensenyament bàsic i s'ha de fomentar la correcta expressió oral i escrita i l'ús de les matemàtiques en context. A fi de promoure l'hàbit de la lectura, s'ha de dedicar un temps a la lectura en la pràctica docent de totes les matèries.

3. Els aprenentatges que tinguen caràcter instrumental per a l'adquisició d'altres competències han de rebre especial consideració tenint sempre com a referència els ensenyaments mínims previstos en el perfil d'eixida de l'alumnat al final de l'ensenyament bàsic.

4. Per a fomentar la integració de les competències treballades, s'ha de dedicar un temps de l'horari lectiu a la realització de projectes significatius i rellevants i a la resolució col·laborativa de problemes, reforçant l'autoestima, l'autonomia, la reflexió i la responsabilitat.

5. Sense perjudici del seu tractament específic, la comprensió lectora, l'expressió oral i escrita, la comunicació audiovisual, la competència digital, l'emprenedoria social i empresarial, el foment de l'esperit crític i científic, l'educació emocional i en valors, la igualtat de gènere i la creativitat s'han de treballar en totes les matèries de forma transversal i a través dels projectes interdisciplinaris. En tot cas, s'han de fomentar de manera transversal l'educació per a la salut, l'educació afectiva sexual, la formació estètica, l'educació per a la sostenibilitat i el consum responsable, el respecte mutu i la cooperació entre iguals.

6. Des de totes les matèries o àmbits s'ha de promoure la ciutadania democràtica i la consciència global, amb voluntat d'educar persones crítiques i compromeses en la millora del seu entorn i en la consecució d'un futur sostenible per a tots d'acord amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible.

7. En el procés d'aprenentatge de les llengües estrangeres, les llengües oficials del nostre àmbit autonòmic s'han d'utilitzar només com a suport. En aquest procés cal prioritzar la comprensió, la mediació, l'expressió i la interacció oral en la llengua estrangera, així com la creació de situacions d'aprenentatge que faciliten a l'alumnat la transferibilitat de les competències assolides i l'adquisició d'aprenentatges significatius.

8. La llengua és l'instrument d'adquisició i construcció del coneixement. És per això que l'ús de les llengües oficials, el valencià, com a llengua pròpia, i el castellà, com a llengua cooficial, i les llengües estrangeres com a llengües vehiculars d'ensenyament posa el focus en la importància de les possibilitats comunicatives de totes aquestes a través de metodologies basades en l'aprenentatge integrat de llengües i continguts.

9. S'ha de garantir l'atenció personalitzada de l'alumnat que manifesta dificultats específiques d'aprenentatge o d'inclusió en l'activitat ordinària dels centres, altes capacitats intel·lectuals i alumnat amb discapacitat, així com la detecció precoç de les dificultats en l'aprenentatge i la posada en marxa de mecanismes de suport i flexibilització, alternatives metodològiques i altres mesures adequades.

10. La conselleria competent en matèria d'educació ha de promoure les mesures necessàries perquè la tutoria personal de l'alumnat i l'orientació educativa, psicopedagògica i professional constituïsquen un element fonamental en l'ordenació d'aquesta etapa.

Article 7. Objectius

D'acord amb el que estableix l'article 7 del **RD 217/2022**, l'educació secundària obligatòria ha de contribuir a desenvolupar en l'alumnat les capacitats que els permeten:

1. Assumir responsablement els seus deures, conèixer i exercir els seus drets en el respecte als altres, practicar la tolerància, la cooperació i la solidaritat entre les persones i grups, exercitar-se en el diàleg refermant els drets humans com a valors comuns d'una societat plural i preparar-se per a l'exercici de la ciutadania democràtica.
2. Desenvolupar i consolidar hàbits de disciplina, estudi i treball individual i en equip com a condició necessària per a una realització eficaç de les tasques de l'aprenentatge i com a mitjà de desenvolupament personal.
3. Valorar i respectar les diferències de gèneres i la igualtat de drets i oportunitats entre ells. Rebutjar els estereotips que suposen discriminació entre homes i dones.
4. Enfortir les seues capacitats afectives en tots els àmbits de la personalitat i en les seues relacions amb els altres, així com rebutjar la violència, els prejudicis de qualsevol tipus, els comportaments sexistes i resoldre pacíficament els conflictes.
5. Desenvolupar destreses bàsiques en la utilització de les fonts d'informació per a adquirir, amb sentit crític, nous coneixements. Desenvolupar les competències tecnològiques bàsiques i avançar en una reflexió ètica sobre el seu funcionament i utilització.
6. Concebre el coneixement científic com un saber integrat, que s'estructura en diferents disciplines, així com conèixer i aplicar els mètodes per a identificar els problemes en els diversos camps del coneixement i de l'experiència.
7. Desenvolupar l'esperit emprenedor i la confiança en si mateix, la participació, el sentit crític, la iniciativa personal i la capacitat per a aprendre a aprendre, planificar, prendre decisions i assumir responsabilitats.
8. Comprendre i expressar amb correcció, oralment i per escrit, en les llengües oficials, el valencià, com a llengua pròpia, i el castellà, com a llengua cooficial, textos i missatges complexos, i iniciar-se en el coneixement, la lectura i l'estudi de la literatura.
9. Comprendre i expressar-se en una o més llengües estrangeres de manera apropiada.
10. Conèixer, valorar i respectar els aspectes bàsics de la cultura i la història pròpies i dels altres, incloses les llengües familiars, així com el patrimoni artístic i cultural, com a mostra del multilingüisme i de la multiculturalitat del món, que també s'ha de valorar i respectar.
11. Conèixer i acceptar el funcionament del seu cos i el dels altres, respectar les diferències, consolidar els hàbits de cura i salut corporals i incorporar l'educació física i la pràctica de l'esport per a afavorir el desenvolupament personal i social. Conèixer i valorar la dimensió humana de la sexualitat en tota la seua diversitat.
12. Valorar críticament els hàbits socials relacionats amb la salut, el consum, la cura, l'empatia i el respecte cap als éssers vius, especialment els animals, i el medi ambient, i contribuir a la conservació i millora.
13. Apreciar la creació artística i comprendre el llenguatge de les diferents manifestacions artístiques utilitzant diversos mitjans d'expressió i representació.
14. Prendre consciència de les problemàtiques que té plantejades la humanitat i que es concreten en els Objectius de Desenvolupament Sostenible.

b) BATXILLERAT: Finalitats, principis generals, principis pedagògics i objectius de l'etapa. .

El **RD 243/2022**, als articles 4, 5, 6 i 7, estableix les finalitats, els principis generals, els principis pedagògics i els objectius del Batxillerat:

Article 4. Finalitats.

El Batxillerat té com a finalitat proporcionar formació, maduresa intel·lectual i humana, coneixements, habilitats i actituds que permeten desenvolupar funcions socials i incorporar-se a la vida activa amb responsabilitat i aptitud.

Així mateix, aquesta etapa haurà permetre l'adquisició i l'assoliment de les competències indispensables per al futur formatiu i professional, i capacitar per accedir a l'educació superior.

Article 5. Principis generals.

1. Podran accedir als estudis de Batxillerat els qui estiguen en possessió del títol de Graduat en Educació Secundària Obligatoria o de qualsevol dels títols de Tècnic o Tècnic Superior de Formació Professional, o d'Arts Plàstiques i Disseny, o Tècnic Esportiu o tècnic esportiu superior.

2. Els alumnes i les alumnes podran romandre cursant Batxillerat en règim ordinari durant quatre anys, consecutius o no.

3. Les administracions públiques han de promoure un increment progressiu de l'oferta de places públiques a batxillerat en les diferents modalitats i vies.

Article 6. Principis pedagògics.

1. Les activitats educatives al Batxillerat afavoriran la capacitat de l'alumnat per aprendre per si mateix, per treballar en equip i per aplicar els mètodes de recerca apropiats. Així mateix, es prestarà una atenció especial a l'orientació educativa i professional de l'alumnat incorporant la perspectiva de gènere.

2. Les administracions educatives han de promoure les mesures necessàries perquè en les diferents matèries es desenvolupen activitats que estimulen l'interès i l'hàbit de la lectura i la capacitat d'expressar-se correctament en públic.

3. A l'organització dels estudis de Batxillerat es prestarà especial atenció a l'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu. A aquests efectes s'establiran les alternatives organitzatives i metodològiques i les mesures d'atenció a la diversitat necessàries per facilitar l'accés al currículum d'aquest alumnat.

4. Les llengües oficials s'han d'utilitzar només com a suport en el procés d'aprenentatge de les llengües estrangeres. En aquest procés es prioritzaran la comprensió, l'expressió i la interacció oral.

Article 7. Objectius.

El Batxillerat contribuirà a desenvolupar en l'alumnat les capacitats que els permeten:

a) Exercir la ciutadania democràtica, des d'una perspectiva global, i adquirir una consciència cívica responsable, inspirada pels valors de la Constitució Espanyola, així com pels drets humans, que fomenti la coresponsabilitat en la construcció d'una societat justa i equitativa.

b) Consolidar una maduresa personal, afectivosexual i social que els permeti actuar de manera respectuosa, responsable i autònoma i desenvolupar-ne l'esperit crític. Preveure, detectar i resoldre pacíficament els conflictes personals, familiars i socials, així com les possibles situacions de violència.

c) Fomentar la igualtat efectiva de drets i oportunitats de dones i homes, analitzar i valorar críticament les desigualtats existents, així com el reconeixement i l'ensenyament del paper de les dones en la història i impulsar la igualtat real i la no discriminació per raó de naixement, sexe, origen racial o ètnic, discapacitat, edat, malaltia, religió o creences, orientació sexual o identitat de gènere o qualsevol altra condició o circumstància personal o social.

d) Refermar els hàbits de lectura, estudi i disciplina, com a condicions necessàries per a l'aprofitament eficaç de l'aprenentatge, i com a mitjà de desenvolupament personal.

e) *Dominar, tant en la seua expressió oral com escrita, la llengua castellana i, si és el cas, la llengua cooficial de la seua comunitat autònoma.*

f) *Expressar-se amb fluïdesa i correcció en una o més llengües estrangeres.*

g) *Utilitzar amb solvència i responsabilitat les tecnologies de la informació i la comunicació.*

h) *Conèixer i valorar críticament les realitats del món contemporani, els seus antecedents històrics i els principals factors de la seua evolució. Participar de manera solidària en el desenvolupament i la millora del seu entorn social.*

i) *Accedir als coneixements científics i tecnològics fonamentals i dominar les habilitats bàsiques pròpies de la modalitat escollida.*

j) *Comprendre els elements i els procediments fonamentals de la investigació i dels mètodes científics. Conèixer i valorar de forma crítica la contribució de la ciència i la tecnologia en el canvi de les condicions de vida, així com consolidar la sensibilitat i el respecte pel medi ambient.*

k) *Refermar l'esperit emprenedor amb actituds de creativitat, flexibilitat, iniciativa, treball en equip, confiança en un mateix i sentit crític.*

l) *Desenvolupar la sensibilitat artística i literària, així com el criteri estètic, com a fonts de formació i enriquiment cultural.*

m) *Utilitzar l'educació física i l'esport per afavorir el desenvolupament personal i social. Refermar els hàbits d'activitats físicoesportives per afavorir el benestar físic i mental, així com mitjà de desenvolupament personal i social.*

n) *Refermar actituds de respecte i prevenció en l'àmbit de la mobilitat segura i saludable.*

o) *Fomentar una actitud responsable i compromesa en la lluita contra el canvi climàtic i en la defensa del desenvolupament sostenible.*

En el **Decret 108/2022** al Títol I s'estableixen les finalitats de l'etapa, els principis generals, els principis pedagògics i els objectius l'etapa, molt semblants als del Reial Decret 243/2022.

Article 4. Finalitats de l'etapa. *D'acord amb el que estableix l'article 4 del Reial decret 243/2022:*

1. *El batxillerat té com a finalitat proporcionar formació, maduresa intel·lectual i humana, coneixements, habilitats i actituds que permeten desenvolupar funcions socials i incorporar-se a la vida activa amb responsabilitat i aptitud. Així mateix, aquesta etapa haurà de permetre l'adquisició i l'assoliment de les competències indispensables per al futur formatiu i professional, i capacitar per a l'accés a l'educació superior.*

2. *El batxillerat ha de preparar per a l'itinerari acadèmic-professional posterior, proporcionar una sòlida cultura integral i aportar interès pel coneixement, pel treball i per l'aprenentatge i rigor en la feina.*

Article 5. Principis generals. *D'acord amb el que estableix l'article 5 del Reial decret 243/2022:*

1. *Pot accedir als estudis de batxillerat, en qualsevol de les seues modalitats, l'alumnat que estiga en possessió del títol de graduat en educació secundària obligatòria o de qualsevol dels títols de tècnic o tècnic superior de formació professional, o d'arts plàstiques i disseny, o tècnic esportiu o tècnic esportiu superior.*

2. *Els i les alumnes poden romandre cursant batxillerat en règim ordinari durant quatre anys, consecutius o no.*

3. *L'alumnat que esgote aquest límit, en cursos consecutius o no consecutius, sense haver superat totes les matèries, únicament pot continuar els seus estudis en els règims de batxillerat per a persones adultes, nocturn o a distància, així com presentar-se a les proves per a obtenir directament el títol de batxiller al qual es refereix l'article 69.4 de la Llei orgànica 2/2006.*

Article 6. Principis pedagògics. *D'acord amb el que estableix l'article 6 del Reial decret 243/2022:*

1. *El batxillerat ha de tindre un enfocament competencial de manera que es fonamente en aprenentatges desenvolupats a partir de situacions reals i que capaciten per fer-ne un ús eficaç en contextos diferents d'aquells en què es produeixen.*

2. Les activitats educatives en el batxillerat han d'estar plantejades en el sentit d'afavorir la capacitat de l'alumnat per a aprendre per si mateix i l'assoliment de les competències clau, per a aportar gust pel coneixement i pel treball, tant individual com en equip, i per a aplicar els mètodes d'investigació apropiats a les problemàtiques plantejades.

3. Cal parar atenció a l'orientació educativa, personal i professional de l'alumnat incorporant la perspectiva de gènere, per tal de facilitar-li la presa de decisions sobre el seu futur professional i acadèmic.

4. En les diferents matèries s'han de desenvolupar activitats que estimulen l'interès i l'hàbit de la lectura i la capacitat d'expressar-se correctament en públic.

5. En l'organització dels estudis de batxillerat cal parar atenció a l'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu. A aquest efecte, cal establir les alternatives organitzatives i metodològiques i les mesures d'atenció a la diversitat necessàries per a facilitar l'accés al currículum d'aquest alumnat.

6. Les mesures organitzatives, metodològiques i curriculars que s'adapten a aquest fi s'han de regir pels principis del disseny universal per a l'aprenentatge (d'ara en avant, DUA) i donar resposta a les necessitats específiques de suport educatiu.

7. La llengua és l'instrument d'adquisició i construcció del coneixement. És per això que l'ús de les llengües oficials, el valencià, com a llengua pròpia, i el castellà, com a llengua cooficial, i les llengües estrangeres com a llengües vehiculars d'ensenyament posa el focus en la importància de les possibilitats comunicatives de totes aquestes a través de metodologies basades en l'aprenentatge integrat de llengües i continguts.

8. En el procés d'aprenentatge de les llengües estrangeres, les llengües oficials del nostre àmbit autonòmic s'han d'utilitzar només com a suport. En aquest procés cal prioritzar la comprensió, la mediació, l'expressió i la interacció oral en la llengua estrangera, així com la creació de situacions d'aprenentatge que faciliten a l'alumnat la transferibilitat de les competències assolides i l'adquisició d'aprenentatges significatius.

9. S'ha d'afavorir la flexibilitat en cursar el batxillerat, tant en el règim ordinari com en el règim per a adults, a distància i nocturn, tenint en compte en tots els casos els reconeixements i les convalidacions que estableix la normativa vigent.

Article 7. Objectius. D'acord amb el que estableix l'article 7 del Reial decret 243/2022, el batxillerat ha de contribuir a desenvolupar en els i les alumnes les capacitats que els permeten:

1. Exercir la ciutadania democràtica, des d'una perspectiva global, i adquirir una consciència cívica responsable, inspirada pels valors de la Constitució Espanyola, així com pels drets humans, que fomenti la corresponsabilitat en la construcció d'una societat justa i equitativa.

2. Consolidar una maduresa personal, afectiva, sexual i social que els permeti actuar de manera respectuosa, responsable i autònoma i desenvolupar l'esperit crític. Preveure, detectar i resoldre pacíficament els conflictes personals, familiars i socials, així com les possibles situacions de violència.

3. Fomentar la igualtat efectiva de drets i oportunitats de dones i homes, analitzar i valorar críticament les desigualtats existents, així com el reconeixement i l'ensenyament del paper de les dones en la història i impulsar la igualtat real i la no-discriminació per raó de naixement, sexe, origen racial o ètnic, discapacitat, edat, malaltia, religió o creences, orientació sexual o identitat de gènere o qualsevol altra condició o circumstància personal o social.

4. Afermar els hàbits de lectura, estudi i disciplina, com a condicions necessàries per a l'aprofitament eficaç de l'aprenentatge, i com a mitjà de desenvolupament personal.

5. Dominar, tant en l'expressió oral com en l'escripta, el valencià i el castellà.

6. Expressar-se amb fluïdesa i correcció en una o més llengües estrangeres.

7. Utilitzar amb solvència i responsabilitat les tecnologies de la informació i la comunicació.

8. *Conèixer i valorar críticament les diferents realitats del món contemporani, els seus antecedents històrics i els principals factors de la seua evolució, com a mostra del multilingüisme i de la multiculturalitat. Participar de manera solidària en el desenvolupament i la millora del seu entorn social.*

9. *Accedir als coneixements científics i tecnològics fonamentals i dominar les habilitats bàsiques pròpies de la modalitat triada.*

10. *Comprendre els elements i procediments fonamentals de la investigació i dels mètodes científics. Conèixer i valorar de manera crítica la contribució de la ciència i la tecnologia en el canvi de les condicions de vida, així com afermar la sensibilitat i el respecte cap al medi ambient.*

11. *Afermar l'esperit emprenedor amb actituds de creativitat, flexibilitat, iniciativa, treball en equip, confiança en un mateix i sentit crític.*

12. *Desenvolupar la sensibilitat artística i literària, així com el criteri estètic, com a fonts de formació i enriquiment cultural.*

13. *Utilitzar l'educació física i l'esport per a afavorir el desenvolupament personal i social. Afermar els hàbits d'activitats físicoesportives per a afavorir el benestar físic i mental, i com a mitjà de desenvolupament personal i social.*

14. *Afermar actituds de respecte i prevenció en l'àmbit de la mobilitat segura i saludable.*

15. *Fomentar una actitud responsable i compromesa en la lluita contra el canvi climàtic i en la defensa del desenvolupament sostenible.*

16. *Valorar críticament els hàbits socials relacionats amb la salut, el consum, la cura, l'empatia i el respecte cap als éssers vius, especialment els animals.*

c) Objectius generals i la seua vinculació amb les competències específiques i clau de Cultura Clàssica en ESO.

CULTURA CLÀSSICA (1r, 2n, 3r i 4ESO) N. B.: En 1, 2 i 4ESO la matèria s'ofereix en Taller d'aprofundiment.

1. Reconéixer i valorar la pervivència de les característiques de la vida social grega i romana en el desenvolupament de la nostra activitat quotidiana i en les nostres arrels comunes amb altres països del nostre entorn.

Amb aquesta competència específica es pretén que l'alumnat identifique i aprecie que la nostra cultura i el nostre dia a dia participen dels usos i costums de la vida quotidiana en l'antiguitat clàssica grecoromana. El coneixement de la pervivència de la vida quotidiana clàssica en la societat actual implica el desenvolupament d'una anàlisi crítica del present i del passat que permet a l'alumnat reconéixer aquella pervivència que continua vigent i beneficia la nostra societat, i rebutjar les pràctiques de discriminació que ja no tenen cabuda en els nostres dies. No obstant això, és important no jutjar amb els ulls del present alguns aspectes del passat que hui dia són considerats poc respectuosos i superats per l'evolució de la civilització i dels drets humans.

Amb aquesta competència es descobreix la importància de la pervivència cultural (situació de la dona, classes socials, hàbits d'higiene, alimentació, esport...) com a element d'unió i cohesió entre pobles de diferent origen, cosa que promou en l'alumnat la capacitat de valorar la diversitat cultural com una riquesa llegada pel nostre passat clàssic comú i la necessitat de promoure la inclusió enfront de les situacions de discriminació anteriors. Així mateix, afavoreix el desenvolupament del seu esperit crític i ètic, el respecte a les diferències culturals i la convivència ciutadana, a més de promoure uns hàbits saludables en higiene, esport i alimentació que tenen ja l'origen en el món clàssic.

La competència està vinculada als objectius 1-5 i 7-14 de l'etapa i a les competències clau CCL, CD, CPSAA, CE, CCEC.

2. Relacionar els esdeveniments més rellevants de la història grega i romana amb la configuració sociopolítica de l'Europa del segle XXI i del món actual a partir de fonts històriques, tenint en compte els límits geogràfics i les característiques específiques del món clàssic.

Gràcies a l'adquisició i desenvolupament d'aquesta competència, l'alumnat serà capaç d'entendre la influència que la història grecoromana ha exercit a l'Europa actual, i descobrirà que molts dels diferents models d'organització política i territorial tenen l'origen en el passat. Per a això, s'utilitzaran instruments variats (mapes geopolítics, textos, gràfics) en diferents formats que permeten la descripció, l'anàlisi i la comparació de la situació anterior i de l'actual.

D'altra banda, s'estudien els aspectes socials i econòmics del passat grecoromà posant-los en relació amb la situació actual i els desafiaments del segle XXI, amb especial recalcament en temes com la igualtat entre homes i dones, el desenvolupament sostenible, la situació de l'emigració i les situacions laborals justes. Aquesta competència treballa de manera gradual els canvis sociopolítics a través de la utilització crítica i comparada d'informació multimodal, línies de temps, mapes conceptuals o debats per a trobar similituds i diferències amb la realitat sociopolítica contemporània, incidint en aspectes relacionats amb el repte de la igualtat i la inclusió.

Tot això es relaciona amb els espais geogràfics en els quals es va produir el desenvolupament de les cultures i societats grega i romana, per a així comprendre d'una manera coherent la continuïtat històrica i cultural d'aquests pobles en els nostres dies i en el nostre entorn. Al mateix temps, l'alumnat coneixerà els elements definitoris del medi mediterrani com a element unificador i prendrà consciència de la importància del **Mare Nostrum** com a eix central de les connexions polítiques, culturals i econòmiques i del valor de les comunicacions per al ple desenvolupament de les societats de la zona. El seu estudi potencia el respecte, la necessitat d'una convivència pacífica i la cooperació en una societat canviant i multicultural, a més de fomentar l'esperit de ciutadania europea, desenvolupar la capacitat de diàleg i la confiança en el coneixement com a punt de partida per a la resolució pacífica de conflictes i despertar l'interès per conèixer diferents cultures.

Vinculada als objectius 1-3, 5, 7-10, 13 i 14 de l'etapa i a les competències clau CCL, CMCT, CD, CPSAA, CC, CE.

3. Identificar els trets i valorar la importància i la petjada de la llengua grega i llatina en els idiomes que l'alumnat fa servir i estudia, a través de l'aprenentatge de l'alfabet, l'etimologia, els hel·lenismes i llatinismes, la composició i derivació.

Amb aquesta competència l'alumnat reconeix l'origen dels idiomes que usa i estudia, aprén a identificar i emprar els hel·lenismes i llatinismes, amplia el seu vocabulari i millora la seua ortografia. Ho fa per mitjà de l'anàlisi i de l'ús de les arrels grecollatines que conformen les paraules, tot a fi de constatar els nexes lingüístics d'unió amb els països europeus i afavorir la consciència de ciutadania europea. Al seu torn, pot descobrir que algun dels idiomes que estudia no té el seu origen en les llengües romàniques, però tenen una important influència d'aquestes.

Amb això es promou una reflexió sobre la utilitat del llatí i el grec per a adquirir llengües estrangeres, a més de millorar la lectura comprensiva, l'expressió oral i escrita en ampliar el seu vocabulari mitjançant la deducció dels significats de termes tècnics o científics gràcies al coneixement de la seua arrel clàssica.

Aquesta competència es treballa mitjançant una visió diacrònica centrada en l'evolució de les llengües clàssiques i actuals comparant-les per famílies lèxiques o per agrupacions temàtiques, la qual cosa afavoreix el desenvolupament d'habilitats lingüístiques a través de la inferència del significat de les paraules de lèxic comú o científic. D'aquesta manera l'alumnat comprova que la majoria del patrimoni lingüístic dels idiomes que usa i estudia té el seu origen en les llengües que van parlar els antics grecs i romans, que són un senyal d'identitat del passat que l'ajuda a conèixer i comprendre el seu present, valorant la diversitat lingüística, dialectal i cultural inherent als reptes del segle XXI.

Vinculada als objectius 1-3, 5, 7-10, 13 i 14 de l'etapa i a les competències clau CCL, CP, CMCT, CD, CPSAA, CC, CE.

4. Localitzar i relacionar la presència del món clàssic en el patrimoni històric d'Europa, de la Península Ibèrica i de la Comunitat Valenciana i contribuir a la seua conservació i respecte.

Mitjançant aquesta competència l'alumnat aprén a reconèixer la presència grecoromana i identificar el patrimoni clàssic de la Comunitat Valenciana i de la Península Ibèrica com a part de la seua història. És important experimentar el pas de l'estudiat a les aules a la realitat: als centres d'interpretació, jaciments i espais musealitzats, que mostren realment com són i van ser les diferents manifestacions culturals del món grec i romà.

La localització geogràfica d'aquests espais en la geografia de la Comunitat Valenciana i del territori peninsular permet analitzar els diferents nivells d'influència que la cultura grecoromana ha tingut al nostre país.

Al seu torn, això contribueix a despertar la preocupació per la necessitat de conservació, explotació i exposició d'aquests i de la importància de les eines digitals (entorns virtuals, en 3D, maquetació i disseny gràfic i d'estructures) per a afavorir la millor comprensió del món clàssic. L'estudi i el contacte directe amb aqueixos elements patrimonials en museus, jaciments arqueològics o excavacions constitueixen un exercici d'anàlisi i reflexió per a entendre el seu entorn històric i patrimonial d'una manera més crítica i precisa. Amb aquesta competència l'alumnat adquireix el necessari respecte a les manifestacions del nostre passat per a poder entendre el nostre present i prendre'l com a referència per a solucions futures.

Vinculada als objectius 1-3, 5, 7-10, 13 i 14 de l'etapa i a les competències clau CD, CPSAA, CC, CE, CCEC.

5. Investigar, identificar i explicar els referents culturals de l'època clàssica en el desenvolupament de la ciència i en les diverses manifestacions artístiques actuals.

Amb aquesta competència l'alumnat és capaç de redescobrir i argumentar la relació entre les produccions artístiques actuals de diferent tipologia (literatura, escultura, arquitectura, pintura, cinema, publicitat, música...) i les fonts clàssiques que les inspiren. D'aquesta manera, el coneixement adquirit en la matèria de Cultura Clàssica impulsa el seu desenvolupament i les habilitats personals i posa de manifest la importància del coneixement del passat per a la millor comprensió del món actual.

Convé subratllar de manera especial la importància que la mitologia grecoromana té de manera transversal en les manifestacions culturals i científiques contemporànies (astronomia, medicina, música, química, botànica, psiquiatria, física) i en la vida quotidiana (calendari, llenguatge, literatura, publicitat).

Es potencia en l'alumnat l'aprenentatge holístic i interdisciplinari, perquè no sols es treballen els referents de la cultura clàssica en les manifestacions científiques i artístiques actuals, sinó que aprén i és capaç d'integrar diferents coneixements per a obtenir un saber que l'ajuda a solucionar problemes i a obtenir respostes, proporcionant eines de reflexió i inferència.

D'aquesta manera, es fomenta en l'alumnat el pensament crític, reflexiu i creatiu que li permet emetre judicis elaborats i argumentats. Al mateix temps, es potencia l'ús ètic i responsable de les noves tecnologies i la cultura digital.

Aquesta competència també permet major llibertat en l'expressió i iniciativa personal de l'alumnat que, per mitjà d'aquesta cerca i investigació en diferents camps relacionats amb els seus propis interessos, gustos o aficions, pot anar trobant nexes d'unió amb el món escolar i reforçar d'aquesta manera el llaç que permeta concebre la cultura clàssica com un element important en el desenvolupament de la seua evolució personal.

Vinculada als objectius 1-3, 5, 6-9, 13 i 14 de l'etapa i a les competències clau CD, CPSAA, CC, CE, CCEC.

d) Objectius mínims exigits (depenent de cada nivell)

- Ubicar en l'espai i el temps les cultures grega i romana clàssiques.
- Saber expressar, breu i clarament, els trets distintius essencials d'aquestes cultures.
- Conèixer els elements principals de la mitologia grecolatina.
- Identificar els déus de la mitologia grecolatina indicant el seu nom, atribucions i símbols.
- Identificar aquells elements culturals de l'antiguitat clàssica que perduren en la nostra civilització, especialment en filosofia, art, literatura, política i dret.
- Reconèixer el tipus i funció dels edificis del món clàssic destinats a l'oci i la diversió (amfiteatre, circ, termes, teatre).
- Conèixer les llengües actuals d'origen grec o llatí, especialment les parlades en la nostra península, així com el concepte de llengua indoeuropea i de llengua romànica.
- Localitzar en un mapa les principals ciutats i monuments d'època romana que hi ha avui en la Península Ibèrica.
- Situar els principals autors i obres de la literatura clàssica dins del gènere i del temps a què corresponen, reconeixent les característiques generals de cada gènere i període.
- Conèixer les formes bàsiques d'organització política a la Grècia i Roma clàssiques.
- Tenir coneixements bàsics, però clars, de la vida familiar en el món grecollatí: educació, deures i drets de xiquets, homes i dones.
- Distingir els trets més característics dels estil arquitectònics de l'art grec: dòric, jònic i corinti.
- Valorar el llegat d'obres civils de l'Imperi romà: vies, aqüeductes, ponts, obres civils.
- Conèixer l'alfabet grec, així com els principals ètims d'origen grec emprats actualment en els diferents camps del saber.
- Conèixer l'estructura flexiva de la llengua llatina, així com els principals termes, prefixos i sufixos d'origen llatí emprats actualment en els diferents camps del saber.
- Comentar un quadre de caire mitològic, amb la fitxa tècnica, el comentari artístic personal i l'explicació del mite.
- Conèixer les expressions llatines més usades actualment.
- Conèixer l'origen grec o llatí de determinats elements químics.
- Relacionar amb la mitologia clàssica determinats animals o plantes.
- Conèixer l'explicació, basada en l'origen llatí, de determinats gentilicis actuals a Espanya.

e) Objectius generals i la seua vinculació amb les competències específiques i clau de Grec I i II.

GREC I

Competència específica 1

Analitzar els elements bàsics de la llengua grega, tot identificant i reflexionant sobre el funcionament lingüístic a través de la comparació amb el llatí i amb les llengües conegudes per l'alumnat.

- 1.1. *Identificar i analitzar els aspectes morfològics elementals del grec (declinacions i conjugacions) en frases i textos de dificultat graduada en textos clàssics grecs.*
- 1.2. *Distingir i analitzar els aspectes sintàctics fonamentals del grec en frases i textos de dificultat graduada.*
- 1.3. *Reconèixer i ajustar adequadament els casos de concordança morfològica i sintàctica tenint en compte la classificació i el context oracional.*
- 1.4. *Identificar els temps verbals grecs més usats en els textos tenint en compte la classificació i el context oracional.*
- 1.5. *Valorar la importància del grec com a mitjà de transmissió de cultura i la comunicació escrita i oral.*

Vinculada amb els objectius 4-7 i 11-12 de l'etapa i les competències clau CCL1, CCL2, CP2, STEM2.

Competència específica 2

Identificar i valorar els principals elements lèxics grecs, els canvis i el llegat d'aquests en les llengües conegudes per l'alumnat, a través de l'aprenentatge de l'etimologia, els hel·lenismes, els neologismes, la composició i la derivació, tant de vocabulari quotidià com especialitzat.

- 2.1. *Fer un ús pertinent dels hel·lenismes i els tecnicismes més comuns en un context adequat, utilitzant la transcripció fonètica.*
- 2.2. *Identificar i sistematitzar la presència d'ètims grecs en les llengües romàniques i altres llengües del repertori lingüístic de l'alumnat.*
- 2.3. *Deduir el significat etimològic d'un terme, servint-se de la comparació amb altres llengües del seu repertori.*
- 2.4. *Explicar la relació del grec amb les llengües modernes utilitzant els coneixements lingüístics del repertori de l'alumnat.*

Vinculada amb els objectius 4-7 i 11-12 de l'etapa i les competències clau CP2, CP3, STEM1, CPSAA7.

Competència específica 3

Argumentar, interpretar, traduir i produir textos grecs, escrits i orals, de dificultat graduada a partir d'estratègies de deducció i inducció utilitzant el context lingüístic, història, social i polític.

- 3.1. *Aplicar els principals elements del sistema de la llengua grega per a la comprensió i expressió oral i escrita d'aquesta.*
- 3.2. *Llegir textos i comprendre missatges (orals i escrits) de dificultat graduada en grec.*
- 3.3. *Produir frases o textos senzills escrits i orals en grec, individualment o en grup, utilitzant les estructures i el lèxic apresos.*
- 3.4. *Interpretar i traduir frases o textos grecs adaptats i de dificultat graduada, fent ús de tots els recursos i estratègies apreses.*
- 3.5. *Valorar la importància del grec com a mitjà de transmissió de cultura i la comunicació escrita i oral.*

Vinculada amb els objectius 4-7 i 11-12 de l'etapa i les competències clau CCL4, CCEC1, CCEC2.

Competència específica 4

Identificar i valorar les contribucions del món grec en l'origen de la democràcia i de la ciutadania europea, i relacionar críticament el present i el passat.

- 4.1. *Identificar i debatre sobre els principals esdeveniments polítics, històries i socials de la civilització hel·lènica i relacionar-los amb la situació sociopolítica europea actual utilitzant fonts clàssiques i actuals.*
- 4.2. *Reconèixer la influència de la mitologia clàssica com a font d'inspiració de manifestacions literàries i artístiques.*

4.3. *Elaborar i presentar continguts propis en diversos formats mitjançant la recerca d'informació adequada.*

4.4. *Expressar respectuosament opinions argumentades sobre la importància de la multiculturalitat per al desenvolupament de la societat.*

Vinculada amb els objectius 1-3, 7, 8, 11-12 de l'etapa i les competències clau CCL3, CP3, CD1, CPSAA4, CC1.

Competència específica 5

Identificar i valorar el patrimoni, material i immaterial, de la civilització grega com a font de saber i d'inspiració de diferents manifestacions culturals.

5.1. *Explorar la presència del llegat grec en l'entorn i localitzar exemples de la pervivència de l'antiguitat clàssica en la seua vida quotidiana.*

5.2. *Valorar la presència de referents patrimonials arqueològics, arquitectònics i artístics grecs a la Comunitat Valenciana i en la península ibèrica.*

5.3. *Dissenyar, planificar i realitzar activitats orientades al coneixement i l'estima de les manifestacions culturals del passat grec.*

5.4. *Mostrar respecte per les expressions culturals i els valors cívics del nostre passat com un element significatiu de la nostra identitat.*

Vinculada amb els objectius 1-8 i 10-16 de l'etapa i les competències clau CCL3, CD3, CC1, CC4, CE1, CCEC1, CCEC2.

GREC II

Competència específica 1

Analitzar els elements bàsics de la llengua grega, tot identificant i reflexionant sobre el funcionament lingüístic a través de la comparació amb el llatí i amb les llengües conegudes per l'alumnat.

1.1. *Identificar i analitzar en profunditat els aspectes morfològics del grec (excepcions i irregularitats de la declinació i conjugació) en textos clàssics grecs.*

1.2. *Distingir i analitzar en profunditat els aspectes sintàctics del grec en textos clàssics.*

1.3. *Reconèixer i classificar les oracions i les construccions sintàctiques gregues en textos clàssics hel·lens.*

1.4. *Utilitzar de manera precisa la formació i funció de les formes personals i no personals del verb grec en textos clàssics.*

1.5. *Valorar la llengua grega com a mitjà per a la comprensió i coneixement de l'origen de moltes paraules del lèxic de l'alumnat i com a porta d'accés a un vocabulari més específic de naturalesa filosòfica o científica.*

Vinculada amb els objectius 4-7 i 11-12 de l'etapa i les competències clau CCL1, CCL2, CP2, STEM2.

Competència específica 2

Identificar i valorar els principals elements lèxics grecs, els canvis i el llegat d'aquests en les llengües conegudes per l'alumnat, a través de l'aprenentatge de l'etimologia, els hel·lenismes, els neologismes, la composició i la derivació, tant de vocabulari quotidià com especialitzat.

2.1. *Conèixer i aplicar les regles fonamentals per a deduir l'evolució de les paraules gregues a les llengües cooficials de la Comunitat Valenciana.*

2.2. *Manejar adequadament els mecanismes de derivació i composició en les llengües conegudes per l'alumnat.*

2.3. *Inferir el significat d'alguns tecnicismes i neologismes aplicant els principals fonaments de la derivació i composició amb elements grecs.*

2.4. *Adoptar una actitud de respecte cap a la diversitat com a riquesa cultural i lingüística reflexionant sobre els estereotips lingüístics.*

Vinculada amb els objectius 4-7 i 11-12 de l'etapa i les competències clau CP2, CP3, STEM1, CPSAA7.

Competència específica 3

Argumentar, interpretar, traduir i produir textos grecs, escrits i orals, de dificultat graduada a partir d'estratègies de deducció i inducció utilitzant el context lingüístic, història, social i polític.

3.1. Aplicar els coneixements sobre elements i construccions morfològiques i sintàctiques regulars i irregulars en la interpretació i traducció de textos clàssics.

3.2. Ajustar el significat dels termes grecs tenint en compte la informació proporcionada en els textos i utilitzant els suports necessaris per a la seua traducció.

3.3. Llegir passatges i textos grecs clàssics i posar-los en el context de la literatura grega.

3.4. Interpretar i traduir textos hel·lens adaptats o originals de diferents gèneres literaris, i apreciar les semblances i coincidències amb altres llengües conegudes.

3.5. Reflexionar sobre les traduccions pròpies proposant i argumentant els canvis a partir de la reflexió lingüística.

Vinculada amb els objectius 4-7 i 11-12 de l'etapa i les competències clau CCL4, CCEC1, CCEC2.

Competència específica 4

Identificar i valorar les contribucions del món grec en l'origen de la democràcia i de la ciutadania europea, i relacionar críticament el present i el passat.

4.1. Identificar i reflexionar sobre els elements essencials dels gèneres literaris grecs amb la finalitat de reconèixer les estructures bàsiques d'aquests i contrastar-los amb textos de la literatura actual.

4.2. Revisar la presència d'elements de la mitologia clàssica en la literatura actual.

4.3. Planificar i realitzar senzilles investigacions en formats analògics o digitals sobre les contribucions de la cultura hel·lena, utilitzant diverses fonts d'informació.

4.4. Argumentar i debatre respectuosament sobre la importància de la cultura grega per al desenvolupament d'una societat democràtica i global.

Vinculada amb els objectius 1-3, 7, 8, 11-12 de l'etapa i les competències clau CCL3, CP3, CD1, CPSAA4, CC1.

Competència específica 5

Identificar i valorar el patrimoni, material i immaterial, de la civilització grega com a font de saber i d'inspiració de diferents manifestacions culturals.

5.1. Investigar sobre el llegat patrimonial en l'art i la cultura heretat de la civilització grega.

5.2. Identificar i explicar la importància de la tradició grega com a font d'inspiració en les manifestacions culturals i artístiques posteriors.

5.3. Dissenyar, planificar i realitzar activitats sobre el llegat de la literatura grega per a percebre'n la presència en la nostra cultura actual.

5.4. Mostrar interès i respecte pel descobriment i posada en valor del llegat grec per a indagar sobre la vigència d'aquest en el món actual.

Vinculada amb els objectius 1-8 i 10-16 de l'etapa i les competències clau CCL3, CD3, CC1, CC4, CE1, CCEC1, CCEC2.

f) Objectius generals vinculats amb les competències específiques i clau de Descobrint les nostres arrels clàssiques.

Competència específica 1.

Identificar i aplicar els mecanismes de composició i derivació de paraules, tecnicismes i cultismes de les llengües modernes, especialment de les dues llengües de la Comunitat Valenciana, a partir d'arrels lèxiques gregues i llatines.

Descripció de la competència.

Per mitjà d'aquesta competència l'alumnat aconsegueix un coneixement raonat que suposa la base per a l'anàlisi i l'aprenentatge de terminologia tècnica i científica de diferents branques de coneixement. Alhora, proporciona la precisió necessària en la comprensió i expressió oral i escrita de l'alumnat que en un futur continuarà amb l'ensenyament professional o universitari. L'ús i la interpretació raonada per part de l'alumnat dels termes tècnics o específics requereix una primera aproximació als mecanismes de funcionament de les llengües grega i llatina que justifiquin els canvis fonètics, gràfics i morfològics d'un mateix terme. Aquest nou coneixement ajuda a validar i reforçar la utilització adequada de les llengües del seu propi repertori lingüístic. Aquesta competència contribueix de manera decisiva al desenvolupament de les competències clau en comunicació lingüística, plurilingüe, personal, social i aprendre a aprendre, matemàtica i en ciència, tecnologia i enginyeria, i en consciència i expressió culturals. En suma, augmenta les capacitats lèxiques de l'alumnat en la comprensió i l'expressió oral i escrita amb propietat i precisió de tots els matisos d'un món cada cop més ampli i en constant evolució que requerirà nous termes per a nous conceptes a diferents nivells.

Vinculada amb els objectius 4-7 i 11-12 de l'etapa i les competències clau CCLI, CP, CPSAA, STEM, CCEC.

Competència específica 2.

Investigar, explicar i valorar els referents clàssics i el seu lèxic específic

Descripció de la competència.

El desenvolupament de la ciència i de la tècnica mitjançant el desenvolupament d'aquesta competència l'alumnat és origen i el llarg recorregut de la ciència i la tècnica a Occident. conscient i capaç de valorar el. Es destaca de manera simultània la influència de l'herència clàssica a l'àmbit científic i la rellevància de les llengües grega i llatina com a vehicles de creació i transmissió de coneixement. D'aquesta manera, s'aspira a fer constar l'alumnat la importància de conèixer les principals circumstàncies històriques decisives per a l'evolució de la ciència i la tècnica.

De la mateixa manera, es posa en relleu la necessitat de respectar el pensament crític, argumentat i lliure, així com les altres cultures que han influït en l'herència cultural d'Europa, cosa que permet connectar amb futurs desafiaments de convivència, pau i respecte per la llibertat personal i cultural. Per tot això, aquesta competència contribueix al desenvolupament de les competències clau matemàtica i en ciència, tecnologia i enginyeria, social, personal i aprendre a aprendre, ciutadana i digital.

Vinculada amb els objectius 1-8 i 11-12 de l'etapa i les competències clau CD, CPSAA, STEM, CC.

Competència específica 3.

Investigar, explicar i valorar els referents clàssics i culturals posteriors i el seu lèxic específic.

Descripció de la competència.

Les diverses manifestacions artístiques. Amb el desenvolupament d'aquesta competència l'alumnat té present i és capaç d'apreciar la influència del món clàssic i l'evolució de les arts a Occident. Sense oblidar l'aportació de les llengües grega i llatina al lèxic específic de les arts, s'incideix en l'impacte que les dues civilitzacions tenen en l'evolució de l'art i la cultura. Alhora, es fomenta el respecte cap a les manifestacions artístiques d'altres pobles i moments històrics que donen lloc a la base cultural europea, amb la qual cosa es plantegen els reptes futurs de convivència, pau i respecte per la llibertat personal i cultural.

Per tot això, aquesta competència contribueix al desenvolupament de les competències clau personal, social i aprendre a aprendre, i en consciència i expressió culturals.

Vinculada amb els objectius 1-8 i 11-12 i 16 de l'etapa i les competències clau CPSAA, CCEC.

Competència específica 4.

Reconèixer a la nostra vida com a ciutadans i ciutadanes els elements de la tradició clàssica que informen les institucions, les lleis, els costums i els instruments jurídics i polítics de les nostres societats.

Descripció de la competència.

Amb aquesta competència es pretén que l'alumnat prengui consciència que el nostre dia a dia té les arrels en la tradició clàssica, promovent amb el reconeixement i l'estudi l'esperit crític i ètic de l'alumnat. Cal tenir en compte no jutjar amb els ulls del present aspectes del passat que avui dia són considerats poc respectuosos i superats per l'evolució de la civilització i els drets humans.

El reconeixement de la pervivència cultural del món clàssic que es treballa en aquesta competència fomenta a l'alumnat la capacitat de valorar la diversitat cultural com una riquesa llegada pel nostre passat clàssic comú i la necessitat de conservar-la, així com el rebuig d'aquelles pràctiques de discriminació que ja no tenen cabuda als nostres dies.

Aquesta competència ajuda al desenvolupament de les competències clau personal, social i aprendre a aprendre, ciutadana i en consciència i expressió culturals.

Vinculada amb els objectius 1-8 i 11-12 i 16 de l'etapa i les competències clau CC, CPSAA, CCEC.

Competència específica 5.

Reconèixer i valorar les arrels clàssiques que fonamenten l'actual configuració d'Europa com a entitat cultural de què forma part l'alumnat, fomentant actituds de respecte pels diferents pobles, cultures i llengües.

Descripció de la competència.

Mitjançant l'adquisició i el desenvolupament d'aquesta competència l'alumnat és capaç de descobrir i apreciar la importància de la llengua i la cultura grecoromana en la conformació actual d'Europa, gràcies a l'estudi dels nombrosos referents clàssics que han construït les arrels de la nostra civilització.

Contribueix, així, a consolidar la competència clau ciutadana, facilitant que l'alumnat participi plenament a la vida social i cívica com a ciutadans i ciutadanes responsables. Alhora, fomenta el debat argumentat i respectuós envers altres cultures i modes de vida.

També contribueix al desenvolupament de les competències clau personal, social i aprendre a aprendre, ciutadana i en consciència i expressió culturals, ja que es treballa la importància de l'herència cultural del passat grec i romà per comprendre i reflexionar sobre el nostre present.

Vinculada amb els objectius 1-8 i 11-16 de l'etapa i les competències clau CC, CPSAA, CCEC.

3. COMPETÈNCIES CLAU

La incorporació de competències clau al currículum permet posar l'èmfasi en aquells aprenentatges que es consideren imprescindibles, des d'un plantejament integrador i orientat a l'aplicació dels sabers adquirits. D'ací el seu caràcter clau. Són aquelles competències que ha d'haver desenvolupat un jove o una jove al finalitzar l'ensenyament obligatori per a poder aconseguir la seua realització personal, exercir la ciutadania activa, incorporar-se a la vida adulta de manera satisfactòria i ser capaç de desenvolupar un aprenentatge permanent al llarg de la vida.

La inclusió de les competències clau en el currículum té diverses finalitats. En primer lloc, integrar els diferents aprenentatges, tant els formals, incorporats a les diferents àrees o matèries, com els informals i no formals.

En segon lloc, permetre a tots els estudiants integrar els seus aprenentatges, posar-los en relació amb distints tipus de sabers bàsics i utilitzar-los de manera efectiva quan els resulten necessaris en diferents situacions i contextos.

I, finalment, orientar l'ensenyament, al permetre identificar els sabers bàsics i els criteris d'avaluació que tenen caràcter imprescindible i, en general, inspirar les distintes decisions relatives al procés d'ensenyament i d'aprenentatge.

Amb les àrees i matèries del currículum es pretén que tots els alumnes i les alumnes aconseguen els objectius educatius i, conseqüentment, també que adquirisquen les competències clau. No obstant això, no hi ha una relació unívoca entre l'ensenyament de determinades àrees o matèries i el desenvolupament de certes competències.

Cadascuna de les àrees contribueix al desenvolupament de diferents competències i, al seu torn, cadascuna de les competències clau s'aconseguirà com a conseqüència del treball en diverses àrees o matèries. El treball en les àrees i matèries del currículum per a contribuir al desenvolupament de les competències clau ha de complementar-se amb diverses mesures organitzatives i funcionals, imprescindibles per al seu desenvolupament.

Així, l'organització i el funcionament dels centres i les aules, la participació de l'alumnat, les normes de règim intern, l'ús de determinades metodologies i recursos didàctics, o la concepció, organització i funcionament de la biblioteca escolar, entre altres aspectes, poden afavorir o dificultar el desenvolupament de competències associades a la comunicació, l'anàlisi de l'entorn físic, la creació, la convivència i la ciutadania, o l'alfabetització digital.

Igualment, l'acció tutorial permanent pot contribuir de mode determinant a l'adquisició de competències relacionades amb la regulació dels aprenentatges, el desenvolupament emocional o les habilitats socials.

Finalment, la planificació de les activitats complementàries i extraescolars pot reforçar el desenvolupament del conjunt de les competències clau. En el marc de la proposta realitzada per la Unió Europea, i d'acord amb les consideracions que s'acaben d'exposar, s'han identificat vuit competències clau:

1. **Competència en comunicació lingüística (CCLI)**
2. **Competència plurilingüe (CP)**
3. **Competència matemàtica i competències en ciència, tecnologia i enginyeria (CMCTI)**
4. **Competència digital (CD)**
5. **Competència personal i social i aprendre a aprendre (CPSAA)**
6. **Competència ciutadana (CC)**
7. **Competència emprenedora (CE)**
8. **Competència en consciència i expressions culturals (CCEC)**

1. COMPETÈNCIA EN COMUNICACIÓ LINGÜÍSTICA

Decrets 107/2022 (ESO) i 108/2022 (Batxillerat)

La competència en comunicació lingüística suposa interactuar de manera oral, escrita, signada o multimodal de manera coherent i adequada en diferents àmbits i contextos i amb diferents propòsits comunicatius. Implica mobilitzar, de manera conscient, el conjunt de coneixements, destreses i actituds que permeten comprendre, interpretar i valorar críticament missatges orals, escrits, signats o multimodals evitant els riscos de manipulació i desinformació, així com comunicar-se eficaçment amb altres persones de manera cooperativa, creativa, ètica i respectuosa.

La competència en comunicació lingüística constitueix la base per al pensament propi i per a la construcció del coneixement en tots els àmbits del saber. Per això, el seu desenvolupament està vinculat a la reflexió explícita sobre el funcionament de la llengua en els gèneres discursius específics de cada àrea de coneixement, així com als usos de l'oralitat, l'escriptura o la signació per a pensar i per a aprendre. Finalment, fa possible apreciar la dimensió estètica del llenguatge i gaudir de la cultura literària.

Descriptors operatius:

En completar l'ensenyament bàsic, l'alumnat:

CCL1. S'expressa de manera oral, escrita, signada o multimodal amb fluïdesa (Batxillerat), coherència, correcció i adequació als diferents contextos socials, i participa en interaccions comunicatives amb actitud cooperativa i respectuosa tant per a intercanviar informació, crear coneixement i transmetre opinions, com per a construir vincles personals.

CCL2 (ESO). Comprén, interpreta i valora amb actitud crítica textos orals, escrits, signats o multimodals dels àmbits personal, social, educatiu i professional per a participar en diferents contextos de manera activa i informada i per a construir coneixement.

CCL2 (Batxillerat). Comprén, interpreta i valora amb actitud crítica textos orals, escrits, signats o multimodals dels diferents àmbits, amb especial èmfasi en els textos acadèmics i dels mitjans de comunicació, per a participar en diferents contextos de manera activa i informada i per a construir coneixement.

CCL3. Localitza, selecciona i contrasta de manera progressivament (ESO) autònoma informació procedent de diferents fonts, avaluant la seua fiabilitat i pertinència en funció dels objectius de lectura i evitant els riscos de manipulació i desinformació, i la integra i transforma en coneixement per a comunicar-la adoptant un punt de vista creatiu, crític i personal al mateix temps que respectuós amb la propietat intel·lectual.

CCL4 (ESO). Llig amb autonomia obres diverses adequades a la seua edat, seleccionant les que millor s'ajusten als seus gustos i interessos; aprecia el patrimoni literari com a llit privilegiat de l'experiència individual i col·lectiva; i mobilitza la seua pròpia experiència biogràfica i els seus coneixements literaris i culturals per a construir i compartir la seua interpretació de les obres i per a crear textos d'intenció literària de progressiva complexitat.

CCL4 (Batxillerat). Llig amb autonomia obres rellevants de la literatura posant-les en relació amb el seu context sociohistòric de producció, amb la tradició literària anterior i posterior i examinant l'empremta del seu llegat en l'actualitat, per a construir i compartir la seua pròpia interpretació argumentada de les obres, crear i recrear obres d'intenció literària i conformar progressivament un mapa cultural.

CCL5. Posa les seues pràctiques comunicatives al servei de la convivència democràtica, la resolució dialogada dels conflictes i la igualtat de drets de totes les persones, evitant els usos discriminatoris, així com els abusos de poder, per a afavorir la utilització no sols eficaç sinó també ètica dels diferents sistemes de comunicació.

Desenvolupament:

Aquesta competència es refereix a la utilització del llenguatge com a instrument de comunicació oral i escrita, de representació, interpretació i comprensió de la realitat, de construcció i comunicació del coneixement i d'organització i autoregulació del pensament, les emocions i la conducta.

Els coneixements, destreses i actituds propis d'aquesta competència permeten expressar pensaments, emocions, vivències i opinions, així com dialogar, formar-se un judici crític i ètic, generar idees, estructurar el coneixement, donar coherència i cohesió al discurs i a les pròpies accions i tasques, adoptar decisions, i fruit escollint, llegint o expressant-se de forma oral i escrita, tot això contribueix a més al desenvolupament de l'autoestima i de la confiança en si mateix.

Comunicar-se i conversar són accions que suposen habilitats per a establir vincles i relacions constructives amb els altres i amb l'entorn, i acostar-se a noves cultures, que adquireixen consideració i respecte en la mesura que es coneixen. Per això, la competència de comunicació lingüística està present en la capacitat efectiva de conviure i de resoldre conflictes.

Escollir, exposar i dialogar implica ser conscient dels principals tipus d'interacció verbal, ser progressivament competent en l'expressió i comprensió dels missatges orals que s'intercanvien en situacions comunicatives diverses i adaptar la comunicació al context.

Suposa també la utilització activa i efectiva de codis i habilitats lingüístiques i no lingüístiques i de les regles pròpies de l'intercanvi comunicatiu en diferents situacions, per a produir textos orals adequats a cada situació de comunicació.

Llegir i escriure són accions que suposen i reforcen les habilitats que permeten buscar, recopilar i processar informació, i ser competent a l'hora de comprendre, compondre i utilitzar distints tipus de textos amb intencions comunicatives o creatives diverses. La lectura facilita la interpretació i comprensió del codi que permet fer ús de la llengua escrita i és, a més, font de plaer, de descobriment d'altres entorns, idiomes i cultures, de fantasia i de saber, tot això contribueix al seu torn a conservar i millorar la competència comunicativa.

L'habilitat per a seleccionar i aplicar determinats propòsits o objectius a les accions pròpies de la comunicació lingüística (el diàleg, la lectura, l'escriptura, etc.) està vinculada a alguns trets fonamentals d'aquesta competència com les habilitats per a representar-se mentalment, interpretar i comprendre la realitat, i organitzar i autoregular el coneixement i l'acció dotant-los de coherència. Comprendre i saber comunicar són sabers pràctics que han de recolzar-se en el coneixement reflexiu sobre el funcionament del llenguatge i les seues normes d'ús, i impliquen la capacitat de prendre el llenguatge com a objecte d'observació i anàlisi. Expressar i interpretar diferents tipus de discurs acords a la situació comunicativa en diferents contextos socials i culturals, implica el coneixement i aplicació efectiva de les regles de funcionament del sistema de la llengua i de les estratègies necessàries per a interactuar lingüísticament d'una manera adequada.

Disposar d'aquesta competència comporta tindre consciència de les convencions socials, dels valors i aspectes culturals i de la versatilitat del llenguatge en funció del context i la intenció comunicativa. Implica la capacitat empàtica de posar-se en el lloc d'altres persones; de llegir, escoltar, analitzar i tindre en compte opinions diferents de la pròpia amb sensibilitat i esperit crític; d'expressar adequadament -en fons i forma- les pròpies idees i emocions, i d'acceptar i realitzar crítiques amb esperit constructiu. Amb distint nivell de domini i formalització -especialment en llengua escrita- aquesta competència significa, en el cas de les llengües estrangeres, poder comunicar-se en algunes d'elles i, amb això, enriquir les relacions socials i desembolicar-se en contextos diferents del propi.

Així mateix, s'afavoreix l'accés a més i diverses fonts d'informació, comunicació i aprenentatge. En síntesi, el desenvolupament de la competència lingüística en batxillerat comporta el domini de la llengua oral i escrita en múltiples contextos, i l'ús funcional de, almenys, una llengua estrangera.

RELACIÓ I NIVELL D'ÈXIT DELS SABERS BÀSICS AMB LES COMPETÈNCIES CLAU

Competència en comunicació lingüística:

Tant la matèria de Grec com les de Cultura Clàssica, aquesta darrera en el Bloc 7 (Llengua i Lèxic), i Descobrint les nostres arrels clàssiques en tots els blocs contribueixen decisivament al desenvolupament de la competència clau de comunicació lingüística.

L'optativa Cultura Clàssica, en cadascú dels nivells on està present, inclou un Bloc dedicat a Llengua i Lèxic que permet l'alumnat reflexionar sobre la importància de la llengua, la comunicació escrita i oral, estudiar l'origen de l'alfabet, fer una introducció a la lingüística comparada, prenent l'indoeuropeu i el llatí com a llengües de comparació, permetent l'alumnat descobrir la relació lèxica i lingüística entre indoeuropeu i llengües indoeuropees i entre llatí i llengües romàniques, ajudant a una reflexió sobre la importància de la llengua en la comunicació humana i fent-li establir relacions de parentiu entre distintes llengües, així com classificar les llengües del món per famílies i característiques morfosintàctiques.

L'assignatura insisteix també en la pervivència del Grec i el llatí en les llengües cooficials de la Comunitat Valenciana, tant a nivell culte, com patrimonial, així com en els hel·lenismes científics i en les expressions llatines encara emprades.

Pel que fa al Grec antic, el seu coneixement és base fonamental per al coneixement de la llengua pròpia que compta en **el seu lèxic** amb nombrosos hel·lenismes, transmesos per via indirecta a través del llatí, i sobretot cultismes introduïts en les llengües modernes europees a partir del Renaixement com a neologismes directes del grec. Les llengües clàssiques amplien la **reflexió sobre els distintes elements de les llengües i les seues característiques estructurals**, que en l'etapa anterior de l'ESO, com a matèria optativa, va estar dirigida fonamentalment a l'ús correcte de les mateixes.

D'altra banda, l'estudi del Grec pot contribuir a *millorar la formació lingüística i literària de l'alumnat de batxillerat i complementar l'ensenyament de la llengua i literatura* pròpia al mostrar com es van crear a Grècia uns gèneres literaris que a través del tamís romà van arribar a les llengües literàries europees. A més en l'ensenyament del grec es fa necessària la comparació amb altres llengües per a assenyalar semblances i diferències que presenten i aquest sistema de comparació **ajuda a fixar en la ment no sols les estructures pròpies sinó també les d'altres idiomes**, que els permetrà inclús abordar amb major possibilitat d'èxit l'estudi dels mateixos per mitjà de l'adquisició de nocions lingüística generals.

Per la seua natura el grec contribueix, en primer lloc i principalment, a la competència lingüística. La part més important dels continguts està tota orientada a fer que l'alumnat, tant en grec com en la llengua pròpia, millore i domine el vocabulari i entenga la gramàtica i tota la funcionalitat del llenguatge, per treure el màxim partit a l'acte de la comunicació verbal i escrita. La varietat dialectal del grec i la interrelació amb les llengües veïnes destaca el valor de la diversitat i la riquesa que aporta el coneixement d'altres pobles i altres llengües. El pensament filosòfic promou el caràcter dialogant i obert, el reconeixement d'altres punts de vista i una actitud positiva per defensar idees pròpies i intentar rebatre les contràries, sense voler imposar les primeres ni tancar-se radicalment a les altres.

Finalment, per mitjà de comentaris estilístics dels textos grecs originals l'alumnat tindrà l'ocasió de **familiaritzar-se amb les figures retòriques i la resta de procediments artístics** que trobaran en els clàssics de les literatures pròpies, aconseguint així l'entroncament amb la preceptiva literària corresponent.

En suma, es tracta d'una llengua molt diferent que exigirà als que s'acosten a ella una profunda renovació dels seus hàbits mentals, tal vegada un poc desconcertant al principi, però profitosa perquè amplia l'horitzó intel·lectual de l'alumnat, evitant que encasellen en motlles massa rígids els coneixements que van adquirint i els van habituant a un enfocament comprensiu de les diferents cultures a través de les seues respectives llengües. A més **insisteix en la reflexió sobre el llenguatge escrit**, no com a simple reflex de l'oral, sinó com un llenguatge dotat d'uns valors específics i unes expressions més complexes que el llenguatge oral, a pesar que el destí imaginat de la majoria dels textos fora el de ser expressats oralment.

Aquest aspecte resulta particularment interessant atès que el grec antic, per ser una llengua de transmissió exclusivament escrita, presenta l'especificitat i complexitat pròpies del llenguatge escrit en contrast amb l'oral i, per tant, el seu estudi contribueix a fomentar en l'alumnat la reflexió sobre els trets distintius d'ambdós models lingüístics, sense perjudi d'una consideració diacrònica de la llengua grega en la seua evolució fins al grec modern, única llengua europea que té una història ininterrompuda de 3.500 anys, la qual cosa la converteix en un model lingüístic únic en Occident.

2. COMPETÈNCIA PLURILINGÜE

Decret 107/2022

La competència plurilingüe implica utilitzar diferents llengües, orals o signades, de manera apropiada i eficaç per a l'aprenentatge i la comunicació. Aquesta competència suposa reconèixer i respectar els perfils lingüístics individuals i aprofitar les experiències pròpies per a desenvolupar estratègies que permeten mediar i fer transferències entre llengües, incloses les clàssiques, i, en el seu cas, mantenir i adquirir destreses en la llengua o llengües familiars i en les llengües oficials. Integra, així mateix, dimensions històriques i interculturals orientades a conèixer, valorar i respectar la diversitat lingüística i cultural de la societat amb l'objectiu de fomentar la convivència democràtica.

Descriptors operatius: En completar l'ensenyament bàsic, l'alumnat:

CP1 (ESO). Usa eficaçment una o més llengües, a més de la llengua o llengües familiars, per a respondre a les seues necessitats comunicatives, de manera apropiada i adequada tant al seu desenvolupament i interessos com a diferents situacions i contextos dels àmbits personal, social, educatiu i professional.

CP1 (Batxillerat). Utilitza amb fluïdesa, adequació i acceptable correcció una o més llengües, a més de la llengua familiar o de les llengües familiars, per a respondre a les seues necessitats comunicatives amb espontaneïtat i autonomia en diferents situacions i contextos dels àmbits personal, social, educatiu i professional.

CP2 (ESO). A partir de les seues experiències, realitza transferències entre diferents llengües com a estratègia per a comunicar-se i ampliar el seu repertori lingüístic individual.

CP2 (Batxillerat). A partir de les seues experiències, desenvolupa estratègies que li permeten ampliar i enriquir de manera sistemàtica el seu repertori lingüístic individual amb la finalitat de comunicar-se de manera eficaç.

CP3 (ESO). Coneix, valora i respecta la diversitat lingüística i cultural present en la societat, integrant-la en el seu desenvolupament personal com a factor de diàleg, per a fomentar la cohesió social.

CP3 (Batxillerat). Coneix i valora críticament la diversitat lingüística i cultural present en la societat, integrant-la en el seu desenvolupament personal i anteposant la comprensió mútua com a característica central de la comunicació, per a fomentar la cohesió social.

Desenvolupament

Implica utilitzar diferents llengües, a més de les pròpies, de manera eficaç per a l'aprenentatge i per a la comunicació. La competència plurilingüe parteix de les experiències individuals dels estudiants per desenvolupar estratègies que els permeten fer transferències d'una llengua a una altra, incloent-hi llengües estrangeres o llengües clàssiques si escau. Integra, a més, el rerefons històric i cultural de les llengües esmentades, incitant al desenvolupament d'un repertori lingüístic més ampli i al coneixement, valoració i respecte de la diversitat lingüística en el context d'una societat democràtica i plural.

RELACIÓ I NIVELL D'ÈXIT DELS SABERS BÀSICS AMB LES COMPETÈNCIES CLAU

Competència plurilingüe

Tant en Grec com en Cultura Clàssica i Descobrint les nostres arrels clàssiques s'incideix clarament en aquesta competència, destacant la importància de l'aprenentatge de llengües i de la riquesa de la diversitat lingüística.

Les llengües grega i llatina, especialment la segona, expliquen l'existència de les llengües romàniques i l'estudi de la història d'aquestes llengües, en relació a l'indoeuropeu, ens permeten parlar de les llengües en general, de les indoeuropees i establir relacions de famílies lingüístiques. Aspectes com la Romanització, la creació de l'Imperi Bizantí, l'evolució de llatí vulgar i l'aparició de les llengües romàniques, l'explicació de doblats en castellà i català a partir del mateix vocable llatí permeten, en tot moment, destacar la importància de l'estudi i ús de varies llengües. Perquè com deia el lema en matèria d'educació de la Presidència del Consell de la Unió Europea, 2005, **Let's learn more languages to speak a common tongue, és a dir, Aprenquem més idiomes per a parlar una llengua comuna.**

3. COMPETÈNCIA MATEMÀTICA I COMPETÈNCIES EN CIÈNCIA, TECNOLOGIA I ENGINYERIA (STEM)

Decret 107/2022

La competència matemàtica i competència en ciència, tecnologia i enginyeria (competència STEM per les seues sigles en anglés) entranya la comprensió del món utilitzant els mètodes científics, el pensament i representació matemàtics, la tecnologia i els mètodes de l'enginyeria per a transformar l'entorn de forma compromesa, responsable i sostenible. La competència matemàtica permet desenvolupar i aplicar la perspectiva i el raonament matemàtics amb la finalitat de resoldre diversos problemes en diferents contextos. La competència en ciència comporta la comprensió i explicació de l'entorn natural i social, utilitzant un conjunt de coneixements i metodologies, incloses l'observació i l'experimentació, amb la finalitat de plantejar preguntes i extraure conclusions basades en proves per a poder interpretar i transformar el món natural i el context social.

La competència en tecnologia i enginyeria comprén l'aplicació dels coneixements i metodologies propis de les ciències per a transformar la nostra societat d'acord amb les necessitats o desitjos de les persones en un marc de seguretat, responsabilitat i sostenibilitat.

Descriptors operatius: En completar l'ensenyament bàsic, l'alumnat:

STEM1. Selecciona (Batxillerat) / Utilitza (ESO) mètodes inductius i deductius propis del raonament matemàtic en situacions conegudes, i selecciona i emprà diferents estratègies per a resoldre problemes analitzant críticament les solucions i reformulant el procediment, si fora necessari.

STEM2 (ESO). Utilitza el pensament científic per a entendre i explicar els fenòmens que ocorren al seu al voltant, confiant en el coneixement com a motor de desenvolupament, plantejant-se preguntes i comprovant hipòtesis mitjançant l'experimentació i la indagació, utilitzant eines i instruments adequats, apreciànt la importància de la precisió i la veracitat i mostrant una actitud crítica sobre l'abast i les limitacions de la ciència.

STEM2 (Batxillerat). Utilitza el pensament científic per a entendre i explicar fenòmens relacionats amb la modalitat triada, confiant en el coneixement com a motor de desenvolupament, plantejant-se hipòtesis i contrastant-les o comprovant-les mitjançant l'observació, l'experimentació i la investigació, utilitzant eines i instruments adequats, apreciànt la importància de la precisió i la veracitat i mostrant una actitud crítica sobre l'abast i limitacions dels mètodes emprats.

STEM3 (ESO). Planteja i desenvolupa projectes dissenyant, fabricant i avaluant diferents prototips o models per a generar o utilitzar productes que donen solució a una necessitat o problema de manera creativa i en equip, procurant la participació de tot el grup, resolent pacíficament els conflictes que puguin sorgir, adaptant-se davant la incertesa i valorant la importància de la sostenibilitat.

STEM3 (Batxillerat). Planteja i desenvolupa projectes dissenyant i creant prototips o models per a generar o utilitzar productes que donen solució a una necessitat o problema de manera col·laborativa, procurant la participació de tot el grup, resolent pacíficament els conflictes que puguin sorgir, adaptant-se davant de la incertesa i avaluant el producte obtingut d'acord amb els objectius proposats, la sostenibilitat i l'impacte transformador en la societat.

STEM4 (ESO). Interpreta i transmet els elements més rellevants de processos, raonaments, demostracions, mètodes i resultats científics, matemàtics i tecnològics de manera clara i precisa i en diferents formats (gràfics, taules, diagrames, fórmules, esquemes, símbols...), aprofitant de manera crítica la cultura digital i incloent el llenguatge matemàtic-formal amb ètica i responsabilitat, per a compartir i construir nous coneixements.

STEM4 (Batxillerat). Interpreta i transmet els elements més rellevants d'investigacions de manera clara i precisa, en diferents formats (gràfics, taules, diagrames, fórmules, esquemes, símbols), i aprofitant la cultura digital amb ètica i responsabilitat i valorant de manera crítica la contribució de la ciència i la tecnologia en el canvi de les condicions de vida per a compartir i construir nous coneixements.

STEM5. Planeja (Batxillerat) i emprén accions fonamentades científicament per a promoure la salut física, mental i social, i preservar el medi ambient i els éssers vius; i aplica principis d'ètica i seguretat en la realització de projectes per a transformar el seu entorn pròxim de manera sostenible, valorant el seu impacte global i practicant el consum responsable.

Desenvolupament

En una societat on l'impacte de les matemàtiques, les ciències, les tecnologies i l'enginyeria és determinant, la consecució i sostenibilitat del benestar social exigeix conductes i presa de decisions personals estretament vinculades a la capacitat crítica i visió raonada i raonable de les persones.

La competència matemàtica implica la capacitat d'aplicar el raonament matemàtic i les seues eines per descriure, interpretar i predir diferents fenòmens en el seu context. La competència matemàtica requereix de coneixements sobre els números, les mesures i les estructures, així com de les operacions i les representacions matemàtiques, i la comprensió dels termes i conceptes matemàtics (operacions, números, mesures, quantitat, espais, formes, dades, etc.).

L'ús d'eines matemàtiques implica una sèrie de destreses que requereixen l'aplicació dels principis i processos matemàtics en diferents contextos, ja siguin personals, socials, professionals o científics, així com per emetre judicis fonamentats i seguir cadenes argumentals en la realització de càlculs, l'anàlisi de gràfics i representacions matemàtiques i la manipulació d'expressions algebraïques, incorporant els mitjans digitals quan siga oportú.

Forma part d'aquesta destresa la creació de descripcions i explicacions matemàtiques que porten implícites la interpretació de resultats matemàtics i la reflexió sobre la seua adequació al context, de la mateixa manera que la determinació de si les solucions són adequades i tenen sentit en la situació en què es presenten. La competència matemàtica inclou una sèrie d'actituds i valors que es basen en el rigor, el respecte a les dades i la veracitat.

Les competències clau en ciència, tecnologia i enginyeria són aquelles que proporcionen un acostament al món físic i a la interacció responsable amb ell des accions, tant individuals com col·lectives, orientades a la conservació i millora del medi natural, decisives per a la protecció i manteniment de la qualitat de vida i el progrés dels pobles. Aquestes competències contribueixen al desenvolupament del pensament científic, ja que inclouen l'aplicació dels mètodes propis de la racionalitat científica i les destreses tecnològiques, que condueixen a l'adquisició de coneixements, el contrast d'idees i l'aplicació dels descobriments al benestar social.

Capaciten ciutadans responsables i respectuosos que desenvolupen judicis crítics sobre els fets científics i tecnològics que se succeeixen al llarg dels temps, passats i actuals. Per a l'adequat desenvolupament de les competències en ciència i tecnologia resulta necessari abordar els sabers o coneixements científics relatius a la física, la química, la biologia, la geologia, les matemàtiques i la tecnologia, els quals es deriven de conceptes, processos i situacions interconnectades. També es requereix el foment de destreses que permeten utilitzar i manipular eines i màquines tecnològiques, així com utilitzar dades i processos científics per arribar a un objectiu; és a dir, identificar preguntes, resoldre problemes, arribar a una conclusió o prendre decisions basades en proves i arguments.

Així mateix, aquestes competències inclouen actituds i valors relacionats amb l'assumpció de criteris ètics associats a la ciència, la tecnologia i l'enginyeria, l'interès per la ciència, el suport a la investigació científica i la valoració del coneixement científic; així com el sentit de la responsabilitat en relació amb la conservació dels recursos naturals i a les qüestions mediambientals i a l'adopció d'una actitud adequada per aconseguir una vida física i mental saludable en un entorn natural i social. En un cert sentit, l'aplicació dels coneixements morfològics i sintàctics per comprendre i traduir correctament un text es pot veure com el perfecte equivalent del pensament científico-matemàtic aplicat a la resolució de problemes.

D'altra banda, l'etimologia inclou especialment l'origen grec d'una quantitat ingent de termes científics i tecnològics que, llevat dels més especialitzats, no són ni molt menys d'ús exclusiu dels estudiants de ciències. I en tercer lloc, la descripció dels assoliments científics i filosòfics dels grecs i l'actitud respecte d'aquests en èpoques i cultures posteriors propicia una visió oberta, respectuosa i tolerant envers els resultats dels investigadors de tots els àmbits.

RELACIÓ I NIVELL D'ÈXIT DELS SABERS BÀSICS AMB LES COMPETÈNCIES CLAU

Competència matemàtica i competències en ciència, tecnologia i enginyeria

Les assignatures de Grec, Descobrint les nostres arrels clàssiques i Cultura Clàssica contribueixen a la competència matemàtica quan l'alumnat elabore o interprete mapes i treballes amb elements espacials, així com quan utilitzi i analitzi gràfics referents a la geografia i població dels antics grecs i romans. També l'estudi dels sistemes de mesures de Grècia antiga, comparant-los amb els actuals ajuda a desenvolupar la competència matemàtica.

L'estudi de les manifestacions artístiques de la Grècia antiga porta aparellada l'adquisició de coneixements sobre espai i forma, sobre l'harmonia i les proporcions matemàtiques que la sustenten, com en el cas de la proporció àuria i el nombre φ (phi).

Finalment, l'adquisició d'un vocabulari científico-tècnic procedent de lexemes grecs ajuda notablement a assolir els coneixements científics que permeten desenvolupar les competències clau en ciències i tecnologia. No en va, van ser els pensadors grecs els primers que van codificar d'alguna manera el llenguatge científic. Així mateix, l'estudi de l'art i les construccions de monuments de grecs i romans és un apropament a la importància de l'enginyeria antiga i permet fer una reflexió sobre la importància de l'enginyeria actual en tants monuments, construccions i avanços de l'actualitat.

En Descobrint les nostres arrels clàssiques, a més, s'estudia el lèxic matemàtic, científic, biològic... i es fa referència als matemàtics, científics, astrònoms, metges i biòlegs antics, així com als seus estudis i descobriments i la seua influència en la matemàtica i ciència posterior a Europa. Tales, Pitàgores, Euclides, Aristarc, Hipòcrates, Ptolomeu, Galé, Hipàtia d'Alexandria i altres molts científics clàssics van assentar la base de la ciència actual.

4. COMPETÈNCIA DIGITAL

Decret 107/2022

La competència digital implica l'ús segur, saludable, sostenible, crític i responsable de les tecnologies digitals per a l'aprenentatge, per al treball i per a la participació en la societat, així com la interacció amb aquestes. Inclou l'alfabetització en informació i dades, la comunicació i la col·laboració, l'educació mediàtica, la creació de continguts digitals (inclosa la programació), la seguretat (inclòs el benestar digital i les competències relacionades amb la ciberseguretat), assumptes relacionats amb la ciutadania digital, la privacitat, la propietat intel·lectual, la resolució de problemes i el pensament computacional i crític.

Descriptors operatius: En completar l'ensenyament bàsic, l'alumnat:

CD1 (ESO). Realitza cerques en internet atenent criteris de validesa, qualitat, actualitat i fiabilitat, seleccionant els resultats de manera crítica i arxivant-los, per a recuperar-los, referenciar-los i reutilitzar-los, respectant la propietat intel·lectual.

CD1 (Batxillerat). Realitza cerques avançades comprenent com funcionen els motors de cerca en Internet, aplicant criteris de validesa, qualitat, actualitat i fiabilitat, seleccionant els resultats de manera crítica i organitzant l'emmagatzematge de la informació de manera adequada i segura per a referenciar-la i reutilitzar-la posteriorment.

CD2 (ESO). Gestiona i utilitza el seu entorn personal digital d'aprenentatge per a construir coneixement i crear continguts digitals, mitjançant estratègies de tractament de la informació i l'ús de diferents eines digitals, seleccionant i configurant la més adequada en funció de la tasca i de les seues necessitats d'aprenentatge permanent.

CD2 (Batxillerat). Crea, integra i reelabora continguts digitals de manera individual o col·lectiva, aplicant mesures de seguretat i respectant, en tot moment, els drets d'autoria digital per a ampliar els seus recursos i generar nou coneixement.

CD3 (ESO) Es comunica, participa, col·labora i interactua compartint continguts, dades i informació mitjançant eines o plataformes virtuals, i gestiona de manera responsable les seues accions, presència i visibilitat en la xarxa, per a exercir una ciutadania digital activa, cívica i reflexiva.

CD3 (Batxillerat). Selecciona, configura i utilitza dispositius digitals, eines, aplicacions i serveis en línia i els incorpora en el seu entorn personal d'aprenentatge digital per a comunicar-se, treballar col·laborativament i compartir informació, gestionant de manera responsable les seues accions, presència i visibilitat en la xarxa i exercint una ciutadania digital activa, cívica i reflexiva.

CD4. Avalua (Batxillerat)/ Identifica (ESO) riscos i adopta mesures preventives en usar les tecnologies digitals per a protegir els dispositius, les dades personals, la salut i el medi ambient, i per a prendre consciència de la importància i necessitat de fer un ús crític, legal, segur, saludable i sostenible d'aquestes tecnologies.

CD5. Desenvolupa aplicacions informàtiques senzilles i solucions tecnològiques creatives i sostenibles per a resoldre problemes concrets o respondre a reptes proposats, mostrant interès i curiositat per l'evolució de les tecnologies digitals i pel seu desenvolupament sostenible i ús ètic.

Desenvolupament

És aquella que implica l'ús creatiu, crític i segur de les tecnologies de la informació i la comunicació per assolir els objectius relacionats amb el treball, l'ocupabilitat, l'aprenentatge, l'ús del temps lliure, la inclusió i participació en la societat.

Requereix de coneixements relacionats amb el llenguatge específic bàsic: textual, numèric, icònic, visual, gràfic i sonor, així com les seues pautes de descodificació i transferència. Això comporta el coneixement de les principals aplicacions informàtiques. Suposa també l'accés a les fonts i el processament de la informació; i el coneixement dels drets i les llibertats que assisteixen a les persones en el món digital.

Igualment precisa del desenvolupament de diverses destreses relacionades amb l'accés a la informació, el processament i ús per a la comunicació, la creació de continguts, la seguretat i la resolució de problemes, tant en contextos formals com no formals i informals. La persona ha de ser capaç de fer un ús habitual dels recursos tecnològics disponibles per tal de resoldre els problemes reals d'una manera eficient, així com avaluar i seleccionar noves fonts d'informació i innovacions tecnològiques, a mesura que van apareixent, en funció de la seua utilitat per emprendre tasques o objectius específics.

L'adquisició d'aquesta competència requereix a més actituds i valors que permeten a l'usuari adaptar-se a les noves necessitats establertes per les tecnologies, la seua apropiació i adaptació als propis fins i la capacitat d'interaccionar socialment entorn d'elles. Es tracta de desenvolupar una actitud activa, crítica i realista cap a les tecnologies i els mitjans tecnològics, valorant les seues fortaleces i debilitats i respectant principis ètics en el seu ús.

D'altra banda, la competència digital implica la participació i el treball en col·laboració, així com la motivació i la curiositat per l'aprenentatge i la millora en l'ús de les tecnologies.

Per a l'adequat desenvolupament de la competència digital resulta necessari abordar:

La informació. La comunicació. La creació de continguts. La seguretat. La resolució de problemes. Està associada amb la recerca, selecció, registre i tractament o anàlisi de la informació, utilitzant tècniques i estratègies diverses per a accedir a ella segons la font a què s'acudisca i el suport que s'utilitzi (oral, imprès, audiovisual, digital o multimèdia).

Transformar la informació en coneixement exigeix de destreses de raonament per a organitzar-la, relacionar-la, analitzar-la, sintetitzar-la i fer inferències i deduccions de distint nivell de complexitat; en definitiva, comprendre-la i integrar-la en els esquemes previs de coneixement. Significa, així mateix, comunicar la informació i els coneixements adquirits emprant recursos expressius que incorporen, no sols diferents llenguatges i tècniques específiques, sinó també les possibilitats que ofereixen les tecnologies de la informació i la comunicació.

Ser competent en la utilització de les tecnologies de la informació i la comunicació com a instrument de treball intel·lectual inclou utilitzar-les en la seua doble funció de transmissores i generadores d'informació i coneixement.

S'utilitzaran en la seua funció generadora a l'emprar-les, per exemple, com a eina en l'ús de models de processos matemàtics, físics, socials, econòmics o artístics. Així mateix, aquesta competència permet processar i gestionar adequadament informació abundant i complexa, resoldre problemes reals, prendre decisions, treballar en entorns de col·laboracions ampliant els entorns de comunicació per a participar en comunitats d'aprenentatge formals i informals, i generar produccions responsables i creatives.

La competència digital inclou utilitzar les tecnologies de la informació i la comunicació extraient el seu màxim rendiment a partir de la comprensió de la naturalesa i mode d'operar dels sistemes tecnològics, i de l'efecte que eixos canvis tenen en el món personal i sociolaboral. Així mateix suposa manejar estratègies per a identificar i resoldre els problemes habituals de programari i maquinari que vagen sorgint. Igualment permet aprofitar la informació que proporcionen i analitzar-la de forma crítica per mitjà del treball personal autònom i el treball col·laboratiu, tant en el seu vessant sincrònic com diacrònic, coneixent i relacionant-se amb entorns físics i socials cada vegada més amplis.

A més d'utilitzar-les com a eina per a organitzar la informació, processar-la i orientar-la per a aconseguir objectius i fins d'aprenentatge, treball i oci prèviament establerts.

En definitiva, la competència digital comporta fer ús habitual dels recursos tecnològics disponibles per a resoldre problemes reals de manera eficient. Al mateix temps, possibilita avaluar i seleccionar noves fonts d'informació i innovacions tecnològiques a mesura que van apareixent, en funció de la seua utilitat per a escometre tasques o objectius específics. En síntesi, el tractament de la informació i la competència digital impliquen ser una persona autònoma, eficaç, responsable, crítica i reflexiva al seleccionar, tractar i utilitzar la informació i les seues fonts, així com les distintes eines tecnològiques; també tindre una actitud crítica i reflexiva en la valoració de la informació disponible, contrastant-la quan és necessari, i respectar les normes de conducta acordades socialment per a regular l'ús de la informació i les seues fonts en els distintos suports.

RELACIÓ I NIVELL D'ÈXIT DELS SABERS BÀSICS AMB LES COMPETÈNCIES CLAU

Competència digital:

El desenvolupament d'aquesta competència és present en la forma en què l'alumnat obté informació a través de les xarxes informàtiques, aprenent a seleccionar convenientment les dades que són d'utilitat sobre el món clàssic. Així com també quan elabore ell mateix treballs o realitze presentacions a classe utilitzant adequadament els recursos tecnològics que tenen al seu abast.

En aquest sentit, hom promourà la investigació de l'alumnat per mitjà dels diversos recursos informàtics, en l'aula i fora d'ella: l'ús de les xarxes d'informació, l'elaboració de materials audiovisuals com PowerPoint, Prezi, vídeos, la publicació en blogs d'aula, l'ús habitual de l'aula Moodle del centre, etc.

Atendrem especialment al tractament crític de la informació, a la comparació i contrast de les mateixes i a una correcta elaboració lingüística evitant en tot moment la còpia literal de materials (copia i pega) i buscant una elaboració personal i racional dels mateixos.

Més enllà de l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació com a eina pedagògica ja imprescindible, tant en la tasca docent directa com a través de les aules virtuals, es tracta de fer que l'alumnat les empre activament. El professorat ha de trobar recursos, o elaborar-los ell mateix, per explicar els continguts de l'assignatura i perquè l'alumnat faci exercicis pràctics que poden complementar o substituir els del llibre de text, si és el cas; l'alumnat ha de saber arribar als recursos proposats pel professorat i ha de saber fer-los correctament aplicant-t'hi allò que ha après. També s'han de proposar treballs que impliquen cerca d'informació, amb una selecció raonada i crítica d'allò que s'ha trobat, de manera que l'alumnat n'extraga les pròpies conclusions i les presente reelaborades de manera original i mitjançant, també, els recursos digitals. Sense haver de ser experts, el professorat pot orientar l'alumnat per què assolisca un grau de coneixements satisfactori en l'ús de les TIC.

5. COMPETÈNCIA PERSONAL I SOCIAL I APRENDRE A APRENDRE

Decret 107/2022

La competència personal, social i d'aprendre a aprendre implica la capacitat de reflexionar sobre un mateix per a autoconèixer-se, acceptar-se i promoure un creixement personal constant; gestionar el temps i la informació eficaçment; col·laborar amb uns altres de manera constructiva; mantenir la resiliència; i gestionar l'aprenentatge al llarg de la vida. Inclou també la capacitat de fer front a la incertesa i a la complexitat; adaptar-se als canvis; aprendre a gestionar els processos metacognitius; identificar conductes contràries a la convivència i desenvolupar estratègies per a abordar-les; contribuir al benestar físic, mental i emocional propi i de les altres persones, dones-atropellant habilitats per a cuidar-se a si mateix i als qui ho envolten a través de la corresponsabilitat; ser capaç de portar una vida orientada al futur; així com expressar empatia i abordar els conflictes en un context integrador i de suport.

Descriptors operatius: En completar l'ensenyament bàsic, l'alumnat:

CPSAA1 (ESO). Regula i expressa les seues emocions, enfortint l'optimisme, la resiliència, l'autoeficàcia i la cerca de propòsit i motivació cap a l'aprenentatge, per a gestionar els reptes i canvis i harmonitzar-los amb els seus propis objectius.

CPSAA1.1 (Batxillerat). Enforteix l'optimisme, la resiliència, l'autoeficàcia i la cerca d'objectius de manera autònoma per a fer eficaç el seu aprenentatge.

CPSAA1.2 (Batxillerat). Desenvolupa una personalitat autònoma, gestionant constructivament els canvis, la participació social i la seua pròpia activitat per a dirigir la seua vida.

CPSAA2 (ESO). Comprén els riscos per a la salut relacionats amb factors socials, consolida estils de vida saludable a nivell físic i mental, reconeix conductes contràries a la convivència i aplica estratègies per a abordar-les.

CPSAA2 (Batxillerat). Adopta de manera autònoma un estil de vida sostenible i atén el benestar físic i mental propi i dels altres, buscant i oferint suport en la societat per a construir un món més saludable.

CPSAA3 (ESO). Comprén proactivament les perspectives i les experiències de les altres persones i les incorpora al seu aprenentatge, per a participar en el treball en grup, distribuint i acceptant tasques i responsabilitats de manera equitativa i emprant estratègies cooperatives.

CPSAA3.1 (Batxillerat). Mostra sensibilitat cap a les emocions i experiències dels altres, sent conscient de la influència que exerceix el grup en les persones, per a consolidar una personalitat empàtica i independent i desenvolupar la seua intel·ligència.

CPSAA3.2 (Batxillerat). Distribueix en un grup les tasques, recursos i responsabilitats de manera equànime, segons els seus objectius, afavorint un enfocament sistèmic per a contribuir a la consecució d'objectius compartits.

CPSAA4 (ESO). Realitza autoavaluacions sobre el seu procés d'aprenentatge, buscant fonts fiables per a validar, sustentar i contrastar la informació i per a obtenir conclusions rellevants.

CPSAA4 (Batxillerat). Compara, analitza, avalua i sintetitza dades, informació i idees dels mitjans de comunicació, per a obtenir conclusions lògiques de manera autònoma, valorant la fiabilitat de les fonts.

CPSAA5 (ESO). Planeja objectius a mitjà termini i desenvolupa processos metacognitius de retroalimentació per a aprendre dels seus errors en el procés de construcció del coneixement.

CPSAA5 (Batxillerat). Planifica a llarg termini avaluant els propòsits i els processos de la construcció del coneixement, relacionant els diferents camps d'aquest per a desenvolupar processos autoregulats d'aprenentatge que li permeten transmetre aquest coneixement, proposar idees creatives i resoldre problemes amb autonomia.

Desenvolupament

La **competència personal** és clau en l'etapa de l'adolescència, una etapa de transició en què el jove experimenta grans canvis i haurà d'adquirir el control sobre les seues pròpies decisions, que li permeten, de forma progressiva, enfortir la seua autoestima i fer-se autònom per actuar en el món dels adults.

L'autoconeixement i la construcció de la pròpia personalitat són factors fonamentals per a l'adaptació de l'adolescent a l'entorn escolar i social. L'autoconeixement, que s'inicia a la infantesa i continua al llarg de la vida, inclou, entre d'altres aspectes, l'acceptació de la imatge d'un mateix i l'autoconcepte, el coneixement dels trets fonamentals de la pròpia personalitat, la valoració de les qualitats personals, l'adquisició d'hàbits saludables, l'enfortiment de l'autoestima, la gestió positiva de l'estrès i les emocions, el descobriment de la pròpia sexualitat, el reconeixement de les pròpies limitacions i el compromís de millora amb el creixement personal.

Aquests aspectes esdevenen essencials per al desenvolupament de l'adolescent, com a aprenent i com a persona que es va construint en una societat connectada i oberta als altres. És, per tant, específic d'aquesta dimensió poder facilitar a l'alumnat les eines i estratègies que permeten l'autoreflexió i l'adquisició de consciència sobre les pròpies habilitats i característiques físiques, cognitives, emotives..., que li permeten consolidar la seua pròpia identitat i personalitat en un context plural i multicultural, és a dir, complex. Aquesta dimensió es concreta en: Competència 1. Prendre consciència d'un mateix i implicar-se en el procés de creixement personal. La competència descriu dos aspectes: l'autoconeixement i la implicació en el creixement personal.

Ambdós contribueixen al desenvolupament integral de la persona i es construeixen a partir de la interacció amb els altres. També dialoguen amb les altres dimensions de l'àmbit, de manera que l'autoconeixement conflueix en la dimensió d'aprendre a aprendre: autoconeixement de l'alumne com a aprenent, a nivell individual o cooperatiu, i en la dimensió participació: autoconeixement per poder formar part activa de la vida del centre escolar i de l'entorn. En definitiva, l'autoconeixement és la base de la construcció de la identitat personal, la qual es fa efectiva en contínua relació amb els altres.

Conèixer-se a si mateix forma part d'un procés individual complex i sempre inacabat que posa en joc les mateixes capacitats que es pretenen conèixer. Aquesta mirada introspectiva possibilita, d'una banda, el reconeixement de les pròpies característiques físiques, cognitives i emocionals i, d'una altra, el compromís de millora per superar dificultats personals. Conèixer-se a si mateix forma part d'un procés individual complex i sempre inacabat que posa en joc les mateixes capacitats que es pretenen conèixer. Aquesta mirada introspectiva possibilita, d'una banda, el reconeixement de les pròpies característiques físiques, cognitives i emocionals i, d'una altra, el compromís de millora per superar dificultats personals.

En conclusió, aquesta competència resulta fonamental pel fet que, d'una banda, posa les bases de la construcció auto-reflexiva de la persona amb vista al seu desenvolupament integral i, de l'altra, perquè es troba imbricada en totes les altres competències. Els continguts que es poden treballar en aquesta competència són:

- Capacitats físiques i sensorials: motricitat, percepció i autopercepció, coordinació, etc.
- Capacitats cognitives: raonament, comunicació, indagació, imaginació, creativitat, etc.
- Capacitats emocionals: emocions, sentiments, estats d'ànim, etc.
- Hàbits saludables: alimentació, descans, higiene, exercici físic, gestió de l'estrès, etc.
- Actitud de superació personal

La **competència social** comporta l'habilitat i capacitat per utilitzar els coneixements i actituds sobre la societat, entesa des de les diferents perspectives, en la seua concepció dinàmica, canviant i complexa, per interpretar fenòmens i problemes socials. La competència social es relaciona amb el benestar personal i col·lectiu. Exigeix entendre la manera en què les persones poden procurar-se un estat de salut física i mental òptim, tant per a elles mateixes com per les seues famílies i per al seu entorn social pròxim, i saber com un estil de vida saludable pot contribuir-hi.

Implica coneixements que permeten comprendre i analitzar de manera crítica els codis de conducta i els usos generalment acceptats en les diferents societats i entorns, així com les seues tensions i processos de canvi.

La mateixa importància té conèixer els conceptes bàsics relatius a l'individu, al grup, a l'organització del treball, la igualtat i la no discriminació entre homes i dones i entre diferents grups ètnics o culturals, la societat i la cultura. Així mateix, és essencial comprendre les dimensions intercultural i socioeconòmica de les societats europees i percebre les identitats culturals i nacionals com un procés sociocultural dinàmic i canviant en interacció amb l'europea, en un context de creixent globalització.

També es requereixen destreses com la capacitat de comunicar-se d'una manera constructiva en diferents entorns socials i culturals, mostrar tolerància, expressar i comprendre punts de vista diferents, negociar sabent inspirar confiança i sentir empatia. Les persones han de poder gestionar un comportament de respecte a les diferències expressat de manera constructiva. I finalment es relaciona amb actituds i valors com una forma de col·laboració, la seguretat en un mateix i la integritat i honestat. Les persones han de interessar-se pel desenvolupament socioeconòmic i per la seua contribució a un major benestar social de tota la població, així com la comunicació intercultural, la diversitat de valors i el respecte a les diferències, a més d'estar disposades a superar els prejudicis i a comprometre's en aquest sentit.

La competència social és la capacitat per mantenir bones relacions amb altres persones. Això implica dominar les habilitats socials bàsiques, capacitat per a la comunicació efectiva, respecte, actituds prosocials, assertivitat, etc. Les microcompetències que inclou la competència social són les següents:

Dominar les habilitats socials bàsiques. La primera de les habilitats socials és escoltar. Sense ella, difícilment es puga passar a les altres: saludar, acomiadar-se, donar les gràcies, demanar un favor, manifestar agraïment, demanar disculpes, esperar torn, mantenir una actitud dialogant, etc.

Respecte pels altres. És la intenció d'acceptar i apreciar les diferències individuals i grupals i valorar els drets de totes les persones. Això s'aplica als diferents punts de vista que puguen sorgir en una discussió.

Practicar la comunicació receptiva. És la capacitat per atendre els altres tant en la comunicació verbal com no verbal per rebre els missatges amb precisió.

Practicar la comunicació expressiva. És la capacitat per iniciar i mantenir converses, expressar els propis pensaments i sentiments amb claredat, tant en comunicació verbal com no verbal, i demostrar als altres que han estat ben compresos.

Compartir emocions. Compartir emocions profundes no sempre és fàcil. Implica la consciència que l'estructura i la naturalesa de les relacions venen en part definides tant pel grau d'immediatesa emocional, o sinceritat expressiva, com pel grau de reciprocitat o simetria en la relació.

Comportament prosocial i cooperació. És la capacitat per realitzar accions a favor d'altres persones, sense que ho hagin sol·licitat. Tot i que no coincideix amb l'altruisme, té molts elements en comú.

Assertivitat. Significa mantenir un comportament equilibrat entre l'agressivitat i la passivitat. Això implica la capacitat per defensar i expressar els propis drets, opinions i sentiments, alhora que es respecta els altres, amb les seues opinions i drets. Dir "no" clarament i mantenir-ho i acceptar que l'altre et pugui dir "no". Fer front a la pressió de grup i evitar situacions en què un es pot veure coaccionat per adoptar comportaments de risc. En certes circumstàncies de pressió, procurar demorar la presa de decisions i l'actuació, fins a sentir-se adequadament preparat, etc.

Prevenió i solució de conflictes. És la capacitat per identificar, anticipar-se o afrontar resolutivament conflictes socials i problemes interpersonals. Implica la capacitat per identificar situacions que requereixen una solució o decisió preventiva i avaluar riscos, barreres i recursos. Quan inevitablement es produeixen els conflictes, afrontar-los de manera positiva, aportant solucions informades i constructives. La capacitat de negociació i de mediació són aspectes importants de cara a una resolució pacífica del problema, considerant la perspectiva i els sentiments dels altres.

Capacitat per gestionar situacions emocionals. És l'habilitat per reconduir situacions emocionals en contextos socials. Es tracta d'activar estratègies de regulació emocional col·lectiva. Això se superposa amb la capacitat per induir o regular les emocions als altres.

La **competència aprendre a aprendre** tracta sobre les activitats, tècniques i mitjans que poden emprendre en la consecució de fites del propi aprenentatge. És una continuació de les dimensions i competències de l'àmbit d'aprendre a aprendre recollides en l'educació primària. A l'ensenyament secundari caldrà aprofundir i consolidar les estratègies que potencien les habilitats cognitives. En aquesta, l'aprenentatge també necessita la memorització de dades i conceptes, el foment de la capacitat de reflexió, la utilització d'arguments, deducció i inducció... Això comporta el coneixement i la pràctica d'eines i mètodes eficaços per conduir autònomament el procés d'aprendre d'acord amb els objectius acadèmics i amb els que el mateix alumne és puga plantejar.

A través de l'aprenentatge d'estratègies és potencia la captació, la consolidació i la recuperació de la informació, i és promouen els hàbits d'aprenentatge que faciliten la transformació de la informació en coneixements. Cal referir-se a les estratègies d'aprenentatge que necessiten continguts i que els continguts prenen tot el seu significat associats a les estratègies. És tracta, doncs, d'una competència que abraça, de forma transversal, tots els àmbits de coneixement, en tant que és aplicable a qualsevol aprenentatge. Es fa evident la vinculació d'aquesta competència amb l'autoconeixement, exposat en la competència personal. Prendre consciència d'un mateix i implicar-se en el procés de creixement personal, al mateix temps que es mostra imprescindible per afrontar la tercera competència, vinculada a l'aprenentatge al llarg de la vida.

Aprendre a aprendre suposa disposar d'habilitats per a iniciar-se en l'aprenentatge i ser capaç de continuar aprenent de manera cada vegada més eficaç i autònoma d'acord amb els propis objectius i necessitats. Aquesta competència té dos dimensions fonamentals. D'una banda, l'adquisició de la consciència de les pròpies capacitats (intel·lectuals, emocionals, físiques), del procés i les estratègies necessàries per a desenvolupar, així com del que es pot fer per un mateix i del que es pot fer amb ajuda d'altres persones o recursos. D'altra banda, disposar d'un sentiment de competència personal, que redunda en la motivació, la confiança en un mateix i el gust per aprendre. Significa ser conscient del que se sap i del que és necessari aprendre, de com s'aprén, i de com es gestionen i controlen de forma eficaç els processos d'aprenentatge, optimitzant-los i orientant-los a satisfer objectius personals.

Requereix conèixer les pròpies potencialitats i carències, traient profit de les primeres i tenint motivació i voluntat per a superar les segones des d'una expectativa d'èxit, augmentant progressivament la seguretat per a afrontar nous reptes d'aprenentatge. Per això, comporta tindre consciència d'aquelles capacitats que entren en joc en l'aprenentatge, com l'atenció, la concentració, la memòria, la comprensió i l'expressió lingüística o la motivació d'èxit, entre altres, i obtenir un rendiment màxim i personalitzat de les mateixes amb l'ajuda de distintes estratègies i tècniques.

Com ara, d'estudi, d'observació i registre sistemàtic de fets i relacions, de treball cooperatiu i per projectes, de resolució de problemes, de planificació i organització d'activitats i temps de forma efectiva, o del coneixement sobre els diferents recursos i fonts per a l'arregla, selecció i tractament de la informació, inclosos els recursos tecnològics. Implica així mateix la curiositat de plantejar-se preguntes, identificar i manejar la diversitat de respostes possibles davant d'una mateixa situació o problema utilitzant diverses estratègies i metodologies que permeten afrontar la presa de decisions, racional i críticament, amb la informació disponible.

Inclou, a més, habilitats per a obtenir informació -ja siga individualment o en col·laboració- i, molt especialment, per a transformar-la en coneixement propi, relacionant i integrant la nova informació amb els coneixements previs i amb la pròpia experiència personal i sabent aplicar els nous coneixements i capacitats en situacions semblants i contextos diversos. D'altra banda, aquesta competència requereix plantejar-se metes abastables a curt, mitjà i llarg termini i complir-les, elevant els objectius d'aprenentatge de forma progressiva i realista. Fa necessària també la perseverança en l'aprenentatge, des de la seua valoració com un element que enriqueix la vida personal i social i que és, per tant, mereixedor de l'esforç que requereix.

Comporta ser capaç d'autoavaluar-se i autoregular-se, responsabilitat i compromís personal, saber administrar l'esforç, acceptar els errors i aprendre de i amb els altres. En síntesi, aprendre a aprendre implica la consciència, gestió i control de les pròpies capacitats i coneixements des d'un sentiment de competència o eficàcia personal, i inclou tant el pensament estratègic, com la capacitat de cooperar, d'autoavaluar-se, i el maneig eficient d'un conjunt de recursos i tècniques de treball intel·lectual, tot això es desenrotlla a través d'experiències d'aprenentatge conscients i gratificants, tant individuals com col·lectives. Els continguts clau que es poden tractar en aprendre a aprendre són.

- Hàbits d'aprenentatge: hàbits saludables, curiositat, atenció, motivació, constància, reconeixement i esmena d'errors, perseverança, etc.
- Planificació dels aprenentatges: distribució i temporització de tasques, entorns personals d'aprenentatge (EPA), etc.
- Organització del coneixement: coneixements previs, relacions i associacions, cerca d'informació, mnemotècnia, eines de síntesi (esquemes, mapes conceptuals i mentals...), etc.
- Consolidació i recuperació del coneixement: relacions i associacions, mnemotècnia, eines de síntesi (esquemes, mapes conceptuals i mentals...), etc.
- Transferència dels aprenentatges: anàlisi i síntesi, generalització, destreses i habilitats de pensament, pensament crític, pensament creatiu, etc.

RELACIÓ I NIVELL D'ÈXIT DELS SABERS BÀSICS AMB LES COMPETÈNCIES CLAU

Competència personal i social i aprendre a aprendre: Les matèries de Grec, Descobrint les nostres arrels clàssiques i Cultura Clàssica es relacionen amb aquesta competència des d'un doble punt de vista:

La pròpia convivència en l'aula, el compartir uns mateixos objectius i interessos és un mitjà eficaç per a facilitar la integració fomentar el respecte (al company en el seu dret a rebre una educació i al professorat com a autoritat en la classe). La cooperació, la igualtat i el treball en equip, que d'altra banda, exigeix el compliment d'un reglament específic del centre (Normes de convivència) i de la pròpia aula i matèria per a l'eficaç desenvolupament de la matèria (normes específiques de la classe).

Es relaciona també amb la competència social i ciutadana l'adquisició d'un sentiment de **pertinença a una unitat política i sociocultural que és Europa** (en la base de la qual està el món grec) amb actituds de **tolerància i respecte** cap als distints pobles que la conformen sobre la base dels ideals de llibertat, i democràcia.

Aquests ideals ens lliguen al món grec i a l'adquisició d'un esperit crític amb aquells aspectes del món clàssic no acceptats avui en dia, com l'esclavitud, la situació desigual de la dona, els drets de ciutadanes i drets al vot, etc. Així mateix, els continguts relatius a la cultura i civilització grega i romana contribueixen de forma important al desenvolupament d'aquesta competència, ja que l'estudi de les societats grega i romana, els seus modes de vida, i, per descomptat, els seus diferents sistemes polítics ens ajuda a entendre el nostre pròpia manera de vida. No oblidem que el pensament grec està en els fonaments de la nostra cultura occidental.

És rellevant per el desenvolupament d'aquesta competència l'estudi de l'origen de termes com aristocràcia, oligarquia, tirania, candidat, monarquia, república, comicis, sufragi i, per descomptat, democràcia, que fomenten el fet que l'alumnat afronte amb esperit crític la comprensió de la civilització actual. També ho és la comparació de les antigues societats esclavistes, politeistes i patriarcals amb la nostra civilització actual, que comprendrem millor a partir de l'estudi de les estructures antigues. La feina en comú i l'exposició de resultats és un marc idoni per fomentar la solidaritat, perquè les i els alumnes s'ajuden entre ells i elles per resoldre problemes, la tolerància i el respecte mutu, ja que han d'escoltar opinions i punts de vista diferents i han d'aprendre a valorar-los.

En un altre sentit, la Grècia clàssica ens ha dotat d'un model d'organització política, la democràcia i els valors ètics lligats a ella, que malgrat les diferències, són encara els nostres. La comparació amb altres règims polítics ja a l'antiga Grècia, com la tirania o l'oligarquia, i amb les democràcies actuals, ajuden a valorar cada sistema polític en la justa mesura; i en el cas concret de les nostres democràcies, ajuda a apreciar el que tenen de positiu, a reconèixer-ne els defectes i a entendre els perills que entranya la pèrdua o la degradació d'un règim de llibertats com el nostre.

Finalment, l'estudi crític de l'organització social a l'antiga Grècia, precisament pels seus defectes, potencia els valors actuals, el sentit de la igualtat, la justícia i la solidaritat, així com l'estudi de la religió grega i les seues relacions amb altres religions contemporànies fomenta la tolerància en el camp de les creences, especialment pel caràcter obert i no exclusivista que tenien els grecs en aquestes qüestions. Pel que fa a aprendre a aprendre, l'aprenentatge d'una llengua com el grec és una molt bona eina perquè l'alumnat desenvolupe aquesta competència. La virtut, assenyalada en la introducció, que té d'estructurar la ment i de fomentar el pensament raonat i ordenat, té una incidència directa en aquest sentit. Però el professorat ha de fer una passa més i ha d'orientar l'alumnat perquè individualment o col·lectiva gestione el seu aprenentatge, en funció de la seua personalitat i les seues capacitats i habilitats.

Un exemple pot ser proporcionar a l'alumnat un text a partir del qual, i sabent on es pot trobar la informació adequada, n'extraga els conceptes teòrics (que tant poden ser gramaticals com de mitologia o de literatura) i els compartisca amb els companys i companyes. Aquesta mena de reptes motiven l'alumnat perquè se senta actiu en el procés i els resultats obtinguts són més sòlids i augmenten la confiança i l'autoestima. El professorat que imparteix Grec i Cultura Clàssica haurà de generar la suficient curiositat en l'alumnat per conèixer el món clàssic, la necessitat d'aprendre tant els aspectes lingüístics, com els culturals, reflexionat sobre la utilitat dels continguts per a la seua pròpia formació.

També s'haurà de produir una contínua i adequada reflexió sobre el procés d'aprenentatge d'una llengua clàssica, partint dels coneixements previs de la seua pròpia llengua. L'alumnat haurà de participar en la creació d'estratègies possibles per a l'adquisició dels coneixements lingüístics que ens aporta l'estudi del grec clàssic i el llatí, en el cas de Cultura Clàssica a un nivell molt bàsic, donat que és una assignatura introductòria que pretén donar una visió de conjunt.

En tant que s'ofereixen recursos per a la planificació de la seua pròpia activitat en les sessions, així com la possibilitat d'utilitzar els mitjans informàtics en la recerca d'informació relacionada amb les diferents unitats didàctiques, l'alumnat haurà de posar en pràctica les habilitats i tècniques d'estudi proposades per a l'aprenentatge de les llengües clàssiques i aplicables als estudis de qualsevol altra llengua materna o estrangera: creació de fitxes i esquemes, tècniques de resum, estructures mnemotècniques etc.

6. COMPETÈNCIA CIUTADANA

Decret 107/2022

La competència ciutadana contribueix al fet que l'alumnat pugui exercir una ciutadania responsable i participar plenament en la vida social i cívica, basant-se en la comprensió dels conceptes i les estructures socials, econòmiques, jurídiques i polítiques, així com en el coneixement dels esdeveniments mundials i el compromís actiu amb la sostenibilitat i l'assoliment d'una ciutadania mundial. Inclou l'alfabetització cívica, l'adopció conscient dels valors propis d'una cultura democràtica fundada en el respecte als drets humans, la reflexió crítica sobre els grans problemes ètics del nostre temps i el desenvolupament d'un estil de vida sostenible d'acord amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible plantejats en l'Agenda 2030.

Descriptors operatius: En completar l'ensenyament bàsic, l'alumnat:

CC1 (ESO). Analitza i comprén idees relatives a la dimensió social i ciutadana de la seua pròpia identitat, així com als fets culturals, històrics i normatius que la determinen, demostrant respecte per les normes, empatia, equitat i esperit constructiu en la interacció amb els altres en qualsevol context.

CC1 (Batxillerat). Analitza fets, normes i idees relatives a la dimensió social, històrica, cívica i moral de la seua pròpia identitat, per a contribuir a la consolidació de la seua maduresa personal i social, adquirir una consciència ciutadana i responsable, desenvolupar l'autonomia i l'esperit crític, i establir una interacció pacífica i respectuosa amb els altres i amb l'entorn.

CC2 (ESO). Analitza i assumeix amb fonament els principis i valors que emanen del procés d'integració europea, la Constitució espanyola i els drets humans i de la infància, participant en activitats comunitàries, com la presa de decisions o la resolució de conflictes, amb actitud democràtica, respecte per la diversitat, i compromís amb la igualtat de gènere, la cohesió social, el desenvolupament sostenible i l'assoliment de la ciutadania mundial.

CC2 (Batxillerat). Reconeix, analitza i aplica en diversos contextos, de forma crítica i conseqüent, principis, ideals i valors relatius al procés d'integració europea, la Constitució Espanyola, els drets humans, i la història i el patrimoni cultural propis, alhora que participa en tota classe d'activitats grupals amb una actitud basada en els principis i procediments democràtics, el compromís ètic amb la igualtat, la cohesió social, el desenvolupament sostenible i l'assoliment de la ciutadania mundial.

CC3 (ESO). Comprén i analitza problemes ètics fonamentals i d'actualitat, considerant críticament els valors propis i aliens, i desenvolupant judicis propis per a afrontar la controvèrsia moral amb actitud dialogant, argumentativa, respectuosa i oposada a qualsevol mena de discriminació o violència.

CC3 (Batxillerat). Adopta un judici propi i argumentat davant de problemes ètics i filosòfics fonamentals i d'actualitat, afrontant amb actitud dialogant la pluralitat de valors, creences i idees, rebutjant tot tipus de discriminació i violència, i promovent activament la igualtat i corresponsabilitat efectiva entre dones i homes.

CC4 (Batxillerat). Analitza les relacions d'interdependència i ecodependència entre les nostres formes de vida i l'entorn, realitzant una anàlisi crítica de la petjada ecològica de les accions humanes, i demostrant un compromís ètic i ecosocialment responsable, amb activitats i hàbits que conduïsquen a l'assoliment dels objectius de desenvolupament sostenible i la lluita contra el canvi climàtic.

Desenvolupament

La competència ciutadana es basa en el coneixement crític dels conceptes de democràcia, justícia, igualtat, ciutadania i drets humans i civils, així com de la seua formulació en la Constitució espanyola, la Carta dels Drets Fonamentals de la Unió Europea i en declaracions internacionals, i de la seua aplicació per part de diverses institucions a escala local, regional, nacional, europea i internacional. Això inclou el coneixement dels esdeveniments contemporanis, així com dels esdeveniments més destacats i de les principals tendències en les històries nacional, europea i mundial, així com la comprensió dels processos socials i culturals de caràcter migratori que impliquen l'existència de societats multiculturals en el món globalitzat.

Les destreses d'aquesta competència estan relacionades amb l'habilitat per interactuar eficaçment en l'àmbit públic i per manifestar solidaritat i interès per resoldre els problemes que afecten l'entorn escolar i la comunitat, ja siga local o més àmplia. Comporta la reflexió crítica i creativa i la participació constructiva en les activitats de la comunitat o de l'àmbit mediat i immediat, així com la presa de decisions en els contextos local, nacional o europeu i, en particular, mitjançant l'exercici del vot i de la activitat social i cívica.

Les actituds i valors inherents a aquesta competència són aquells que es dirigeixen al ple respecte dels drets humans i de la voluntat de participar en la presa de decisions democràtiques a tots els nivells, siga quin siga el sistema de valors adoptat. També inclou manifestar el sentit de la responsabilitat i mostrar comprensió i respecte dels valors compartits que són necessaris per garantir la cohesió de la comunitat, basant-se en el respecte dels principis democràtics. La participació constructiva inclou també les activitats cíviques i el suport a la diversitat i la cohesió socials i al desenvolupament sostenible, així com la voluntat de respectar els valors i la intimitat dels altres i la recepció reflexiva i crítica de la informació procedent dels mitjans de comunicació.

Adquirir aquestes competències suposa ser capaç de posar-se al lloc de l'altre, acceptar les diferències, ser tolerant i respectar els valors, les creences, les cultures i la història personal i col·lectiva dels altres. Per tant, aquesta competència fa possible comprendre la realitat social en què es viu, cooperar, conviure i exercir la ciutadania democràtica en una societat plural, així com comprometre's a contribuir a la seua millora. En ella estan integrats coneixements diversos i habilitats complexes que permeten participar, prendre decisions, triar com comportar-se en determinades situacions i responsabilitzar-se de les eleccions i decisions adoptades. Globalment suposa utilitzar, per a desembolicar-se socialment, el coneixement sobre l'evolució i organització de les societats i sobre els trets i valors del sistema democràtic, així com utilitzar el juí moral per a triar i prendre decisions, i exercir activament i responsablement els drets i deures de la ciutadania. Afavoreix la comprensió de la realitat històrica i social del món, la seua evolució, els seus èxits i els seus problemes. La comprensió crítica de la realitat exigeix experiència, coneixements i consciència de l'existència de distintes perspectives a l'analitzar eixa realitat.

Comporta recórrer a l'anàlisi multicausal i sistèmic per a enjudiciar els fets i problemes socials i històrics i per a reflexionar sobre ells de forma global i crítica, així com realitzar raonaments crítics i lògicament vàlids sobre situacions reals, i dialogar per a millorar col·lectivament la comprensió de la realitat. Significa també entendre els trets de les societats actuals, la seua creixent pluralitat i el seu caràcter evolutiu, a més de demostrar comprensió de l'aportació que les diferents cultures han fet a l'evolució i progrés de la humanitat, i disposar d'un sentiment comú de pertinença a la societat en què es viu. En definitiva, mostrar un sentiment de ciutadania global compatible amb la identitat local.

Així mateix, formen part fonamental d'aquesta competència aquelles habilitats socials que permeten saber que els conflictes de valors i interessos formen part de la convivència, resoldre'ls amb actitud constructiva i prendre decisions amb autonomia emprant, tant els coneixements sobre la societat com una escala de valors construïda per mitjà de la reflexió crítica i el diàleg en el marc dels patrons culturals bàsics de cada regió, país o comunitat.

La dimensió ètica de la competència social i ciutadana entranya ser conscient dels valors de l'entorn, avaluar-los i reconstruir-los afectiva i racionalment per a crear progressivament un sistema de valors propi i comportar-se en coherència amb ells a l'afrontar una decisió o un conflicte. Això suposa entendre que no tota posició personal és ètica si no està basada en el respecte a principis o valors universals com els que tanca la Declaració dels Drets Humans.

En conseqüència, entre les habilitats d'aquesta competència destaquen conèixer-se i valorar-se, saber comunicar-se en distints contextos, expressar les pròpies idees i escoltar les alienes, ser capaç de posar-se en el lloc de l'altre i comprendre el seu punt de vista encara que siga diferent del propi, i prendre decisions en els distints nivells de la vida comunitària, valorant conjuntament els interessos individuals i els del grup.

A més, implica la valoració de les diferències així com el reconeixement de la igualtat de drets entre els diferents col·lectius, en particular, entre homes i dones. Igualment la pràctica del diàleg i de la negociació per a arribar a acords com a forma de resoldre els conflictes, tant en l'àmbit personal com en el social. Finalment, forma part d'aquesta competència l'exercici d'una ciutadania activa i integradora que exigeix el coneixement i comprensió dels valors en què s'assenten els estats i societats democràtiques, dels seus fonaments, modes d'organització i funcionament.

Aquesta competència permet reflexionar críticament sobre els conceptes de democràcia, llibertat, solidaritat, corresponsabilitat, participació i ciutadania, amb particular atenció als drets i deures reconeguts en les declaracions internacionals, en la Constitució espanyola i en la legislació autonòmica, així com a la seua aplicació per part de diverses institucions; i mostrar un comportament coherent amb els valors democràtics, que al seu torn comporta disposar d'habilitats com la presa de consciència dels propis pensaments, valors, sentiments i accions, i el control i autoregulació dels mateixos. En definitiva, l'exercici de la ciutadania implica disposar d'habilitats per a participar activament i plenament en la vida cívica.

Significa construir, acceptar i practicar normes de convivència acords amb els valors democràtics, exercitar els drets, llibertats, responsabilitats i deures cívics, i defendre els drets dels altres. En síntesi, aquesta competència suposa comprendre la realitat social en què es viu, afrontar la convivència i els conflictes emprant el juí ètic basat en els valors i pràctiques democràtiques, i exercir la ciutadania, actuant amb criteri propi, contribuint a la construcció de la pau i la democràcia, i mantenint una actitud constructiva, solidària i responsable davant del compliment dels drets i obligacions cíviques.

RELACIÓ I NIVELL D'ÈXIT DELS SABERS BÀSICS AMB LES COMPETÈNCIES CLAU

Competència ciutadana:

Les matèries de Grec, Descobrint les nostres arrels clàssiques i Cultura Clàssica es relacionen amb aquesta competència des d'un doble punt de vista. En primer lloc, la pròpia convivència en l'aula, el compartir uns mateixos objectius i interessos, és un mitjà eficaç per a facilitar la integració fomentant el respecte (als companys i companyes en el seu dret a rebre una educació i al professorat com a autoritat en la classe); la cooperació, la igualtat i el treball en equip, que d'altra banda, exigeix el compliment a un reglament específic del centre (Normes de convivència) i de la pròpia aula i matèria per a l'eficaç desenvolupament de la matèria (normes específiques de la classe). Es relaciona també amb la competència social i ciutadana l'adquisició d'un sentiment de pertinença a una unitat política i sociocultural que és Europa (en la base de la qual està el món grec) amb actituds de tolerància i respecte cap als distints pobles que la conformen sobre la base dels ideals de llibertat, i democràcia que ens lliguen al món grec i a l'adquisició d'un esperit crític amb aquells aspectes del món clàssic no acceptats avui en dia (esclavitud, situació desigual de la dona, dret de ciutadania, dret al vot).

Així mateix, els continguts relatius a la cultura i civilització grega i romana contribueixen de forma important al desenvolupament d'aquesta competència, ja que l'estudi de les societats grega i romana, els seus modes de vida, i, per descomptat, els seus diferents sistemes polítics ens ajuda a entendre el nostre pròpia manera de vida. No oblidem que el pensament grec està en els fonaments de la nostra cultura occidental.

És rellevant per el desenvolupament d'aquesta competència l'estudi de l'origen de termes com aristocràcia, oligarquia, tirania, candidat, monarquia, república, comicis, sufragi i, per descomptat, democràcia, que fomenten el fet que els i les alumnes afronten amb esperit crític la comprensió de la civilització actual. També ho és la comparació de les antigues societats esclavistes, politeistes i patriarcals amb la nostra civilització actual, que comprendrem millor a partir de l'estudi de les estructures antigues.

La feina en comú i l'exposició de resultats és un marc idoni per fomentar la solidaritat, perquè els i les alumnes s'ajuden entre ells per resoldre problemes, la tolerància i el respecte mutu, ja que han d'escoltar opinions i punts de vista diferents i han d'aprendre a valorar-los. En un altre sentit, la Grècia clàssica ens ha dotat d'un model d'organització política, la democràcia i els valors ètics lligats a ella, que malgrat les diferències, són encara els nostres.

La comparació amb altres règims polítics ja a l'antiga Grècia, com la tirania o l'oligarquia, i amb les democràcies actuals, ajuden a valorar cada sistema polític en la justa mesura; i en el cas concret de les nostres democràcies, ajuda a apreciar el que tenen de positiu, a reconèixer-ne els defectes i a entendre els perills que entranya la pèrdua o la degradació d'un règim de llibertats com el nostre. Finalment, l'estudi crític de l'organització social a l'antiga Grècia, precisament pels seus defectes, potencia els valors actuals, el sentit de la igualtat, la justícia i la solidaritat, així com l'estudi de la religió grega i les seues relacions amb altres religions contemporànies fomenta la tolerància en el camp de les creences, especialment pel caràcter obert i no exclusivista que tenien els grecs en aquestes qüestions.

6. COMPETÈNCIA EMPRENEDORA

Decret 107/2022

La competència emprenedora implica desenvolupar un enfocament vital dirigit a actuar sobre oportunitats i idees, utilitzant els coneixements específics necessaris per a generar resultats de valor per a altres persones. Aporta estratègies que permeten adaptar la mirada per a detectar necessitats i oportunitats; entrenar el pensament per a analitzar i avaluar l'entorn, i crear i replantejar idees utilitzant la imaginació, la creativitat, el pensament estratègic i la reflexió ètica, crítica i constructiva dins dels processos creatius i d'innovació; i despertar la disposició a aprendre, a arriscar i a afrontar la incertesa. Així mateix, implica prendre decisions basades en la informació i el coneixement i col·laborar de manera àgil amb altres persones, amb motivació, empatia i habilitats de comunicació i de negociació, per a portar les idees plantejades a l'acció mitjançant la planificació i gestió de projectes sostenibles de valor social, cultural i economicofinançer.

Descriptors operatius:

En completar l'ensenyament bàsic, l'alumnat:

CE1 (ESO). Analitza necessitats i oportunitats i afronta reptes amb sentit crític, fent balanç de la seua sostenibilitat, valorant l'impacte que puguen suposar en l'entorn, per a presentar idees i solucions innovadores, ètiques i sostenibles, dirigides a crear valor en l'àmbit personal, social, educatiu i professional.

CE1 (Batxillerat). Avaluja necessitats i oportunitats i afronta reptes, amb sentit crític i ètic, avaluant la seua sostenibilitat i comprovant, a partir de coneixements tècnics específics, l'impacte que puguen suposar en l'entorn, per a presentar i executar idees i solucions innovadores dirigides a diferents contextos, tant locals com globals, en l'àmbit personal, social i acadèmic amb projecció professional emprenedora.

CE2 (ESO). Avaluja les fortaleses i febleses pròpies, fent ús d'estratègies d'autoconeixement i autoeficàcia, i comprén els elements fonamentals de l'economia i les finances, aplicant coneixements econòmics i financers a activitats i situacions concretes, utilitzant destreses que afavorisquen el treball col·laboratiu i en equip, per a reunir i optimitzar els recursos necessaris que porten a l'acció una experiència emprenedora que genere valor.

CE2 (Batxillerat). Avalua i reflexiona sobre les fortaleses i febleses pròpies i les dels altres, fent ús d'estratègies d'autoconeixement i autoeficàcia, interioritza els coneixements econòmics i financers específics i els transfereix a contextos locals i globals, aplicant estratègies i destreses que agiliten el treball col·laboratiu i en equip, per a reunir i optimitzar els recursos necessaris, que porten l'acció una experiència o iniciativa emprenedora de valor.

CE3 (ESO). Desenvolupa el procés de creació d'idees i solucions valuoses i pren decisions, de manera raonada, utilitzant estratègies àgils de planificació i gestió, i reflexiona sobre el procés realitzat i el resultat obtingut, per a portar a terme el procés de creació de prototips innovadors i de valor, considerant l'experiència com una oportunitat per a aprendre.

CE3 (Batxillerat). Du a terme el procés de creació d'idees i solucions innovadores i pren decisions, amb sentit crític i ètic, aplicant coneixements tècnics específics i estratègies àgils de planificació i gestió de projectes, i reflexiona sobre el procés realitzat i el resultat obtingut, per a elaborar un prototip final de valor per als altres, considerant tant l'experiència d'èxit com de fracàs, una oportunitat per a aprendre.

Desenvolupament

Aquesta competència serveix per transformar les idees en actes.

La competència emprenedora implica desenvolupar un enfocament vital adreçat a actuar sobre oportunitats i idees, utilitzant els coneixements específics necessaris per generar resultats de valor per a altres persones. Aporta estratègies que permeten adaptar la mirada per detectar necessitats i oportunitats; entrenar el pensament per analitzar i avaluar l'entorn, i crear i replantejar idees utilitzant la imaginació, la creativitat, el pensament estratègic i la reflexió ètica, crítica i constructiva dins dels processos creatius i d'innovació; i despertar la disposició a aprendre, a arriscar i a afrontar la incertesa.

Així mateix, implica prendre decisions basades en la informació i el coneixement i col·laborar de manera àgil amb altres persones, amb motivació, empatia i habilitats de comunicació i de negociació, per portar les idees plantejades a l'acció mitjançant la planificació i la gestió de projectes sostenibles de valor social, cultural i economicofinancer.

Entre els coneixements que requereix aquesta competència s'inclou la capacitat de reconèixer les oportunitats existents per a les activitats personals, professionals i comercials.

També inclou aspectes de major amplitud que proporcionen el context en què les persones viuen i treballen, com ara la comprensió de les línies generals que regeixen el funcionament de les societats i les organitzacions sindicals i empresarials, així com les econòmiques i financeres; l'organització i els processos empresarials; el disseny i la implementació d'un pla (la gestió de recursos humans i / o financers); així com la postura ètica de les organitzacions i el coneixement de com aquestes poden ser un impuls positiu.

Així mateix, aquesta competència requereix de les següents destreses o habilitats essencials: capacitat d'anàlisi; capacitats de planificació, organització, gestió i presa de decisions; capacitat d'adaptació al canvi i resolució de problemes; comunicació, presentació, representació i negociació efectives; habilitat per treballar, tant individualment com dins d'un equip; participació, capacitat de lideratge i delegació; pensament crític i sentit de la responsabilitat; autoconfiança, avaluació i autoavaluació, ja que és essencial determinar els punts forts i febles d'un mateix i d'un projecte, així com avaluar i assumir riscos quan estiga justificat (maneig de la incertesa i assumptió i gestió del risc).

Finalment, requereix el desenvolupament d'actituds i valors com: la predisposició a actuar d'una manera creadora i imaginativa; l'autoconeixement i l'autoestima; l'autonomia o independència, l'interès i esforç i l'esperit emprenedor. Es caracteritza per la iniciativa, la pro-activitat i la innovació, tant en la vida privada i social com en la professional. També està relacionada amb la motivació i la determinació a l'hora de complir els objectius, ja siguin personals o establerts en comú amb altres, inclòs l'àmbit laboral.

Aquesta competència es refereix, d'una banda, a l'adquisició de la consciència i aplicació d'un conjunt de valors i actituds personals interrelacionades, com la responsabilitat, la perseverança, el coneixement de si mateix i l'autoestima, la creativitat, l'autocrítica, el control emocional, la capacitat de triar, de calcular riscos i d'afrontar els problemes, així com la capacitat de demorar la necessitat satisfacció immediata, d'aprendre dels errors i d'assumir riscos.

D'altra banda, remet a la capacitat de triar amb criteri propi, d'imaginar projectes, i de portar avant les accions necessàries per a desenvolupar les opcions i plans personals -en el marc de projectes individuals o col·lectius- responsabilitzant-se d'ells, tant en l'àmbit personal, com social i laboral. Suposa poder transformar les idees en accions; és a dir, proposar-se objectius i planificar i dur a terme projectes.

Requereix, per tant, poder reelaborar els plantejaments previs o elaborar noves idees, buscar solucions i portar-les a la pràctica, analitzar possibilitats i limitacions, conèixer les fases de desenvolupament d'un projecte, planificar, prendre decisions, actuar, avaluar el que fa i autoavaluar-se, extraure conclusions i valorar les possibilitats de millora. Exigeix, per tot això, tindre una visió estratègica dels reptes i oportunitats que ajude a identificar i complir objectius i a mantenir la motivació per a aconseguir l'èxit en les tasques empreses, amb una sana ambició personal, acadèmica i professional.

Igualment ser capaç de posar en relació l'oferta acadèmica, laboral o d'oci disponible, amb les capacitats, desitjos i projectes personals. A més, comporta una actitud positiva cap al canvi i la innovació que pressuposa flexibilitat de plantejaments, podent comprendre els dits canvis com a oportunitats, adaptar-se críticament i constructivament a ells, afrontar els problemes i trobar solucions en cada un dels projectes vitals que s'emprenen.

En la mesura que l'autonomia i iniciativa personal involucren sovint altres persones, aquesta competència obliga a disposar d'habilitats socials per a relacionar-se, cooperar i treballar en equip: posar-se en el lloc de l'altre, valorar les idees dels altres, dialogar i negociar, l'assertivitat per a fer saber adequadament als altres les pròpies decisions, i treballar de forma cooperativa i flexible.

Una altra dimensió important d'aquesta competència, molt relacionada amb aquest vessant més social, està constituïda per aquelles habilitats i actituds relacionades amb el lideratge de projectes, que inclouen la confiança en un mateix, l'empatia, l'esperit de superació, les habilitats per al diàleg i la cooperació, l'organització de temps i tasques, la capacitat d'afirmar i defensar drets o l'assumpció de riscos.

En síntesi, l'autonomia i la iniciativa personal suposen ser capaç d'imaginar, emprendre, desenvolupar i avaluar accions o projectes individuals o col·lectius amb creativitat, confiança, responsabilitat i sentit crític.

RELACIÓ I NIVELL D'ÈXIT DELS SABERS BÀSICS AMB LES COMPETÈNCIES CLAU

Competència emprenedora:

Es pot contribuir al desenvolupament d'aquesta competència proposant activitats a l'aula que es realitzen de forma grupal, perquè cada un dels i de les alumnes aporten de forma creativa les seues pròpies iniciatives que contribueixen a la consecució de projectes col·lectius, com en el cas de textos grecs per traduir o d'elaboració de treballs en equip o individuals sobre els diferents aspectes de la cultura grega. També, en la mesura que l'alumnat s'enfrontarà sol a situacions en què serà el protagonista del seu propi aprenentatge: recerca d'informació; exposicions orals i audiovisuals i en gran manera, a la pràctica ja en solitari de la traducció de textos (en el cas del Grec), posant a prova els seus coneixements per a prendre consciència dels seus èxits i de les seues deficiències i dur a terme activitats globals on les seues decisions repercuteixen en l'èxit dels objectius del seu propi equip. Podem dir que l'alumnat ha assolit aquesta competència, si, en acabar l'ESO:

Analitza necessitats i oportunitats i afronta reptes amb sentit crític, fent balanç de la seua sostenibilitat, valorant l'impacte que puguen suposar a l'entorn, per presentar idees i solucions innovadores, ètiques i sostenibles, dirigides a crear valor a nivell personal, social, educatiu i professional.

Avalua les fortaleses i les debilitats pròpies, fent ús d'estratègies d'autoconeixement i autoeficàcia, i comprèn els elements fonamentals de l'economia i les finances, aplicant coneixements econòmics i financers a activitats i situacions concretes, utilitzant destreses que afavorisquen el treball col·laboratiu i en equip, per reunir i optimitzar els recursos necessaris que portin a l'acció una experiència emprenedora que genere valor.

Desenvolupa el procés de creació d'idees i solucions valuoses i pren decisions, de manera raonada, utilitzant estratègies àgils de planificació i gestió, i reflexiona sobre el procés realitzat i el resultat obtingut, per dur a terme el procés de creació de prototips innovadors i de valor, considerant l'experiència com una oportunitat per aprendre.

7. COMPETÈNCIA EN CONSCIÈNCIA I EXPRESSIONS CULTURALS

Decret 107/2022

La competència en consciència i expressió culturals suposa comprendre i respectar la manera en què les idees, les opinions, els sentiments i les emocions s'expressen i es comuniquen de manera creativa en diferents cultures i per mitjà d'una àmplia gamma de manifestacions artístiques i culturals. Implica també un compromís amb la comprensió, el desenvolupament i l'expressió de les idees pròpies i del sentit del lloc que s'ocupa o del paper que s'exerceix en la societat. Així mateix, requereix la comprensió de la pròpia identitat en evolució i del patrimoni cultural en un món caracteritzat per la diversitat, així com la presa de consciència que l'art i altres manifestacions culturals poden suposar una manera de mirar el món i de donar-li forma

Descriptors operatius: En completar l'ensenyament bàsic, l'alumnat:

CCEC1 (ESO). Coneix, aprecia críticament i respecta el patrimoni cultural i artístic, implicant-se en la seua conservació i valorant l'enriquiment inherent a la diversitat cultural i artística.

CCEC1 (Batxillerat). Reflexiona, promou i valora críticament el patrimoni cultural i artístic de qualsevol època, contrastant les seues singularitats i partint de la seua pròpia identitat, per a defensar la llibertat d'expressió, la igualtat i l'enriquiment inherent a la diversitat.

CCEC2 (ESO). Gaudeix, reconeix i analitza amb autonomia les especificitats i intencionalitats de les manifestacions artístiques i culturals més destacades del patrimoni, distingint els mitjans i suports, així com els llenguatges i elements tècnics que les caracteritzen.

CCEC2 (Batxillerat). Investiga les especificitats i intencionalitats de diverses manifestacions artístiques i culturals del patrimoni, mitjançant una postura de recepció activa i delit, diferenciant i analitzant els diferents contextos, mitjans i suports que es materialitzen, així com els llenguatges i elements tècnics i estètics que les caracteritzen.

CCEC3 (ESO). Expressa idees, opinions, sentiments i emocions per mitjà de produccions culturals i artístiques, integrant el seu propi cos i desenvolupant l'autoestima, la creativitat i el sentit del lloc que ocupa en la societat, amb una actitud empàtica, oberta i col·laborativa.

CCEC3.1. (Batxillerat). Expressa idees, opinions, sentiments i emocions amb creativitat i esperit crític, realitzant amb rigor les seues pròpies produccions culturals i artístiques, per a participar de manera activa en la promoció dels drets humans i els processos de socialització i de construcció de la identitat personal que es deriven de la pràctica artística.

CCEC3.2 (Batxillerat). Descobreix l'autoexpressió, a través de la interactuació corporal i l'experimentació amb diferents eines i llenguatges artístics, enfrontant-se a situacions creatives amb una actitud empàtica i col·laborativa, i amb autoestima, iniciativa i imaginació.

CCEC4 (ESO). Coneix, selecciona i utilitza amb creativitat diversos mitjans i suports, així com tècniques plàstiques, visuals, audiovisuals, sonores o corporals, per a la creació de productes artístics i culturals, tant de manera individual com col·laborativa, identificant oportunitats de desenvolupament personal, social i laboral, així com d'emprenedoria.

CCEC4.1 (Batxillerat). Selecciona i integra amb creativitat diversos mitjans i suports, així com tècniques plàstiques, visuals, audiovisuals, sonores o corporals, per a dissenyar i produir projectes artístics i culturals sostenibles, analitzant les oportunitats de desenvolupament personal, social i laboral que ofereixen servint-se de la interpretació, l'execució, la improvisació o la composició.

CCEC4.2 (Batxillerat). Planifica, adapta i organitza els seus coneixements, destreses i actituds per a respondre amb creativitat i eficàcia als acompliments derivats d'una producció cultural o artística, individual o col·lectiva, utilitzant diversos llenguatges, codis, tècniques, eines i recursos plàstics, visuals, audiovisuals, musicals, corporals o escènics, valorant tant el procés com el producte final i comprnent les oportunitats personals, socials, inclusives i econòmiques que ofereixen.

Desenvolupament

La competència en consciència i expressió culturals (CCEC) suposa comprendre i respectar la manera com les idees, les opinions, els sentiments i les emocions s'expressen i es comuniquen de manera creativa en diferents cultures i per mitjà d'una àmplia gamma de manifestacions artístiques i culturals. Implica també un compromís amb la comprensió, el desenvolupament i l'expressió de les idees pròpies i del sentit del lloc que s'ocupa o del paper que s'exerceix a la societat. Així mateix, requereix la comprensió de la pròpia identitat en evolució i del patrimoni cultural en un món caracteritzat per la diversitat, així com la presa de consciència que l'art i altres manifestacions culturals poden suposar una manera de mirar el món i de donar-hi forma.

Implica conèixer, comprendre, apreciar i valorar amb esperit crític, amb una actitud oberta i respectuosa, les diferents manifestacions culturals i artístiques, utilitzar-les com a font d'enriquiment i gaudi personal i considerar-les com a part de la riquesa i patrimoni dels pobles.

Aquesta competència incorpora també un component expressiu referit a la pròpia capacitat estètica i creadora i al domini d'aquelles capacitats relacionades amb els diferents codis artístics i culturals, per poder utilitzar com a mitjà de comunicació i expressió personal. Implica igualment manifestar interès per la participació en la vida cultural i per contribuir a la conservació del patrimoni cultural i artístic, tant de la pròpia comunitat com d'altres comunitats.

Així doncs, la competència per a la consciència i expressió cultural requereix de coneixements que permeten accedir a les diferents manifestacions sobre l'herència cultural (patrimoni cultural, històric-artístic, literari, filosòfic, tecnològic, mediambiental, etcètera) a escala local, nacional i europea i el seu lloc al món. Comprèn la concreció de la cultura en diferents autors i obres, així com en diferents gèneres i estils, tant de les belles arts (música, pintura, escultura, arquitectura, cinema, literatura, fotografia, teatre i dansa) com d'altres manifestacions artístico-culturals de la vida quotidiana (habitatge, vestit, gastronomia, arts aplicades, folklore, festes ...).

Incorpora així mateix el coneixement bàsic de les principals tècniques, recursos i convencions dels diferents llenguatges artístics i la identificació de les relacions existents entre aquestes manifestacions i la societat, la qual cosa suposa també tenir consciència de l'evolució del pensament, dels corrents estètics, les modes i els gustos, així com de la importància representativa, expressiva i comunicativa dels factors estètics en la vida quotidiana.

Aquests coneixements són necessaris per posar en funcionament destreses com l'aplicació de diferents habilitats de pensament, perceptives, comunicatives, de sensibilitat i sentit estètic per poder comprendre-les, valorar-les, emocionar-se i gaudir-les. L'expressió cultural i artística exigeix també desenvolupar la iniciativa, la imaginació i la creativitat expressades a través de codis artístics, així com la capacitat d'utilitzar diferents materials i tècniques en el disseny de projectes.

El desenvolupament d'aquesta competència suposa actituds i valors personals d'interès, reconeixement i respecte per les diferents manifestacions artístiques i culturals, i per la conservació del patrimoni.

Apreciar el fet cultural en general, i el fet artístic en particular, porta implícit disposar d'aquelles habilitats i actituds que permeten accedir a les seues distintes manifestacions, així com habilitats de pensament, perceptives i comunicatives, sensibilitat i sentit estètic per a poder comprendre-les, valorar-les, emocionar-se i fruit-les. Aquesta competència implica posar en joc habilitats de pensament divergent i convergent, ja que comporta reelaborar idees i sentiments propis i aliens; trobar fonts, formes i llits de comprensió i expressió; planificar, avaluar i ajustar els processos necessaris per a aconseguir uns resultats, ja siga en l'àmbit personal o acadèmic.

Es tracta, per tant, d'una competència que facilita tant expressar-se i comunicar-se com percebre, comprendre i enriquir-se amb diferents realitats i produccions del món de l'art i de la cultura.

Requereix posar en funcionament la iniciativa, la imaginació i la creativitat per a expressar-se per mitjà de codis artístics i, en la mesura que les activitats culturals i artístiques suposen moltes vegades un treball col·lectiu, és necessari disposar d'habilitats de cooperació per a contribuir a la consecució d'un resultat final, i tindre consciència de la importància de recolzar i apreciar les iniciatives i contribucions alienes.

La competència artística incorpora així mateix el coneixement bàsic de les principals tècniques, recursos i convencions dels diferents llenguatges artístics, així com de les obres i manifestacions més destacades del patrimoni cultural. A més suposa identificar les relacions existents entre eixes manifestacions i la societat -la mentalitat i les possibilitats tècniques de l'època en què es creguen-, o amb la persona o col·lectivitat que les crega. Açò significa també tindre consciència de l'evolució del pensament, dels corrents estètics, les modes i els gustos, així com de la importància representativa, expressiva i comunicativa que els factors estètics han exercit i exerceixen en la vida quotidiana de la persona i de les societats.

Suposa igualment una actitud d'estima de la creativitat implícita en l'expressió d'idees, experiències o sentiments a través de diferents mitjans artístics, com la música, la literatura, les arts visuals i escèniques, o de les diferents formes que adquireixen les crides arts populars. Exigeix així mateix valorar la llibertat d'expressió, el dret a la diversitat cultural, la importància del diàleg intercultural i la realització d'experiències artístiques compartides.

En síntesi, el conjunt de destreses que configuren aquesta competència es refereix tant a l'habilitat per a apreciar i fruit amb l'art i altres manifestacions culturals, com a aquelles relacionades amb l'ocupació d'alguns recursos de l'expressió artística per a realitzar creacions pròpies. Implica un coneixement bàsic de les distintes manifestacions culturals i artístiques, l'aplicació d'habilitats de pensament divergent i de treball col·laboratiu, una actitud oberta, respectuosa i crítica cap a la diversitat d'expressions artístiques i culturals, el desig i voluntat de cultivar la pròpia capacitat estètica i creadora, i un interès per participar en la vida cultural i per contribuir a la conservació del patrimoni cultural i artístic, tant de la pròpia comunitat, com d'altres comunitats.

RELACIÓ I NIVELL D'ÈXIT DELS SABERS BÀSICS AMB LES COMPETÈNCIES CLAU

Competència en consciència i expressions culturals:

L'estudi de la llengua grega i la seua cultura (i en el cas de Cultura Clàssica i Descobrint les nostres arrels clàssiques, l'apropament a l'art grec i romà en el Blocs 5 i 3-, respectivament) contribueix de manera decisiva al desenvolupament d'aquesta competència quan estudiem les diferents manifestacions artístiques i els seus criteris estètics, que tant han influït en èpoques posteriors, així com la comprensió d'un llenguatge artístic en arquitectura i escultura que és el fonament de les obres d'art dels grans períodes de la història de l'art del món occidental. De la mateixa manera contribueixen a aquesta competència l'estudi de la filosofia i la literatura gregues i romanes, que suposen el substrat cultural de la nostra pròpia civilització.

Per mitjà del coneixement i valoració dels antics grecs, dels seus èxits culturals. **La llengua grega és, sobretot, el vehicle d'una cultura original i modèlica,** és a dir, clàssica.

El grec, entès com a mitjà d'accés a la **primera cultura caracteritzada per la seua atenció i respecte a l'ésser humà**, s'integra, junt amb el Llatí, en el Batxillerat d'Humanitats i Ciències Socials d'una manera natural. En efecte, en principi l'**humanitas** d'origen clàssic va passar a designar "manifestació externa de cortesia i respecte que distingeixen en el tracte a una persona educada d'una grollera i inculta, el do de gents i fins a la cuidada formació intel·lectual. Per això un dels factors que més **contribueixen a educar l'esperit**, en sentit humà, és l'estudi de les ciències i les lletres, entès no com a mitjà per a procurar l'ésser humà avantatges d'orde pràctic, sinó com a estímul per al perfeccionament de les seues qualitats humanes.

D'aquesta manera entenem l'**humanitas** com a conjunt de disciplines científiques, històriques artístiques i literàries que contribueixen a la formació d'esperits intel·lectual i moralment selectes.

Entre aquestes disciplines eren l'Oratòria, la Història i la Poesia les que amb més justificació podien rebre aquesta qualificació per ser les més adequades per a procurar a l'home una autèntica formació humana a l'ensenyar-li a manejar el do de la paraula, al despertar en la seua ànima el sentit de la bellesa i al familiaritzar-lo amb les grans figures de la història susceptibles de servir com a models exemplars.

És lògic que les persones formades en aquests ideals tractaren d'estendre la seua educació als joves i d'això es va derivar el seu sentit d'educació o instrucció, que no fa sinó abundar en la idea de la *paideia* (παιδεία). Totes aquestes consideracions porten a la comprovació de l'excel·lent importància i originalitat de la cultura grega.

Tant en literatura, com a art, institucions, política, medicina, filosofia i ciències en general i en tants altres terrenys, els grecs van ser pioners avançats de la nostra civilització moderna. Van ser capaços d'arreglar i transvasar l'antiquíssima saviesa oriental donada la seua privilegiada posició geogràfica (pont entre tres continents) de la que va saber beneficiar-se per a crear en tan reduït espai una florent civilització, superada sens dubte en extensió per altres vastos i poblats imperis orientals, però no en qualitat, ja que cap va aconseguir deixar aquella hegemonia intel·lectual i espiritual patrimoni del xicotet poble grec.

El coneixement de la civilització grega antiga (incloent-hi la llengua) serveix per prendre consciència dels orígens de la nostra cultura, en l'àmbit europeu o en l'àmbit local, en els camps més variats de les manifestacions artístiques: literatura, arquitectura, arts plàstiques, etc. Veure l'empremta clàssica en tots aquests camps fa veure la Grècia clàssica no com una cultura antiga i llunyana en tots els sentits, sinó com quelcom viu i actual i, alhora, ajuda a entendre i valorar plenament, per exemple, la pintura renaixentista, les tragèdies de Shakespeare, la traducció de l'Odissea a càrrec de Joan Francesc Mira, antic professor de Grec del nostre centre o la darrera pel·lícula de temàtica mitològica. Aquest coneixement va paral·lel a la valoració respectuosa i positiva d'aquestes obres modernes i d'aquelles que en són el model.

Els descriptors de l'assoliment d'aquesta competència serien:

L'alumnat coneix, aprecia críticament i respecta el patrimoni cultural i artístic, implicant-se en la conservació i valorant l'enriquiment inherent a la diversitat cultural i artística. Gaudeix, reconeix i analitza amb autonomia les especificitats i intencionalitats de les manifestacions artístiques i culturals més destacades del patrimoni, distingint-ne els mitjans i suports, així com els llenguatges i elements tècnics que les caracteritzen. Expressa idees, opinions, sentiments i emocions per mitjà de produccions culturals i artístiques, integrant el seu propi cos i desenvolupant l'autoestima, la creativitat i el sentit del lloc que ocupa a la societat, amb una actitud empàtica, oberta i col·laborativa.

Coneix, selecciona i utilitza amb creativitat diversos mitjans i suports, així com tècniques plàstiques, visuals, audiovisuals, sonores o corporals, per a la creació de productes artístics i culturals, tant individualment com de forma col·laborativa, identificant oportunitats de desenvolupament personal, social i laboral, així com d'emprenedoria.

4. SABERS BÀSICS.

a) Organització dels sabers bàsics de les unitats didàctiques.

Grec I

Els sabers bàsics de Grec I s'orienten des de la perspectiva lingüística i sociocultural la consecució de les competències específiques esperades en el pla lingüístic i del coneixement crític d'un passat que té una gran empremta en la vida diària de la nostra societat.

Els sabers s'estructuren en quatre blocs que es distribueixen entre els dos cursos. En tractar-se d'una llengua és evident que els sabers, igual que succeeix amb les competències específiques, estan interconnectats, per la qual cosa la manera de presentar-los no pressuposa una jerarquia o ordre preestablerts per encetar-los, sinó que estan oberts a l'ordenació que cada docent considere més oportuna.

Aquests sabers, tant en el pla lingüístic com en el cultural, són compartits en bona part amb les matèries de llengua, sobretot Valencià i Castellà, i també amb les d'Història de l'Art, Literatura Universal, Filosofia i Història de la Filosofia.

El primer bloc, *Sistema de la llengua grega*, es divideix en dos subapartats, Estructura de la llengua grega i Textos grecs i la interpretació, traducció i producció d'aquests.

El primer subapartat, *Estructura de la llengua grega*, recull tots els elements necessaris per a aconseguir la competència lingüística requerida. Els sabers es distribueixen entre els dos cursos tenint en compte la continuïtat necessària de tots dos. Els sabers del primer curs doten l'alumnat de les eines necessàries per a estudiar textos i enunciats propis de dificultat bàsica, mentre que els del segon any aprofundeixen en les peculiaritats i característiques específiques de nivells de llengua més elevats i de generes literaris específics.

El segon subapartat, *Textos grecs i la interpretació, traducció i producció d'aquests*, presenta sabers que continuen els del bloc anterior i proporcionen a l'alumnat les destreses necessàries per a accedir a la traducció, comprensió i producció de textos i enunciats de manera oral i escrita. Les estratègies per a l'anàlisi, traducció, comprensió i expressió del grec a les llengües d'ús de l'alumnat, i viceversa, s'han d'orientar a l'adquisició de les competències específiques de caràcter lingüístic. Hauran d'estar connectades necessàriament amb les de caràcter sociocultural i història, la qual cosa expressa de manera clara la relació estreta de totes les competències i tots els sabers que componen la matèria. Per això, aquest apartat està orientat fonamentalment als sabers que desenvolupen les competències específiques corresponents.

El segon bloc, *El grec i el plurilingüisme: ètims, derivació, composició i hel·lenismes*, té com a focus la relació i l'anàlisi justificades de la llengua grega respecte al repertori lingüístic de l'alumnat. D'aquesta manera, l'alumnat aprofundeix en els sabers i anàlisi metalingüístiques, la qual cosa permet, al seu torn, una millora substancial en les llengües d'ús habitual en el vocabulari i la comprensió. És en aquest bloc en el qual es troba la major interconnexió amb les competències específiques d'altres llengües d'ús de l'alumnat.

El bloc tercer, *Literatura grega: generes literaris i obres*, tracta les obres de diferents generes tant de autores com d'autors que han suposat una tita en el desenvolupament cultural europeu. En un primer moment, es presenten les peculiaritats de la producció literària clàssica, com a forma d'expressió pròpia de l'època i les connexions de la literatura grega amb la llatina. A partir d'ací, s'ha d'anar aprofundint en cadascun dels generes i èpoques posant l'accent en aquells autors i autores les obres de les quals hagen tingut una major transcendència per a la literatura europea.

El quart bloc, *Grècia i la seua pervivència*, es compon de dos subapartats, que engloben els sabers relacionats amb els aspectes històries, socioculturals i patrimonials més importants i necessaris per a la comprensió correcta de la cultura i la llengua gregues.

El primer subapartat, *Grècia i la seua pervivència*, se centra en els continguts geogràfics, històries i socioculturals més destacats del món grec necessaris per a dotar l'alumnat del context necessari que afavorisca la comprensió dels textos que es treballen en els blocs anteriors. En qualsevol cas, s'haurà de tindre una visió de conjunt fonamental i clara de la història i evolució de la societat hel·lena.

El segon subapartat, *Grècia i el seu llegat*, tracta totes les qüestions relatives a l'herència del món grec que abasta des de l'arquitectura a l'organització social i la pervivència de la cultura grega des de l'antiguitat fins als nostres dies en el món occidental. Per mitjà de tot això, l'alumnat adquireix una consciència crítica dels elements que formen el nostre model de convivència actual basat en el respecte a altres cultures i maneres de vida, però sense oblidar-ne els elements que li són propis. Aquest bloc presenta una connexió clara amb les competències específiques i els sabers associats de matèries com a Història d'Espanya, Història de l'Art, Literatura Universal, Filosofia i Història de la Filosofia.

GREC I

Bloc 1: SISTEMA LENGUA GREGA: ESTRUCTURA LENGUA GREGA. CE1 i CE2

Alfabet, pronunciació i accentuació de la llengua grega. Tipus de paraules: variables i invariables. Concepte de la llengua flexiva: nominal i pronominal. Conjugació: El verb grec. Els casos i els usos d'aquests. La concordança i l'ordre de paraules. L'oració: simples i compostes. Formes nominals del verb.

Bloc 1: SISTEMA LENGUA GREGA: TEXTOS GRECS I LA INTERPRETACIÓ, TRADUCCIÓ I PRODUCCIÓ D'AQUESTS. CE1, CE2 i CE3

Estratègies d'interpretació i traducció, errors freqüents i tècniques per a evitar-los.

Estratègies i eines, analògiques i digitals, individuals i cooperatives, per a l'autoavaluació, la coavaluació i l'autoreparació.

Acceptació de l'error com a part del procés d'aprenentatge i actitud positiva de superació.

Importància de la influència del grec en les llengües del repertori individual de l'alumnat.

Recursos analògics i digitals per a l'adquisició de llengües: Portfolio europeu de les llengües (PEL), imatges, glossaris, diccionaris ...

Estratègies, eines i tècniques de retroversió de textos.

Bloc 2: EL GREC I EL PLURILINGÜISME: ÈTIMS, DERIVACIÓ, COMPOSICIÓ I HEL·LENISMES. CE2

Origen i evolució dels sistemes d'escriptura. L'alfabet grec. Regles de transcripció de l'alfabet grec a la llengua d'ensenyament. Formants grecs (lexemes, sufixos i prefixos) en paraules de la llengua d'ensenyament i en termes específics de les ciències i la tècnica. Hel·lenismes i tecnicismes d'ús freqüent, integrats en les llengües modernes i l'ús d'aquests en diferents tipus de textos (literaris, periodístics, publicitaris ...)

Influència del grec en les llengües d'ensenyament i en la resta de llengües que conformen el repertori lingüístic individual de l'alumnat. Lèxic específic bàsic per a la reflexió sobre la comunicació, la llengua i l'aprenentatge d'aquesta.

Interés per conèixer el significat etimològic de les paraules i la importància de l'ús adequat del vocabulari com a instrument bàsic en la comunicació. Valoració de la importància del grec per a la comprensió i expressió correctes en les diferents llengües del seu repertori lingüístic individual. Respecte per la diversitat lingüística.

Bibliografia i bibliografia web (lexicografia, repertoris i glossaris) en l'estudi i aprenentatge de la llengua grega com a base en la consolidació d'altres llengües estrangeres.

Bloc 3: LITERATURA GREGA: GÈNERES LITERARIS I OBRES. CE4 i CE5

La llengua grega com a principal via de transmissió del món clàssic.

Respecte a l'autoria de les fonts d'informació consultades.

Bloc 4: GRÈCIA I LA SEUA PERVIVÈNCIA: GRÈCIA I LA SEUA CULTURA. CE 4 i CE5

Principals aspectes geogràfics i etapes històriques del món grec relacionats amb la comprensió de l'evolució d'Europa. El món grec i la mar. Evolució històrica de l'organització social de Grècia com a part essencial de la història i cultura de la societat actual. Aspectes fonamentals de la vida quotidiana i cultura gregues en la conformació de la nostra identitat com a societat i anàlisi crítica d'aquests. Respecte per la diversitat cultural. Interés per conèixer l'evolució cultural a través de l'estudi de la civilització grega.

Tècniques bàsiques de cerca i tractament de la informació històrica i geogràfica mitjançant les TIC. Estratègies de creació pròpia, individuals o en grup, d'investigació sobre aspectes de la història i geografia grega fent ús de fonts d'informació fiables i de les noves tecnologies. Estratègies i eines (analògiques i digitals) per a relacionar, comentar i interpretar el passat i el present a partir dels coneixements adquirits i de la pròpia experiència.

Bloc 4: GRÈCIA I LA SEUA PERVIVÈNCIA: GRÈCIA I EL SEU LLEGAT. CE4 i CE5

Relació de Grècia amb cultures antigues i la seua aportació a la cultura i al pensament de la societat occidental. Les representacions i festivals teatrals, evolució i pervivència en l'actualitat. Les competicions atlètiques i la pervivència d'aquestes en l'actualitat. L'educació en l'antiga Grècia: els models educatius d'Atenes i Esparta i la comparació amb els sistemes actuals. Les institucions polítiques gregues i la influència i pervivència d'aquestes en el sistema polític actual.

Vestigis de la presència grega en la península Ibèrica. Comparació i anàlisi contextualitzada d'aspectes de la societat grega relacionats amb els principals reptes del segle XXI. Interés per conèixer l'origen grec de moltes de les nostres tradicions, costums i manifestacions culturals. Estratègies de creació pròpia individuals o grupals sobre el llegat de la cultura grega, fent ús de fonts d'informació fiables i de les noves tecnologies.

GREC II

Bloc 1: SISTEMA LLENGUA GREGA: ESTRUCTURA LLENGUA GREGA. CE1 i CE2

Peculiaritats de la declinació grega. Conjugació: El verb grec. L'oració: simples i compostes. Formes nominals del verb.

Bloc 1: SISTEMA LLENGUA GREGA: TEXTOS GRECS I LA INTERPRETACIÓ, TRADUCCIÓ I PRODUCCIÓ D'AQUESTS. CE1, CE2 i CE3

Estratègies d'interpretació i traducció, errors freqüents i tècniques per a evitar-los. Recursos estilístics freqüents i la relació d'aquests amb el contingut del text. Estratègies i eines, analògiques i digitals, individuals i cooperatives, per a l'autoavaluació, la coavaluació i l'autoreparació. Acceptació de l'error com a part del procés d'aprenentatge i actitud positiva de superació.

Recursos analògics i digitals per a l'adquisició de llengües: Portfolio europeu de les llengües (PEL), imatges, glossaris, diccionaris, etc. Estratègies, eines i tècniques de retroversió de textos.

Bloc 2: EL GREC I EL PLURILINGÜISME: ÈTIMS, DERIVACIÓ, COMPOSICIÓ I HEL-LENISMES. CE2

Formants grecs (lexemes, sufixos i prefixos) en la llengua d'ensenyament i en termes específics de les ciències i la tècnica. Influència del grec en les llengües d'ensenyament i en la resta de llengües que conformen el repertori lingüístic individual de l'alumnat. Lèxic específic bàsic per a la reflexió sobre la comunicació, la llengua i l'aprenentatge d'aquesta. Interés per conèixer el significat etimològic de les paraules i la importància de l'ús adequat del vocabulari com a instrument bàsic en la comunicació. Valoració de la importància del grec per a la comprensió i expressió correctes en les diferents llengües del seu repertori lingüístic individual. Respecte per la diversitat lingüística. Bibliografia i bibliografia web (lexicografia, repertoris i glossaris) en l'estudi i aprenentatge de la llengua grega com a base en la consolidació d'altres llengües estrangeres.

Bloc 3: LITERATURA GREGA: GÈNERES LITERARIS I OBRES. CE4 i CE5

Principals gèneres literaris, obres i autors grecs, tant dones com homes: importància i influència en expressions artístiques posteriors. La llengua grega com a principal via de transmissió del món clàssic. Pervivència dels temes, motius i tradicions de la literatura grega en la producció cultura europea. Analogies i diferències entre els gèneres literaris grecs i els de la literatura actual. Interés cap a la literatura i la lectura d'aquesta com a font de plaer i de coneixements del món. Respecte a l'autoria de les fonts d'informació consultades.

Bloc 4: GRÈCIA I LA SEUA PERVIVÈNCIA: GRÈCIA I LA SEUA CULTURA. CE 4 i CE5

Respecte per la diversitat cultural. Interés per conèixer l'evolució cultural a través de l'estudi de la civilització grega. Tècniques bàsiques de cerca i tractament de la informació històrica i geogràfica mitjançant les TIC. Estratègies de creació pròpia, individuals o en grup, d'investigació sobre aspectes de la història i geografia grega fent ús de fonts d'informació fiables i de les noves tecnologies. Estratègies i eines (analògiques i digitals) per a relacionar, comentar i interpretar el passat i el present a partir dels coneixements adquirits i de la pròpia experiència.

Bloc 4: GRÈCIA I LA SEUA PERVIVÈNCIA: GRÈCIA I EL SEU LLEGAT. CE4 i CE5

Exemples rellevants de la influència de la mitologia clàssica en manifestacions artístiques i literàries.
La importància del discurs públic per a la vida política i social.
Interés per conèixer l'origen grec de moltes de les nostres tradicions, costums i manifestacions culturals.
Estratègies de creació pròpia individuals o grupals sobre el llegat de la cultura grega, fent ús de fonts d'informació fiables i de les noves tecnologies.

DESCOBRINT LES NOSTRES ARRELS CLÀSSIQUES

Bloc 1. RELLEVÀNCIA DEL MÓN CLÀSSIC EN LA FORMACIÓ DE LA SOCIETAT I CULTURA EUROPEA: CE3, CE4 i CE5

- El paper de Grècia i Roma a la construcció política i cultural de l'Europa actual.
- El marc geogràfic i històric de la cultura clàssica.
- Influència de la cultura grega en la civilització romana.
- Actitud de respecte per diferents cultures.
- Curiositat per descobrir i estudiar els orígens clàssics de la nostra cultura.
- Procediments de recerca, selecció i anàlisi de la informació, obtinguda tant de fonts gregues i romanes com actuals.

Bloc 2. FONAMENTS LÈXICS DE LES LLENGÜES MODERNES: CE1 i CE2

- L'alfabet grec, la pronunciació i la transcripció.
- Hel·lenismes i llatinismes.
- Arrels, prefixos i sufixos provinents del grec i del llatí.
- Importància del llatí i del grec en l'evolució de les llengües que formen part del repertori lingüístic de l'alumnat i de la cultura universal.
- Respecte per les diferents llengües del món i per les diferències culturals dels parlants.
- Estratègies per a la formació de noves paraules i per a la deducció del significat a través dels components.

Bloc 3. REFERENTS CLÀSSICS. CIÈNCIA, MITOLOGIA, ART I LITERATURA: CIÈNCIA CE1 i CE 3

- Explicació mítica i explicació racional al pensament clàssic.
- La ciència i la tècnica al món antic: principals avenços i precedents de les realitzacions actuals.
- Respecte i curiositat (lliure de prejudicis) pels avenços científics com a mitjà per millorar el benestar i la sostenibilitat.
- Lèxic d'origen grec i llatí vinculat a la ciència

MITOLOGIA, LITERATURA I ART: CE1 i CE 3

- Els mites i la religió clàssiques en l'art i la literatura modernes.
- Els gèneres literaris clàssics: obres i característiques principals. Projectió i influència en la literatura posterior.
- Cànon de bellesa clàssics en la història posterior de l'art.
- Sensibilitat i respecte davant realitzacions artístic-literàries clàssiques valorant els seus elements creatius i les seues aportacions a posteriors manifestacions.
- Interés cap a la literatura i la seua lectura com a font de plaer i de coneixement del món.
- Lèxic d'origen grec i llatí vinculat a la mitologia, la literatura i l'art.

Bloc 4. REFERENTS CLÀSSICS. SOCIETAT I POLÍTICA: CE1, CE4 i CE5

- La participació dels ciutadans a la vida pública al món grec i romà: L'elaboració de les normes legals i de les resolucions judicials, la incorporació al govern de la ciutat (elecció i sorteig), l'administració pública, el servei militar, les lluites per la igualtat de dret.
- Els models democràtics d'organització de la societat i els precedents clàssics: la *πόλις* grega i la *civitas* romana.
- Reconeixement de la relació existent a l'antiguitat i a les èpoques modernes: configuració social, la vida quotidiana i els costums i les estructures polítiques i administratives.
- Consciència de ciutadania global de l'alumnat.
- Lèxic d'origen grec i llatí vinculat a la societat i la política.

CULTURA CLÀSSICA:

Sabers bàsics de l'assignatura Cultura Clàssica en 3r ESO.

En 2n i 4t ESO la matèria s'ofereix en Taller d'aprofundiment.

(Decret 107/2022).

Enumerem els sabers bàsics, necessaris per a adquirir les competències específiques. Es presenten des de tres perspectives: temporal i espacial (geogràfica i històrica), patrimonial (cultural i artística) i lingüística/ literària.

Aquests sabers estan dividits en sis blocs l'ordre dels quals no respon a una jerarquia determinada.

Aquests sabers constitueixen els aprenentatges bàsics, actituds i procediments imprescindibles que l'alumnat ha d'adquirir, articular i mobilitzar per a assegurar la consecució i desenvolupament de les competències específiques.

Els sis blocs en els quals s'organitzen els sabers bàsics són els següents:

BLOC I: Marc geogràfic de Grècia i Roma, situa l'origen de la civilització europea actual i permet tindre una perspectiva de la seua evolució.

MARC GEOGRÀFIC DE GRÈCIA I ROMA: C2 i C4

Marc geogràfics de les civilitzacions grega i romana en el moment del seu apogeu cultural: principals ciutats i regions i accidents geogràfics més significatius. El Mare Nostrum com a punt d'unió entre els pobles.

El mapa en diferents formats, analògic o digital, com a instrument de coneixement històric.

El cosmopolitisme en l'antiguitat i la globalització actual. Actitud positiva de superació en el procés d'aprenentatge.

Consciència de ciutadania global de l'alumnat. Fonts escrites històriques i literàries sobre la geografia del món antic.

BLOC II: Història i evolució sociopolítica, posa l'accent en l'origen de molts dels sistemes polítics actuals i en les seues semblances i diferències amb l'actualitat.

HISTÒRIA: C2 i C4

Grècia: etapes i fets històrics més importants de l'època clàssica a l'hel·lenisme. Dones i homes que van fer història.

Roma: etapes i fets històrics més importants de la República a l'Imperi. La romanització. Dones i homes que van fer història.

Estratègies per a la cerca senzilla, selecció i maneig de fonts històriques i literàries tant en biblioteques com en internet.

EVOLUCIÓ SOCIOPOLÍTICA: C2 i C4

Principals formes de govern i organització social.

Aportació de Grècia i Roma en el nostre sistema polític democràtic i en les institucions actuals.

Importància de l'argumentació o debat raonat amb suport d'informació veraç i contrastada que potencien la convivència democràtica, la resolució pacífica de conflictes i l'esperit crític.

BLOC III: Vida quotidiana, integra tots els aspectes de la vida diària en l'època clàssica tot comparant-los amb l'actualitat, i incideix en temes transversals com la situació de la dona, l'educació de la infància, el treball, l'alimentació i la higiene.

VIDA QUOTIDIANA: C1 i C3

La família: rols dels seus membres; situació de la dona, sense oblidar aquelles dones que han transgredit els convencionalismes i els rols establerts. El matrimoni a Grècia i a Roma. L'educació de xiquets i xiquetes. Els jocs.

Indumentària i higiene. L'alimentació en l'antiguitat. El calendari i la jornada diària.

Analogies i diferències entre aspectes de la vida quotidiana grecoromana i els actuals. Importància de la contextualització d'alguns aspectes de la vida quotidiana que formaven part de la civilització grega i romana.

BLOC IV: Mitologia i religió, recull les creences del món antic que d'una manera o d'una altra han influït en les manifestacions artístiques i culturals de tota índole al llarg dels últims segles. Molts d'aquests elements són ja referents o models en l'actualitat l'origen dels quals cal conèixer per a entendre el seu significat.

MITOLOGIA: C1, C3 i C5

Divinitats del panteó grec i romà. Principals herois i heroïnes en els seus mites i llegendes i les seues característiques.

Influència de la mitologia clàssica en altres mitologies i en manifestacions artístiques i literàries al llarg de la història.

Ús de procediments de cerca, selecció i anàlisi de la informació, obtinguda tant de fonts tradicionals gregues i romanes com actuals.

RELIGIÓ: C1, C3 i C5

Principals característiques de la religió grecollatina. Manifestacions religioses de la Grècia Clàssica: Jocs Olímpics.

Pervivència de les festivitats religioses clàssiques en l'actualitat. Actitud de respecte cap a diferents creences religioses.

BLOC V: Art i Ciència, tracta sobre els aspectes relacionats amb l'urbanisme i els seus edificis més representatius. Així mateix, posa el focus en la importància dels avanços científics del món clàssic en el seu vessant teòric i pràctic com a mitjà per a afrontar i resoldre els desafiaments als quals s'enfronta una societat en desenvolupament. També es posa de manifest la genialitat de l'art grec en tots els seus vessants i la forma en la qual Roma va saber adaptar-ho a les seues necessitats i al seu torn crear models originals inspirats en les creacions hel·lèniques.

ART: C3, C4 i C5
Museus, espais arqueològics o recreacions vinculades amb el món clàssic i l'aportació per a la formació personal i ciutadana.
Principals produccions artístiques grecoromanes d'autoria, tant masculina com femenina: escultura, pintura, ceràmica i mosaic.
Influència de la cultura grega en la civilització romana.

CIÈNCIA: C3, C4 i C5
La planificació urbana a Grècia i Roma: tipologia dels edificis i infraestructures.
Llegat de les obres públiques i l'urbanisme a les ciutats actuals.
Descobriments i aportacions científiques, tant d'homes com de dones, del món antic.
Aportació de la civilització grega en el pas del mite al logos.
Respecte i curiositat (lliure de prejudicis) pels avanços científics com a mitjà per a millorar el benestar i la sostenibilitat

BLOC VI: Llengua i Literatura, incideix en la importància decisiva del llatí com a llengua materna de les llengües oficials de la Comunitat Valenciana i la seua estreta relació amb altres llengües de l'estat, de la Unió Europea i de la resta del món. El seu coneixement és una eina fonamental per al complet desenvolupament de la competència lingüística i millora de manera clara la plurilingüe per mitjà del coneixement etimològic de les paraules. De la mateixa manera, la lectura dels clàssics més importants d'aquesta època és fonamental per la seua transcendència per a la història de la literatura universal i del món cultural occidental en general.

LLENGUA: C3
Alfabet grec i llatí. Llengües romàniques i no romàniques. Introducció al significat etimològic de les paraules.
Principals hel·lenismes i llatinismes en el llenguatge comú i el científicotècnic.
Interés pel coneixement de l'etimologia de les paraules com a instrument per a una bona comunicació i expressió.
Importància del llatí i del grec en l'evolució de les llengües que formen part del repertori lingüístic de l'alumnat.
Respecte per les diferents llengües del món i per les diferències culturals dels seus parlants.
Estratègies per a la formació de noves paraules o per a la deducció del seu significat a través dels components.

LITERATURA: C3 i C5
Principals gèneres literaris: Èpica, lírica, teatre, epistolografia i oratòria. Autors i autores i les seues obres més representatives.
Interés per la lectura de textos literaris com a font de coneixement del món clàssic.
Lectura de textos literaris seleccionats, també d'autoria femenina, relacionats amb el món antic.
Reinterpretació i creació pròpia dels textos en diferents formats.
Semblances i diferències entre els principals gèneres literaris del món clàssic i els de la literatura actual.

4. 1. ELEMENTS TRANSVERSALS

a) Foment de la lectura. Comprensió lectora. Expressió oral i escrita.

La lectura sempre ha estat una font de saber. Amb els llibres viatgem fins llocs que no coneixem, percebem olors i sabors d'altres cultures, vivim en la pell de personatges que mai serem, coneixem temps passats i futurs. La lectura estimula la imaginació i el pensament abstracte, fonamentals en la conformació de l'individu, en el seu desenvolupament personal i professional. És indubtable, per tant, el valor de la lectura per a la formació de l'estudiant, l'experiència individual del qual revertirà, en un futur no molt llunyà, en la societat a la qual pertany. Açò que acabem de dir és fonamental en les assignatures de Grec i Cultura Clàssica. La lectura de textos literaris en traducció castellana o catalana i la interpretació de textos senzills en grec clàssic han de ser un eix vertebrador de l'assignatura.

De fet, com a material complementari del llibre de text, s'ha determinat que els i les alumnes han de llegir una comèdia i una tragèdia per a que l'alumnat s'apropi a la literatura grega clàssica. En ambdues modalitats experimentaran allò que diem de la lectura: veuran llocs que no coneixen, percebran els principals trets d'una cultura en la qual s'inicien, i es posaran en la pell de personatges que, en alguns casos, com ara la tragèdia, han estat i continuen estant referents de la cultura europea. Una assignatura com el Grec, amb les seues dues vessants, la lingüística i la cultural, forçosament ha de fomentar l'hàbit lector i ha de recolzar en la lectura, juntament amb l'ús de les TICs, com després veurem, una de les columnes del seu edifici. La lectura de la Introducció a la Programació de Grec permetrà comprovar que la lectura és primordial per a aconseguir aquests elements, que ara reprenem d'aquella esmentada Introducció:

L'assignatura de Grec en l'etapa de Batxillerat té com a finalitat introduir l'alumnat en el coneixement bàsic dels diferents aspectes lingüístics i culturals de llengua i la civilització gregues a fi de permetre-li accedir directament a la riquesa de la tradició literària clàssica en què han begut en major o menor mesura les diverses manifestacions culturals occidentals i que han conformat el pensament i la base de la civilització actual. L'estudi de la llengua grega és propedèutic per a l'aprenentatge d'altres llengües estrangeres, per a augmentar el cabal lèxic amb més riquesa i matisos i el bagatge cultural de l'alumnat, i ajudar-lo a comprendre millor els mecanismes de la llengua pròpia i a reconèixer els referents culturals que conformen la seua tradició, dels quals s'ha proveït tota la cultura occidental.

Així és com aquesta matèria contribuirà àmpliament a la consecució dels objectius de l'etapa de Batxillerat que estan relacionats amb el domini de les destreses lingüístiques, amb la presa de consciència de les realitats que sustenten i conformen el món en què viu, tant en l'aspecte social com en el polític, artístic, literari, etc., amb la capacitat d'adoptar criteris que l'ajuden en l'anàlisi crítica, i amb les que es relacionen amb l'adquisició de maduresa personal i social i d'autonomia.

Difícilment podem aconseguir açò sense el foment de la lectura.

La lectura sempre ha estat una font de plaer. Amb els llibres s'aprèn, però també es frueix. L'estimulació del temps d'oci en els joves és un element clau en la política educativa d'avui. És responsabilitat de l'educador no solament instruir en sabers, sinó, a més, donar a conèixer alternatives saludables amb les quals omplir el temps de diversió dels nostres joves. L'escriptora Isabel Allende afirma que "la lectura ha de ser un vici i no un sacrifici." Hem de tractar de crear en el nostre alumnat l'hàbit del consum de llibres i canviar eixa idea tan estesa de qualificar la lectura com una activitat complexa i avorrida. Així que haurem d'aconseguir que els i les alumnes de Grec vegien en la lectura dels llibres recomanats no una forçosa necessitat per a aprovar, sinó un estímul per a apropar-se al món clàssic grec i, mitjançant aquestes lectures, entrar en el fascinant món de la literatura grega clàssica, i en el no menys fascinant de la literatura posterior, sovint influïda en la clàssica. L'estudiant ha de veure en la lectura un plaer i no una pesada obligació marcada per l'escola.

En tot cas, la tasca del professorat haurà de tindre com a objectiu final aconseguir un alumnat futur lector que emprén el seu temps lliure, entre d'altres coses, amb la lectura.

La lectura sempre ha estat una font de comunicació. Els llibres són un excel·lent vehicle per a fomentar l'amistat i la convivència. En totes les societats existeixen faules, contes i llegendes transmises al llarg dels temps oralment i per escrit. Entre el nostre alumnat contem amb un gran nombre d'immigrants, alguns acabats d'arribar. Dir que per a ells l'adquisició de la llengua resulta vital és assenyalar una obvietat. A través de la lectura i de l'ús de la Biblioteca, no solament se'ls apropa a la llengua que necessiten per a comunicar-se, sinó a la cultura i costums que necessiten per a integrar-se i per a viure. D'igual mode, la lectura conjunta ens ajuda a obrir-nos a altres mons i així descobrir allò que ens diferencia i el que tenim en comú. Aquest punt no està relacionat directament amb la lectura de llibres sobre el món Grec i Romà clàssic, sinó que és un punt general en el foment de la lectura que el Departament de Grec, i el centre en general, han de realitzar, generalitzar i reforçar.

La lectura sempre ha estat una font d'inspiració. Hom diu que "una persona és allò que menja", però també podem dir que "una persona és allò que llig". La lectura ha d'estar adaptada a les capacitats cognitives de l'alumne i ajudar-lo en la seua formació personal i en la construcció dels seus valors morals que el definiran com a persona. El desinterés per la lectura sol provenir d'una equivocada elecció dels textos, bé siga per la seua amplitud o per la seua complexitat. És fonamental que tot el que llegisca el jove s'inscrisca en els seus esquemes de coneixement i que li permeta intervenir, conscient i inconscientment, en la construcció de la seua personalitat.

Pensem que la lectura de la tragèdia i la comèdia que s'ha inclòs com a obligatòria en el curs contribueix al foment de la lectura. Les lectures de textos grecs o castellans a classe segueixen el mateix patró. Tal vegada, la comèdia i la tragèdia, puguen presentar més dificultat, però l'alumnat la llegirà després que el professorat haja fet la corresponent introducció a l'origen, estructura, autors i evolució d'aquest gèneres literaris.

En definitiva, amb el foment de la lectura pretenem potenciar aquests elements:

- a) Consolidar hàbits de lectura en els estudiants de Batxillerat.
- b) Potenciar la comprensió lectora des de les àrees del departament amb col·laboració amb la resta d'àrees del currículum.
- c) Desenvolupar l'habilitat de lectura, escriptura i expressió oral, en l'aprenentatge de les matèries del departament.
- d) Promoure en l'alumnat la capacitat d'expressar-se sobre diferents temes amb claredat, coherència i senzillesa.
- e) Formar lectors capaços de desenvolupar-se amb èxit en tots los àmbits.
- f) Aconseguir que l'alumnat conserve, o en el seu cas descobreisca, l'hàbit de la lectura com un element de fruïment personal.
- g) Fomentar en l'alumnat, a través de la lectura, una actitud reflexiva i crítica davant de les manifestacions de l'entorn.
- h) Aconseguir que els i les alumnes aprenguen a analitzar amb sentit crític la informació que transmeten els diferents mitjans de comunicació (televisió, ràdio, premsa, entre d'altres).
- i) Traslladar a l'àmbit extraescolar i familiar l'interés per la lectura.
- j) Utilitzar mitjans informàtics i audiovisuals com a consulta, millora i suport de la lectura.

Aquests elements s'haurien d'incloure en un objectiu més gran, a nivell de centre educatiu, en el qual participaren tots els Departaments didàctics, i que tinguera entre els seus objectius de cara a l'alumnat aquests:

1. Detectar amb promptitud entre els alumne, per mitjà de l'observació directa o de la realització de proves específiques, els problemes relacionats amb el procés de la lectura.
2. Establir les mesures correctores per a intentar resoldre aquests problemes, tot ajudant a reflexionar a l'alumnat sobre els processos lingüístics implicats en la lectura.

3. Crear lectors autònoms i conscients, tot potenciant, millorant i consolidant l'hàbit lector.
4. Fer veure el valor i fruïment del llibre i la compatibilitat amb altres formes d'oci. Educar en valors a través de la lectura.
5. Fomentar la predisposició positiva cap a la lectura com a instrument de desenvolupament intel·lectual.
6. Desenvolupar la competència comunicativa de l'alumnat, açò és, millorar la seua capacitat d'expressió oral i escrita mitjançant el desenvolupament dels procediments instrumentals de la descodificació, la comprensió i l'expressió creadora.
7. Millorar la competència de lectoescriptura de l'alumnat.
8. Ampliar progressivament el ventall de tipologia textual que permeta comprendre distints tipus de textos en llengua espanyola i catalana, relacionats amb totes les matèries del currículum escolar.
9. El mateix objectiu anterior, aplicat en aquest caso a la competència lingüística en llengües estrangeres.
10. Aprendre a manejar informació textual en distints suports i formats per a satisfer les necessitats curriculars i culturals.
11. Fomentar la capacitat i el sentit crític.
12. Incorporar l'ús de la Biblioteca como un recurs habitual de les activitats escolares ordinàries, la qual cosa comporta també conèixer la seua organització i funcionament.
13. Fer de la Biblioteca un espai de treball per a tots els membres de la comunitat escolar.
14. Contribuir, mitjançant la participació en els certàmens que s'organitzen dins o fora del centre, a la dinàmica de l'institut.
15. Facilitar l'accés a fonts i serveis d'informació externs i fomentar el seu ús per part d'alumnat i professorat.
16. Contribuir l'ús i conservació del material bibliogràfic.
17. Facilitar el préstec i la circulació de llibres.
18. Conviure amb i a través de la lectura.
19. Fomentar activitats relacionades amb els llibres (exposicions, concursos, recitals, grups de lectura...)
20. Fomentar l'ús i la lectura de la premsa.
21. Vincular la lectura de textos escrits amb altres "lectures": art, música, cine, publicitat...

En aquest sentit, el professorat hauria de tindre aquests objectius:

1. Assumir com o necessària la integració d'un temps de lectura en el currículum, independentment de la matèria amb la qual es treballa.
2. Estimular, des de la perspectiva d'un Pla de lectura, la coordinació entre Departaments per a fer homogenis els criteris de funcionament, el desenvolupament d'activitats i els propis objectius.
3. Desenvolupar les estratègies d'ensenyament necessàries per a la consecució dels objectius proposats per a l'alumnat.
4. Usar aspectes lúdics del Pla de Lectura per millorar la relació amb l'alumnat obrint ponts de comunicació i diàleg.
5. Obrir per a l'alumnat les noves vies de la informació, més enllà del llibre de text, tot fent ús dels recursos que la tecnologia actual posa al nostre abast.
6. Ajudar en l'organització de la biblioteca escolar.

En Grec I treballarem la lectura ja que l'alumnat ha de llegir una comèdia i una tragèdia, i respondre un qüestionari de lectura, i a l'aula treballarem la lectura de llibres sobre cultura i vida quotidiana de l'Antiga Grècia. Si important és la lectura no ho són menys la **comprensió lectora i l'expressió oral i escrita**. Aquestes destreses també seran treballades en Grec I Tics II. L'expressió oral la treballarem quan l'alumnat faça la presentació a l'aula davant els seus companys, després de la lectura i resum dels temes de cultura. També en Cultura Clàssica donarem importància a la lectura, potenciant-la en les classes amb la lectura en veu alta del llibre de text i de mites. També en AULES hauran de llegir un recull de mites clàssics i fer un qüestionari o control de lectura sobre els mateixos.

b) Comunicació audiovisual. Tecnologies de la informació i de la comunicació.

"De vegades els ensenyants oblidem que la nostra tasca no és ensenyar, sinó que els i les alumnes aprenquen".

És habitual parlar d'aquest temps de canvis, propiciat pels avanços de les tecnologies de la informació i la comunicació (TICs), com de l'inici d'una nova era, a la que sol anomenar-se *societat de la informació*. Ara cal afegir les TACs (Tècniques d'Aprenentatge Col·laboratiu), molt relacionades amb les TICs, que són un mitjà per a les segones. En tots els aspectes de la vida, i en especial en l'educació, la presència de la tecnologia i la informàtica és molt gran. Els nostres xiquets estan creixent ja en un món tecnològic i informàtic, i, des que comencen a jugar, a les seues mans van a parar tot un munt de jocs, eines o objectes que usen la tecnologia i la informàtica com a base. Tal vegada, dins de l'evolució tecnològica i informàtica, el fenomen d'Internet és el més representatiu i impressionant.

Amb tan sols un clic podem arribar a innumerable informació de tot tipus, que inclou un gran nombre de recursos educatius, pedagògics i d'informació útil per a gairebé totes les disciplines i matèries del currículum escolar. Altres elements, com ara els telèfons mòbils, els IPods, IPads, els llibres electrònics o els videojocs són una mostra d'aquest impressionant i imparabile avanç. Ja són moltes les gestions que es poden fer per Internet, algunes vinculades amb l'escola i la docència, com la matriculació en la universitat o l'accés a les aules virtuals d'escoles, instituts i facultats. També gestions relacionades amb hisenda o trànsit o, simplement, la compra dels més variats productes usa Internet com a eina de treball. Hi ha llocs d'Internet que ofereixen espais i serveis gratuïts facilitant encara més aquest aspecte de publicació personal. Estem pensant en serveis com:

1-"Gmail" i "Outlook" que ofereixen correu,

2-"Blogger" o "Wordpress", que per dir-ho d'alguna manera, permet crear pàgines web d'una forma tan senzilla com la utilització d'un processador de textos,

3-"YouTube" que d'una forma fàcil permet fer la nostra pròpia emissora de TV.

Una xicoteta enquesta entre adolescents ens permetria veure com és d'habitual l'ús de xarxes socials (Facebook, Instagram, X (antic Twitter), Whatsapp), de correu electrònic, de canals de comunicació com YouTube, de blogs, etc. A l'escola i l'institut la presència dels diferents elements informàtics i tecnològics que han revolucionat el sistema clàssic d'ensenyament-aprenentatge és avui habitual. La situació actual permet que la infraestructura tant de màquines com l'accés a Internet pugui començar a arribar a les aules ordinàries i a les cases particulars facilitant el somni dels anys 60 de fer servir l'ordinador com a eina didàctica per aconseguir l'objectiu de millorar l'aprenentatge. Podem trobar diverses configuracions de TIC a les aules.

a) Un ordinador connectat a Internet i a un canó de projecció, pissarra digital i en el cas de que es projecte a una superfície tàctil, pissarra digital interactiva. Pensem que el professorat, o alumnat que isca a la pissarra digital, pot obtenir tots els "infinits" recursos d'Internet a la distància d'un clic. Podem tenir un sistema d'animació interactiva i/o simulació completament impensable amb una pissarra tradicional i fins i tot impensable amb el recurs d'una televisió connectada a un vídeo o DVD. Podem tenir eines de càlcul i de gràfics que poden fer trontollar sistemes d'ensenyament d'assignatures històricament tan ben "assentades" com les matemàtiques.

b) Un grup reduït d'ordinadors per facilitar la tasca de treballar en grups xicotets. Pel tractament de la diversitat mentre uns poden estar fent certes tasques que no requereixen els ordinadors altres en poden fer unes altres que sí ho requereixen.

c) Suficients ordinadors a l'aula perquè cada alumne pugui treballar amb el seu propi ordinador. Pensem que tot i que cal impulsar els treballs col·laboratius i en grup, el fet íntim de l'aprenentatge és una cosa personal e intransferible i de la mateixa manera que pràcticament ningú discuteix que cadascú tinga la seua pròpia llibreta no sé per què hem de pensar que no cal el mateix en el cas dels ordinadors.

Aquesta proposta pot tenir diferents configuracions, una aula fixa com les actuals d'informàtica, una aula mòbil amb un carro de portàtils, o bé, que cada alumne tinga el seu propi portàtil.

d) L'ordinador personal de l'alumnat (podria ser un portàtil) per realitzar tasques a sa casa. Al nostre centre tenim quatre aules d'Informàtica i aules dotades amb elements informàtics: connexió a Internet, projector connectat a ordinador, ordinador portàtil connectat a la pissarra digital-PDI. A més contem amb AULES i l'aula virtual de Distància en les quals l'alumnat té a l'abast tot el material necessari.

D'altra banda, hem de dir que el paper del personal docent també canvia en un ambient ric en TIC. El professorat deixa de ser font de tot coneixement i passa a actuar com a guia de l'alumnat, facilitant-li l'ús dels recursos i les eines que necessita per a explorar i elaborar nous coneixements i destreses; passa a actuar com a gestor de la gran quantitat de recursos d'aprenentatge i a accentuar el seu paper d'orientador i mediador.

Com a resultat, el professorat acusarà implicacions en la seua preparació professional, ja que se li requerirà, en el seu procés de formació -inicial o de reciclatge-, ser usuari avançat de recursos d'informació. Els professorat constitueix un element essencial en qualsevol sistema educatiu i resulten imprescindibles a l'hora d'iniciar qualsevol canvi. Els seus coneixements i destreses són essencials per al bon funcionament d'un programa; per tant, han de tindre recursos tècnics i didàctics que els permeten cobrir les seues necessitats. A l'igual que el professorat, l'alumnat ja es troba en el context de la societat de la informació, i el seu paper és diferent al que tradicionalment se li ha adjudicat.

Fins ara, l'enfocament tradicional ha consistit en acumular la major quantitat de coneixements possible, però en un món ràpidament canviant açò no és eficient, al no saber si allò que s'està aprenent serà rellevant. És indubtable que l'alumnat en contacte amb les TIC es beneficia de diverses maneres i avancen en aquesta nova visió de l'usuari de la formació. Açò requereix accions educatives relacionades amb l'ús, selecció, utilització i organització de la informació, de manera que l'alumnat vaja formant-se com un madur ciutadà de la societat de la informació. El suport i l'orientació que rebrà en cada situació, així com la diferent disponibilitat tecnològica, són elements crucials en l'explotació de les TIC per a activitats de formació en aquesta nova situació. Però, quines aportacions ens ofereixen les TIC?

Alguna ja l'hem esmentada, però no està de més reiterar-la

a) Canvi de rol del mestre, de transmissor a guia d'aprenentatge, fins i tot a acompanyant ja que moltes coses poden ser descobertes junts.

b) Transversalitat, les TIC permeten estudiar certs temes de manera global i no sotmesa a certes miopies que a vegades ens encotillen al tractar-ho només des del punt de vista estricte d'una assignatura.

c) Autoaprenentatge. Hi ha quantitat de coses que els i les alumnes han après per si mateixos cercant recursos per Internet gràcies a què el professorat no hem sabut fer-ho, diguem-ne de manera tradicional.

d) Per relacionar-nos i comunicar-nos amb el nostre alumnat. Ja siga via correu electrònic normal o bé en entorns virtuals d'aprenentatge, tipus Moodle, fa que l'alumnat pugua demandar qüestions quan li sorgeixen i el professorat contestar-les quan tinga temps.

e) Treball col·laboratiu. En l'elaboració d'un treball monogràfic, on es treballa en grup, com a mínim fem servir l'ordinador per cercar informació i editar el treball. I en els audiovisuals hi tenim un altre bon exemple, pensem en un treball consistent en la realització d'un reportatge fotogràfic, es necessita diverses persones per fer el guió, direcció, càmera, sistemes de llum, sistemes de gravació d'àudio, editatge i producció mitjançant un ordinador, etc.

f) Teleformació. Fins fa poc quan un no podia assistir físicament a les aules podia cursar estudis a distància per correu. Actualment es pot fer el mateix amb l'ajuda d'un entorn virtual d'aprenentatge, que ofereix molta més immediatesa amb el contacte amb el professorat.

g) Treball de recerca. Possiblement va ser dels primer llocs on els i les alumnes van fer servir les eines TIC de forma intensa, ja que podia ser el lloc on cercaven la informació, el lloc on escrivien el treball i el lloc que el faria fer l'exposició oral de manera molt efectiva a través d'una presentació PowerPoint, Prezi, Impress, site, pàgina web, etc.

h) Motivador. El fet de fer treballar amb les eines TIC, en general, fa que els i les alumnes treballen i facen les activitats amb moltes més ganes.

Per finalitzar, recordar que les eines TIC són això, eines, mai la finalitat. La finalitat és que els i les alumnes aprenguen més i millor, amb ganes d'aprendre més, que tinguin coneixements per decidir lliurement, que siguin responsables, que siguin solidaris,... en definitiva que siguin més feliços.

Quin és el valor de les TICs? Moltes són les funcions i els valors de les TICs en l'ensenyament:

- Mitjà per a l'expressió.

La utilització de eines com ara els processadors de textos, els editors de pàgines web, els editors de presentacions multimèdia..., facilita l'expressió escrita i audiovisual de l'alumnat en l'elaboració dels seus treballs i permet l'ús de tècniques hipertextuals per a l'organització de la informació. D'altra banda, també cal destacar que faciliten la realització d'activitats col·laboratives: redacció de treballs en equip, contes d'autoria múltiple...

- Instrument facilitador de la correcció oral i escrita.

Amb l'ajut dels correctors, traductors i diccionaris que incorporen moltes de les eines informàtiques d'edició, l'alumnat es pot acostumar des de ben aviat a autocorregir-se els seus treballs i a presentar-los sense faltes d'ortografia. Una altra activitat interessant en aquest sentit pot ser la realització de dictats a l'alumnat de manera que aquest escriba davant l'ordinador amb un programa editor de textos que incorpore un corrector que informe a cadascú de les seues faltes.

- Font d'informació.

Es poden realitzar cerques de dades sobre qualsevol temàtica (escriptors i la seua època, obres literàries, conceptes gramaticals...) a enciclopèdies multimèdia i altres bases de dades en suport CD, pàgines web d'Internet (premsa electrònica, enciclopèdies online ...), etc.

- Canal proveïdor de notícies d'actualitat.

A través d'Internet es pot accedir a les notícies d'actualitat que proporcionen la premsa digital, els portals generals i temàtics, les ràdios que emeten per Internet...

- Canal de comunicació interpersonal i grupal.

Els serveis comunicatius que proporciona Internet (e-mail, missatgeria instantània, xats, videoconferències, grups de notícies, llistes de discussió...) faciliten la comunicació entre professorat i alumnat de diversos centres, l'ajut mutu i l'intercanvi d'experiències, la realització d'exercicis comunicatius, etc.

- Eina pel treball col·laboratiu a la Xarxa.

Els serveis de comunicació de l'apartat anterior, i d'altres com el disc virtual, també resulten molt útils per a la realització de treballs col·laboratius de tota mena. En destaquem: l'elaboració d'una revista digital o en suport paper, construir un portal a Internet, fer una web temàtica sobre la literatura o la cultura gregues en una determinada època on cada grup d'alumnat (que pot ser d'escoles diferents) s'encarrega de fer la fitxa d'un escriptor, etc.

- Instrument didàctic interactiu. Hi ha moltíssims materials didàctics multimèdia en suport CD i també a Internet que poden facilitar l'aprenentatge de molts dels continguts de Llengua i Literatura Gregues: materials didàctics tutorial, programes d'exercitació (anàlisis morfològics i sintàctics, qüestionaris de preguntes...), programes-guia pels comentaris de textos literaris, jocs sobre mitologia, temes de cultura de 2n de Batxillerat, ...

- **Font de propostes didàctiques.** A Internet hi ha moltes pàgines que fan interessants propostes per a la realització d'activitats didàctiques al voltant de totes les assignatures, com ara les Plan Lessons i les WebQuest. Moltes d'elles tenen un caràcter interdisciplinari. De tot el que hem dit en les assignatures de Grec i Cultura Clàssica en farem un ús moderat; avui els recursos en la xarxa per a ambdues assignatures és gran.

Pàgines amb gramàtiques interactives i exercicis, pàgines temàtiques sobre mitologia, història, art; vídeos en **You Tube** sobre molts aspectes de la Grècia Clàssica, des de la batalla de Marató a la Guerra de Troia, passant per l'arquitectura del Partenó o el naixements de la tragèdia.

Com hem dit, al centre disposem d'AULES i és la nostra intenció usar-la per a proporcionar material a l'alumnat o enllaçar llocs d'Internet d'on pugem treure informació interessant per a les assignatures. Això o fer ús de Google Sites.

En definitiva, cal anar introduint a l'ensenyament els recursos virtuals, informàtics i tecnològics de la nostra societat, sense deixar de banda aspectes como el del foment d'ela lectura que hem tractat en altre apartat d'aquesta programació. Per a finalitzar hem de dir que l'ús de les TICs és una de les competències bàsiques en Educació, la del tractament de la informació i la competència digital.

c) Emprenedoria.

Podem definir l'emprenedoria com tenir la disposició i la capacitat de decidir el rumb de la nostra trajectòria, incloent l'àmbit personal i també el professional. És important des de xicotets crear els fonaments necessaris per poder tirar endavant projectes personals, familiars, professionals per compte propi o per compte d'altres. Per això també a l'escola s'ha de treballar, des de les distintes matèries, tot allò que té a veure en crear referents emprenedors en l'alumnats, a través de la sensibilització, perquè són les emocions les que faran possible que brolli la curiositat i l'interès per innovar, crear, buscar solucions als problemes, autogestionar el propi talent i aportar el valor, coneixements i experiència allà on faça més falta. En les assignatures de Grec, Arrels Clàssiques i Cultura Clàssica hi ha objectius que tenen a veure amb l'emprenedoria.

En Arrels Clàssiques, Grec I i II:

- Gestionar de forma eficaç tasques o projectes, fer propostes creatives i confiar en les seues possibilitats, mostrar energia i entusiasme durant el seu desenvolupament, prendre decisions raonades, assumint riscos, i responsabilitzar-se de les pròpies accions i de les seues conseqüències.
- Planificar tasques o projectes, individuals o col·lectius, descrivint accions, recursos materials, terminis i responsabilitats per a aconseguir els objectius proposats, adequar el pla durant el seu desenvolupament considerant diverses alternatives per a transformar les dificultats en possibilitats, avaluar el procés i el producte final i comunicar de forma creativa els resultats obtinguts amb el suport dels recursos adequats.
- Organitzar un equip de treball distribuint responsabilitats i gestionant recursos perquè tots els seus membres participen i arriben a les metes comunes, influir positivament en els altres generant implicació en la tasca i utilitzar el diàleg igualitari per a resoldre conflictes i discrepàncies actuant amb responsabilitat i sentit ètic.
- Buscar i seleccionar informació sobre els entorns laborals, professions i estudis vinculats amb els coneixements del nivell educatiu, analitzar els coneixements, habilitats i competències necessàries per al seu desenvolupament i comparar-les amb les pròpies aptituds i interessos per a generar alternatives davant de la presa de decisions vocacional.

En Cultura Clàssica tot el curs i l'assignatura en ella mateixa són una invitació a l'emprenedoria, en tant que és una assignatura que condueix l'alumnat a realitzar tasques pròpies de l'emprenedoria: treballar en equip, resolució de problemes, recerca d'informació, presentació de treballs, organitzar-se, treballar amb les TICs, etc.

d) Educació cívica i constitucional.

Cal distingir dos tipus de valors a treballar en aquest apartat:

- Valors socials que configuren el sistema educatiu tot donant-li una dimensió ètica i que tots hem de conèixer i respectar, basats en els valors, llibertats, i drets constitucionals i en els drets humans: igualtat entre homes i dones, prevenció de la violència de gènere, tolerància, solidaritat, justícia, equitat. Són importants perquè sustenten la pràctica de la ciutadania democràtica.

- Valors de tipus individual que s'ha de desenvolupar amb l'alumnat: llibertat i responsabilitat, esforç individual, prevenció de la violència i resolució pacífica dels conflictes, confiança en si mateix, sentit crític, iniciativa personal, curiositat, interès, creativitat, esperit emprenedor, vida saludables (higiene, dieta i activitat esportiva), educació vial, desenvolupament sostenible i medi ambient, riscos derivats de l'ús de les TIC. Afortunadament, l'assignatura de Grec es presta de manera especial a treballar l'educació cívica i constitucional, per imitació i contrast.

Per imitació, en tant que aprenent en molts aspectes dels grecs antics que van crear, tot i que limitada, la democràcia, la llibertat d'expressió, el raonament lògic, la filosofia, la llibertat, la vida en societat. Per contrast, tractant de superar allò de dolent que els grecs establiren: esclavisme, situació d'inferioritat de la dona, resolució de conflictes mitjançant la força. El món clàssic ens presenta una sèrie de fets, presents a la seua història a nivell polític, social, intel·lectual i de vida quotidiana que permet una anàlisi i un diàleg a l'aula sobre fets com la llibertat, la responsabilitat, la no discriminació de l'individu, l'individu en la seua vida en comunitat, l'esclavisme, la convivència i la violència, la relació entre individus i pobles, etc.

- Utilitzar la llengua oral i escrita com a instrument per a relacionar-se amb la resta de persones i arribar a acords.

- Reflexionar sobre l'ús de la llengua com a mitjà per a transmetre idees, pensaments i opinions, tot respectant els judicis i les opinions alienes.

- Arribar a un compromís personal per a la conservació del patrimoni artístic, lingüístic i cultural.

Un dels objectius de la LOMLOE és atendre el desenvolupament integral de l'alumnat. Aquest caràcter integral del currículum implica que s'han d'incorporar en les diferents àrees elements educatius bàsics continguts en els ensenyaments transversals. Partim del convenciment de què els temes transversals han d'impregnar l'activitat docent i estar presents en l'aula de forma permanent, ja que es refereixen a problemes i preocupacions fonamentals de la societat. Els temes transversals, dels quals el món grec ens pot permetre tractar de forma adient, són els següents:

1. Educació per a la convivència

Persegueix i concreta una part important dels objectius d'educació moral i cívica presents en tot el currículum. Pretén educar per a la convivència en el pluralisme mitjançant un esforç formatiu en dues direccions:

- El respecte a l'autonomia de la resta de persones.
- El diàleg com a forma de solucionar les diferències.

✓ Es posa especial èmfasi en els elements de parentesc entre les llengües romàniques; s'agermana la consideració del castellà, català i gallec entre sí i la d'aquestes llengües peninsulars amb les altres llengües romàniques; es valora el creuament lingüístic amb l'eusquera, etc.

2. Educació per a la salut

Parteix d'un concepte integral de la salut com a benestar físic i mental, individual, social i mediambiental. Té dos d'objectius:

- Adquirir un coneixement progressiu del cos, de les principals anomalies i malalties, i del mode de prevenir-les o curar-les.
- Desenvolupar hàbits de salut: higiene corporal i mental, alimentació correcta, prevenció d'accidents, relació lliure de por amb el personal sanitari, etc.

3. Educació per a la pau

No pot dissociar-se de l'educació per a la comprensió internacional, la tolerància, el desarmament, la no violència, el desenvolupament i la cooperació. Persegueix aquests objectius pràctics:

- Educar per a l'acció. Les lliçons de pau, l'evocació de figures i el coneixement d'organismes compromesos amb la pau han de generar estats de consciència i conductes pràctiques.
- Entrenar-se per a la solució dialogada de conflictes en l'àmbit escolar.
- Analitzar i reconèixer en els textos clàssics les aportacions de personatges de qualsevol àmbit del món clàssic en el foment de la pau, les relacions entre els diversos pobles i la convivència.
- Aplicar les normes que regeixen l'intercanvi comunicatiu, respectant i acceptant les aportacions de la resta de persones.
- Apreciar i valorar la diversitat lingüística i cultural d'Espanya i Europa com a mostra de la diversitat i riquesa culturals.
- ✓ Es valora la tolerància de grans períodes de la història clàssica, la pluralitat de creences, el paper del dret romà i la convivència cívica ordenada

4. Educació del consumidor

Planteja, entre d'altres, aquests objectius:

- Adquirir esquemes de decisió que consideren totes les alternatives i els efectes individuals, socials, econòmics i mediambientals.
- Desenvolupar un coneixement dels mecanismes del mercat, així com dels drets del consumidor i les formes de fer-los efectius.
- Crear consciència de consumidor responsable que se situa críticament front consumisme i publicitat.
- En aquest apartat s'inclou la referència a l'ús d'imatges no sexistes en informació i publicitat o la identificació del llenguatge sexista.

5. Educació no sexista

L'educació per a la igualtat es planteja expressament per la necessitat de crear des de l'escola una dinàmica correctora de les discriminacions. Entre els seus objectius estan:

- Desenvolupar l'autoestima i una concepció del cos com a expressió de la personalitat.
- Analitzar críticament la realitat i corregir prejudicis sexistes i les seues manifestacions en el llenguatge, publicitat, jocs, professions, etc.
- Adquirir habilitats i recursos per a realitzar qualsevol tipus de tasques, domèstiques o no.
- Consolidar hàbits no discriminatoris.
- Treballar els rols de gènere i els estereotips.
- El paper de la dona en la història.
- Ús d'obres realitzades per dones.
- Els referents femenins.
- L'ús d'imatges no sexistes en informació i publicitat o la identificació del llenguatge sexista.
- Reconèixer en textos clàssics i actuals situacions en les que es produïska qualsevol tipus de discriminació per raó de sexe.
- Reflexionar i opinar sobre les situacions observades, tot aportant possibles solucions per tal d'evitar la discriminació.
- Arribar a un compromís d'evitar, en qualsevol situació comunicativa, formes i expressions que denoten discriminació.
- Rebutjar qualsevol situació, de la vida quotidiana i de relació social, de discriminació per raó de sexe.

- S'aborda amb perspectiva crítica la situació de la dona, es dóna rellevància a les matrones romanes, es descriu la influència de la dona en l'educació, es llegiran poemes de poetesses, es farà referència a dones com Aspàsia de Milet, Safo de Lesbos, Hipàcia d'Alexandria, Corina de Tanagra, etc.

6. Educació ambiental

- Adquirir experiències i coneixements suficients per a tindre una comprensió dels principals problemes ambientals.
- Desenvolupar consciència de responsabilitat respecte del medi ambient global.
- Desenvolupar capacitats i tècniques de relacionar-se amb el medi sense contribuir al seu deteriorament, així com a hàbits individuals de protecció del medi.

7. Educació sexual

Es planteja com a exigència natural de la formació integral de la persona. Els seus objectius fonamentals són els següents:

- Adquirir informació suficient i científicament sòlida al voltant d'aquests aspectes: anatomia i fisiologia d'ambdós sexes; maduració sexual; reproducció humana; reproducció assistida, prevenció d'embarassos; malalties venèries i de transmissió sexual, manifestacions diverses de la sexualitat, etc.
- Consolidar una sèrie d'actituds bàsiques: naturalitat en el tractament de temes relacionats amb la sexualitat; criteris de prioritat en casos de conflicte entre exercici de la sexualitat i risc sanitari; hàbits de higiene; relació espontània i confiada amb uròlegs i ginecòlegs; respecte a les diferents manifestacions de la sexualitat; autodomini en funció de criteris i conviccions.
- Elaborar criteris per a judicis morals sobre els delictes sexuals, la prostitució, la utilització del sexe en la publicitat, la pornografia, la reproducció assistida, etc.

En aquest apartat es contempla la promoció d'activitats que ajuden a eliminar la desigualtat de gènere. Així mateix, promoure actituds favorables per la no discriminació per identitat de gènere o orientació sexual.

PREVENCIÓ DE VIOLÈNCIA DE GÈNERE

Es farà referència, aprofitant el marc històric grecoromà i la situació de les dones a Grècia i Roma, especialment les esclaves o estrangeres, a aquest aspecte tan important de la violència contra les dones

IGUALTAT DE GÈNERE

Som conscients que la igualtat de gènere no existeix a l'actualitat. Això implica que des de la nostra matèria es treballaran activitats per intentar eliminar-la i fer conscients als i les nostres alumnes que és un problema de la societat actual. A més a més, si aconseguim potenciar la igualtat serem la millor eina per prevenir la violència de gènere.

DIVERSITAT DE GÈNERE I SEXUAL

La diversitat de gènere és una realitat social a la que els centres educatius no podem donar l'esquena. Es plantejaran activitats i lectures per tractar aquest tema i fer més fàcil la integració d'aquestes persones que són discriminades. Així mateix es treballaran textos i activitats que mostren la diversitat familiar actual, les diferents opcions sexuals i les identitats de gènere. Tot això té com a objectiu intentar fer una societat més justa i tolerant.

Així caldrà fer referència a aspectes com:

La diversitat biològica	El respecte mutu
L'afectivitat humana: els afectes, l'amistat, les cures, la responsabilitat emocional	La història del col·lectiu LGTBIQ+
La sexualitat humana	Els referents LGTBIQ+
La diversitat sexual	Els referents LGTBIQ+
Els estereotipus per orientació i identitat sexual	La prevenció de l'LGTBIfòbia

8. Educació vial

Proposa dos objectius fonamentals:

- Sensibilitzar l'alumnat sobre els accidents i altres problemes de circulació.
- Adquirir conductes i hàbits de seguretat vial com a vianants i com a usuaris de vehicles.

9. Educació per a Europa

Els seus objectius principals són:

- Adquirir una cultura de referència europea en geografia, història, llengües, institucions, etc.
- Desenvolupar la consciència d'identitat europea i l'assumpció progressiva de la ciutadania europea amb els seus valors, drets i obligacions.
- Preparar per a la cooperació cívica, tecnològica i professional entre els europeus.

10. Educació multicultural

L'Educació multicultural -o intercultural- ve exigida per la creixent intercomunicació de les cultures, i la fan més urgent els brots de racisme i xenofòbia observats davant la creixent presència entre nosaltres d'immigrants racial i culturalment diferents.

Alguns dels seus objectius són els següents:

- Despertar l'interés per conèixer altres cultures diferents amb les seues creences, institucions i tècniques.
- Desenvolupar actituds de respecte i col·laboració amb grups culturalment minoritaris.

6. UNITATS DIDÀCTIQUES

6.1. ORGANITZACIÓ DE LES UNITATS DIDÀCTIQUES

Grec I: 1r de Batxillerat (torns diürn, nocturn i distància; manual elaborat pel departament)

- U. D. 1: Introducció a la llengua grega: indoeuropeu i classificació del grec. L'alfabet, escriptura i pronunciació. Esperits i accents. Signes de puntuació i diacrítics.
- U. D. 2: Concepte de llengua flexiva, cas, desinència i declinació. Casos grecs i funcions desenvolupades.
- U. D. 3: Primera declinació: desinències, tipus i models de declinació.
- U. D. 4: La conjugació: conceptes generals d'accident gramaticals. Temes verbals. Classificació del verb grec. Desinències verbals. Present d'indicatiu en veu activa i mitjana. El verb copulatiu.
- U. D. 5: Segona declinació: desinències, tipus i models de declinació. L'article determinat.
- U. D. 6: Adjectius: forma i funcions. Primera classe d'adjectius: tipus i declinació.
- U. D. 7: Conjugació: imperfet d'indicatiu. Augment i desinències secundàries.
- U. D. 8: Declinació atemàtica: esquema, classificació i desinències. Temes en oclusiva: regles fonètiques i declinació.
- U. D. 9: Conjugació: verbs contractes i regles de contracció. Present i imperfet en veu activa i mitjana.
- U. D. 10: Declinació atemàtica: temes en nasal, líquida i nasal reforçada (-ντ-).
- U. D. 11: Conjugació: l'aorist: valor, morfologia i classes (sigmàtic, radical temàtic i radical atemàtic).
- U. D. 12: Declinació atemàtica: temes en sibilant.
- U. D. 13: Conjugació: el futur: morfologia, característiques temporals.
- U. D. 14: Declinació atemàtica: temes en vocal tancada alternants/no alternants i en diftong.
- U. D. 15: Conjugació: el perfet: la reduplicació, característiques temporals.
- U. D. 16: Declinació: substantius amb doble tema i contractes. El número dual: desinències verbals i nominals.
- U. D. 17: Els adjectius: segona i tercera classe. Graus: comparatiu de superioritat i superlatiu.
- U. D. 18: El diferents pronoms: demostratius, anafòric, personals, possessius, relatiu.
- U. D. 19: El pronom relatiu i l'oració subordinada de relatiu.
- U. D. 20: Formes no personals del verb: participi: ús, valor, morfologia, tipus segons l'ús sintàctic.
- U. D. 21: Formes no personals del verb: infinitiu: ús, valor, morfologia. Ús nominal i verbal: oració subordinada d'infinitiu.

RELACIONADES AMB

Bloc 1: Sistema de la llengua grega. Estructura de la llengua grega

Alfabet, pronunciació i accentuació de la llengua grega. Tipus de paraules: variables i invariables. Concepte de la llengua flexiva: nominal i pronominal. Peculiaritats de la declinació grega. Conjugació: El verb grec. Els casos i els usos d'aquests. La concordança i l'ordre de paraules. L'oració: simples i compostes. Formes nominals del verb.

Bloc 1: Sistema de la llengua grega. Textos grecs i la interpretació, traducció i producció d'aquests.

Estratègies d'interpretació i traducció, errors freqüents i tècniques per a evitar-los. Estratègies i eines, analògiques i digitals, individuals i cooperatives, per a l'autoavaluació, la coavaluació i l'autoreparació. Acceptació de l'error com a part del procés d'aprenentatge i actitud positiva de superació. Importància de la influència del grec en les llengües del repertori individual de l'alumnat. Recursos analògics i digitals per a l'adquisició de llengües: Portfolio europeu de les llengües (PEL), imatges, glossaris, diccionaris, etc. Estratègies, eines i tècniques de retroversió de textos.

Apartat del manual sobre etimologia. **Relacionat amb:**

Bloc 2: El grec i el plurilingüisme. Ètims, derivació, composició i hel·lenismes.

Origen i evolució dels sistemes d'escriptura. L'alfabet grec. Regles de transcripció de l'alfabet grec a la llengua d'ensenyament.

Formants grecs (lexemes, sufixos i prefixos) en paraules de la llengua d'ensenyament i en termes específics de les ciències i la tècnica. Hel·lenismes i tecnicismes d'ús freqüent, integrats en les llengües modernes i l'ús d'aquests en diferents tipus de textos (literaris, periodístics, publicitaris ...) Influència del grec en les llengües d'ensenyament i en la resta de llengües que conformen el repertori lingüístic individual de l'alumnat. Lèxic específic bàsic per a la reflexió sobre la comunicació, la llengua i l'aprenentatge d'aquesta. Interés per conèixer el significat etimològic de les paraules i la importància de l'ús adequat del vocabulari com a instrument bàsic en la comunicació. Valoració de la importància del grec per a la comprensió i expressió correctes en les diferents llengües del seu repertori lingüístic individual. Respecte per la diversitat lingüística. Bibliografia i bibliografia web (lexicografia, repertoris i glossaris) en l'estudi i aprenentatge de la llengua grega com a base en la consolidació d'altres llengües estrangeres.

Apartat de cultura del manual (Geografia i Història de Grècia, El món grec i la mar, Institucions polítiques, L'educació, La vida quotidiana, Les classes socials i la situació de la dona, La religió, Els Jocs Olímpics i El drama). **Relacionat amb:**

Bloc 3: La literatura grega. Gèneres literaris i obres.

La llengua grega com a principal via de transmissió del món clàssic. Respecte a l'autoria de les fonts d'informació consultades

Bloc 4. Grècia i la seua pervivència. Grècia i la seua cultura

Principals aspectes geogràfics i etapes històriques del món grec relacionats amb la comprensió de l'evolució d'Europa. El món grec i la mar. Evolució històrica de l'organització social de Grècia com a part essencial de la història i cultura de la societat actual. Aspectes fonamentals de la vida quotidiana i cultura gregues en la conformació de la nostra identitat com a societat i anàlisi crítica d'aquests. Respecte per la diversitat cultural. Interés per conèixer l'evolució cultural a través de l'estudi de la civilització grega. Tècniques bàsiques de cerca i tractament de la informació històrica i geogràfica mitjançant les TIC. Estratègies de creació pròpia, individuals o en grup, d'investigació sobre aspectes de la història i geografia grega fent ús de fonts d'informació fiables i de les noves tecnologies. Estratègies i eines (analògiques i digitals) per a relacionar, comentar i interpretar el passat i el present a partir dels coneixements adquirits i de la pròpia experiència.

Bloc 4. Grècia i la seua pervivència. Grècia i el seu llegat

Relació de Grècia amb cultures antigues i la seua aportació a la cultura i al pensament de la societat occidental. Les representacions i festivals teatrals, evolució i pervivència en l'actualitat. Les competicions atlètiques i la pervivència d'aquestes en l'actualitat. L'educació en l'antiga Grècia: els models educatius d'Atenes i Esparta i la comparació amb els sistemes actuals. Les institucions polítiques gregues i la influència i pervivència d'aquestes en el sistema polític actual. Vestigis de la presència grega en la península Ibèrica. Comparació i anàlisi contextualitzada d'aspectes de la societat grega relacionats amb els principals reptes del segle XXI. Interés per conèixer l'origen grec de moltes de les nostres tradicions, costums i manifestacions culturals. Estratègies de creació pròpia individuals o grupals sobre el llegat de la cultura grega, fent ús de fonts d'informació fiables i de les noves tecnologies.

Descobrint les nostres arrels clàssiques (1r de Batxillerat)

A l'actual curs 2024-2025 hi ha en *Descobrint les nostres arrels clàssiques* 137 sessions segons aquesta distribució:

17 dies lectius en octubre i maig (34). 16 dies lectius en novembre i febrer (32). 14 en gener i març (28)

11 en setembre, desembre i juny (33). 10 dies lectius en abril. (10)

Com que hi ha 4 blocs de sabers bàsics, hi hauria 34 sessions per a 3 blocs i 35 per al quart.

Donat el caràcter obert i ampli de la matèria, els diferents sabers bàsics es tractaran en qualsevol dels trimestres i, a més, no es donaran en bloc tancats, sinó que en una mateixa setmana es podran veure sabers bàsics de qualsevol dels quatre (4) blocs de sabers bàsics. Feta aquesta observació, al llarg del curs es desenvoluparan les següents unitats didàctiques.

1r trimestre	2n trimestre	3r trimestre
<p>El paper de Grècia i Roma a la construcció política i cultural de l'Europa actual.</p> <p>El marc geogràfic i històric de la cultura clàssica.</p> <p>Influència de la cultura grega en la civilització romana.</p> <p>Actitud de respecte per diferents cultures i curiositat per descobrir i estudiar els orígens clàssics de la nostra cultura.</p> <p>Procediments de recerca, selecció i anàlisi de la informació, obtinguda tant de fonts gregues i romanes com actuals.</p> <p>Explicació mítica i explicació racional al pensament clàssic.</p> <p>La ciència i la tècnica al món antic: principals avenços i precedents de les realitzacions actuals.</p> <p>Respecte i curiositat (lliure de prejudicis) pels avenços científics com a mitjà per millorar el benestar i la sostenibilitat.</p> <p>Lèxic d'origen grec i llatí vinculat a la ciència.</p> <p>Lèxic d'origen grec i llatí vinculat a la mitologia, la literatura i l'art.</p>	<p>L'alfabet grec, la pronunciació i la transcripció.</p> <p>Hel-lenismes i llatinismes.</p> <p>Arrels, prefixos i sufixos provinents del grec i del llatí.</p> <p>Importància del llatí i del grec en l'evolució de les llengües que formen part del repertori lingüístic de l'alumnat i de la cultura universal.</p> <p>Respecte per les diferents llengües del món i per les diferències culturals dels parlants.</p> <p>Estratègies per a la formació de noves paraules i per a la deducció del significat a través dels components.</p> <p>Lèxic d'origen grec i llatí vinculat a la societat i la política.</p> <p>Els mites i la religió clàssiques en l'art i la literatura modernes.</p> <p>Els gèneres literaris clàssics: obres i característiques principals. Projecció i influència en la literatura posterior.</p> <p>Cànons de bellesa clàssics en la història posterior de l'art.</p>	<p>Sensibilitat i respecte davant realitzacions artístic-literàries clàssiques valorant els seus elements creatius i les seues aportacions a posteriors manifestacions.</p> <p>Interés cap a la literatura i la seua lectura com a font de plaer i de coneixement del món.</p> <p>La participació dels ciutadans a la vida pública al món grec i romà: L'elaboració de les normes legals i de les resolucions judicials, la incorporació al govern de la ciutat (elecció i sorteig), l'administració pública, el servei militar, les lluites per la igualtat de dret.</p> <p>Els models democràtics d'organització de la societat i els precedents clàssics: la <i>πόλις</i> grega i la <i>civitas</i> romana.</p> <p>Reconeixement de la relació existent a l'antiguitat i a les èpoques modernes: configuració social, la vida quotidiana i els costums i les estructures polítiques i administratives.</p> <p>Consciència de ciutadania global de l'alumnat.</p>

De tota manera, hem de dir que determinats sabers bàsics dels blocs no són ben bé matèria que s'explica en una sessió, sinó, més bé, sabers bàsics que es transmeten en l'estudi d'altres sabers bàsics, com ara:

Actitud de respecte per diferents cultures i curiositat per descobrir i estudiar els orígens clàssics de la nostra cultura. Procediments de recerca, selecció i anàlisi de la informació, obtinguda tant de fonts gregues i romanes com actuals. Respecte i curiositat (lliure de prejudicis) pels avenços científics com a mitjà per millorar el benestar i la sostenibilitat. Respecte per les diferents llengües del món i per les diferències culturals dels parlants. Sensibilitat i respecte davant realitzacions artístic-literàries clàssiques valorant els seus elements creatius i les seues aportacions a posteriors manifestacions. Interés cap a la literatura i la seua lectura com a font de plaer i de coneixement del món. Reconeixement de la relació existent a l'antiguitat i a les èpoques modernes: configuració social, la vida quotidiana i els costums i les estructures polítiques i administratives. Consciència de ciutadania global de l'alumnat.

Tot i que és molt difícil determinar les sessions assignades a cada contingut en els diferents blocs, aquesta seria una distribució aproximada:

El paper de Grècia i Roma a la construcció política i cultural de l'Europa actual. (2). El marc geogràfic i històric de la cultura clàssica. (10). Influència de la cultura grega en la civilització romana. (2) Explicació mítica i explicació racional al pensament clàssic. (2) La ciència i la tècnica al món antic: principals avenços i precedents de les realitzacions actuals. (10). Lèxic d'origen grec i llatí vinculat a la ciència.(5). Lèxic d'origen grec i llatí vinculat a la mitologia, la literatura i l'art. (5). Total: 36

L'alfabet grec, la pronunciació i la transcripció.(5) Hel·lenismes i llatinismes (10). Arrels, prefixos i sufixos provinents del grec i del llatí.(10) Importància del llatí i del grec en l'evolució de les llengües que formen part del repertori lingüístic de l'alumnat i de la cultura universal (3). Estratègies per a la formació de noves paraules i per a la deducció del significat a través dels components.(4). Lèxic d'origen grec i llatí vinculat a la societat i la política. (4). Total: 36

Els mites i la religió clàssiques en l'art i la literatura modernes. (15) Els gèneres literaris clàssics: obres i característiques principals. Projectió i influència en la literatura posterior. (20) Cànon de bellesa clàssics en la història posterior de l'art. (5). Total: 40

La participació dels ciutadans a la vida pública al món grec i romà: L'elaboració de les normes legals i de les resolucions judicials, la incorporació al govern de la ciutat (elecció i sorteig), l'administració pública, el servei militar, les lluites per la igualtat de dret. Els models democràtics d'organització de la societat i els precedents clàssics: la *πόλις* grega i la *civitas* romana. Total: 25.

Cultura Clàssica (2n -Taller d'Aprofundiment-, 3r ESO i 4ESO - Taller d'Aprofundiment)

BLOC I: Marc geogràfic de Grècia i Roma.

MARC GEOGRÀFIC DE GRÈCIA I ROMA C2 i C4
Marc geogràfics de les civilitzacions grega i romana en el moment del seu apogeu cultural: principals ciutats i regions i accidents geogràfics més significatius.
El Mare Nostrum com a punt d'unió entre els pobles.
El mapa en diferents formats, analògic o digital, com a instrument de coneixement històric.
El cosmopolitisme en l'antiguitat i la globalització actual.
Actitud positiva de superació en el procés d'aprenentatge.
Consciència de ciutadania global de l'alumnat.
Fonts escrites històriques i literàries sobre la geografia del món antic.

BLOC II: Història i evolució sociopolítica.

HISTÒRIA C2 i C4
Grècia: etapes i fets històrics més importants de l'època clàssica a l'hel·lenisme. Dones i homes que van fer història.
Roma: etapes i fets històrics més importants de la República a l'Imperi. La romanització. Dones i homes que van fer història.
Estratègies per a la cerca senzilla, selecció i maneig de fonts històriques i literàries tant en biblioteques com en internet.

EVOLUCIÓ SOCIOPOLÍTICA. C2 i C4
Principals formes de govern i organització social.
Aportació de Grècia i Roma en el nostre sistema polític democràtic i en les institucions actuals.
Importància de l'argumentació o debat raonat amb suport d'informació veraç i contrastada que potencien la convivència democràtica, la resolució pacífica de conflictes i l'esperit crític.

BLOC III: Vida quotidiana.

VIDA QUOTIDIANA C1 i C3
La família: rols dels seus membres; situació de la dona, sense oblidar aquelles dones que han transgredit els convencionalismes i els rols establerts.
El matrimoni a Grècia i a Roma.
L'educació de xiquets i xiquetes. Els jocs.
Indumentària i higiene.

L'alimentació en l'antiguitat.
El calendari i la jornada diària.
Analogies i diferències entre aspectes de la vida quotidiana grecoromana i els actuals.
Importància de la contextualització d'alguns aspectes de la vida quotidiana de la civilització grega i romana.

BLOC IV: Mitologia i religió.

MITOLOGIA. C1, C3 i C5
Divinitats del panteó grec i romà.
Principals herois i heroïnes en els seus mites i llegendes i les seues característiques.
Influència de la mitologia clàssica en altres mitologies i en manifestacions artístiques i literàries al llarg de la història.
Ús de procediments de cerca, selecció i anàlisi d'informació obtinguda de fonts tradicionals gregues i romanes i actuals.

RELIGIÓ. C1, C3 i C5
Principals característiques de la religió grecolatina.
Manifestacions religioses de la Grècia Clàssica: Jocs Olímpics.
Pervivència de les festivitats religioses clàssiques en l'actualitat.
Actitud de respecte cap a diferents creences religioses.

BLOC V: Art i Ciència.

ART. C3, C4 i C5
Museus, espais arqueològics o recreacions vinculades amb el món clàssic i l'aportació per a la formació personal i ciutadana.
Principals produccions artístiques grecoromanes d'autoria masculina i femenina: escultura, pintura, ceràmica i mosaic.
Influència de la cultura grega en la civilització romana.

CIÈNCIA. C3, C4 i C5
La planificació urbana a Grècia i Roma: tipologia dels edificis i infraestructures.
Llegat de les obres públiques i l'urbanisme a les ciutats actuals.
Descobriments i aportacions científiques, tant d'homes com de dones, del món antic.
Aportació de la civilització grega en el pas del mite al logos.
Respecte i curiositat (lliure de prejudicis) pels avanços científics com a mitjà per a millorar el benestar i la sostenibilitat

BLOC VI: Llengua i Literatura.

LLENGUA. C3
Alfabet grec i llatí.
Llengües romàniques i no romàniques.
Introducció al significat etimològic de les paraules.
Principals hel·lenismes i llatinismes en el llenguatge comú i el científicotècnic.
Interés pel coneixement de l'etimologia de les paraules com a instrument per a una bona comunicació i expressió.
Importància del llatí i del grec en l'evolució de les llengües que formen part del repertori lingüístic de l'alumnat.
Respecte per les diferents llengües del món i per les diferències culturals dels seus parlants.
Estratègies per a la formació de noves paraules o per a la deducció del seu significat a través dels components.

LITERATURA. C3 i C5
Principals gèneres literaris: Èpica, lírica, teatre, epistolografia i oratòria
Autors i autores i les seues obres més representatives.
Interés per la lectura de textos literaris com a font de coneixement del món clàssic.
Lectura de textos literaris seleccionats, també d'autoria femenina, relacionats amb el món antic.
Reinterpretació i creació pròpia dels textos en diferents formats.
Semblances i diferències entre els principals gèneres literaris del món clàssic i els de la literatura actual.

Es plasmaran amb les següents unitats didàctiques:

2ESO Grècia. (Si hi ha alumnat que repeteix l'optativa, es tractaran de veure continguts no vistos).

U. D. 1: El món grec:

Sabers bàsics	Criteris d'avaluació
Localització de la Grècia clàssica en l'espai geogràfic: regions i ciutats principals. Els orígens de la cultura grega (civilització minoica). La polis: característiques i sistema de govern. Les colònies gregues: localització, història i restes arqueològiques	Explicar la relació dels elements més significatius de la història de Grècia i Roma amb aspectes destacats de la situació sociopolítica europea actual. Establir les semblances i diferències del marc geogràfic i polític del món clàssic amb la situació europea contemporània fent servir tant fonts clàssiques com actuals. Investigar i aportar arguments sobre la importància socioeconòmica i cultural del mitjà marítim en el desenvolupament de les civilitzacions grega i romana. Expressar opinions fonamentades sobre la importància de la multiculturalitat per al desenvolupament de la societat i arribar a conclusions a partir del debat i posada en comú. Valorar el procés de creació de formes de govern que van dur a terme Grècia i Roma i comparar-lo amb la seua evolució en l'actualitat.

U. D. 2: Atenes:

Sabers bàsics	Criteris d'avaluació
Atenes: edificis principals i estructura de la ciutat. Orígens mítics d'Atenes: mite de Teseu. Les guerres mèdiques. Pèricles. La democràcia atenesa. Les guerres del Peloponès.	Explicar la relació dels elements més significatius de la història de Grècia i Roma amb aspectes destacats de la situació sociopolítica europea actual. Establir les semblances i diferències del marc geogràfic i polític del món clàssic amb la situació europea contemporània fent servir tant fonts clàssiques com actuals. Investigar i aportar arguments sobre la importància socioeconòmica i cultural del mitjà marítim en el desenvolupament de les civilitzacions grega i romana. Expressar opinions fonamentades sobre la importància de la multiculturalitat per al desenvolupament de la societat i arribar a conclusions a partir del debat i posada en comú. Valorar el procés de creació de formes de govern que van dur a terme Grècia i Roma i comparar-lo amb la seua evolució en l'actualitat.

U. D. 3: La societat a Atenes i Esparta:

Sabers bàsics	Criteris d'avaluació
Composició social d'Atenes: ciutadans, metecs i esclaus. La condició de la dona a Atenes. Estructura social d'Esparta i valors més rellevants. Leònides i la batalla de les Termòpiles.	Identificar i explicar les semblances i diferències entre l'actualitat i la vida quotidiana grega i romana en alguns temes pròxims i d'especial rellevància per a l'alumnat, tot contrastant-los amb els que són saludables i sostenibles en el seu entorn. Reconèixer les desigualtats socials en l'antiguitat, donant visibilitat a aquells col·lectius que han sigut silenciats, amb especial atenció a la presència femenina. Mostrar actituds no discriminatòries davant la diversitat social i multicultural per a promoure la igualtat.

U. D. 4: Alexandre el Gran:

Sabers bàsics	Criteris d'avaluació
Formació d'Alexandre el Gran (Aristòtil). Expansió de l'imperi d'Alexandre el Gran. Localització geogràfica de l'imperi en la seua màxima extensió. Mort d'Alexandre el Gran. De Alexandre el Gran a Cleòpatra, l'última reina dels làgides.	Identificar els fets històrics que caracteritzen les etapes de la civilització grega estudiades, les circumstàncies que originen els principals esdeveniments i el paper que exerceixen els seus protagonistes, elaborant un eix cronològic.

U. D. 5: La vida quotidiana

Sabers bàsics	Criteris d'avaluació
La jornada d'un ciutadà. El càlcul del temps. L'educació dels nens. El vestit	Reconèixer i valorar la pervivència de les característiques de la vida social grega i romana en el desenvolupament de la nostra activitat quotidiana i en les nostres arrels comunes amb altres països del nostre entorn

U. D. 6: Els déus:

Sabers bàsics	Criteris d'avaluació
Principals déus i deesses del panteó grecollatí. Mites de l'origen dels déus olímpics. Caracterització dels déus de l'Olimp i característiques principals. Influència de la mitologia clàssica en altres mitologies i en manifestacions artístiques i literàries al llarg de la història.	Descriure els déus i deesses, assenyalant les seues característiques i actuacions, relacionar els herois i heroïnes de la mitologia grecollatina, assenyalant els trets que els caracteritzen i el seu àmbit d'influència, i establir comparacions amb altres mitologies antigues i entre els herois actuals i els mitològics per a percebre la influència de la tradició clàssica en la cultura universal.

U. D. 7: Els herois. Hèracles:

Sabers bàsics	Críteris d'avaluació
Diferències entre els déus i els herois. Hèracles i els 12 Treballs. Principals herois i heroïnes en els seus mites i llegendes i les seues característiques. Influència de la mitologia clàssica en altres mitologies i en manifestacions artístiques i literàries al llarg de la història.	Identificar i explicar les semblances i diferències entre l'actualitat i la vida quotidiana grega i romana en alguns temes pròxims i d'especial rellevància per a l'alumnat, tot contrastant-los amb els que són saludables i sostenibles en el seu entorn. Formular opinions i valoracions respectuoses i argumentades cap a altres cultures i formes de vida prenent com a referència el respecte als drets humans, sempre intervenint en favor de la integració, la igualtat de gènere, la col·laboració social i la cohesió en l'entorn. Localitzar la presència de referents patrimonials arqueològics, arquitectònics i artístics grecs i romans en l'entorn més pròxim i en la Península Ibèrica. Il·lustrar amb exemples de la cultura clàssica o amb influència d'aquesta la importància i el valor de les manifestacions artístiques com a mitjà d'evolució personal, social i cultural.

U. D. 8: Els oracles. Delfos:

Sabers bàsics	Críteris d'avaluació
Emplaçament i edificis rellevants de Delfos. Què és un oracle. La consulta de l'oracle i funció de la Pítia. El mite d'Èdip. Paral·lelismes amb l'endevinació a Roma. Principals característiques de la religió grecollatina. Petjades de les festivitats religioses clàssiques en l'actualitat. Actitud de respecte cap a diferents creences religioses.	Identificar i explicar les semblances i diferències entre l'actualitat i la vida quotidiana grega i romana en alguns temes pròxims i d'especial rellevància per a l'alumnat, tot contrastant-los amb els que són saludables i sostenibles en el seu entorn. Formular opinions i valoracions respectuoses i argumentades cap a altres cultures i formes de vida prenent com a referència el respecte als drets humans, sempre intervenint en favor de la integració, la igualtat de gènere, la col·laboració social i la cohesió en l'entorn. Localitzar la presència de referents patrimonials arqueològics, arquitectònics i artístics grecs i romans en l'entorn més pròxim i en la Península Ibèrica. Il·lustrar amb exemples de la cultura clàssica o amb influència d'aquesta la importància i el valor de les manifestacions artístiques com a mitjà d'evolució personal, social i cultural.

U. D 9: Sòcrates:

Sabers bàsics	Críteris d'avaluació
Coneix-te a tu mateix. Judici i condemna. Només sé que no sé res. Pare de la filosofia. Aportació de la civilització grega al pas del mite al logos. Respecte i curiositat (lliure de prejudicis) pels avanços científics com a mitjà per a millorar el benestar i la sostenibilitat.	Identificar i explicar les semblances i diferències entre l'actualitat i la vida quotidiana grega i romana en alguns temes pròxims i d'especial rellevància per a l'alumnat, tot contrastant-los amb els que són saludables i sostenibles en el seu entorn. Mostrar actituds no discriminatòries davant la diversitat social i multicultural per a promoure la igualtat. Formular opinions i valoracions respectuoses i argumentades cap a altres cultures i formes de vida prenent com a referència el respecte als drets humans, sempre intervenint en favor de la integració, la igualtat de gènere, la col·laboració social i la cohesió en l'entorn. Reconèixer i analitzar la presència dels referents clàssics estudiats a l'aula (arquitectònics, literaris, escultòrics) en les produccions artístiques més significatives de diferents moments de la història. Identificar els referents del món grecollatí que funcionen com a models de personatges, situacions, activitats o comportaments en el món actual. Argumentar amb exemples la importància de la tradició clàssica en les manifestacions culturals posteriors.

U. D 10: Els Jocs Olímpics:

Sabers bàsics	Críteris d'avaluació
Emplaçament i edificis rellevants d'Olimpia. El programa dels jocs. La treva sagrada durant la celebració dels jocs olímpics. El pentatló. Relació amb els jocs olímpics actuals.	Reconèixer i valorar la pervivència de les característiques de la vida social grega i romana en el desenvolupament de la nostra activitat quotidiana i en les nostres arrels comunes amb altres països del nostre entorn. Des d'una perspectiva inclusiva, investigar, identificar i explicar els referents culturals, tant masculins com femenins, de l'època clàssica en el desenvolupament de la ciència i en les diverses manifestacions artístiques, literàries o esportives actuals.

U. D 11: Els sistemes d'escriptura. El grec:

Sabers bàsics	Críteris d'avaluació
Sistemes ideogràfics. L'escriptura alfabètica. L'alfabet grec. La llengua grega. Alfabet llatí. Llengües romàniques i no romàniques. Respecte per les diferents llengües del món i les diferències culturals.	Identificar la rellevància dels alfabet grec i llatí en les manifestacions culturals i lingüístiques del món occidental. Descobrir la pervivència dels ètims grecollatins en les llengües romàniques peninsulars, europees i altres llengües que estudie l'alumnat. Buscar i classificar famílies lèxiques de paraules específiques a partir de la seua arrel grega o llatina en la seua llengua materna. Mostrar interès pel coneixement d'altres llengües estrangeres com a mitjà d'enriquiment personal i professional.

U. D. 12: La Ilíada:

Sabers bàsics	Criteris d'avaluació
<p>Localització històrica de la Ilíada. Fets que es narren en la Ilíada: la guerra de Troia. El judici de Paris. Els protagonistes de la guerra. Historicitat de la guerra de Troia.</p>	<p>Localitzar la presència de referents patrimonials arqueològics, arquitectònics i artístics grecs i romans en l'entorn més pròxim i en la Península Ibèrica. Identificar, analitzar i valorar les contribucions científiques més importants del món clàssic. Dur a terme activitats que posen de manifest la necessitat de la conservació i coneixement de les manifestacions culturals i els valors cívics del nostre passat. Contribuir al respecte per les expressions culturals i els valors cívics del nostre passat com un element significatiu de la nostra identitat. Il·lustrar amb exemples de la cultura clàssica o amb influència d'aquesta la importància i el valor de les manifestacions artístiques com a mitjà d'evolució personal, social i cultural. Investigar i localitzar noves manifestacions dels referents clàssics en àmbits pròxims als interessos de l'alumnat com ara publicitat, jocs d'internet, pel·lícules, música i còmics. Identificar els referents del món grecollatí que funcionen com a models de personatges, situacions, activitats o comportaments en el món actual. Crear i editar produccions pròpies (presentacions, vídeos, relats, dramatitzacions, jocs) que tinguen com a eix central referents clàssics més rellevants de la mitologia en diferents manifestacions artístiques. Argumentar amb exemples la importància de la tradició clàssica en les manifestacions culturals posteriors.</p>

U. D. 13: L'Odissea:

Sabers bàsics	Criteris d'avaluació
<p>L'Odissea. Recorregut i aventures de Ulisses. Ubicació dels llocs on va recal·lar.</p>	<p>Localitzar la presència de referents patrimonials arqueològics, arquitectònics i artístics grecs i romans en l'entorn més pròxim i en la Península Ibèrica. Identificar, analitzar i valorar les contribucions científiques més importants del món clàssic. Dur a terme activitats que posen de manifest la necessitat de la conservació i coneixement de les manifestacions culturals i els valors cívics del nostre passat. Contribuir al respecte per les expressions culturals i els valors cívics del nostre passat com un element significatiu de la nostra identitat. Il·lustrar amb exemples de la cultura clàssica o amb influència d'aquesta la importància i el valor de les manifestacions artístiques com a mitjà d'evolució personal, social i cultural. Investigar i localitzar noves manifestacions dels referents clàssics en àmbits pròxims als interessos de l'alumnat com ara publicitat, jocs d'internet, pel·lícules, música i còmics. Identificar els referents del món grecollatí que funcionen com a models de personatges, situacions, activitats o comportaments en el món actual. Crear i editar produccions pròpies (presentacions, vídeos, relats, dramatitzacions, jocs) que tinguen com a eix central referents clàssics més rellevants de la mitologia en diferents manifestacions artístiques. Argumentar amb exemples la importància de la tradició clàssica en les manifestacions culturals posteriors.</p>

U. D. 14: El teatre:

Sabers bàsics	Criteris d'avaluació
<p>Origen del teatre grec. Els actors i les màscares. Els gèneres: comèdia i tragèdia. Les grans tragèdies gregues: argument i autors. Actualitat del teatre grec. Arquitectura d'un teatre (Epidaure).</p>	<p>Localitzar la presència de referents patrimonials arqueològics, arquitectònics i artístics grecs i romans en l'entorn més pròxim i en la Península Ibèrica. Identificar, analitzar i valorar les contribucions científiques més importants del món clàssic. Dur a terme activitats que posen de manifest la necessitat de la conservació i coneixement de les manifestacions culturals i els valors cívics del nostre passat. Contribuir al respecte per les expressions culturals i els valors cívics del nostre passat com un element significatiu de la nostra identitat. Il·lustrar amb exemples de la cultura clàssica o amb influència d'aquesta la importància i el valor de les manifestacions artístiques com a mitjà d'evolució personal, social i cultural. Investigar i localitzar noves manifestacions dels referents clàssics en àmbits pròxims als interessos de l'alumnat com ara publicitat, jocs d'internet, pel·lícules, música i còmics. Identificar els referents del món grecollatí que funcionen com a models de personatges, situacions, activitats o comportaments en el món actual. Crear i editar produccions pròpies (presentacions, vídeos, relats, dramatitzacions, jocs) que tinguen com a eix central referents clàssics més rellevants de la mitologia en diferents manifestacions artístiques. Argumentar amb exemples la importància de la tradició clàssica en les manifestacions culturals posteriors.</p>

U. D. 15: L'escultura grega:

Sabers bàsics	Criteris d'avaluació
<p>Els tres períodes de l'escultura grega: arcaic, clàssic, hel·lenístic. La perfecció en les proporcions de l'escultura clàssica. Anàlisi d'algunes de les obres més representatives.</p>	<p>Identificar i explicar semblances i diferències entre l'actualitat i la vida quotidiana grega i romana en temes pròxims i de rellevància per a l'alumnat, tot contrastant-los amb els saludables i sostenibles del seu entorn. Contribuir al respecte per les expressions culturals i els valors cívics del nostre passat com un element significatiu de la nostra identitat. Il·lustrar amb exemples de la cultura clàssica o amb influència d'aquesta la importància i el valor de les manifestacions artístiques com a mitjà d'evolució personal, social i cultural. Reconèixer les característiques essencials de l'art grec i romà, i la seua funcionalitat i relacionar manifestacions artístiques actuals amb els seus models clàssics. Investigar i localitzar noves manifestacions dels referents clàssics en àmbits pròxims als interessos de l'alumnat com ara publicitat, jocs d'internet, pel·lícules, música i còmics. Identificar els referents del món clàssic que són models de personatges, situacions, activitats o comportaments en el món actual. Argumentar amb exemples la importància de la tradició clàssica en les manifestacions culturals posteriors.</p>

N. B.: Com hem dit, si hi ha alumnat que ja ha vist els continguts, es donaran els continguts **NO vistos** que podran ser dels blocs de Grècia, Roma o Hispània

3ESO Grècia / Roma / Hispania. (si hi ha alumnat que repeteix l'optativa, es tractaran de veure continguts no vistos).

U. D. 1: La fundació de Roma:

Sabers bàsics	Criteris d'avaluació
<p>El mite fundacional. El rapte de les sabines. Episodis del mite en l'art posterior. Paral·lelisme amb la fundació mítica d'Atenes.</p>	<p>Explicar la relació dels elements més significatius de la història de Grècia i Roma amb aspectes destacats de la situació sociopolítica europea actual. Establir les semblances i diferències del marc geogràfic i polític del món clàssic amb la situació europea contemporània fent servir tant fonts clàssiques com actuals. Investigar i aportar arguments sobre la importància socioeconòmica i cultural del mitjà marítim en el desenvolupament de les civilitzacions grega i romana. Valorar el procés de creació de formes de govern que van dur a terme Grècia i Roma i comparar-lo amb la seua evolució en l'actualitat.</p>

U. D. 2: La ciutat de Roma:

Sabers bàsics	Criteris d'avaluació
<p>Roma: edificis principals i estructura de la ciutat. El fòrum.</p>	<p>Identificar i explicar les semblances i diferències entre l'actualitat i la vida quotidiana grega i romana en alguns temes pròxims i d'especial rellevància per a l'alumnat, tot contrastant-los amb els que són saludables i sostenibles en el seu entorn. Formular opinions i valoracions respectuoses i argumentades cap a altres cultures i formes de vida prenent com a referència el respecte als drets humans, sempre intervenint en favor de la integració, la igualtat de gènere, la col·laboració social i la cohesió en l'entorn. Localitzar la presència de referents patrimonials arqueològics, arquitectònics i artístics i romans en l'entorn més pròxim i en la Península Ibèrica. Identificar, analitzar i valorar les contribucions científiques i arquitectòniques més importants del món clàssic. Dur a terme activitats que posen de manifest la necessitat de la conservació i coneixement de les manifestacions culturals i els valors cívics del nostre passat. Contribuir al respecte per les expressions culturals i els valors cívics del nostre passat com un element significatiu de la nostra identitat. Il·lustrar amb exemples de la cultura clàssica o amb clara influència d'aquesta la importància i el valor del coneixement científic i les manifestacions artístiques com a mitjà d'evolució personal, social i cultural.</p>

U. D. 3: La República. La societat:

Sabers bàsics	Criteris d'avaluació
<p>Les tres etapes de la història de Roma (monarquia, República, Imperi). Les magistratures: el <i>cursus honorum</i>. El Senat. La societat republicana: patricis i plebeus. La societat en l'època de l'Imperi.</p>	<p>Comparar les formes d'organització política a Grècia i a Roma, i identificar les seues característiques en el nostre actual sistema polític. Explicar la relació dels elements més significatius de la història de Grècia i Roma amb aspectes destacats de la situació sociopolítica europea actual. Valorar el procés de creació de formes de govern que van dur a terme Grècia i Roma i comparar-lo amb la seua evolució en l'actualitat. Mostrar una disposició favorable a participar i comprometre's amb les institucions democràtiques respectant els diferents punts de vista i posant l'accent en la igualtat real, especialment de les dones</p>

U. D. 4: Les Guerres Púniques:

Sabers bàsics	Criteris d'avaluació
Motius de l'enfrontament i evolució del conflicte. Cartago: història i conquesta. Localització geogràfica del conflicte. L'alfabet fenici.	Explicar la relació dels elements més significatius de la història de Grècia i Roma amb aspectes destacats de la situació sociopolítica europea actual. Establir les semblances i diferències del marc geogràfic i polític del món clàssic amb la situació europea contemporània fent servir tant fonts clàssiques com actuals. Investigar i aportar arguments sobre la importància socioeconòmica i cultural del mitjà marítim en el desenvolupament de les civilitzacions grega i romana. Formular opinions i valoracions respectuoses i argumentades cap a altres cultures i formes de vida prenent com a referència el respecte als drets humans, sempre intervenint en favor de la integració, la igualtat de gènere, la col·laboració social i la cohesió en l'entorn.

U. D. 5: Juli Cèsar:

Sabers bàsics	Criteris d'avaluació
La vida i les gestes de Juli Cèsar. L'assassinat. Els triumvirats. Juli Cèsar en l'art posterior.	Identificar i explicar les semblances i diferències entre l'actualitat i la vida quotidiana grega i romana en alguns temes pròxims i d'especial rellevància per a l'alumnat, tot contrastant-los amb els que són saludables i sostenibles en el seu entorn. Reconèixer les desigualtats socials en l'antiguitat, donant visibilitat a aquells col·lectius que han sigut silenciats, amb especial atenció a la presència femenina. Elaborar i presentar continguts propis en forma d'esquemes, redaccions, taules comparatives o un altre tipus de format mitjançant estratègies de cerca, anàlisi crítica, selecció i tractament d'informació de fonts primàries i secundàries. Mostrar actituds no discriminatòries davant la diversitat social i multicultural per a promoure la igualtat. Formular opinions i valoracions respectuoses i argumentades cap a altres cultures i formes de vida prenent com a referència el respecte als drets humans, sempre intervenint en favor de la integració, la igualtat de gènere, la col·laboració social i la cohesió en l'entorn.

U. D. 6: Les activitats econòmiques:

Sabers bàsics	Criteris d'avaluació
L'agricultura. L'artesania. Els comerç	Identificar i explicar les semblances i diferències entre l'actualitat i la vida quotidiana grega i romana en alguns temes pròxims i d'especial rellevància per a l'alumnat, tot contrastant-los amb els que són saludables i sostenibles en el seu entorn. Reconèixer les desigualtats socials en l'antiguitat, donant visibilitat a aquells col·lectius que han sigut silenciats, amb especial atenció a la presència femenina. Elaborar i presentar continguts propis en forma d'esquemes, redaccions, taules comparatives o un altre tipus de format mitjançant estratègies de cerca, anàlisi crítica, selecció i tractament d'informació de fonts primàries i secundàries. Mostrar actituds no discriminatòries davant la diversitat social i multicultural per a promoure la igualtat. Formular opinions i valoracions respectuoses i argumentades cap a altres cultures i formes de vida prenent com a referència el respecte als drets humans, sempre intervenint en favor de la integració, la igualtat de gènere, la col·laboració social i la cohesió en l'entorn.

U. D. 7: El menjar i la indumentària:

Sabers bàsics	Criteris d'avaluació
Els menjars. Famílies modestes. Famílies riques. El vestit femení. El vestit masculí	Identificar i explicar les semblances i diferències entre l'actualitat i la vida quotidiana grega i romana en alguns temes pròxims i d'especial rellevància per a l'alumnat, tot contrastant-los amb els que són saludables i sostenibles en el seu entorn. Reconèixer les desigualtats socials en l'antiguitat, donant visibilitat a aquells col·lectius que han sigut silenciats, amb especial atenció a la presència femenina. Elaborar i presentar continguts propis en forma d'esquemes, redaccions, taules comparatives o un altre tipus de format mitjançant estratègies de cerca, anàlisi crítica, selecció i tractament d'informació de fonts primàries i secundàries. Mostrar actituds no discriminatòries davant la diversitat social i multicultural per a promoure la igualtat. Formular opinions i valoracions respectuoses i argumentades cap a altres cultures i formes de vida prenent com a referència el respecte als drets humans, sempre intervenint en favor de la integració, la igualtat de gènere, la col·laboració social i la cohesió en l'entorn.

U. D. 8: Els esclaus:

Sabers bàsics	Criteris d'avaluació
Com s'arribava a la condició d'esclau. Estatut, condició i treballs de l'esclau. Els lliberts.	Identificar i explicar les semblances i diferències entre l'actualitat i la vida quotidiana grega i romana en alguns temes pròxims i d'especial rellevància per a l'alumnat, tot contrastant-los amb els que són saludables i sostenibles en el seu entorn. Reconèixer les desigualtats socials en l'antiguitat, donant visibilitat a aquells col·lectius que han sigut silenciats, amb especial atenció a la presència femenina. Mostrar actituds no discriminatòries davant la diversitat social i multicultural per a promoure la igualtat. Formular opinions i valoracions respectuoses i argumentades cap a altres cultures i formes de vida prenent com a referència el respecte als drets humans, sempre intervenint en favor de la integració, la igualtat de gènere, la col·laboració social i la cohesió en l'entorn. Dur a terme activitats que posen de manifest la necessitat de la conservació i coneixement de les manifestacions culturals i els valors cívics del nostre passat. Contribuir al respecte per les expressions culturals i els valors cívics del nostre passat com un element significatiu de la nostra identitat.

U. D. 9: Amfiteatres i gladiadors:

Sabers bàsics	Criteris d'avaluació
Estructura i elements d'un amfiteatre: el Coliseu. Els espectacles que se celebraven en els amfiteatres. Els gladiadors: tipus i condicions. Els espectadors.	Identificar i explicar les semblances i diferències entre l'actualitat i la vida quotidiana grega i romana en alguns temes pròxims i d'especial rellevància per a l'alumnat, tot contrastant-los amb els que són saludables i sostenibles en el seu entorn. Reconèixer les desigualtats socials en l'antiguitat, donant visibilitat a aquells col·lectius que han sigut silenciats, amb especial atenció a la presència femenina. Mostrar actituds no discriminatòries davant la diversitat social i multicultural per a promoure la igualtat. Formular opinions i valoracions respectuoses i argumentades cap a altres cultures i formes de vida prenent com a referència el respecte als drets humans, sempre intervenint en favor de la integració, la igualtat de gènere, la col·laboració social i la cohesió en l'entorn. Localitzar la presència de referents patrimonials arqueològics, arquitectònics i artístics grecs i romans en l'entorn més pròxim i en la Península Ibèrica. Identificar, analitzar i valorar les contribucions arquitectòniques més importants del món clàssic. Dur a terme activitats que posen de manifest la necessitat de la conservació i coneixement de les manifestacions culturals i els valors cívics del nostre passat. Contribuir al respecte per les expressions culturals i els valors cívics del nostre passat com un element significatiu de la nostra identitat.

U. D. 10: El circ:

Sabers bàsics	Criteris d'avaluació
Els Jocs del circ (Ludi circenses). El Circ Màxim. Circs de l'Imperi Romà	Identificar i explicar les semblances i diferències entre l'actualitat i la vida quotidiana grega i romana en alguns temes pròxims i d'especial rellevància per a l'alumnat, tot contrastant-los amb els que són saludables i sostenibles en el seu entorn. Reconèixer les desigualtats socials en l'antiguitat, donant visibilitat a aquells col·lectius que han sigut silenciats, amb especial atenció a la presència femenina. Mostrar actituds no discriminatòries davant la diversitat social i multicultural per a promoure la igualtat. Formular opinions i valoracions respectuoses i argumentades cap a altres cultures i formes de vida prenent com a referència el respecte als drets humans, sempre intervenint en favor de la integració, la igualtat de gènere, la col·laboració social i la cohesió en l'entorn. Localitzar la presència de referents patrimonials arqueològics, arquitectònics i artístics grecs i romans en l'entorn més pròxim i en la Península Ibèrica. Identificar, analitzar i valorar les contribucions arquitectòniques més importants del món clàssic. Dur a terme activitats que posen de manifest la necessitat de la conservació i coneixement de les manifestacions culturals i els valors cívics del nostre passat. Contribuir al respecte per les expressions culturals i els valors cívics del nostre passat com un element significatiu de la nostra identitat.

U. D. 11: Pompeia:

Sabers bàsics	Criteris d'avaluació
Fundació i història. La destrucció de la ciutat. Restes arqueològiques principals. L'Atlàntida.	Identificar i explicar les semblances i diferències entre l'actualitat i la vida quotidiana grega i romana en alguns temes pròxims i d'especial rellevància per a l'alumnat, tot contrastant-los amb els que són saludables i sostenibles en el seu entorn. Reconèixer les desigualtats socials en l'antiguitat, donant visibilitat a aquells col·lectius que han sigut silenciats, amb especial atenció a la presència femenina. Mostrar actituds no discriminatòries davant la diversitat social i multicultural per a promoure la igualtat. Formular opinions i valoracions respectuoses i argumentades cap a altres cultures i formes de vida prenent com a referència el respecte als drets humans, sempre intervenint en favor de la integració, la igualtat de gènere, la col·laboració social i la cohesió en l'entorn. Localitzar la presència de referents patrimonials arqueològics, arquitectònics i artístics grecs i romans en l'entorn més pròxim i en la Península Ibèrica. Identificar, analitzar i valorar les contribucions arquitectòniques més importants del món clàssic. Dur a terme activitats que posen de manifest la necessitat de la conservació i coneixement de les manifestacions culturals i els valors cívics del nostre passat. Contribuir al respecte per les expressions culturals i els valors cívics del nostre passat com un element significatiu de la nostra identitat. Il·lustrar amb exemples de la cultura clàssica o amb clara influència d'aquesta la importància i el valor del coneixement científic i les manifestacions artístiques com a mitjà d'evolució personal, social i cultural.

U. D. 12: Les termes:

Sabers bàsics	Criteris d'avaluació
L'edifici de les termes: instal·lacions i serveis. Ús social de les termes. Termes d'Hispania.	Identificar i explicar les semblances i diferències entre l'actualitat i la vida quotidiana grega i romana en alguns temes pròxims i d'especial rellevància per a l'alumnat, tot contrastant-los amb els que són saludables i sostenibles en el seu entorn. Reconèixer les desigualtats socials en l'antiguitat, donant visibilitat a aquells col·lectius que han sigut silenciats, amb especial atenció a la presència femenina. Mostrar actituds no discriminatòries davant la diversitat social i multicultural per a promoure la igualtat. Formular opinions i valoracions respectuoses i argumentades cap a altres cultures i formes de vida prenent com a referència el respecte als drets humans, sempre intervenint en favor de la integració, la igualtat de gènere, la col·laboració social i la cohesió en l'entorn. Localitzar la presència de referents patrimonials arqueològics, arquitectònics i artístics grecs i romans en l'entorn més pròxim i en la Península Ibèrica. Identificar, analitzar i valorar les contribucions arquitectòniques més importants del món clàssic. Dur a terme activitats que posen de manifest la necessitat de la conservació i coneixement de les manifestacions culturals i els valors cívics del nostre passat. Contribuir al respecte per les expressions culturals i els valors cívics del nostre passat com un element significatiu de la nostra identitat. Il·lustrar amb exemples de la cultura clàssica o amb clara influència d'aquesta la importància i el valor del coneixement científic i les manifestacions artístiques com a mitjà d'evolució personal, social i cultural.

U. D. 13: L'emperador:

Sabers bàsics	Criteris d'avaluació
<p>Funcions i estatus. El primer emperador: Octavi August.</p> <p>Emperadors principals.</p> <p>Els últims temps de l'Imperi.</p>	<p>Identificar i explicar les semblances i diferències entre l'actualitat i la vida quotidiana grega i romana en alguns temes pròxims i d'especial rellevància per a l'alumnat, tot contrastant-los amb els que són saludables i sostenibles en el seu entorn. Reconèixer les desigualtats socials en l'antiguitat, donant visibilitat a aquells col·lectius que han sigut silenciats, amb especial atenció a la presència femenina. Mostrar actituds no discriminatòries davant la diversitat social i multicultural per a promoure la igualtat. Formular opinions i valoracions respectuoses i argumentades cap a altres cultures i formes de vida prenent com a referència el respecte als drets humans, sempre intervenint en favor de la integració, la igualtat de gènere, la col·laboració social i la cohesió en l'entorn.</p> <p>Investigar i localitzar noves manifestacions dels referents clàssics en àmbits pròxims als interessos de l'alumnat com ara publicitat, jocs d'internet, pel·lícules, música i còmics. Identificar els referents del món grecollatí que funcionen com a models de personatges, situacions, activitats o comportaments en el món actual. Crear i editar produccions pròpies (presentacions, vídeos, relats, dramatitzacions, jocs) que tinguin com a eix central alguns dels referents clàssics més rellevants de la mitologia en diferents manifestacions artístiques. Argumentar amb exemples la importància de la tradició clàssica en les manifestacions culturals posteriors. Investigar la pervivència de la ciència en la societat actual.</p>

U. D. 14: L'emperador Trajà:

Sabers bàsics	Criteris d'avaluació
<p>Conquestes. Obres públiques, Trajà, <i>optimus princeps</i>. Els alimenta.</p>	<p>Identificar i explicar les semblances i diferències entre l'actualitat i la vida quotidiana grega i romana en alguns temes pròxims i d'especial rellevància per a l'alumnat, tot contrastant-los amb els que són saludables i sostenibles en el seu entorn. Reconèixer les desigualtats socials en l'antiguitat, donant visibilitat a aquells col·lectius que han sigut silenciats, amb especial atenció a la presència femenina. Mostrar actituds no discriminatòries davant la diversitat social i multicultural per a promoure la igualtat. Formular opinions i valoracions respectuoses i argumentades cap a altres cultures i formes de vida prenent com a referència el respecte als drets humans, sempre intervenint en favor de la integració, la igualtat de gènere, la col·laboració social i la cohesió en l'entorn.</p> <p>Investigar i localitzar noves manifestacions dels referents clàssics en àmbits pròxims als interessos de l'alumnat com ara publicitat, jocs d'internet, pel·lícules, música i còmics. Identificar els referents del món grecollatí que funcionen com a models de personatges, situacions, activitats o comportaments en el món actual. Crear i editar produccions pròpies (presentacions, vídeos, relats, dramatitzacions, jocs) que tinguin com a eix central alguns dels referents clàssics més rellevants de la mitologia en diferents manifestacions artístiques. Argumentar amb exemples la importància de la tradició clàssica en les manifestacions culturals posteriors. Investigar la pervivència de la ciència en la societat actual.</p>

U. D. 15: El calendari romà:

Sabers bàsics	Criteris d'avaluació
<p>El còmput dels anys. La data. Els mesos. Els dies de la setmana.</p>	<p>Identificar i explicar les semblances i diferències entre l'actualitat i la vida quotidiana grega i romana en alguns temes pròxims i d'especial rellevància per a l'alumnat, tot contrastant-los amb els que són saludables i sostenibles en el seu entorn. Reconèixer les desigualtats socials en l'antiguitat, donant visibilitat a aquells col·lectius que han sigut silenciats, amb especial atenció a la presència femenina. Mostrar actituds no discriminatòries davant la diversitat social i multicultural per a promoure la igualtat. Formular opinions i valoracions respectuoses i argumentades cap a altres cultures i formes de vida prenent com a referència el respecte als drets humans, sempre intervenint en favor de la integració, la igualtat de gènere, la col·laboració social i la cohesió en l'entorn.</p> <p>Investigar i localitzar noves manifestacions dels referents clàssics en àmbits pròxims als interessos de l'alumnat com ara publicitat, jocs d'internet, pel·lícules, música i còmics. Identificar els referents del món grecollatí que funcionen com a models de personatges, situacions, activitats o comportaments en el món actual. Crear i editar produccions pròpies (presentacions, vídeos, relats, dramatitzacions, jocs) que tinguin com a eix central alguns dels referents clàssics més rellevants de la mitologia en diferents manifestacions artístiques. Argumentar amb exemples la importància de la tradició clàssica en les manifestacions culturals posteriors. Investigar la pervivència de la ciència en la societat actual.</p>

En 2 o 3 ESO es podran veure les unitats del bloc Hispània no vistes per tal d'evitar la repetició de continguts.
U. D. 1: Mèrida / Tàrraco:

Sabers bàsics	Criteris d'avaluació
La colonització romana a la Península. Mèrida com a colònia romana: fundació i organització. Emplaçament i edificis principals. Mèrida, capital de la Lusitània.	Identificar i explicar les semblances i diferències entre l'actualitat i la vida quotidiana grega i romana en alguns temes pròxims i d'especial rellevància per a l'alumnat, tot contrastant-los amb els que són saludables i sostenibles en el seu entorn. Reconèixer les desigualtats socials en l'antiguitat, donant visibilitat a aquells col·lectius que han sigut silenciats, amb especial atenció a la presència femenina. Mostrar actituds no discriminatòries davant la diversitat social i multicultural per a promoure la igualtat. Formular opinions i valoracions respectuoses i argumentades cap a altres cultures i formes de vida prenent com a referència el respecte als drets humans, sempre intervenint en favor de la integració, la igualtat de gènere, la col·laboració social i la cohesió en l'entorn. Investigar i localitzar noves manifestacions dels referents clàssics en àmbits pròxims als interessos de l'alumnat com ara publicitat, jocs d'internet, pel·lícules, música i còmics. Identificar els referents del món grecollatí que funcionen com a models de personatges, situacions, activitats o comportaments en el món actual. Crear i editar produccions pròpies (presentacions, vídeos, relats, dramatitzacions, jocs) que tinguen com a eix central alguns dels referents clàssics més rellevants de la mitologia en diferents manifestacions artístiques. Argumentar amb exemples la importància de la tradició clàssica en les manifestacions culturals posteriors. Investigar la pervivència de la ciència en la societat actual.

U. D. 2: Les colònies romanes:

Sabers bàsics	Criteris d'avaluació
Les colònies: sistema de govern i societat. Les províncies d'Hispània. Principals colònies romanes.	Identificar i explicar les semblances i diferències entre l'actualitat i la vida quotidiana grega i romana en alguns temes pròxims i d'especial rellevància per a l'alumnat, tot contrastant-los amb els que són saludables i sostenibles en el seu entorn. Elaborar i presentar continguts propis en forma d'esquemes, redaccions, taules comparatives o un altre tipus de format mitjançant estratègies de cerca, anàlisi crítica, selecció i tractament d'informació de fonts primàries i secundàries. Mostrar actituds no discriminatòries davant la diversitat social i multicultural per a promoure la igualtat. Formular opinions i valoracions respectuoses i argumentades cap a altres cultures i formes de vida prenent com a referència el respecte als drets humans, sempre intervenint en favor de la integració, la igualtat de gènere, la col·laboració social i la cohesió en l'entorn. Reconèixer i analitzar la presència dels referents clàssics estudiats a l'aula (arquitectònics, literaris, escultòrics) en les produccions artístiques més significatives de diferents moments de la història. Investigar i localitzar noves manifestacions dels referents clàssics en àmbits pròxims als interessos de l'alumnat com ara publicitat, jocs d'internet, pel·lícules, música i còmics. Identificar els referents del món grecollatí que funcionen com a models de personatges, situacions, activitats o comportaments en el món actual. Crear i editar produccions pròpies (presentacions, vídeos, relats, dramatitzacions, jocs) que tinguen com a eix central alguns dels referents clàssics més rellevants de la mitologia en diferents manifestacions artístiques. Argumentar amb exemples la importància de la tradició clàssica en les manifestacions culturals posteriors. Investigar la pervivència de la ciència en la societat actual.

U. D. 3: L'exèrcit:

Sabers bàsics	Criteris d'avaluació
L'exèrcit: organització. Els campaments. Indumentària d'un soldat romà. La tortuga. Màquines de guerra.	Elaborar i presentar continguts propis en forma d'esquemes, redaccions, taules comparatives o un altre tipus de format mitjançant estratègies de cerca, anàlisi crítica, selecció i tractament d'informació de fonts primàries i secundàries. Explicar la relació dels elements més significatius de la història de Grècia i Roma amb aspectes destacats de la situació sociopolítica europea actual. Establir les semblances i diferències del marc geogràfic i polític del món clàssic amb la situació europea contemporània fent servir tant fonts clàssiques com actuals. Investigar i aportar arguments sobre la importància socioeconòmica i cultural del mitjà marítim en el desenvolupament de les civilitzacions grega i romana. Localitzar la presència de referents patrimonials arqueològics, arquitectònics i artístics grecs i romans en l'entorn més pròxim i en la Península Ibèrica. Identificar els referents del món grecollatí que funcionen com a models de personatges, situacions, activitats o comportaments en el món actual.

U. D. 4: Les vies de comunicació:

Sabers bàsics	Criteris d'avaluació
Les vies romanes. Construcció d'una calçada romana. Xarxa viària d'Hispània. Els vehicles. Els mil·liaris.	Identificar i explicar les semblances i diferències entre l'actualitat i la vida quotidiana grega i romana en alguns temes pròxims i d'especial rellevància per a l'alumnat, tot contrastant-los amb els que són saludables i sostenibles en el seu entorn. Elaborar i presentar continguts propis en forma d'esquemes, redaccions, taules comparatives o un altre tipus de format mitjançant estratègies de cerca, anàlisi crítica, selecció i tractament d'informació de fonts primàries i secundàries. Explicar la relació dels elements més significatius de la història de Grècia i Roma amb aspectes destacats de la situació sociopolítica europea actual. Establir les semblances i diferències del marc geogràfic i polític del món clàssic amb la situació europea contemporània fent servir tant fonts clàssiques com actuals. Localitzar la presència de referents patrimonials arqueològics, arquitectònics i artístics grecs i romans en l'entorn més pròxim i en la Península Ibèrica.

U. D. 5: La família romana:

Sabers bàsics	Criteris d'avaluació
La família romana. El pater familias. La matrona. L'educació dels infants. El nom dels romans.	Identificar i explicar les semblances i diferències entre l'actualitat i la vida quotidiana grega i romana en alguns temes pròxims i d'especial rellevància per a l'alumnat, tot contrastant-los amb els que són saludables i sostenibles en el seu entorn. Elaborar i presentar continguts propis en forma d'esquemes, redaccions, taules comparatives o un altre tipus de format mitjançant estratègies de cerca, anàlisi crítica, selecció i tractament d'informació de fonts primàries i secundàries. Explicar la relació dels elements més significatius de la història de Grècia i Roma amb aspectes destacats de la situació sociopolítica europea actual. Establir les semblances i diferències del marc geogràfic i polític del món clàssic amb la situació europea contemporània fent servir tant fonts clàssiques com actuals. Localitzar la presència de referents patrimonials arqueològics, arquitectònics i artístics grecs i romans en l'entorn més pròxim i en la Península Ibèrica.

U. D. 6: La casa romana:

Sabers bàsics	Criteris d'avaluació
Insula, domus i vil·la. Estructura i parts de la domus. Pintures i mosaics	Identificar i explicar les semblances i diferències entre l'actualitat i la vida quotidiana grega i romana en alguns temes pròxims i d'especial rellevància per a l'alumnat, tot contrastant-los amb els que són saludables i sostenibles en el seu entorn. Elaborar i presentar continguts propis en forma d'esquemes, redaccions, taules comparatives o un altre tipus de format mitjançant estratègies de cerca, anàlisi crítica, selecció i tractament d'informació de fonts primàries i secundàries. Explicar la relació dels elements més significatius de la història de Grècia i Roma amb aspectes destacats de la situació sociopolítica europea actual. Establir les semblances i diferències del marc geogràfic i polític del món clàssic amb la situació europea contemporània fent servir tant fonts clàssiques com actuals. Localitzar la presència de referents patrimonials arqueològics, arquitectònics i artístics grecs i romans en l'entorn més pròxim i en la Península Ibèrica.

U. D. 7: La religió:

Sabers bàsics	Criteris d'avaluació
Culte públic: pregàries i sacrificis. Sacerdots. Culte privat: Lars, Manes i Penats. Creences orientals adoptades per Roma.	Identificar i explicar les semblances i diferències entre l'actualitat i la vida quotidiana grega i romana en alguns temes pròxims i d'especial rellevància per a l'alumnat, tot contrastant-los amb els que són saludables i sostenibles en el seu entorn. Descriure les característiques de la religió grecollatina i les diferències amb els cultes privats a Roma. Elaborar i presentar continguts propis en forma d'esquemes, redaccions, taules comparatives o un altre tipus de format mitjançant estratègies de cerca, anàlisi crítica, selecció i tractament d'informació de fonts primàries i secundàries. Explicar la relació dels elements més significatius de la història de Grècia i Roma amb aspectes destacats de la situació sociopolítica europea actual. Establir les semblances i diferències del marc geogràfic i polític del món clàssic amb la situació europea contemporània fent servir tant fonts clàssiques com actuals. Localitzar la presència de referents patrimonials arqueològics, arquitectònics i artístics grecs i romans en l'entorn més pròxim i en la Península Ibèrica.

U. D. 8: La mort a Roma:

Sabers bàsics	Criteris d'avaluació
Incineració. Inhumació. Els funerals. L'Hades.	Identificar i explicar les semblances i diferències entre l'actualitat i la vida quotidiana grega i romana en alguns temes pròxims i d'especial rellevància per a l'alumnat, tot contrastant-los amb els que són saludables i sostenibles en el seu entorn. Descriure les característiques que envolten el món de la mort a Roma, i relacionar els ritus corresponents, per a evidenciar quins aspectes hem heretat d'aquesta civilització. Elaborar i presentar continguts propis en forma d'esquemes, redaccions, taules comparatives o un altre tipus de format mitjançant estratègies de cerca, anàlisi crítica, selecció i tractament d'informació de fonts primàries i secundàries. Explicar la relació dels elements més significatius de la història de Grècia i Roma amb aspectes destacats de la situació sociopolítica europea actual. Establir les semblances i diferències del marc geogràfic i polític del món clàssic amb la situació europea contemporània fent servir tant fonts clàssiques com actuals. Localitzar la presència de referents patrimonials arqueològics, arquitectònics i artístics grecs i romans en l'entorn més pròxim i en la Península Ibèrica.

U. D. 9: El llatí:

Sabers bàsics	Criteris d'avaluació
El llatí. L'indoeuropeu. Els períodes de la llengua. Les llengües romàniques. L'alfabet llatí.	Localitzar en un mapa les llengües romàniques de la península Ibèrica. Reconèixer llatinismes del llenguatge comú i relacionar-los amb les paraules llatines originàries per a usar-los amb propietat en contextos d'ús real o simulat. Identificar i explicar les semblances i diferències entre l'actualitat i la vida quotidiana grega i romana en alguns temes pròxims i d'especial rellevància per a l'alumnat, tot contrastant-los amb els que són saludables i sostenibles en el seu entorn. Elaborar i presentar continguts propis en forma d'esquemes, redaccions, taules comparatives o un altre tipus de format mitjançant estratègies de cerca, anàlisi crítica, selecció i tractament d'informació de fonts primàries i secundàries. Explicar la relació dels elements més significatius de la història de Grècia i Roma amb aspectes destacats de la situació sociopolítica europea actual. Establir les semblances i diferències del marc geogràfic i polític del món clàssic amb la situació europea contemporània fent servir tant fonts clàssiques com actuals. Localitzar la presència de referents patrimonials arqueològics, arquitectònics i artístics clàssics en l'entorn més pròxim i en la Península Ibèrica.

U. D. 10: La caiguda de l'Imperi romà:

Sabers bàsics	Criteris d'avaluació
<p>Els últims segles de l'Imperi. La fi de l'Imperi i les invasions bàrbares.</p> <p>Localització geogràfica dels pobles bàrbars i la seua extensió. El cristianisme.</p>	<p>Localitzar en un mapa les llengües romàniques de la península Ibèrica. Reconèixer llatinismes del llenguatge comú i relacionar-los amb les paraules llatines originàries per a usar-los amb propietat en contextos d'ús real o simulat. Identificar i explicar les semblances i diferències entre l'actualitat i la vida quotidiana grega i romana en alguns temes pròxims i d'especial rellevància per a l'alumnat, tot contrastant-los amb els que són saludables i sostenibles en el seu entorn. Elaborar i presentar continguts propis en forma d'esquemes, redaccions, taules comparatives o un altre tipus de format mitjançant estratègies de cerca, anàlisi crítica, selecció i tractament d'informació de fonts primàries i secundàries. Explicar la relació dels elements més significatius de la història de Grècia i Roma amb aspectes destacats de la situació sociopolítica europea actual. Establir les semblances i diferències del marc geogràfic i polític del món clàssic amb la situació europea contemporània fent servir tant fonts clàssiques com actuals. Localitzar la presència de referents patrimonials arqueològics, arquitectònics i artístics clàssics en l'entorn més pròxim i en la Península Ibèrica.</p>

Cultura Clàssica (Taller d'Aprofundiment): 4 ESO

UNITAT 1: La Grècia antiga, l'espai i la història

La geografia. Reconèixer la influència de la cultura grega en la nostra societat actual.

Els primers grecs i la Grècia Arcaica. Situar la cultura grega a la zona geogràfica que li correspon. Buscar informació sobre el mite del Minotaure i elaborar una presentació en PowerPoint o Prezi.

La Grècia clàssica. Conèixer els aspectes més importants de la història de la Grècia clàssica, i identificar els elements rellevants de la seua organització social, política i econòmica. Reflexionar i relacionar la imatge d'un trirrem atenès amb l'hegemonia d'Atenes, Esparta o de Tebes. Explicar, a partir de la lectura d'un text, com era la condició de l'esclau a Grècia i quin era el seu paper econòmic. A partir de la lectura d'un text de Tucídides, reflexionar sobre l'organització política a la Grècia clàssica.

La Grècia postclàssica. Conèixer els aspectes més importants de la història de Grècia postclàssica. Visualitzar un vídeo sobre la Biblioteca d'Alexandria i respondre diverses preguntes. A partir de la visualització d'un vídeo i d'un fotograma de la pel·lícula *Àgora*, explicar el paper del seu protagonista.

Monografia: Les colònies gregues. Conèixer i localitzar les principals colònies gregues. Relacionar la fundació de la ciutat de Nova York amb les colònies gregues.

Instrumenta studiorum: Comente un dibuix de recreació històrica. Reconèixer-lo i interpretar-lo.

Radices: Els numerals. Reconèixer i utilitzar paraules i expressions relacionades amb els numerals grecs i llatins. Dir el nom de diversos polígons que contenen un numeral grecollatí en la seua arrel.

Paucis verbis: Repassar els continguts de la unitat i relacionar-los entre ells per consolidar els coneixements adquirits.

UNITAT 2: Roma, l'espai i la història

La geografia: Conèixer el marc geogràfic en què es va desenvolupar la cultura romana i la seua expansió per la Mediterrània.

La monarquia: els orígens de Roma. Entendre les formes d'organització política i social en els orígens de Roma i la seua influència posterior. Elaborar un arbre genealògic des d'Eneas fins Ròmul i Rem. Relacionar imatges referides als orígens de Roma amb el rei corresponent.

La República. Entendre les formes d'organització política i social durant la República romana i la seua influència posterior. Relacionar magistratures i institucions romanes amb els seus equivalents en un Estat modern. Observar un mapa relacionat amb la segona guerra púnica i respondre diverses preguntes. Explicar per quins fets es coneix a diversos polítics romans.

L'Imperi: esplendor i declivi de Roma. Entendre les formes d'organització política i social en l'època de l'Imperi romà i la seua influència posterior. Reflexionar sobre la situació de l'Imperi romà a partir del segon triumvirat. Relacionar imatges amb l'emperador que corresponga. Indicar a quina classe social corresponen diverses característiques. Completar un esquema sobre la societat romana durant la República i l'Alt Imperi. Buscar i exposar informació sobre pobles bàrbars que van penetrar en l'Imperi romà.

Monografia: El calendari romà. Identificar la pervivència del calendari romà al nostre calendari actual. Esbrinar si el calendari musulmà és solar o lunar.

Instrumenta studiorum: Llig un mapa històric. Aprendre a interpretar un mapa històric.

Radices: Les ciències experimentals. Entendre el significat de paraules que contenen alguna arrel grecollatina relacionada amb elements de la natura.

Paucis verbis: Repassar els continguts de la unitat i relacionar-los entre ells per consolidar els coneixements adquirits.

UNITAT 3: La llengua

Les llengües indoeuropees. Reconèixer la distribució geogràfica de les llengües indoeuropees, i identificar entre elles les llengües romàniques. En un quadre sobre les llengües indoeuropees, identificar quina llengua no pertany a la mateixa família que la resta. Identificar, a partir de dos mapes, quin és el centre originari dels pobles indoeuropeus.

El grec. Conèixer dades bàsiques sobre l'origen i la pervivència de la llengua grega.

El llatí. Conèixer informació bàsica sobre el llatí i distingir les diferents etapes de la llengua llatina al llarg de la història. Identificar en una inscripció una realitat lingüística pròpia de l'Imperi romà (la convivència del llatí amb altres llengües).

Els alfabet grec i llatí. Conèixer els alfabet grec i llatí, i analitzar l'origen de l'escriptura alfabètica. Reconèixer l'etapa de la llengua llatina a la pertany un text. Transcriure a l'alfabet valencià diverses paraules gregues.

El llatí vulgar. Diferenciar llatí clàssic de llatí vulgar, i valorar la importància d'aquest últim per a la creació de les llengües romàniques. Observar un papir romà i identificar trets propis de l'alfabet llatí. Completar una taula amb paraules en diverses llengües romàniques.

La formació del lèxic castellà i valencià. Obtenir una visió àmplia sobre el procés de formació del lèxic castellà i valencià. Reconèixer dobles en castellà i valencià (cultismes i termes patrimonials) derivats del llatí clàssic o del llatí vulgar.

Monografia: Canvis fonètics del llatí al valencià. Identificar algunes regles importants que permeten el pas del llatí al valencià. Ser capaç d'explicar els principals canvis fonètics que es produeixen en l'evolució del llatí al valencià.

Instrumenta Studiorum: Descric un manuscrit. Aprendre a descriure un manuscrit.

Radices: Els animals i les plantes: Entendre el significat de paraules que contenen alguna arrel grecollatina relacionada amb els animals o les plantes. Investigar sobre l'origen i la formació d'una paraula.

Paucis verbis: Repassar els continguts de la unitat i relacionar-los entre ells per consolidar els coneixements adquirits.

UNITAT 4: Vida quotidiana

L'àmbit privat. Descobrir les formes de vida privada en l'Antiguitat i la seua relació amb les actuals. Analitzar les formes de vida en l'àmbit privat des d'una perspectiva sociocultural.

L'educació. Conèixer i aprofundir en el sistema d'educació a Grècia i Roma, i relacionar-los amb els actuals. Comprendre que l'educació en l'Antiguitat era un mitjà per ensenyar els costums i la cultura pròpies de l'època. Identificar a quin tipus de mestre es fa referència en un text de Marcial.

Les activitats diàries. Entendre l'organització de les activitats diàries (jornada laboral, temps lliure ...). Reconèixer en el món actual la influència d'activitats diàries que es portaven a terme en l'Antiguitat. Llegir un text d'Aristòtil sobre la feina i exposar una opinió sobre el mateix.

El menjar. Descobrir quins són els aliments propis de la dieta antiga i aprendre hàbits d'alimentació saludables. Reconèixer en l'actualitat la influència dels hàbits alimentaris dels grecs i els romans. Llegir la recepta d'un cuiner romà i respondre diverses preguntes.

Festes i espectacles. Conèixer els trets bàsics de les activitats de lleure a Grècia i Roma. Identificar similituds entre els espectacles de masses actuals i els romans. Reflexionar sobre les diferències entre el teatre grec i el teatre actual.

Monografia: Una societat patriarcal. La condició femenina. El matrimoni. Reflexionar sobre el paper de la dona en l'Antiguitat i ser conscients dels avenços que s'han produït des de llavors. Llegir i comprendre un text sobre la condició de la dona a Atenes. Reflexionar sobre la condició de la dona en la Grècia clàssica, comparant-los amb els del món actual.

Instrumenta studiorum: Descric un objecte de la vida quotidiana. Aprendre a descriure un objecte de la vida quotidiana.

Radices: El cos humà i la medicina: Entendre el significat de paraules amb arrels gregues relacionades amb la medicina.

Paucis verbis: Repassar els continguts de la unitat i relacionar-los entre ells per consolidar els coneixements adquirits.

UNITAT 5: Mitologia i religió

Els mites. Comprendre la seua transcendència històrica i la necessitat de les societats antigues de tenir-los com a model de conducta. Identificar la pervivència dels mites grecollatins en l'art i en la literatura. Relacionar el mite de Pandora amb la condició a la qual es relegava a la dona en el món grec i romà.

Els déus olímpics. Conèixer les principals característiques i atributs dels déus olímpics. Identificar els déus olímpics i les manifestacions relacionades amb ells en la història i en l'art. Identificar el mite de què es parla en un text d'Ovidi.

Els herois. Establir semblances i diferències entre els mites i els herois antics i els actuals. Reconèixer als principals herois antics en obres d'art i de la literatura. Descriure una escultura d'Hèracles, el popular heroi de la mitologia clàssica.

La religió grega. Descobrir la importància que tenia la religió i la mitologia per a les societats antigues. Valorar la influència de la religió en les cultures antigues.

La religió romana. Conèixer les característiques bàsiques de la religió romana, els seus principals cultes i divinitats. Valorar la influència de la religió en les cultures antigues. Buscar informació sobre les teories que existeixen sobre la mort de Ròmul.

Relacionar diversos tipus de sacerdots amb la característica que correspon.

Monografia: El mites orientals. El mitraisme. El cristianisme. Reconèixer la influència en la religió romana dels cultes orientals, el mitraisme i el cristianisme. Completar una taula sobre religions orientals. Llegir un fragment de l'Edicte de Milà i respondre diverses preguntes. Identificar característiques bàsiques de diverses religions orientals.

Instrumenta studiorum: Analitze un quadre mitològic. Aprendre a analitzar un quadre de contingut mitològic. Identificar els aspectes més destacats que s'han de tenir en compte a l'hora d'analitzar un quadre de contingut mitològic.

Radices: Esperit: filosofia, psicologia i religió: Entendre el significat de paraules que contenen amb arrels grecollatines relacionades amb filosofia, psicologia o religió.

Paucis verbis: Repassar els continguts treballats a la unitat i relacionar-los per consolidar els coneixements adquirits.

UNITAT 6: Les arts

L'art grec: arquitectura, escultura i ceràmica. Aprendre a situar cronològicament i estilísticament les obres de l'art grec. Comprendre la importància de l'art grec en el desenvolupament de l'art occidental.

L'art romà: arquitectura, escultura i pintura. Aprendre a situar cronològicament i estilísticament les obres de l'art romà. Comprendre la importància de l'art romà en el desenvolupament de l'art occidental. Redactar un text emprant vocabulari específic.

L'urbanisme a Grècia i Roma. Conèixer i analitzar el desenvolupament de l'urbanisme a Grècia i a Roma. Identificar els trets més destacats de l'urbanisme clàssic i assenyalar la seua pervivència en el nostre patrimoni històric. Observar un mapa de Filadèlfia i reconèixer trets propis de l'urbanisme romà. Buscar informació sobre el Pont du Gard i respondre preguntes sobre les infraestructures pròpies de l'urbanisme romà.

Monografia: El Partenó. El Panteó. Conèixer les semblances i les diferències entre el Partenó grec i el Panteó romà. Esbrinar quines són les tècniques constructives, pròpies de l'art romà, emprades en la construcció del Panteó.

Instrumenta studiorum: Analitze una escultura clàssica o neoclàssica. Aprendre a analitzar una escultura clàssica o neoclàssica. Identificar els aspectes més destacats a l'hora d'analitzar una escultura clàssica o neoclàssica.

Radices: L'organització social i política. La cultura. Entendre el significat de paraules que contenen arrels grecollatines relacionades amb la societat, la política i la cultura.

Paucis verbis: Repassar els continguts treballats en la unitat i relacionar-los per consolidar els coneixements adquirits.

UNITAT 7: La literatura grecoromana

La literatura grega. Conèixer els trets més destacats de la literatura grega i descobrir la influència de la literatura grecoromana en el desenvolupament de la literatura occidental. Comparar l'actitud dels personatges que apareixen en dues obres literàries gregues. Reconèixer elements propis de la novel·la grega en pel·lícules o llibres actuals.

La literatura romana. Conèixer els trets més destacats de la literatura romana i descobrir l'impacte que ha tingut la literatura grecoromana en el desenvolupament de la literatura occidental.

Monografia: Com escrivien els clàssics? Com se'ns han transmès els textos? Conèixer els suports d'escriptura que s'empraven en l'Antiguitat i com van influir sobre el contingut dels textos i la seua pervivència.

Instrumenta studiorum: Comente un fragment de literatura antiga. Aprendre a comentar un fragment de literatura antiga. Identificar els aspectes més destacats que s'han de tenir en compte a l'hora d'analitzar un fragment de literatura antiga. Comentar un text líric i un text dramàtic d'autors grecs.

Radices: La tècnica. Entendre el significat de paraules que contenen alguna arrel grecollatina relacionada amb la tècnica.

Paucis verbis: Repassar els continguts treballats al llarg de la unitat i relacionar-los entre ells per consolidar els coneixements adquirits.

UNITAT 8: La Hispània romana

La conquesta i la romanització d'Hispània. Entendre l'impacte que va tenir en la història d'Espanya l'arribada dels romans. Identificar els monuments i edificis que han quedat com a vestigi de la romanització d'Hispània. Llegir un text d'Estrabó sobre la conquesta d'Hispània i respondre diverses preguntes.

La integració d'Hispània a l'Imperi romà. Conèixer l'organització de les societats peninsulars abans de l'arribada dels romans i la posterior organització política i administrativa de la Hispània romana. Identificar l'impacte que va suposar la romanització d'Hispània en l'àmbit cultural. Reflexionar sobre la província a la qual pertanyia la població de l'alumne / a durant l'Alt i el Baix Imperi.

Analitzar un mapa de vies romanes i respondre una pregunta. Llegir un text de Plini el Vell i respondre diverses preguntes.

Els principals monuments romans a Espanya. Reconèixer els principals monuments que es van erigir a Hispània després de la romanització. Localitzar i reconèixer els principals monuments romans que formen part del nostre patrimoni cultural.

Monografia: L'exèrcit romà. Els combats. Conèixer l'organització i les característiques de l'exèrcit romà i la seua importància en la Romanització de la Mediterrània. Realitzar una operació matemàtica per esbrinar quants quilòmetres de mitjana vigilava cada legió. Esbrinar xifres relacionades amb l'exèrcit i la població d'Espanya actuals i comparar-les amb les de l'Imperi romà.

Instrumenta studiorum: Aprenc a comentar un mapa econòmic. Aprendre a comentar mapes econòmics sobre les diverses activitats d'una població en un període determinat, les calçades romanes i els recursos econòmics a Hispània.

Radices: Les arts. La música. Entendre el significat de paraules amb arrels grecollatines relacionada amb l'art o la música.

Paucis verbis: Repassar els continguts treballats en la unitat i relacionar-los per consolidar els coneixements adquirits.

Per a major concreció remetem a les Programacions d'Aula.

6. 2. DISTRIBUCIÓ TEMPORAL DE LES UNITATS DIDÀCTIQUES

Grec I:

En els torns diürn i nocturn:

Primera Avaluació. Unitats: 1-8.

Segona Avaluació. Unitats: 9-15.

Tercera Avaluació. Unitats: 15-21.

Apartat cultural:

1r Trimestre: Geografia de Grècia, Història de Grècia, El món grec i la mar i Institucions polítiques

2n trimestre: Les classes socials i la situació de la dona, La vida quotidiana i L'educació.

3r trimestre: El drama, La religió i Els Jocs Olímpics.

Els temes es poden repartir entre l'alumnat per a la seua exposició en l'aula.

En Grec I del torn a distància (CEED):

1r quadrimestre. Unitats: 1-10. Temes de cultura: Geografia, Història, El món grec i la mar, Grups socials i la dona, La vida quotidiana.

2n quadrimestre: Unitats 11-21. Temes de cultura: L'educació, La religió, El teatre, Els Jocs Olímpics, Institucions polítiques.

Grec II:

Primer trimestre

Morfologia

- Les tres declinacions gregues: repàs.
- Els temps de perfet i plusquamperfet: característiques temporals. La veu activa. La veu passiva del futur.
- Pronoms interrogatius, reflexius, recíprocs i indefinits.
- Les preposicions: casos amb què hi van i valor.

Sintaxi: El participi i l'infinitiu: sintaxi i construccions més importants.

Traducció: Apol·lodor: paràgrafs 3 a 16 del capítol VII de l'Epítom de la *Biblioteca Mitològica* (aventures d'Odisseu).

Etimologia: Estudi i derivats romànics dels ètims més productius.

Cultura: El llegat grec. Espais i monuments de l'Atenes Clàssica. Mitologia clàssica: Cicle Troià (Aquil·les, Odisseu i Hèctor).

Segon trimestre

Morfologia

- L'adjectiu: Numerals. Comparatius i superlatius irregulars. Ampliació de l'estudi de la sintaxi dels casos.
- Els verbs temàtics en consonant oclusiva i en líquida. Els temps d'aorist, perfet i plusquamperfet: característiques temporals. La veu mitjana. Els verbs atemàtics: classes i conjugació de les formes més habituals.

Sintaxi: La subordinació adverbial: proposicions temporals, causals, locals, condicionals, concessives, etc. Els seus nexes o partícules introductòries.

Traducció: Plató: paràgrafs 320c-322d del diàleg *Protàgores*, corresponents al mite de Prometeu.

Cultura: La situació de la dona. La poesia èpica: Homer. Mitologia clàssica: Cicle Tebà (Èdip).

Etimologia: Altres ètims productius grecs.

Tercer trimestre

Morfologia

- Els verbs amb vàries arrels: estudi dels més freqüents. La passiva de l'aorist. L'aorist segon.

Sintaxi: Pràctica de la subordinació i de la sintaxi de l'infinitiu i el participi

Traducció: Lísies: *Discurs en defensa per l'assassinat d'Eratòstenes* (paràgrafs 6-13 i 16-26, amb algun fragment eliminat).

Etimologia: Altres ètims importants. Recapitulació de tots els ètims vistos al llarg del curs.

Cultura: La historiografia. L'oratória. El drama: tragèdia i comèdia. Mitologia clàssica: Perseu

Grec I i II (Distància):

En batxillerat a distància, el curs s'organitza per quadrimestres, amb 2 avaluacions contínues, més l'avaluació final ordinària i l'extraordinària. A la seua vegada, els quadrimestres, es distribueixen per setmanes.

Grec I (1r de Batxillerat). 1r quadrimestre: Comprén les unitats 1 a 10 i els cinc primers temes de cultura: Geografia de l'Antiga Grècia, Història de la Grècia Antiga, El món grec i la mar, Els grups socials i la situació de la dona i La vida quotidiana.

1r QUADRIMESTRE	
SETMANES (2024)	UNITATS I SABERS BÀSICS
A0: 09 a 13 de setembre	Setmana de presentacions
A1: 16 a 20 de setembre	Unitat 1. Sabers bàsics: Llengua: l'alfabet i el seu origen. Majúscules i minúscules. Nocions bàsiques de fonètica i transcripció. Pronunciació. Puntuació i accents. Transcripció de termes grecs al castellà i valencià. Etimologia (I)
A2: 23 al 27 de setembre	Unitat 2 . Sabers bàsics: L'indoeuropeu i les llengües flexives. El grec, llengua flexiva. Conceptes de cas i declinació. Cultura: Geografia de l'Antiga Grècia.
A3: 30 de setembre a 4 d'octubre	Unitat 3. Sabers bàsics: Morfologia nominal. La declinació alfabemàtica. Paradigmes, desinències i classificació.
A4: 7 a 11 d'octubre	Unitat 4. Sabers bàsics: Morfologia verbal: la conjugació: temes, temps, veus, persones, aspecte, tipus de desinències. Cultura: Història de la Grècia Antiga (I)
A5: 14 a 18 d'octubre	Unitat 5. Sabers bàsics: Morfologia nominal. La declinació temàtica. Paradigmes, desinències i classificació.
A6: 21 a 25 d'octubre	Unitat 6. Sabers bàsics: Morfologia nominal. La declinació dels adjectius. Paradigmes, classes d'adjectius i desinències. Cultura: Cultura: Història de la Grècia Antiga (II)
A7: 28 a 31 d'octubre	Unitat 7. Sabers bàsics: Morfologia verbal: l'imperfet: temps secundari, l'augment, desinències. Etimologia (II). Cultura: El món grec i la mar.
A8: 4 a 8 de novembre	Setmana de repàs.
A9: 11 a 15 de novembre	Unitat 8. Sabers bàsics: Morfologia nominal. La declinació atemàtica (I). Paradigmes: temes en oclusiva i líquida: desinències i classificació. Regles fonètiques.
A10: 18 a 22 de novembre	Unitat 9. Sabers bàsics: Morfologia verbal: els verbs contractes: les contraccions vocàliques i les seues regles bàsiques. Cultura: Els grups socials i la situació de la dona (I)
A11: 25 a 29 de novembre	Unitat 10. Sabers bàsics: Morfologia nominal. La declinació atemàtica (II). Paradigmes: temes en nasal i nasal reforçada: desinències i classificació. Regles fonètiques. Cultura: Els grups socials i la situació de la dona (II).
A12: 2 a 6 de desembre	Repàs i consolidació de coneixements. Activitats de síntesi. No hi ha Tutories col·lectives. Sí Individuals
A13: 9 a 13 de desembre	Exàmens del 1r quadrimestre de 1r Batxillerat + pendents. Dia, hora i lloc s'indicaran en l'aula Moodle i també seran comunicats per part de la direcció d'estudis
A14: 16 a 20 de desembre	Exàmens del 1r quadrimestre de 2n Batxillerat. Repàs de Sabers bàsics.
23 de desembre a 7 de gener de 2024	VACANCES DE NADAL

2n quadrimestre: Unitats 11 a 21 i els cinc següents temes de cultura: La vida quotidiana, L'educació a la Grècia Antiga, La religió, Els Jocs Olímpics i El drama.

SEGON QUADRIMESTRE	
SETMANES (2025)	UNITATS I SABERS BÀSICS
B1: 7 a 10 de gener	Unitat 11. Sabers bàsics: Morfologia verbal: el tema d'aorist. Tema, temps, aspecte, característiques temporals, tipus d'aorist. Cultura: La vida quotidiana.
B2: 13 a 17 de gener	Unitat 12. Sabers bàsics: Morfologia nominal. La declinació atemàtica (III). Paradigmes: temes en sigma i vocal tancada: desinències i classificació. Regles fonètiques. Etimologia.
B3: 20 a 24 de gener	Unitat 13. Sabers bàsics: Morfologia verbal: el tema de futur. Tema, temps, aspecte, característiques temporals. Cultura: L'educació a la Grècia Antiga.
B4: 27 a 31 de gener	Unitat 14. Sabers bàsics: Morfologia nominal. La declinació atemàtica (III). Paradigmes: temes en diftong: desinències i classificació. Regles fonètiques.
B5: 3 a 7 de febrer	Setmana de repàs
B6: 10 a 14 de febrer	Unitat 15. Sabers bàsics: Morfologia verbal: el tema de perfet. Tema, temps, aspecte, reduplicació, característiques temporals. Cultura: La religió.
B7: 17 a 21 de febrer	Unitat 16. Sabers bàsics: Morfologia nominal: substantius de declinació especial. Etimologia.
B8: 24 a 28 de febrer	Unitat 17. Sabers bàsics: Morfologia nominal. La declinació dels adjectius. Adjectius de la 2a i 3a classes: paradigmes i desinències La gradació de l'adjectiu. Sufixos. Sintaxi.
B9: 10 a 14 de març	Unitat 18. Sabers bàsics: Morfologia nominal. La declinació dels pronoms: personals, possessius, anafòrics, demostratius, indefinits, interrogatius. Cultura: Els jocs Olímpics.
B10: 17 a 21 de març	Unitat 19. Sabers bàsics: Morfologia nominal. La declinació dels pronoms: el pronom relatiu: morfologia (regles de concordança i declinació) i sintaxi (funció en la frase); l'oració subordinada de relatiu.
25-28 de març	VACANCES DE MAGDALENA
B11: 31 de març a 4 d'abril	Unitat 20. Sabers bàsics: Morfologia verbal: l'infinitiu: doble valor de substantiu i verb, morfologia, sintaxi i ús com a substantiu i verb (oració subordinada d'infinitiu com a CD i subjecte). Cultura: El drama.
B12: 7 a 11 d'abril	Setmana de repàs
B13: 14 a 16 d'abril	Setmana de repàs
14 a 16 d'abril	Darrera setmana de tutories col·lectives. Repàs: consolidació de coneixements
17 a 25 d'abril	VACANCES DE SETMANA SANTA I PASQUA
28 a 2 de maig	Exàmens del segon quadrimestre de 1r Batxillerat. Dia, hora i lloc s'indicaran en l'aula Moodle i també seran comunicats per part de la direcció d'estudis.
5 a 9 de maig	Exàmens del segon quadrimestre de 2n Batxillerat. Repàs de sabers bàsics
12 a 16 de maig	Exàmens finals ordinaris de 1r Batxillerat. Dia, hora i lloc s'indicaran en l'aula Moodle i també seran comunicats per part de la direcció d'estudis.
2 al 6 de juny	Exàmens extraordinaris de 1r i 2n Batxillerat. Dia, hora i lloc s'indicaran en l'aula Moodle i també seran comunicats per part de la direcció d'estudis.
9 a 13 de juny	Exàmens extraordinaris de 1r i 2n Batxillerat. Dia, hora i lloc s'indicaran en l'aula Moodle i també seran comunicats per part de la direcció d'estudis.

Grec II (2n de Batxillerat). Primer quadrimestre:

Morfologia: Les tres declinacions gregues: repàs. Repàs morfològic verbal.

Sintaxi: El participi i l'infinitiu: sintaxi i morfologia. Subordinació completiva, adjectiva i adverbial (temporal, causal).

Traducció: Textos i frases senzilles. Apol·lodor: paràgrafs 3 a 16 del capítol VII de l'Epítom de la *Biblioteca Mitològica*.

Cultura: El llegat grec. Espais i monuments de l'Atenes clàssica. Situació de la dona. Èpica (Homer).

Etimologia: Estudi i derivats romànics dels ètims més productius.

Sabers bàsics amb distribució per trimestres i setmanes de Grec II (2n de Batxillerat)

PRIMER QUADRIMESTRE		
SETMANES (2024)	UNITATS	ACTIVITATS BÀSIQUES
A0: 09 a 13 de setembre	Setmana de presentacions	
A1: 16 a 20 de setembre	Repàs I: Morfologia nominal: declinacions alfatemàtica, temàtica i atemàtica. Morfologia verbal: Present, Futur; les veus activa, mitjana i passiva. Sintaxi: els casos.	Repàs amb frases.
A2: 23 al 27 de setembre	Repàs II: Morfologia nominal: els adjectius Morfologia verbal: l'imperfet, l'aorist; les veus activa mitjana i passiva. Tècniques de traducció amb diccionari.	Repàs amb frases.
A3: 30 de setembre a 4 d'octubre	Repàs III: Morfosintaxi de l'infinitiu. Les oracions de relatiu.	Pràctica amb frases senzilles.
A4: 7 a 11 d'octubre	Morfologia verbal: el participi (morfologia i sintaxi; usos i valors). La subordinació.	Pràctica amb frases senzilles.
A5: 14 a 18 d'octubre	Textos: inici dels textos de les EBAU (Apol·lodor). Lèxic i etimologia: continuació de l'estudi de les etimologies dels textos de les EBAU per capítols i paràgrafs. Cultura: Espais i monuments de l'Atenes clàssica.	Apol·lodor: Epítom VII, 3-4
A6: 21 a 25 d'octubre	Sintaxi: Les oracions subordinades completives. Textos: continuació dels textos de les EBAU (Apol·lodor). Lèxic i etimologia: continuació de l'estudi de les etimologies dels textos de les EBAU per capítols i paràgrafs.	Apol·lodor: Epítom VII, 5-6
A7: 28 a 31 d'octubre	Textos: continuació dels textos de les EBAU (Apol·lodor). Lèxic i etimologia: continuació de l'estudi de les etimologies dels textos de les EBAU per capítols i paràgrafs. Cultura: El llegat grec.	Apol·lodor: Epítom VII, 7-8
A8: 4 a 8 de novembre	Textos: continuació dels textos de les EBAU (Apol·lodor). Lèxic i etimologia: continuació de l'estudi de les etimologies dels textos de les EBAU per capítols i paràgrafs.	Apol·lodor: Epítom VII, 9-10
A9: 11 a 15 de novembre	Textos: continuació dels textos de les EBAU (Apol·lodor). Lèxic i etimologia: continuació de l'estudi de les etimologies dels textos de les EBAU per capítols i paràgrafs. Cultura: La situació de la dona.	Apol·lodor: Epítom VII, 11-12
A10: 18 a 22 de novembre	Textos: continuació dels textos de les EBAU (Apol·lodor). Lèxic i etimologia: continuació de l'estudi de les etimologies dels textos de les EBAU per capítols i paràgrafs.	Apol·lodor: Epítom VII, 13-15
A11: 25 a 29 de novembre	Textos: continuació dels textos de les EBAU (Apol·lodor). Lèxic i etimologia: continuació de l'estudi de les etimologies dels textos de les EBAU per capítols i paràgrafs. Cultura: La poesia èpica. Homer.	Apol·lodor: Epítom VII, 16-17
A12: 2 a 6 de desembre	Setmana de repàs: consolidació de coneixements. No hi ha Tutories col·lectives. Sí Individuals	
A13: 9 a 13 de desembre	Exàmens del 1r quadrimestre en 1r batxillerat. Dia, hora i lloc s'indicaran en l'aula Moodle i també seran comunicats per part de la direcció d'estudis. Dies de repàs.	

A14: 16 a 20 de desembre	Exàmens del 1r quadrimestre en 2n batxillerat.
23 de desembre a 7 de gener.	VACANCES DE NADAL

Segon quadrimestre:

Sintaxi: Subordinació adverbial: final, consecutiva, concessiva, condicional. Nexes o partícules introductòries.

Traducció: Plató: paràgrafs 320c-322d del diàleg *Protàgores*, corresponents al mite de Prometeu.

Cultura: La historiografia. L'oratòria. El drama (representacions, estructura, temes, obres i autors).

Etimologia: Ètims productius grecs.

2n QUADRIMESTRE		
SETMANES (2025)	UNITATS	ACTIVITATS BÀSIQUES
B1: 7 a 10 de gener	Llengua: La subordinació adverbial final. Textos: inici dels textos de les EBAU (Plató). Lèxic i etimologia: continuació de l'estudi de les etimologies dels textos de les EBAU per capítols i paràgrafs.	Plató, Protàgores 320c-d
B2: 13 a 17 de gener	Textos: continuació dels textos de les EBAU (Plató). Lèxic i etimologia: continuació de l'estudi de les etimologies dels textos de les EBAU per capítols i paràgrafs. Cultura: La historiografia.	Plató, Protàgores 320d-321a
B3: 20 a 24 de gener	Llengua: La subordinació adverbial consecutiva i concessiva. Textos: continuació dels textos de les EBAU (Plató). Lèxic i etimologia: continuació de l'estudi de les etimologies dels textos de les EBAU per capítols i paràgrafs.	Plató, Protàgores 321a-321b
B4: 27 a 31 de gener	Textos: continuació dels textos de les EBAU (Plató). Lèxic i etimologia: continuació de l'estudi de les etimologies dels textos de les EBAU per capítols i paràgrafs. Cultura: L'oratòria.	Plató, Protàgores 321b-321c
B5: 3 a 7 de febrer	Setmana de repàs.	
B6: 10 a 14 de febrer	Llengua: La subordinació adverbial condicional. Textos: continuació dels textos de les EBAU (Plató). Lèxic i etimologia: continuació de l'estudi de les etimologies dels textos de les EBAU per capítols i paràgrafs.	Plató, Protàgores 321b-321c
B7: 17 a 21 de febrer	Textos: continuació dels textos de les EBAU (Plató). Lèxic i etimologia: continuació de l'estudi de les etimologies dels textos de les EBAU per capítols i paràgrafs. Cultura: El teatre grec.	Plató, Protàgores 321c-321d
B8: 24 a 28 de febrer	Textos: continuació dels textos de les EBAU (Plató). Lèxic i etimologia: continuació de l'estudi de les etimologies dels textos de les EBAU per capítols i paràgrafs.	Plató, Protàgores 321d-322a
B9: 10 a 14 de març	Textos: continuació dels textos de les EBAU (Plató). Lèxic i etimologia: continuació de l'estudi de les etimologies dels textos de les EBAU per capítols i paràgrafs	Plató, Protàgores 322a
B10: 17 a 21 de març	Textos: continuació dels textos de les EBAU (Plató). Lèxic i etimologia: continuació de l'estudi de les etimologies dels textos de les EBAU per capítols i paràgrafs	Plató, Protàgores 322a-322c
25-28 de març	VACANCES DE MAGDALENA	
B11: 31 de març a 4 d'abril	Textos: continuació dels textos de les EBAU (Plató). Lèxic i etimologia: continuació de l'estudi de les etimologies dels textos de les EBAU per capítols i paràgrafs.	Plató, Protàgores 322c-322e
B12: 14 a 16 d'abril	Setmana de repàs: consolidació de coneixements. No hi ha Tutories col·lectives. Sí Individuals	

17 a 25 d'abril	VACANCES DE SETMANA SANTA I PASQUA
28 a 2 de maig	Exàmens del segon quadrimestre 1r de batxillerat. Dia, hora i lloc s'indicaran en l'aula Moodle i també seran comunicats per part de la direcció d'estudis.
5 a 9 de maig	Exàmens del segon quadrimestre 2n de batxillerat. Dia, hora i lloc s'indicaran en l'aula Moodle i també seran comunicats per part de la direcció d'estudis.
19 a 23 de maig	Exàmens finals ordinaris de 2n Batxillerat. Dia, hora i lloc s'indicaran en l'aula Moodle i també seran comunicats per part de la direcció d'estudis.
2 al 6 de juny	Exàmens extraordinaris de 1r i 2n de batxillerat. Dia, hora i lloc s'indicaran en l'aula Moodle i també seran comunicats per part de la direcció d'estudis. PAU ordinària (3-5 de juny)
9 a 13 de juny	Exàmens extraordinaris de 1r i 2n de batxillerat. Dia, hora i lloc s'indicaran en l'aula Moodle i també seran comunicats per part de la direcció d'estudis.

N. B.:

A l'inici de curts el professorat sondejarà l'alumnat sobre la seua intenció o no de presentar-se a les proves EBAU.

Si es dona el cas de què CAP alumne matriculat en Grec II de Distància té la intenció de presentar-se a les EBAU, els sabers bàsics (textos per a les EBAU) d'aquest calendari seran substituïts per altres textos i sabers bàsics gramaticals i sintàctics que seran una continuació, ampliació i reforç dels de 1r de Batxillerat. En efecte, no tindria sentit que es treballaren a l'Aula Moodle i a les tutories col·lectives textos dels quals els i les alumnes no s'han d'examinar.

Si hi ha alumnat que SÍ té intenció de presentar-se a les EBAU i altres que NO, es tractaran de personalitzar els sabers bàsics oferts a uns i altres, tenint en compte, en tot cas, la resposta de l'alumnat. És a dir, si el professorat no detecta una resposta positiva i un treball dels materials adaptats que proporciona a l'alumnat, seguirà només amb aquell temari que SÍ és treballat o, en tot cas, amb aquell contingut "oficial" que és el de les EBAU.

1r de Batxillerat (Descobrint les nostres arrels clàssiques)

1r trimestre	2n trimestre	3r trimestre
El paper de Grècia i Roma a la construcció política i cultural de l'Europa actual. El marc geogràfic i històric de la cultura clàssica. Influència de la cultura grega en la civilització romana. Actitud de respecte per diferents cultures i curiositat per descobrir i estudiar els orígens clàssics de la nostra cultura. Procediments de recerca, selecció i anàlisi de la informació, obtinguda tant de fonts gregues i romanes com actuals. Explicació mítica i explicació racional al pensament clàssic. La ciència i la tècnica al món antic: principals avenços i precedents de les realitzacions actuals. Respecte i curiositat (lliure de prejudicis) pels avenços científics com a mitjà per millorar el benestar i la sostenibilitat. Lèxic d'origen grec i llatí vinculat a la ciència. Lèxic d'origen grec i llatí vinculat a la mitologia, la literatura i l'art.	L'alfabet grec, la pronunciació i la transcripció. Hel·lenismes i llatinismes. Arrels, prefixos i sufixos provinents del grec i del llatí. Importància del llatí i del grec en l'evolució de les llengües que formen part del repertori lingüístic de l'alumnat i de la cultura universal. Respecte per les diferents llengües del món i per les diferències culturals dels parlants. Estratègies per a la formació de noves paraules i per a la deducció del significat a través dels components. Lèxic d'origen grec i llatí vinculat a la societat i la política. Els mites i la religió clàssiques en l'art i la literatura modernes. Els gèneres literaris clàssics: obres i característiques principals. Projecció i influència en la literatura posterior. Cànon de bellesa clàssics en la història posterior de l'art.	Sensibilitat i respecte davant realitzacions artístic-literàries clàssiques valorant els seus elements creatius i les seues aportacions a posteriors manifestacions. Interés cap a la literatura i la seua lectura com a font de plaer i de coneixement del món. La participació dels ciutadans a la vida pública al món grec i romà: L'elaboració de les normes legals i de les resolucions judicials, la incorporació al govern de la ciutat (elecció i sorteig), l'administració pública, el servei militar, les lluites per la igualtat de dret. Els models democràtics d'organització de la societat i els precedents clàssics: la <i>πόλις</i> grega i la <i>civitas</i> romana. Reconeixement de la relació existent a l'antiguitat i a les èpoques modernes: configuració social, la vida quotidiana i els costums i les estructures polítiques i administratives. Consciència de ciutadania global de l'alumnat.

L'amplitud i llibertat de docència de la matèria ens permet NO seguir aquesta distribució, d'altra banda molt aproximada, i donar en la primera avaluació continguts que en la taula apareixen en la segona o tercera, o viceversa.

Tot i que és molt difícil determinar les sessions assignades a cada contingut en els diferents blocs, aquesta seria una distribució aproximada:

El paper de Grècia i Roma a la construcció política i cultural de l'Europa actual. (2). El marc geogràfic i històric de la cultura clàssica. (10). Influència de la cultura grega en la civilització romana. (2) Explicació mítica i explicació racional al pensament clàssic. (2) La ciència i la tècnica al món antic: principals avenços i precedents de les realitzacions actuals. (10). Lèxic d'origen grec i llatí vinculat a la ciència.(5). Lèxic d'origen grec i llatí vinculat a la mitologia, la literatura i l'art. (5). Total: 36

L'alfabet grec, la pronunciació i la transcripció.(5) Hel·lenismes i llatinismes (10). Arrels, prefixos i sufixos provinents del grec i del llatí.(10) Importància del llatí i del grec en l'evolució de les llengües que formen part del repertori lingüístic de l'alumnat i de la cultura universal (3). Estratègies per a la formació de noves paraules i per a la deducció del significat a través dels components.(4). Lèxic d'origen grec i llatí vinculat a la societat i la política. (4). Total: 36

Els mites i la religió clàssiques en l'art i la literatura modernes. (15) Els gèneres literaris clàssics: obres i característiques principals. Projecció i influència en la literatura posterior. (20) Cànon de bellesa clàssics en la història posterior de l'art. (5). Total: 40

La participació dels ciutadans a la vida pública al món grec i romà: L'elaboració de les normes legals i de les resolucions judicials, la incorporació al govern de la ciutat (elecció i sorteig), l'administració pública, el servei militar, les lluites per la igualtat de dret. Els models democràtics d'organització de la societat i els precedents clàssics: la *πόλις* grega i la *civitas* romana. Total: 25

Cultura Clàssica:

Els llibres de text emprats són els de l'Editorial Casals. El I, per a Cultura Clàssica en 2n i 3r ESO, que s'adaptarà, ampliarà, reduirà, tot depenent del nivell, i el de 4ESO per a aquest curs.

El llibre de text, que el departament ha adquirit, es presta a l'alumnat durant el curs, amb un depòsit de 25 €.

Val a dir, com hem indicat, que el llibre de Cultura Clàssica I val per als tres cursos de 1 a 3 d'ESO, i s'amplia a mesura que l'alumnat està en un curs més avançat; és a dir, en 1ESO les explicacions són més senzilles i els sabers bàsics són lleugerament ampliat, extrem que és més evident en 2ESO i encara més en 3ESO.

A més, aquest llibre presenta tres parts: Grècia, Roma i Hispània, que teòricament haurien de veure's sencers, però la càrrega horària de l'assignatura i la possibilitat d'ampliar el material curricular del llibre amb altres materials del professorat o amb material audiovisual (documentals o pel·lícules), ha fet que només ens centrem en un dels blocs en cada nivell. No està estipulat que el primer bloc (Grècia) es done en 1ESO, el segon (Roma) en 2ESO i el tercer (Hispània) en 3ESO. El professorat té llibertat per a centrar-se en cada curs en cadascú dels blocs, i, fins i tot, ampliar-lo amb algun contingut dels altres blocs, així com també amb altres continguts, nombrosíssims en aquesta assignatura, que pot haver confeccionat el propi professorat.

A més, aquesta distribució del llibre de Cultura Clàssica I ens permet evitar que l'alumnat que repeteix l'optativa curse els mateixos continguts. Així, si en el curs 2023-2024 hem vist en 2ESO el tema de Grècia, cas que hi haja alumnat la trie en 3ESO, veurà en aquest curs Roma i/o Hispània. Els continguts de 4ESO són una mica més complets i, en tot cas, amplien sempre els continguts del llibre I.

Dit açò, en 1, 2 o 3 ESO pot triar-se un dels tres blocs, tenint en compte allò dit sobre l'alumnat que repeteix l'optativa. Donada la càrrega lectiva de l'assignatura (només 2 hores setmanals) i les nombroses possibilitats d'ampliar o reforçar continguts amb pel·lícules, documentals, lectures, exercicis variats, etc.

En cada curs es veurà només un dels blocs amb la distribució per avaluacions, que tot seguit s'indica, però que és absolutament flexible, segons la marxa del curs, el nivell i comportament, inquietuds i dedicació de l'alumnat o els continguts de reforç i/o ampliació que el professorat aplique.

Grècia

Primera avaluació.

El món grec: Localització de la Grècia clàssica en l'espai geogràfic: regions i ciutats principals. Els orígens de la cultura grega (civilització minoica). Les polis: característiques i sistema de govern. Les colònies gregues: localització, història i restes arqueològiques.

Atenes: L'emplaçament de la ciutat i edificis més rellevants. Edificis emblemàtics de l'acròpoli. El mite de Teseu. La història: Pèricles, les guerres del Peloponès, la democràcia i les guerres mèdiques.

La societat a Atenes i Esparta: Composició social d'Atenes: ciutadans, metecs i esclaus. La condició de la dona a Atenes. Estructura social d'Esparta i valors més rellevants. Leònides i la batalla de les Termòpiles.

Segona avaluació.

Alexandre el Gran: Formació d'Alexandre el Gran (Aristòtil). Expansió de l'imperi d'Alexandre el Gran. Localització geogràfica de l'imperi en la seua màxima extensió. Mort d'Alexandre el Gran. De Alexandre el Gran a Cleòpatra, l'última reina dels Làgides.

Els déus: Mites de l'origen dels déus olímpics. Caracterització dels déus de l'Olimp i característiques principals.

Els oracles. Delfos: Emplaçament i edificis rellevants de Delfos. Què és un oracle. La consulta de l'oracle i funció de la Pítia. El mite d'Èdip. Paral·lelismes amb l'endevinació a Roma.

Els jocs olímpics: Emplaçament i edificis rellevants d'Olimpia. El programa dels jocs. La treva sagrada durant la celebració dels jocs olímpics. El pentatló. Relació amb els jocs olímpics actuals.

Tercera avaluació.

La Ilíada: Localització històrica de la Ilíada. Fets que es narren en la Ilíada: la guerra de Troia. El judici de Paris. Els protagonistes de la guerra. Historicitat de la guerra de Troia.

L'Odissea: Argument de l'Odissea. Localització geogràfica dels escenaris dels fets. Penèlope.

El teatre: Origen del teatre grec. Els actors i les màscares. Els gèneres: comèdia i tragèdia. Les grans tragèdies gregues: argument i autors. Actualitat del teatre grec. Arquitectura d'un teatre (Epidaure).

L'escultura grega: Els tres períodes de l'escultura grega: arcaic, clàssic, hel·lenístic. La perfecció en les proporcions de l'escultura clàssica. Anàlisi d'algunes de les obres més representatives. **Activitats finals**

Roma

Primera avaluació.

La fundació de Roma: El mite fundacional. El rapte de les sabines. Episodis del mite en l'art posterior. Paral·lelisme amb la fundació mítica d'Atenes.

La ciutat de Roma: Emplaçament i edificis principals. Investigació dels monuments rellevants.

La República. La societat: Les tres etapes de la història de Roma (monarquia, República, Imperi). Les magistratures: el *curtus honorum*. El Senat. La societat republicana: patricis i plebeus. La societat en l'època de l'Imperi.

Segona avaluació.

Les guerres púniques: Motius de l'enfrontament i evolució del conflicte. Cartago: història i conquesta. Localització geogràfica del conflicte. L'alfabet fenici.

Juli Cèsar: La vida i les gestes de Juli Cèsar. L'assassinat. Els triumvirats. Juli Cèsar en l'art posterior.

Els esclaus: Com s'arribava a la condició d'esclau. Condició i treballs de l'esclau. Els lliberts.

Tercera avaluació.

Amfiteatres i gladiadors: Estructura i elements d'un amfiteatre: el Coliseu. Els espectacles que se celebraven en els amfiteatres. Els gladiadors: tipus i condicions. Els espectadors.

Pompeia: Fundació i història. La destrucció de la ciutat. Restes arqueològiques principals. L'Atlàntida.

Les termes: L'edifici de les termes: instal·lacions i serveis. Ús social de les termes. Termes d'Hispania.

L'emperador: Funcions i estatus de l'emperador. El primer emperador: Octavi August. Emperadors principals.

Activitats finals

Hispania

Primera avaluació.

Mèrida: La colonització romana a la Península. Mèrida com a colònia romana: fundació i organització. Emplaçament i edificis principals. Mèrida, capital de la Lusitània.

Les colònies romanes: La fundació i la condició de les colònies. Els habitants i els òrgans de govern. La divisió provincial d'Hispania. Principals colònies de l'Imperi.

L'exèrcit: Organització de l'exèrcit en cohorts, legions i centúries. Els campaments. La tortuga. Indumentària d'un soldat d'infanteria. Les màquines de guerra dels romans.

Segona avaluació.

Les vies de comunicació: Importància de la xarxa viària romana. Les vies d'Hispania. Els vehicles. Estructura d'una calçada romana i procés de construcció. Els mil·liaris.

La família romana: El *pater familias*. La matrona. L'educació dels nens. La majoria d'edat. El nom dels romans.

La casa romana: Tipus d'habitatge: insula, domus, vil·la. Estructura i habitacions d'una domus.

Tercera avaluació.

La religió: El culte públic: pregàries i sacrificis. Els sacerdots. El culte privat: lars, manes i penats. Creences orientals adoptades pels romans.

La mort a Roma: Incineració. Inhumació. Els funerals. L'Hades.

El llatí: Origen del llatí, llengua indoeuropea. Expansió del llatí. Els períodes de la història de la llengua. Aparició i domini de les llengües romàniques. L'alfabet llatí. Paraules llatines en la llengua castellana.

La caiguda de l'Imperi romà: Els últims segles de l'Imperi: Dioclecià i Constantí el Gran. La fi de l'Imperi i les invasions bàrbares. Localització geogràfica dels pobles bàrbars i la seua extensió. Els visigots a Hispània. El cristianisme.

Activitats finals

2 i 3ESO

En 3 ESO es veurà el Bloc I (Grècia) i, si hi ha temps, les unitats 1 i 2 del Bloc II (Roma). En 2ESO el Bloc II (Roma) i, si hi ha temps, les unitats 1 i 2 del Bloc III (Hispania).

Pel que fa a 3ESO, tot i que el currículum és diferent del dels cursos de 2 i 4 ESO, es farà us del mateix llibre de text en aquells continguts que coincidisquen i en aquells que divergeixen el professorat oferirà material per ell elaborat.

Aquesta pot ser una possible guia.

MARC GEOGRÀFIC DE GRÈCIA I ROMA	
CURRÍCULUM 3ESO	UNITATS DEL LLIBRE / MATERIAL ELABORAT
Marc geogràfics de les civilitzacions grega i romana en el moment del seu apogeu cultural: principals ciutats i regions i accidents geogràfics més significatius.	Grècia Unitat 1 El món grec: Localització de la Grècia clàssica en l'espai geogràfic: regions i ciutats principals. Les colònies gregues: localització, història i restes arqueològiques. Hispània Unitats 1 i 2. Mèrida: La colonització romana a la Península. Mèrida com a colònia romana: fundació i organització. Emplaçament i edificis principals. Mèrida, capital de la Lusitània. Les colònies romanes: La fundació i la condició de les colònies. Els habitants i els òrgans de govern. La divisió provincial d'Hispania. Principals colònies de l'Imperi.
El Mare Nostrum com a punt d'unió entre els pobles.	Material elaborat
El mapa en diferents formats, analògic o digital, com a instrument de coneixement històric.	Material elaborat
El cosmopolitisme en l'antiguitat i la globalització actual.	Material elaborat
Actitud positiva de superació en el procés d'aprenentatge.	Material elaborat
Consciència de ciutadania global de l'alumnat.	Material elaborat
Fonts escrites històriques i literàries sobre la geografia del món antic.	Material elaborat

HISTÒRIA DE GRÈCIA I ROMA	
CURRÍCULUM 3ESO	UNITATS DEL LLIBRE / MATERIAL ELABORAT
<p>Grècia: etapes i fets històrics més importants de l'època clàssica a l'hel·lenisme. Dones i homes que van fer història.</p>	<p>Grècia Unitat 1. Els orígens de la cultura grega (civilització minoica).</p> <p>Grècia Unitat 2. La història: Pèricles, les guerres del Peloponès, la democràcia i les guerres mèdiques.</p> <p>Grècia Unitat 3. Leònides i la batalla de les Termòpiles.</p> <p>Grècia Unitat 4. Alexandre el Gran: Formació d'Alexandre el Gran (Aristòtil). Expansió de l'imperi d'Alexandre el Gran. Localització geogràfica de l'imperi en la seua màxima extensió. Mort d'Alexandre el Gran. De Alexandre el Gran a Cleòpatra, l'última reina dels Làgides.</p> <p>Roma Unitat 5. Juli Cèsar: La vida i les gestes de Juli Cèsar. L'assassinat. Els triumvirats. Juli Cèsar en l'art posterior.</p> <p>Roma Unitat 10. L'emperador: Funcions i estatus de l'emperador. El primer emperador: Octavi August. Emperadors principals.</p> <p>Hispania Unitat 10. La caiguda de l'Imperi romà: Els últims segles de l'Imperi: Dioclecià i Constantí el Gran. La fi de l'Imperi i les invasions bàrbares. Localització geogràfica dels pobles bàrbars i la seua extensió. Els visigots a Hispania. El cristianisme.</p>
<p>Roma: etapes i fets històrics més importants de la República a l'Imperi. La romanització. Dones i homes que van fer història.</p>	<p>Roma Unitat 3. La República. La societat: Les tres etapes de la història de Roma (monarquia, República, Imperi).</p> <p>Roma Unitat 3. Les guerres púniques: Motius de l'enfrontament i evolució del conflicte. Cartago: història i conquesta. Localització geogràfica ca del conflicte.</p> <p>Hispania Unitats 1 i 2. Mèrida: La colonització romana a la Península. Mèrida com a colònia romana: fundació i organització. Emplaçament i edificis principals. Mèrida, capital de la Lusitània.</p> <p>Les colònies romanes: La fundació i la condició de les colònies. Els habitants i els òrgans de govern. La divisió provincial d'Hispania. Principals colònies de l'Imperi.</p> <p>Hispania Unitat 3. L'exèrcit: Organització de l'exèrcit en cohorts, legions i centúries. Els campaments. La tortuga. Indumentària d'un soldat d'infanteria. Les màquines de guerra dels romans.</p>
<p>Estratègies per a la cerca senzilla, selecció i maneig de fonts històriques i literàries tant en biblioteques com en internet.</p>	<p>Material elaborat</p>

EVOLUCIÓ SOCIOPOLÍTICA DE GRÈCIA I ROMA	
CURRÍCULUM 3ESO	UNITATS DEL LLIBRE / MATERIAL ELABORAT
Principals formes de govern i organització social.	Grècia Unitat 1. Les polis: característiques i sistema de govern. Grècia Unitat 3. La societat a Atenes i Esparta: Composició social d'Atenes: ciutadans, metecs i esclaus. La condició de la dona a Atenes. Estructura social d'Esparta i valors més rellevants. Roma Unitat 3. La República. La societat: Les magistratures: el <i>cursus honorum</i> . El Senat. La societat republicana: patricis i plebeus. La societat en l'època de l'Imperi. Roma Unitat 6. Els esclaus: Com s'arribava a la condició d'esclau. Condició i treballs de l'esclau. Els lliberts.
Aportació de Grècia i Roma en el nostre sistema polític democràtic i en les institucions actuals.	Material elaborat
Importància de l'argumentació o debat raonat amb suport d'informació veraç i contrastada que potencien la convivència democràtica, la resolució pacífica de conflictes i l'esperit crític.	Material elaborat

VIDA QUOTIDIANA DE GRÈCIA I ROMA	
CURRÍCULUM 3ESO	UNITATS DEL LLIBRE / MATERIAL ELABORAT
La família: rols dels seus membres; situació de la dona, sense oblidar aquelles dones que han transgredit els convencionalismes i els rols establerts.	Hispania Unitat 5. La família romana: El <i>pater familias</i> . La matrona. L'educació dels nens. La majoria d'edat. El nom dels romans.
El matrimoni a Grècia i a Roma.	Material elaborat
L'educació de xiquets i xiquetes. Els jocs.	Material elaborat
Indumentària i higiene.	Material elaborat
L'alimentació en l'antiguitat.	Material elaborat
El calendari i la jornada diària.	Material elaborat
Analogies i diferències entre aspectes de la vida quotidiana grecoromana i els actuals.	Material elaborat
Importància de la contextualització d'alguns aspectes de la vida quotidiana que formaven part de la civilització grega i romana.	Roma Unitat 7. Amfiteatres i gladiadors: Estructura i elements d'un amfiteatre: el Coliseu. Els espectacles que se celebraven en els amfiteatres. Els gladiadors: tipus i condicions. Els espectadors.

MITOLOGIA I RELIGIÓ DE GRÈCIA I ROMA	
CURRÍCULUM 3ESO	UNITATS DEL LLIBRE / MATERIAL ELABORAT
Divinitats del panteó grec i romà.	Grècia Unitat 5. Els déus: Mites de l'origen dels déus olímpics. Caracterització dels déus de l'Olimp i característiques principals.

Principals herois i heroïnes en els seus mites i llegendes i les seues característiques.	Grècia Unitat 2. El mite de Teseu. Grècia Unitat 6. El mite d'Èdip. Roma Unitat 1. La fundació de Roma: El mite fundacional. El rapte de les sabines. Episodis del mite en l'art posterior. Paral·lelisme amb la fundació mítica d'Atenes.
Influència de la mitologia clàssica en altres mitologies i en manifestacions artístiques i literàries al llarg de la història.	Material elaborat
Ús de procediments de cerca, selecció i anàlisi de la informació, obtinguda tant de fonts tradicionals gregues i romanes com actuals.	Material elaborat
Principals característiques de la religió grecollatina.	Grècia Unitat 6. Els oracles. Delfos: Emplaçament i edificis rellevants de Delfos. Què és un oracle. La consulta de l'oracle i funció de la Pítia. Paral·lelismes amb l'endevinació a Roma. Hispania Unitats 7 i 8. La religió: El culte públic: pregàries i sacrificis. Els sacerdots. El culte privat: lars, manes i penats. Creences orientals adoptades pels romans. La mort a Roma: Incineració. Inhumació. Els funerals. L'Hades.
Manifestacions religioses de la Grècia Clàssica: Jocs Olímpics.	Grècia Unitat 7. Els jocs olímpics: Emplaçament i edificis rellevants d'Olímpia. El programa dels jocs. La treva sagrada durant la celebració dels jocs olímpics. El pentatló. Relació amb els jocs olímpics actuals.
Pervivència de les festivitats religioses clàssiques en l'actualitat.	Material elaborat
Actitud de respecte cap a diferents creences religioses.	Material elaborat

ART I CIÈNCIA DE GRÈCIA I ROMA	
CURRÍCULUM 3ESO	UNITATS DEL LLIBRE / MATERIAL ELABORAT
Museus, espais arqueològics o recreacions vinculades amb el món clàssic i l'aportació per a la formació personal i ciutadana.	Roma Unitat 8. Pompeia: Fundació i història. La destrucció de la ciutat. Restes arqueològiques principals. L'Atlàntida. Material elaborat
Principals produccions artístiques grecoromanes d'autoria, tant masculina com femenina: escultura, pintura, ceràmica i mosaic.	Grècia Unitat 11. L'escultura grega: Els tres períodes de l'escultura grega: arcaic, clàssic, hel·lenístic. La perfecció en les proporcions de l'escultura clàssica. Anàlisi d'algunes de les obres més representatives. Material elaborat.
Influència de la cultura grega en la civilització romana.	Material elaborat
La planificació urbana a Grècia i Roma: tipologia dels edificis i infraestructures.	Grècia Unitat 2. Atenes: L'emplaçament de la ciutat i edificis més rellevants. Edificis emblemàtics de l'acròpoli. Hispania Unitat 6. La casa romana: Tipus d'habitatge: insula, domus, vil·la. Estructura i habitacions d'una domus.

Llegat de les obres públiques i l'urbanisme a les ciutats actuals.	Hispania Unitat 4. Les vies de comunicació: Importància de la xarxa viària romana. Les vies d'Hispania. Els vehicles. Estructura d'una calçada romana i procés de construcció. Els mil·liaris. Roma Unitat 9. Les termes: L'edifici de les termes: instal·lacions i serveis. Ús social de les termes. Termes d'Hispania.
Descobriments i aportacions científiques, tant d'homes com de dones, del món antic.	Material elaborat
Aportació de la civilització grega en el pas del mite al logos.	Material elaborat
Respecte i curiositat (lliure de prejudicis) pels avanços científics com a mitjà per a millorar el benestar i la sostenibilitat	Material elaborat

LLENGUA I LITERATURA DE GRÈCIA I ROMA	
CURRÍCULUM 3ESO	UNITATS DEL LLIBRE / MATERIAL ELABORAT
Alfabet grec i llatí.	Material elaborat
Llengües romàniques i no romàniques.	Roma Unitat 8. El llatí: Origen del llatí, llengua indoeuropea. Expansió del llatí. Els períodes de la història de la llengua. Aparició i domini de les llengües romàniques. L'alfabet llatí. Paraules llatines en la llengua castellana.
Introducció al significat etimològic de les paraules. Principals hel·lenismes i llatínismes en el llenguatge comú i el científicotècnic. Interés pel coneixement de l'etimologia de les paraules com a instrument per a una bona comunicació i expressió. Importància del llatí i del grec en l'evolució de les llengües que formen part del repertori lingüístic de l'alumnat. Respecte per les diferents llengües del món i per les diferències culturals dels seus parlants. Estratègies per a la formació de noves paraules o per a la deducció del seu significat a través dels components.	Material elaborat
Principals gèneres literaris: Èpica, lírica, teatre, epistolografia i oratòria	Grècia Unitats 8, 9 i 10. La Ilíada: Localització històrica de la Ilíada. Fets que es narren en la Ilíada: la guerra de Troia. El judici de Paris. Els protagonistes de la guerra. Historicitat de la guerra de Troia. L'Odissea: Argument de l'Odissea. Localització geogràfica dels escenaris dels fets. Penèlope. El teatre: Origen del teatre grec. Els actors i les màscares. Els gèneres: comèdia i tragèdia. Les grans tragèdies gregues: argument i autors. Actualitat del teatre grec. Arquitectura d'un teatre (Epidaure). Material elaborat

Autors i autores i les seues obres més representatives.	Material elaborat
Interés per la lectura de textos literaris com a font de coneixement del món clàssic.	Material elaborat
Lectura de textos literaris seleccionats, també d'autoria femenina, relacionats amb el món antic.	Material elaborat
Reinterpretació i creació pròpia dels textos en diferents formats.	Material elaborat
Semblances i diferències entre els principals gèneres literaris del món clàssic i els de la literatura actual.	Material elaborat

Pel que fa a 4ESO, som conscients que amb 2 hores lectives setmanals i la densitat del llibre, que permet detenir-se i aprofundir en molts aspectes, és difícil veure en la seua totalitat les 8 unitats didàctiques, donada la seua estructura. En efecte, consta de cinc blocs: **Informació**: continguts de cada unitat; **Monografia**: ampliació d'un dels continguts; **Instrumenta**; **Studiorum**: activitat específica d'observació i estudi; **Radices**: estudi d'etimologies que hem heretat en cada bloc de continguts; **Paucis Verbis**: activitats de recapitulació.

Pensem que veure en totes les seues parts les 8 unitats, tenint en compte les activitats i continguts d'ampliació o reforç és impossible. Per tant, establim 6 unitats com a matèria d'estudi en 4ESO, de les quals és obligatori veure la 1 i la 2, i és prescindible la 8. El professorat té llibertat per a triar les 5 unitats que decidisca i estudiar-les o explicar-les en l'ordre que desitge, tenint en compte que 1 i 2 són obligatòries. Una proposta podria ser:

Primera avaluació.

Unitat 1: La Grècia antiga, espai i història.

Unitat 2: Roma, l'espai i la història.

Segona avaluació.

Unitat 3: La llengua

Unitat 4: Vida quotidiana.

Tercera avaluació

Unitat 5: Mitologia i religió

Unitat 6: Les arts o Unitat 7: La literatura grecoromana.

Quedarien fora *Les arts i Hispania romana*, que també podrien veure's en lloc de dos de les indicades abans.

7. MESURES DE RESPOSTA EDUCATIVA PER LA INCLUSIÓ DE L'ALUMNAT AMB NESE O AMB ALUMNAT QUE REQUERISCA ACTUACIONS PER LA COMPENSACIÓ DE LES DESIGUALTATS: MESURES DE NIVELL III i IV.

Les dues normes bàsiques per a aquest apartat són:

DECRET 104/2018, de 27 de juliol, del Consell, pel qual es desenvolupen els principis d'equitat i d'inclusió en el sistema educatiu valencià.

ORDRE 20/2019, de 30 d'abril, de la Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Esport, per la qual es regula l'organització de la resposta educativa per a la inclusió de l'alumnat en els centres docents sostinguts amb fons públics del sistema educatiu valencià.

Segons el Decret 104/2018 de 27 de juliol, article 5, Línies generals d'actuació, apartat 5, g), que dóna resposta al desenvolupament d'un currículum per a la inclusió, **caldrà realitzar les adaptacions de l'àrea, la matèria o el mòdul dels programes específics d'atenció a la diversitat tot prenent com a referència les programacions didàctiques del nivell. Així mateix, les adaptacions curriculars individuals significatives han de tindre com a referència les unitats didàctiques del grup-classe.**

A l'article 14 Mesures de resposta educativa per a la inclusió, b) Segon nivell de resposta, es fa referència a la necessitat d'adaptar les programacions didàctiques:

S'adreça a tot l'alumnat del grup-classe. El constitueixen les mesures generals programades per a un grup-classe que impliquen suports ordinaris. Les mesures en aquest nivell inclouen el disseny i aplicació de programacions didàctiques que donen resposta la diversitat de tot l'alumnat del grup, incloent-hi les activitats d'ampliació i reforç per al desenvolupament competencial i la prevenció de dificultats d'aprenentatge, així com actuacions transversals que fomenten la igualtat, la convivència, la salut i el benestar. Aquestes mesures les planifica, desenvolupa i avalua l'equip educatiu, coordinat per la tutoria del grup, amb l'assessorament dels serveis especialitzats d'orientació, el professorat especialitzat de suport i, si escau, la col·laboració d'agents externs, d'acord amb les seues competències. Les mesures del segon nivell es determinen en les unitats didàctiques així com en el pla d'acció tutorial i el pla d'igualtat i convivència continguts en el projecte educatiu de centre i la seua concreció en el pla d'actuació per a la millora.

Per tant, les Unitats didàctiques dissenyades relacionen els aprenentatges escolars amb el context sociocultural local i global i desenvolupen les competències clau de tot l'alumnat del grup classe. Són adients a les característiques, necessitats i nivells d'assoliment de l'alumnat del grup classe mitjançant l'aplicació d'estratègies i tècniques metodològiques per a la inclusió (programació multinivell, opcions múltiples d'implicació, representació i expressió (DUA), metodologies centrades en l'alumnat que promoguen la interacció i la cooperació, TIC per l'aprenentatge, etc.) I amb una planificació personalitzada d'activitats d'ampliació i reforç com a part de les Unitats didàctiques i projectes.

També s'hi inclou l'ensenyament d'habilitats, comportaments i actituds que desenvolupen la implicació personal des de les Unitats didàctiques mitjançant els sabers bàsics i criteris d'avaluació transversals que formen part del currículum (D 108/2014, D 87/2015).

- Lideratge positiu i iniciativa.
- Aprenentatge col·laboratiu i cooperatiu.
- Autoconfiança i fortaleces personals.
- Planificació, desenvolupament i avaluació de projectes personals i col·lectius.
- Identificació, expressió i autoregulació d'emocions i sentiments.
- Habilitats de comunicació interpersonal i resolució dialogada de conflictes.

A més, s'han ajustat els procediments i instruments d'avaluació a les característiques i necessitats de tot l'alumnat del grup classe seguint els principis de l'avaluació inclusiva (art. 15 Decret 104/2018).

El Decret 104/2018 de 27 de juliol del Consell, pel qual es desenvolupen els principis d'equitat i d'inclusió en el sistema educatiu valencià, pel qual queden derogades totes les disposicions del mateix rang o d'un rang inferior que s'oposen al que disposa aquest decret (Disposició derogatòria. Única).

Segons aquest, i en l'article **13. 3 dins del CAPÍTOL III Organització de la resposta educativa per a la inclusió:**

Dins de l'àmbit escolar, el professorat ha de realitzar, com a part de l'acció docent, la detecció de barreres i necessitats per a l'aprenentatge i propiciar la participació de l'alumnat a partir de la informació obtinguda en el mateix centre o que faciliten les famílies o els serveis sanitaris i socials.

Per tant, el professorat del departament haurà d'estar atent a aquesta detecció i, després de la informació rebuda del centre o les famílies, aplicar les mesures necessàries per a respondre a aquestes necessitats d'aprenentatge.

En l'article 14. Mesures de resposta educativa per a la inclusió. l c) Tercer nivell de resposta, hom indica:

El constitueixen les mesures adreçades a l'alumnat que requereix una resposta diferenciada, individualment o en grup, que impliquen suports ordinaris addicionals. Aquest nivell inclou mesures curriculars que tenen com a referència el currículum ordinari i com a objectius que l'alumnat destinatari promoció amb garanties a nivells educatius superiors, obtinga la titulació corresponent en els canvis d'etapa i s'incorpore en les millors condicions al món laboral.

S'inclou l'organització d'activitats d'enriquiment o reforç, les adaptacions d'accés al currículum que no impliquen materials singulars, personal especialitzat o mesures organitzatives extraordinàries i, en l'etapa d'Educació Secundària Obligatoria, també l'organització del currículum en àmbits d'aprenentatge o el desenvolupament de programes específics d'atenció a la diversitat, regulats per l'Administració o de disseny propi pels centres docents com a part del seu projecte educatiu. Les mesures d'aquest tipus destinades a l'alumnat que cursa els ensenyaments postobligatoris, de règim especial i de formació de persones adultes, s'especifiquen en el capítol V d'aquest decret.

Així mateix, s'hi inclouen les actuacions d'acompanyament i suport personalitzat per a qualsevol alumna o alumne que en un moment determinat les pugui necessitar, tot incidint especialment en les actuacions que l'impliquen emocionalment, reforcen la seua autoestima, el sentit de pertinença al grup i al centre, i preparen per a interaccions positives en contextos socials habituals. En aquest nivell s'organitzen, igualment, les mesures transitòries que faciliten la continuïtat del procés educatiu de l'alumnat que, per malaltia, desprotecció, mesures judicials o que, per qualsevol circumstància temporal es trobe en risc d'exclusió, requereix suports ordinaris en contextos educatius externs al centre escolar al qual assisteix habitualment.

Totes aquestes mesures les planifica, desenvolupa i avalua l'equip educatiu, coordinat per la tutoria, amb l'assessorament dels serveis especialitzats d'orientació i la col·laboració del professorat especialitzat de suport i, si escau, d'altres agents externs, d'acord amb les seues competències. Les mesures del tercer nivell es determinen en el pla d'atenció a la diversitat, el pla d'acció tutorial i el pla d'igualtat i convivència continguts en el projecte educatiu de centre i la seua concreció en el pla d'actuació per a la millora.

El professorat de les nostres assignatures també està implicat en el d) Quart nivell de resposta:

El constitueixen les mesures adreçades a l'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu que requereix una resposta personalitzada i individualitzada de caràcter extraordinari que implique suports especialitzats addicionals. Atenent al caràcter extraordinari d'aquest nivell, és preceptiu, en tots els casos, la realització d'una avaluació sociopsicopedagògica i l'emissió de l'informe sociopsicopedagògic corresponent.

Les mesures extraordinàries inclouen les adaptacions curriculars individuals significatives, les adaptacions d'accés que requereixen materials singulars, personal especialitzat o mesures organitzatives extraordinàries, els programes específics que requereixen adaptacions significatives del currículum, i els programes singulars per a l'aprenentatge d'habilitats d'autoregulació del comportament i les emocions o habilitats de comunicació interpersonal i de relació social en els contextos habituals i de futura incorporació.

En aquest nivell s'organitzen, igualment, les mesures de flexibilització de l'escolarització, les pròrrogues de permanència extraordinària per a l'alumnat amb necessitats educatives especials, la determinació de la modalitat d'escolarització o les mesures transitòries que faciliten la continuïtat del procés educatiu de l'alumnat que, per les seues condicions de salut mental, requereix suports addicionals especialitzats en contextos educatius externs al centre escolar al qual assisteix habitualment. Aquestes mesures les planifica, desenvolupa i avalua l'equip educatiu, coordinat per la tutoria del grup, amb l'assessorament dels serveis especialitzats d'orientació. L'equip educatiu compta amb la col·laboració del professorat especialitzat de suport i, si escau, del personal no docent de suport i d'altres agents externs, d'acord amb les seues competències i segons determine l'avaluació sociopsicopedagògica preceptiva.

Així mateix, caldrà que estiguem presents en 2. El pla d'actuació personalitzat:

El pla d'actuació personalitzat s'ha d'elaborar a partir de la proposta efectuada en l'informe sociopsicopedagògic, orienta l'organització de la resposta educativa i recull les mesures i els suports necessaris, els criteris per a la seua retirada, el seguiment del progrés de l'alumnat, les actuacions de transició i l'itinerari formatiu personalitzat, a fi d'afavorir la progressió cap a una major inclusió i la inserció laboral. El pla d'actuació personalitzat s'elabora per l'equip educatiu, coordinat per la tutoria, amb l'assessorament dels serveis especialitzats d'orientació i la participació dels diferents professionals que hi intervenen, les famílies i l'alumnat. L'avaluació anual de l'efectivitat de les mesures desenvolupades forma part d'aquest pla, i s'ha de fer de manera col·laborativa amb la participació de la família i, sempre que siga possible, de l'alumnat.

Especialment important és l'apartat relatiu a l'avaluació

Article 15. Principis generals de l'avaluació de l'alumnat en el marc d'una escola inclusiva

1. L'avaluació és una part essencial de l'educació inclusiva i té com a objectius: obtenir informació sobre com aprèn l'alumnat, identificar les seues necessitats, eliminar les barreres que dificulten el aprenentatge, valorar els seus progressos, organitzar la resposta educativa, així com promoure l'interés per millorar el seu procés d'aprenentatge i competències.

2. Tot respectant els criteris generals i la forma d'avaluació de l'alumnat que, amb caràcter bàsic, està regulat normativament en les diferents etapes educatives, l'avaluació en el marc d'una escola inclusiva ha de respondre als principis següents:

- a) Tots els procediments d'avaluació són complementaris, i ha d'haver-hi un transvasament d'informació entre aquests.*
- b) Tot l'alumnat té dret a participar en els procediments d'avaluació.*
- c) L'avaluació de l'alumnat amb criteris inclusius contribueix a prevenir la segregació, evita formes d'etiquetatge i potencia la inclusió en els centres ordinaris.*
- d) L'avaluació ha de recollir únicament la informació que siga funcional i pertinent i s'ha de fer respectant la privacitat i confidencialitat.*
- e) Les tècniques d'avaluació han de permetre que cada alumna i alumne puga demostrar els seus punts forts, la capacitat potencial d'aprenentatge, les estratègies, les competències i el rendiment.*
- f) L'avaluació ajuda el professorat en la seua acció docent i tutorial i, d'altra banda, el centre en la millora de la seua resposta a la inclusió.*

g) *L'avaluació no és un esdeveniment aïllat, sinó que s'emmarca en la història escolar de l'alumnat i la té en compte, així com té en consideració els elements del context escolar, familiar i social que hi intervenen i influeixen.*

h) *L'avaluació s'orienta també a la identificació dels suports que l'alumnat requereix en les diferents àrees.*

i) *L'avaluació contínua ha de permetre la revisió de les mesures i dels ajustos introduïts, d'acord amb els objectius proposats, per a la seua modificació, adaptació o introducció d'altres mesures o ajustos, sempre amb la finalitat d'aconseguir una educació inclusiva.*

j) *L'avaluació ha de facilitar, en última instància, la titulació de l'alumnat o l'acreditació de les competències assolides, a fi de millorar les seues possibilitats d'inserció sociolaboral.*

El **Decret 107/2022 del Consell, de 5 d'agost**, pel qual s'estableix l'ordenació i el currículum d'Educació Secundària Obligatòria, també es refereix a les mesures de resposta educativa per a la inclusió en el Capítol II, article 29 on diu:

Article 29. Mesures de resposta educativa per a la inclusió

D'acord amb el que estableix l'article 19 del Reial decret 217/2022:

1. *Tenint en compte els principis d'educació comuna i d'atenció a la diversitat als quals es refereix l'article 5.4 d'aquest decret, s'han de disposar els mitjans necessaris per a respondre a les necessitats educatives concretes de l'alumnat, considerant les seues circumstàncies i els diferents ritmes d'aprenentatge.*

2. *Les mesures adoptades han de formar part del projecte educatiu del centre i s'han d'orientar a permetre a tot l'alumnat el desenvolupament de les competències previst en el perfil d'eixida i la consecució dels objectius de l'educació secundària obligatòria, sense que Aquest fet pugui impedir-li la promoció al curs o etapa següent o l'obtenció del títol de graduat o graduada en educació secundària obligatòria.*

3. *Els centres educatius que imparteixen ensenyaments d'educació secundària obligatòria han de fer les adaptacions pertinents i han de facilitar les mesures i els suports necessaris, d'acord amb la normativa vigent, perquè l'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu pugui cursar estos estudis. Així mateix, s'han d'establir les mesures més adequades perquè les condicions de realització de les avaluacions s'adaptin a les necessitats d'aquest alumnat.*

4. *Totes les mesures educatives per a l'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu s'han d'ajustar al que disposa la normativa vigent en matèria d'inclusió educativa.*

El **Decret 108/2022 del Consell, de 5 d'agost**, del Consell, pel qual s'estableix l'ordenació i el currículum del batxillerat, també es refereix a les mesures de resposta educativa per a la inclusió en el Capítol II, article 31 on diu:

Article 31. Mesures de resposta educativa per a la inclusió

D'acord amb l'article 25 del Reial decret 243/2022, per a l'atenció a les diferències individuals cal tindre en compte les condicions següents:

1. *La conselleria competent en matèria d'educació ha de disposar els mitjans necessaris perquè els i les alumnes que requereixen una atenció diferent de l'ordinària puguin aconseguir els objectius establerts per a l'etapa de batxillerat i adquirir les competències corresponents.*

2. *L'atenció a aquest alumnat s'ha de regir pels principis de normalització i inclusió, amb la finalitat de garantir l'accés, la participació, la permanència i el progrés de tot l'alumnat. Per a aconseguir-ho, s'han d'establir les mesures de flexibilització i les alternatives metodològiques d'accessibilitat i disseny universal de l'aprenentatge (DUA) que siguin necessàries per a aconseguir que aquest alumnat pugui accedir a una educació de qualitat en igualtat d'oportunitats.*

3. *Els centres educatius que imparteixen ensenyaments de batxillerat han de fer les adaptacions pertinents i facilitar les mesures i els suports necessaris, d'acord amb la normativa vigent, perquè l'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu pugui cursar aquests estudis.*

Així mateix, s'han d'establir les mesures més adequades perquè les condicions de realització de les avaluacions s'adaptin a les necessitats d'aquest alumnat.

4. Totes les mesures educatives per a l'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu s'han d'ajustar al que disposa la normativa vigent en matèria d'inclusió educativa. Aquesta concreció versa, entre altres, d'acord amb les mesures següents:

a) Per a l'alumnat amb dificultats específiques d'aprenentatge, amb caràcter general, s'han d'establir mesures individualitzades que afavorisquen l'accessibilitat dels sabers bàsics curriculars, mesures de flexibilització i alternatives metodològiques en l'ensenyament i avaluació de la llengua estrangera. Aquests adaptacions en cap cas s'han de tindre en compte per a minorar les qualificacions obtingudes. Igualment, si l'equip educatiu ho considera, es poden establir mesures de reforç pedagògic per a aquest alumnat.

b) Per a l'alumnat amb necessitats educatives especials, es poden establir, entre altres, mesures d'exempció de qualificació i també de flexibilització de la duració de l'etapa.

c) Per a l'alumnat amb altes capacitats, es poden establir mesures d'enriquiment curricular i, sempre que l'adopció de la mesura afavorisca el desenvolupament personal i social de l'alumnat, mesures de flexibilitat en la duració de l'etapa.

El Decret 87/2015 del Consell, pel qual estableix el currículum i desplega l'ordenació general de l'Educació Secundària Obligatòria i del Batxillerat a la Comunitat Valenciana, aborda l'atenció a la diversitat en Batxillerat en el articles 40 a 43 del **Capítol III Atenció a la diversitat**

Article 40. Mesures d'atenció a la diversitat

1. Considerant el que disposa l'article 13 d'aquest decret, seran mesures ordinàries les adaptacions d'accés al currículum que no impliquen l'adopció de mesures de caràcter extraordinari, l'orientació educativa, psicopedagògica i professional, la tutoria, i aquelles altres que, en el marc de la normativa vigent, proposen els centres com a part del seu projecte educatiu. Entre aquestes mesures, els centres docents podran realitzar adaptacions quant a metodologia didàctica, activitats de reforç o d'aprofundiment, i activitats de repàs o reforç per a l'alumnat que promoció a 2n curs amb matèries pendents de 1r.

2. De conformitat amb l'article 13 d'aquest decret, seran mesures extraordinàries les adaptacions d'accés al currículum que impliquen l'adopció de mesures de caràcter extraordinari, i l'exempció de qualificació en determinades assignatures. Entre les mesures de caràcter extraordinari en les adaptacions d'accés al currículum, els centres docents podran proposar la realització d'adaptacions curriculars per a l'alumnat, per mitjà de les quals es flexibilitze l'estructura d'assignatures de cada curs, la duració del període d'escolaritat, i el seu límit de permanència en l'etapa. Per mitjà d'aquestes adaptacions, se seqüenciarà la consecució dels objectius i les competències en l'etapa sense afectar els elements prescriptius del currículum.

Així mateix, quan es tracte d'alumnat que presenta necessitats educatives especials, les adaptacions d'accés podran incloure recursos tècnics o materials de suport, amb l'avaluació psicopedagògica prèvia. L'exempció de qualificació en determinades assignatures del currículum serà una mesura extraordinària destinada a l'alumnat amb discapacitat auditiva, visual o motriu per al qual no siga possible realitzar una adaptació d'accés al currículum sense afectar els elements prescriptius del currículum.

3. Les mesures anteriors s'adoptaran seguint el procediment establert per la conselleria competent en matèria d'educació.

Article 41. Alumnat que presenta necessitats educatives especials

L'alumnat que presenta necessitats educatives especials es troba definit en l'article 73 de la Llei Orgànica 2/2006. La identificació i valoració d'aquest alumnat, i les mesures a adoptar, seran les previstes en els articles 74 i 75 de l'esmentada llei orgànica; en l'article 9.4, 29.3, i en l'apartat 4 de la disposició addicional segona del Reial Decret 1105/2014, així com en l'article anterior.

Article 42. Altes capacitats

1. La identificació, valoració i atenció de l'alumnat amb altes capacitats es realitzarà segons el que disposen els articles 9.5 i 29.3 del Reial Decret 1105/2014.

2. Els centres docents inclouran en el seu pla d'atenció a la diversitat i inclusió educativa les mesures pertinents per a identificar i valorar les necessitats específiques de l'alumnat amb altes capacitats intel·lectuals, en col·laboració amb el departament d'orientació o qui en tinga atribuïdes les funcions.

3. Les adaptacions específiques del currículum per a aquest alumnat en què es proposa una ampliació o enriquiment dels sabers bàsics de les diferents matèries requerirà una avaluació psicopedagògica prèvia. Aquestes adaptacions hauran de ser elaborades per l'equip docent i seran autoritzades pel director o la directora.

4. La flexibilització de l'escolarització de l'alumnat en el Batxillerat es realitzarà segons els criteris establerts en l'article 7 del Reial Decret 943/2003, de 18 de juliol, o norma que el substituísca. En tot cas, aquesta mesura requerirà el consentiment exprés dels representants legals de l'alumnat, així com els informes favorables de l'equip docent, del departament d'orientació o de qui en tinga atribuïdes les funcions, i l'autorització de la direcció territorial competent en matèria d'educació, tot això, segons el procediment que establisca la conselleria competent en matèria d'educació.

Article 43. Dificultats d'aprenentatge

La identificació, valoració i atenció de l'alumnat amb dificultats específiques d'aprenentatge es realitzarà segons el que disposa l'article 79. bis de la Llei Orgànica 2/2006 i en l'article 9.3 del Reial Decret 1105/2014.

El Decret 104/2018 té explícit un article sobre el batxillerat:

Article 26. Alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu en el Batxillerat

1. Els centres educatius que imparteixen ensenyaments de Batxillerat han de fer les adaptacions pertinents i facilitaràn les mesures i els suports necessaris perquè l'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu pugui cursar aquests estudis.

2. En els estudis de Batxillerat, els centres han de donar resposta a les diferents necessitats de l'alumnat a través d'itineraris adaptats als diferents ritmes, estils d'aprenentatge i situacions personals, que poden implicar la flexibilització en la durada de l'etapa.

L'ORDRE 20/2019, de 30 d'abril, de la Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Esport, per la qual es regula l'organització de la resposta educativa per a la inclusió de l'alumnat en els centres docents sostinguts amb fons públics del sistema educatiu valencià, té per objecte regular l'organització de la resposta educativa en els centres docents, en el marc de l'educació inclusiva, a fi de garantir l'accés, la participació, la permanència i el progrés de tot l'alumnat, com a nucli del dret fonamental a l'educació i des dels principis de qualitat, igualtat d'oportunitats, equitat i accessibilitat universal.

La inclusió educativa s'ha d'entendre, per tant, com una qüestió de dret que ha d'impregnar necessàriament les cultures, les polítiques i les pràctiques de l'Administració educativa, dels centres docents i dels diferents serveis educatius. Això comporta la implementació d'actuacions que garanteixen la no-discriminació, la igualtat d'oportunitats, l'accessibilitat universal en totes les seues dimensions: física (en espais, equipaments i entorns), sensorial, cognitiva, emocional/actitudinal i en la comunicació, i preveure les actuacions d'intervenció educativa adequades, efectives i eficients per a aconseguir l'èxit escolar i la participació plena en l'àmbit educatiu de tot l'alumnat, en col·laboració i coordinació amb els diferents agents sociocomunitaris, des de la consideració que els centres docents han de ser autèntics dinamitzadors de la transformació social cap a la igualtat i la plena inclusió de totes les persones. En aquest sentit, s'han de mantenir unes expectatives elevades per a tot l'alumnat i no posar el focus d'atenció només en aquest, sinó que també, i especialment, en el seu context de desenvolupament i aprenentatge i en les barreres que en dificulten la inclusió.

Per això, i en tant que membres d'un centre educatiu i d'un equip docent, i en col·laboració amb l'equip directiu, l'administració educativa i el servei d'orientació educativa i els tutors i tutores, estem immersos en aquesta implementació d'actuacions que garanteixen la no-discriminació, la igualtat d'oportunitats, l'accessibilitat universal en totes les seues dimensions. D'aquesta manera, els departaments han d'estar implicats plenament en l'apartat Aprenentatge i Assoliment dels Nivells III i IV que són, respectivament:

Nivell III:

- a) Enriquiment curricular per a l'alumnat amb altes capacitats intel·lectuals.
- b) Programa de millora de l'aprenentatge i del rendiment (PMAR).
- c) Programa de reforç per al quart curs d'ESO (PR4).
- d) Programa d'aula compartida (PAC) en l'ESO.

Nivell IV:

- b) Accessibilitat personalitzada amb mitjans específics o singulars.
- c) Adaptació en les proves d'accés als ensenyaments post-obligatoris i de règim especial.
- d) Adaptació curricular individual significativa (ACIS) en l'ensenyament obligatori.
- e) Programes personalitzats que comporten suports personals especialitzats.

L'Ordre estableix en el Capítol IV. Resposta educativa per a la inclusió sis (6) seccions, de les quals ens interessen:

la Primera (**Mesures per a l'accés**)

la Segona (**Mesures individualitzades per a l'aprenentatge**)

la Tercera (**Mesures grupals per a l'aprenentatge vinculades a programes específics**)

la Cinquena (**Mesures per a la participació**).

Les mesures d'accés tenen com a objecte assegurar la presència de tot l'alumnat en totes les experiències educatives que es desenvolupen en el centre, la qual cosa implica la planificació, provisió i organització dels mitjans i els suports més adequats per a garantir l'accessibilitat física, sensorial, comunicativa, cognitiva i emocional/actitudinal de l'alumnat i la implementació d'actuacions per a prevenir i reduir l'abandonament escolar, així com les mesures per a compensar les desigualtats en l'accés i permanència en el sistema educatiu derivades de situacions personals, socials, econòmiques, culturals, geogràfiques, ètniques o d'altra índole.

Les mesures d'aprenentatge fan referència a l'organització de les mesures curriculars i han de complir els requisits especificats en el punt 5 de l'article 4 del Decret 104/2018.

Les mesures de participació tenen com a objecte implementar la cultura i els valors de l'educació inclusiva en les pràctiques educatives, cosa que implica el desenvolupament de mesures que promouen la igualtat i la convivència, la prevenció i detecció de les situacions d'assetjament escolar i la intervenció consegüent, la valoració de la diversitat cultural i ètnica, l'acollida i el sentit de pertinença de l'alumnat a la comunitat global i local, al centre i al seu grup classe. La finalitat és aconseguir que l'escola siga un entorn lliure, segur, sostenible, saludable i democràtic, on tothom se senta acollit, reconegut, valorat i respectat

*El Departament de Grec entén que ha d'implicar-se en les següents accions de les seccions esmentades (Accés, Aprenentatge i Participació) dels Nivells III i IV, **amb indicació de la matèria i nivell:***

NIVELL 3. ACCÈS O PRESENCIA

Seguiment intensiu del control de l'assistència i desenvolupament de les actuacions específiques del protocol d'absentisme acordat al centre (fases d'inici i manteniment). **CULTURA CLÀSSICA EN ELS NIVELLS IMPARTITS.**

Article 11. 2. Accessibilitat personalitzada amb mitjans específics o singulars

1. Quan l'alumnat presenta necessitats específiques de suport educatiu i no són suficients les mesures d'accessibilitat amb mitjans comuns i generalitzats, la conselleria competent en matèria d'educació i els centres docents, dins de l'àmbit de les seues competències, han de facilitar les mesures d'accessibilitat de nivell IV amb mitjans específics o singulars, que consisteixen en la provisió de sistemes augmentatius o alternatius de comunicació, materials singulars, productes de suport, la intervenció d'algun professional especialitzat o l'establiment de mesures organitzatives diferenciades que afecten els espais i el temps.

2. Per a l'aplicació d'aquestes mesures d'accessibilitat s'ha de seguir el procediment següent: a) En el moment en què es detecten les necessitats educatives especials d'una alumna o un alumne, l'equip docent ha de disposar les mesures d'accessibilitat amb mitjans comuns. En el cas que aquestes siguen insuficients, la tutora o tutor ha de sol·licitar al servei especialitzat d'orientació l'avaluació sociopsicopedagògica preceptiva i l'emissió de l'informe sociopsicopedagògic corresponent, d'acord amb el procediment especificat en l'article 6 d'aquesta ordre, perquè faça la proposta dels mitjans específics o singulars necessaris per a garantir-ne l'accessibilitat. **CULTURA CLÀSSICA, DESCOBRINT LES NOSTRES ARRELS CLÀSSIQUES I GREC EN TOTS ELS NIVELLS IMPARTITS.**

Article 12. Activitats complementàries i extraescolars

1. En la planificació i el desenvolupament de les activitats complementàries i extraescolars, els centres han de tindre en compte que cap alumna i alumne quede exclòs o discriminat per motius econòmics, per raó de discapacitat, limitacions funcionals o per qualsevol altra circumstància.

2. En els casos que siga necessari, els centres han de planificar, de manera personalitzada, els sabers bàsics, els suports personals, ordinaris o especialitzats, i els mitjans materials, comuns i singulars, a l'efecte d'assegurar la igualtat d'oportunitats i la no-discriminació en l'accés i participació de tot l'alumnat en aquestes activitats. **CULTURA CLÀSSICA, DESCOBRINT LES NOSTRES ARRELS CLÀSSIQUES I GREC EN TOTS ELS NIVELLS IMPARTITS.**

APRENTATGE I ASSOLIMENT

Article 14: Adequació personalitzada de les programacions didàctiques

1. Amb la finalitat que tot l'alumnat puga participar en les activitats del seu grup classe i assolir els objectius i les competències clau de l'etapa, el professorat ha d'adequar les programacions didàctiques als diferents ritmes, estils i capacitats d'aprenentatge.

2. L'adequació personalitzada de les programacions didàctiques és una mesura curricular ordinària de nivell II, en tant que considera la totalitat de l'alumnat del grup classe, i de nivell III, en la mesura que té en compte l'alumnat del grup que requereix una resposta diferenciada. Així mateix, també ha de considerar les adequacions necessàries que donen resposta a l'alumnat que requereix mesures curriculars extraordinàries, com les adaptacions curriculars individuals significatives (ACIS) i les adequacions curriculars d'ampliació o enriquiment.

3. Aquestes adequacions s'han de realitzar en totes les etapes educatives i comporten la planificació de les unitats didàctiques i les activitats curriculars en diferents nivells d'amplitud, la utilització de diverses metodologies, formes de representació i d'expressió, activitats i instruments d'avaluació. A més, han d'estimular la motivació i la implicació de l'alumnat i promoure la interacció, la col·laboració i la cooperació entre iguals.

CULTURA CLÀSSICA, DESCOBRINT LES NOSTRES ARRELS CLÀSSIQUES I GREC EN TOTS ELS NIVELLS IMPARTITS.

Article 15: Reforç pedagògic. 1. El reforç pedagògic és una mesura de resposta de nivell III que pot aplicar-se en qualsevol etapa educativa i suposa l'adequació de la metodologia i les estratègies organitzatives que els centres determinen, dutes a terme amb suports ordinaris.

2. El reforç pedagògic el planifica i l'aplica el professorat de les àrees o les matèries implicades, coordinat per la tutora o el tutor. La direcció d'estudis organitza el professorat que hi participa, d'acord amb les directrius de la comissió de coordinació pedagògica o l'òrgan del centre que té atribuïdes aquestes funcions, i del claustre, tot considerant, si escau, les hores lectives disponibles del professorat o les hores de reforç assignades als departaments didàctics. **(Pla de Reforç en Annex II). CULTURA CLÀSSICA EN ELS NIVELLS IMPARTITS.**

Article 16. Enriquiment curricular

1. L'enriquiment curricular és una mesura curricular extraordinària de nivell III dirigida a l'alumnat amb altes capacitats intel·lectuals, degudament identificat pels serveis especialitzats d'orientació.

Consisteix en l'ampliació dels objectius i els sabers bàsics de les diferents àrees i matèries, la flexibilitat dels instruments i els criteris d'avaluació i l'ús d'una metodologia específica, tot considerant les capacitats, els interessos, l'estil d'aprenentatge de l'alumnat i les característiques i les oportunitats del context familiar i sociocomunitari. **CULTURA CLÀSSICA, DESCOBRINT LES NOSTRES ARRELS CLÀSSIQUES I GREC EN ELS NIVELLS IMPARTITS**

Article 25. Programa de diversificació curricular (PDC)

1. El Programa de millora de l'aprenentatge i del rendiment (PMAR) és una mesura curricular extraordinària de nivell III dirigida a l'alumnat de tercer de l'Educació Secundària Obligatòria que presenta dificultats d'aprenentatge, amb l'objecte que pugui assolir els objectius i adquirir les competències corresponents. **CULTURA CLÀSSICA EN 3 ESO.**

Article 26. Programa de reforç per al quart curs de l'Educació Secundària Obligatòria (PR4)

1. El Programa de reforç per al quart curs de l'Educació Secundària Obligatòria (PR4) és una mesura curricular extraordinària de nivell III dirigida a l'alumnat que presenta dificultats d'aprenentatge i es considera que, mitjançant aquesta mesura, pot obtenir el títol de graduat en Educació Secundària Obligatòria.

CULTURA CLÀSSICA EN 4 ESO.

N, B.: El Decret 107/2022 elimina el PMAR de 2ESO i denomina PDC al PMAR de 3r i al PR4 de 4t.

PARTICIPACIÓ I SENTIT DE PERTINENÇA

Article 38. Mesures personalitzades per a la participació

3. Les mesures personalitzades per a la participació de nivell III són les següents:

a) Accions dirigides a una alumna o un alumne o un grup diferenciat d'alumnat d'un grup classe per al desenvolupament d'actituds de respecte i tolerància, habilitats d'autoregulació del comportament i les emocions i habilitats de comunicació interpersonal i relació social per a la interacció positiva en diversos contextos.

b) Accions davant de supòsits de violència, assetjament i desprotecció dirigides a un grup diferenciat d'alumnat amb acompanyament de l'alumnat implicat i les famílies.

c) Programes específics d'acompanyament personalitzat a l'alumnat i a la seua família per a l'aprenentatge d'habilitats d'autoregulació del comportament i les emocions, de l'autoestima i la confiança en les possibilitats i les fortaleses personals, d'aprenentatge d'habilitats de comunicació interpersonal i relació social en diversos contextos.

d) Notificació de possibles situacions de desprotecció de menors detectades des de l'àmbit educatiu.

Pel que fa a la participació i sentit de pertinença, es fa un seguiment intensiu del control de l'assistència de l'alumnat, i en cas necessari es desenvoluparien les actuacions específiques del protocol d'absentisme acordat al centre.

CULTURA CLÀSSICA, DESCOBRINT LES NOSTRES ARRELS CLÀSSIQUES I GREC EN ELS NIVELLS IMPARTITS.

NIVELL 4. ACCÈS O PRESENCIA

11.2. Accessibilitat personalitzada amb mitjans específics o singulars

1. Quan l'alumnat presenta necessitats específiques de suport educatiu i no són suficients les mesures d'accessibilitat amb mitjans comuns i generalitzats, la conselleria competent en matèria d'educació i els centres docents, dins de l'àmbit de les seues competències, han de facilitar les mesures d'accessibilitat de nivell IV amb mitjans específics o singulars, que consisteixen en la provisió de sistemes augmentatius o alternatius de comunicació, materials singulars, productes de suport, la intervenció d'algun professional especialitzat o l'establiment de mesures organitzatives diferenciades que afecten els espais i el temps. **CULTURA CLÀSSICA, DESCOBRINT LES NOSTRES ARRELS CLÀSSIQUES I GREC EN ELS NIVELLS IMPARTITS.**

11.3. Adaptació de les proves d'accés als ensenyaments postobligatoris i de règim especial

1. L'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu que sol·licita participar en les proves d'accés als ensenyaments de Formació Professional, ensenyaments de Règim Especial o a la Universitat té dret a l'adaptació d'aquestes proves, d'acord amb les seues necessitats, que en cap cas pot comportar una modificació dels sabers bàsics que cal avaluar. Aquest tipus d'adaptació té la consideració de mesura de resposta de nivell III o, quan implica mitjans específics o singulars, de nivell IV. **GREC I DESCOBRINT LES NOSTRES ARRELS CLÀSSIQUES EN ELS NIVELLS IMPARTITS.**

APRENTATGE I ASSOLIMENT

Article 20. Adaptació curricular individual significativa (ACIS)

1. L'adaptació curricular individual significativa (ACIS) és una mesura curricular extraordinària de nivell IV dirigida a l'alumnat amb necessitats educatives especials que cursa l'ensenyament obligatori i presenta un desenvolupament competencial, degudament valorat amb els instruments adequats, inferior a dos o més cursos, prenent com a referència les competències establides en el currículum ordinari oficial corresponent al nivell en què es troba escolaritzat.

2. Les ACIS també poden realitzar-se, de manera extraordinària, a l'alumnat amb altres necessitats específiques de suport educatiu que es troba en les mateixes condicions especificades en el punt anterior, quan, després d'aplicar-hi les mesures prèvies i realitzada l'avaluació psicopedagògica, es conclou que la mesura pot contribuir a millorar la inclusió socioeducativa.

CULTURA CLÀSSICA EN ELS NIVELLS IMPARTITS.

Article 21. Programes personalitzats per a l'adquisició i l'ús funcional de la comunicació, el llenguatge i la parla

1. Els programes personalitzats per a l'adquisició i l'ús funcional de la comunicació, el llenguatge i la parla són mesures de nivell IV dirigides a l'alumnat escolaritzat en l'etapa d'Educació Infantil i en les etapes obligatòries que presenta necessitats específiques de suport educatiu que requereixen una atenció educativa intensiva i especialitzada en aquest àmbit, amb l'objectiu que desenvolupe, assolisca i generalitze les competències comunicatives i lingüístiques funcionals en els contextos d'interacció i aprenentatge en què participa.

2. Aquests programes els desenvolupa el personal docent especialitzat d'Audició i Llenguatge, amb la col·laboració de l'equip educatiu i la participació de tots els agents amb què l'alumnat es comunica de manera habitual, dins i fora del centre. Quan aquests programes es dirigeixen a l'alumnat amb dificultats específiques d'aprenentatge de la lectura i l'escriptura, també poden ser desenvolupats pel personal docent especialitzat en Pedagogia Terapèutica. **CULTURA CLÀSSICA EN ELS NIVELLS IMPARTITS.**

PARTICIPACIÓ I SENTIT DE PERTINENÇA

Article 38. Mesures personalitzades per a la participació

4. Les mesures personalitzades per a la participació de nivell IV són les següents:

a) Programes específics amb suports especialitzats dirigits a l'alumnat que presenta alteracions greus de conducta, com a part del protocol d'actuació en supòsits de conductes i comportaments que alteren la convivència de manera greu i reincident en el centre i l'aula.

b) Accions i programes amb suports especialitzats dirigits a una alumna, un alumne o un grup diferenciat d'alumnat, davant de supòsits de violència i desprotecció, amb acompanyament de l'alumnat implicat i de les famílies. **CULTURA CLÀSSICA, DESCOBRINT LES NOSTRES ARRELS CLÀSSIQUES I GREC EN ELS NIVELLS IMPARTITS.**

En el cas d'haver-hi algun estudiant que necessitara una atenció educativa especial, per a la seua correcta atenció sol·licitaria la col·laboració del Departament d'Orientació i examinaria les necessitats concretes de l'alumnat en qüestió. Es remetrà a allò disposat en la legislació: Decrets 107/2022 (Títol III, Capítol II, article 29) i 108/2022 (Títol III, Capítol II, article 31) i al PAP. D'acord amb això, aplicarem els criteris d'actuació següents:

Primer. Detecció. Ens assabentarem a través del Departament d'Orientació, si algun dels o de les alumnes que rebem ha sigut objecte en l'etapa d'ESO d'alguna adaptació curricular. Ens interessarà sobretot saber si hi ha alumnat que haja tingut ACI o ACIS en alguna matèria instrumental de l'àmbit lingüístic.

Segon. Després de l'estudi dels temes inicials, elaborarem una prova de caràcter ordinari adreçada a tot el grup en concret i prestarem especial atenció als resultats de l'alumnat objecte de seguiment. Si els resultats estan dins de les cotes del que es considera acceptable per al nivell on ens trobem no aplicarem cap mesura.

Tercer. Repetirem en procés indicat en el punt 2 a cada prova. En el moment en què es detecte una minva del resulta acadèmic, aplicarem les següents mesures:

Quart. Mesures.

Mesura 1: Simplificació dels exercicis.

Procurarem eliminar per a l'alumnat en qüestió els exercicis que continguem un nombre excessiu d'excepcions en la matèria estudiada, de manera que es potencien els sabers bàsics que responen a un comportament regular i sistemàtic.

Mesura 2: Elaboració de proves i d'exàmens que atenguen a la regularitat i no a l'excepcionalitat.

Mesura 3: Disponibilitat especial, com dèiem, del professorat.

El professorat estarà especialment atent a aquest alumnat, sense minvar l'atenció que mereix el grup en general i l'alumnat que mostra un bon rendiment.

Cinqué. En general aquest alumnat amb necessitats específiques de recolzament demostrades serà avaluat sobre els mínims exigibles. Mai no anirem més avall d'aquests criteris d'avaluació, ben entès que de fer-ho així l'alumnat no abastaria el nivell necessari per a superar el curs o obtenir l'aprovat que li permetria obtenir el títol de Batxillerat.

Sisé. Aquestes mesures no es posaran en marxa en el cas d'alumnat amb resultats dolents que no ha estat mai objecte d'adaptacions en l'etapa de secundària. Amb aquest criteri volem evitar el frau de qui treu mals resultats per falta d'estudi o perquè desitja que se li aplique una mesura d'adaptació a resultes de manifestar un comportament acadèmic fraudulent.

Seté. Alumnat amb rendiment superior. L'alumnat amb un rendiment superior serà tractat amb els següents criteris:

Criteri 1. Detecció: És necessari que la identificació d'un alumne amb rendiment superior siga el fruit d'una regularitat dels bons resultats i no el fruit de la casualitat, perquè l'aplicació de mesures per a la intensificació del rendiment poden ser contraproductives si no estan degudament aplicades.

Criteri 2. Amplificació dels exercicis: Procurarem ampliar el grup de conceptes tot incloent o afegint de forma progressiva els elements que atenyen a les excepcions i que se n'ixen del comportament regular dels elements lingüístics.

Criteri 3: Afegiment d'alguns exercicis addicionals o prova escrita específica que permeti a l'alumnat desenvolupar degudament el material curricular que va més enllà del que compren la programació regular.

Criteri 4: Disponibilitat especial del professorat per aclarir conceptes que no són explicats regularment a classe i que permetran avançar millor i més profundament en el coneixement del sistema de la llengua.

Batxillerat a distància

El Decret 108/2022 a l'article 6, apartat 9 diu:

S'ha d'afavorir la flexibilitat en cursar el batxillerat, tant en el règim ordinari com en el règim per a adults, a distància i nocturn, tenint en compte en tots els casos els reconeixements i les convalidacions que estableix la normativa vigent

El Decret 104/2018 del 17 de juliol, al seu article 27 diu:

Article 27. Alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu en la formació professional i en els ensenyaments de règim especial.

1. Els centres que imparteixen programes de formació professional o ensenyaments de règim especial en les modalitats presencial, semipresencial i a distància, facilitaran itineraris adaptats als diferents ritmes i possibilitats d'aprenentatge de cada alumna i alumne, amb una organització que permeti les adaptacions, la provisió de suports materials o personal d'accés i les mesures flexibilitzadores que possibiliten l'assoliment dels objectius encaminats a l'obtenció total o parcial de la titulació.

Seràn d'aplicació les mesures i criteris indicats anteriorment:

Quart. Mesures.

Mesura 1: Simplificació dels exercicis.

Procurarem eliminar per a l'alumnat en qüestió els exercicis que continguen un nombre excessiu d'excepcions en la matèria estudiada, de manera que es potencien els sabers bàsics que responen a un comportament regular i sistemàtic.

Mesura 2: Elaboració de proves i d'exàmens que atenguen a la regularitat i no a l'excepcionalitat.

Mesura 3: Disponibilitat especial, com dèiem, del professorat.

El professorat estarà especialment atent a aquest alumnat, sense minvar l'atenció que mereix el grup en general i l'alumnat que mostra un bon rendiment.

8. AVALUACIÓ

a. CRITERIS D'AVAUACIÓ

En el Títol IV, Capítol I, article 33 del **Decret 107/2022 de 5 d'agost, del Consell, pel qual s'estableix l'ordenació i el currículum d'Educació Secundària** es parla del caràcter de l'avaluació:

Article 33. Caràcter de l'avaluació

D'acord amb el que estableix l'article 15 del Reial decret 217/2022:

1. L'avaluació del procés d'aprenentatge de l'alumnat d'educació secundària obligatòria ha de ser contínua, formativa i integradora, i ha de tindre en compte les adequacions i personalitzacions realitzades amb l'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu i, en cas que en tinga, en el Pla d'actuació personalitzat.

2. En el procés d'avaluació contínua, quan el progrés d'un alumne o una alumna no siga l'adequat, s'han d'establir mesures de reforç educatiu i s'han d'adequar les condicions per a afavorir-ne el progrés. Aquestes mesures s'han d'adoptar en qualsevol moment del curs, tan prompte com es detecten les dificultats, amb seguiment especial de la situació de l'alumnat amb necessitats educatives especials, i han d'estar dirigides a garantir l'adquisició de les competències imprescindibles per a continuar el procés educatiu, amb els suports que cadascun necessite.

3. En l'avaluació del procés d'aprenentatge de l'alumnat han de considerar-se com a referents últims, des de totes i cadascuna de les matèries o àmbits, la consecució dels objectius establerts per a l'etapa i el desenvolupament de les competències clau previstes en el perfil d'eixida.

4. El caràcter integrador de l'avaluació no ha d'impedir que el professorat realitze de manera diferenciada l'avaluació de cada matèria o àmbit d'acord amb els seus criteris d'avaluació.

5. L'avaluació d'un àmbit, en cas que es configure, s'ha de realitzar també de forma integrada.

6. Per a l'avaluació del procés d'aprenentatge de l'alumnat que curse un programa de diversificació curricular, cal prendre com a referència els criteris d'avaluació establerts per al programa cursat d'acord amb l'article 18.3.

7. El professorat ha d'avaluar tant els aprenentatges de l'alumnat com els processos d'ensenyament i la pròpia pràctica docent.

8. Cal promoure l'ús generalitzat d'instruments d'avaluació variats, diversos i adaptats a les diferents situacions d'aprenentatge que permeten la valoració objectiva de tot l'alumnat, i garantir, així mateix, que les condicions de realització dels processos associats a l'avaluació s'adaptin a les necessitats de l'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu.

En el Títol IV, Capítol I, article 35 del **Decret 108/2022 de 5 d'agost, del Consell, pel qual s'estableix l'ordenació i el currículum del batxillerat** es parla del caràcter de l'avaluació:

Article 35. Caràcter i aspectes generals de l'avaluació.

D'acord amb el que estableix l'article 20 del Reial decret 243/2022:

1. L'avaluació del procés d'aprenentatge de l'alumnat que curse batxillerat ha de ser contínua i diferenciada segons les diferents matèries, i ha tindre en compte les adequacions i personalitzacions realitzades a l'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu i, en cas que en tinga, el pla d'actuació personalitzat.

2. En el procés d'avaluació contínua, quan el progrés d'un alumne o alumna no siga l'adequat, s'han d'establir mesures de reforç educatiu i s'han d'adequar les condicions per a afavorir-ne el progrés. Aquests mesures s'han d'adoptar en qualsevol moment del curs, tan prompte com es detecten les dificultats, amb seguiment especial a la situació de l'alumnat amb necessitats educatives especials, i han d'estar dirigides a garantir l'adquisició de les competències imprescindibles per a continuar el procés educatiu, amb els suports que cada persona necessite.

3. El caràcter diferenciat de l'avaluació en batxillerat implica que el professorat de cada matèria decidirà, al final del curs, si l'alumne o alumna ha assolit els objectius i ha aconseguit el grau adequat d'adquisició de les competències corresponents. Així mateix, cal prendre en consideració els diferents elements del currículum i el treball fet a classe, així com l'interès i l'esforç demostrat per l'alumnat.

4. El professorat ha d'avaluar tant els aprenentatges de l'alumnat com els processos d'ensenyament i la pròpia pràctica docent. L'avaluació és en si mateixa formativa i, per tant, ha de ser un instrument per a la millora tant dels processos d'aprenentatge de l'alumnat com dels processos d'ensenyament emprats i de la pràctica docent.

5. L'alumnat podrà realitzar una prova extraordinària de les matèries no superades. En els centres sostinguts amb fons públics hi haurà previst un període per a la realització i avaluació de les proves extraordinàries d'avaluació, per a la sessió d'avaluació final extraordinària i per al lliurament de les qualificacions, que ha de determinar la conselleria competent en matèria d'educació mitjançant resolució de l'òrgan competent.

6. Cal promoure l'ús generalitzat d'instruments d'avaluació variats, diversos i adaptats a les diferents situacions d'aprenentatge que permeten la valoració objectiva de tot l'alumnat mentre es garanteix, així mateix, que les condicions de realització dels processos associats a l'avaluació s'adaptin a les necessitats de l'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu.

D'acord amb aquestes indicacions s'estableixen els següents criteris d'avaluació:

Grec I i II: (Després de cada competència s'indiquen les competències clau que s'assoleixen)

Competència específica 1

Analitzar els elements bàsics de la llengua grega, tot identificant i reflexionant sobre el funcionament lingüístic a través de la comparació amb el llatí i amb les llengües conegudes per l'alumnat.

Grec I

1.1. *Identificar i analitzar els aspectes morfològics elementals del grec (declinacions i conjugacions) en frases i textos de dificultat graduada en textos clàssics grecs.*

1.2. *Distingir i analitzar els aspectes sintàctics fonamentals del grec en frases i textos de dificultat graduada.*

1.3. *Reconèixer i ajustar adequadament els casos de concordança morfològica i sintàctica tenint en compte la classificació i el context oracional.*

1.4. *Identificar els temps verbals grecs més usats en els textos tenint en compte la classificació i el context oracional.*

1.5. *Valorar la importància del grec com a mitjà de transmissió de cultura i la comunicació escrita i oral.*

Grec II

1.1. *Identificar i analitzar en profunditat els aspectes morfològics del grec (excepcions i irregularitats de la declinació i conjugació) en textos clàssics grecs.*

1.2. *Distingir i analitzar en profunditat els aspectes sintàctics del grec en textos clàssics.*

1.3. *Reconèixer i classificar les oracions i les construccions sintàctiques gregues en textos clàssics hel·lens.*

1.4. *Utilitzar de manera precisa la formació i funció de les formes personals i no personals del verb grec en textos clàssics.*

1.5. *Valorar la llengua grega com a mitjà per a la comprensió i coneixement de l'origen de moltes paraules del lèxic de l'alumnat i com a porta d'accés a un vocabulari més específic de naturalesa filosòfica o científica.*

Descripció de la competència

Amb l'adquisició d'aquesta competència es pretén que l'alumnat entengui de manera progressiva la vinculació estreta en el funcionament gramatical i sintàctic de la llengua grega amb la llatina.

Mitjançant l'analogia i la comparació entre ambdues hom pot comprendre amb més facilitat el funcionament d'aquestes, el concepte de flexió i les construccions més característiques, així com aconseguir un coneixement essencial de la fonologia, morfologia, sintaxi i lèxic de la llengua grega.

D'aquesta manera, l'alumnat aconsegueix activar aquests sabers bàsics de caràcter lingüístic com a eina per a la comprensió i no com a fi, per arribar a entendre la llengua com una entitat viva i no com la suma abstracta de diferents elements com són el vocabulari i la gramàtica.

Amb l'aprofundiment en la comprensió del funcionament gramatical de la llengua grega, l'alumnat aconsegueix una reflexió personal sobre la seua pròpia llengua, aprén a manejar termes metalingüístics i amplia el repertori lèxic, la qual cosa comporta el desenvolupament de la seua maduresa i autonomia personal, i afavoreix les competències clau en comunicació lingüística i plurilingüe.

Per al primer curs es considera oportú el maneig dels elements bàsics del sistema lingüístic a nivell nominal, pronominal, verbal i oracional, i comparar-lo amb la llengua llatina.

Així, mitjançant aquesta competència, es pretén que al final del primer curs l'alumnat valore la importància del grec com a mitjà de transmissió de cultura tant oral com escrita. 1 al final del segon, que aprecie la diversitat lingüística i s'interesse per l'adquisició d'altres llengües estrangeres com a mitjà d'enriquiment personal i professional. Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors operatius: CCL 1, CCL2, CP2, STEM2.

Competència específica 2

Identificar i valorar els principals elements lèxics grecs, els canvis i el llegat d'aquests en les llengües conegudes per l'alumnat, a través de l'aprenentatge de l'etimologia, els hel·lenismes, els neologismes, la composició i la derivació, tant de vocabulari quotidià com especialitzat.

Grec I

2.1. Fer un ús pertinent dels hel·lenismes i els tecnicismes més comuns en un context adequat, utilitzant la transcripció fonètica.

2.2. Identificar i sistematitzar la presència d'ètims grecs en les llengües romàniques i altres llengües del repertori lingüístic de l'alumnat.

2.3. Deducir el significat etimològic d'un terme, servint-se de la comparació amb altres llengües del seu repertori.

2.4. Explicar la relació del grec amb les llengües modernes utilitzant els coneixements lingüístics del repertori de l'alumnat.

Grec II

2.1. Conèixer i aplicar les regles fonamentals per a deduir l'evolució de les paraules gregues a les llengües cooficials de la Comunitat Valenciana

2.2. Manejar adequadament els mecanismes de derivació i composició en les llengües conegudes per l'alumnat.

2.3. Inferir el significat d'alguns tecnicismes i neologismes aplicant els principals fonaments de la derivació i composició amb elements grecs.

2.4. Adoptar una actitud de respecte cap a la diversitat com a riquesa cultural i lingüística reflexionant sobre els estereotips lingüístics.

Descripció de la competència

Aquesta competència, aplicada des d'un enfocament plurilingüe, ajuda l'alumnat a ampliar el vocabulari de les llengües que coneix, ja que les relaciona entre si per mitjà de la identificació dels lexemes, prefixos i sufixos que conformen les paraules, i a analitzar els possibles canvis que s'hagen produït de manera diacrònica a nivell fonètic, morfològic o semàntic.

D'altra banda, contribueix a millorar la comprensió lectora i l'expressió oral i escrita de l'alumnat en llengües romàniques o no romàniques, de manera que pot identificar i explicar la base etimològica d'una paraula, deduir el significat de neologismes o termes de llenguatge especialitzat, així com crear famílies lèxiques.

D'aquesta manera, s'impulsa un aprenentatge interconnectat i deductiu, descobrint i valorant el paper de la llengua grega en la formació de les llengües romàniques i la contribució d'aquestes en aquelles més allunyades per mitjà del vocabulari específic de diversos camps científics i tècnics.

Aquesta competència afavoreix el respecte per la diversitat lingüística i promou l'interés per altres cultures per a construir una identitat europea, a més de promoure les competències clau en comunicació lingüística i plurilingüe.

Al final del primer curs es pretén que l'alumnat aplique les normes bàsiques d'evolució fonètica que permeten trobar les relacions lèxiques dels ètims grecs en les llengües del repertori individual. Al final del segon curs, ha d'haver aconseguit una major sistematització de la formació de derivats nominals i verbals en el grec i en les llengües que coneix, tenint en compte l'ús de la composició, prefixos i sufixos per a inferir-ne el significat.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors: CP2, CP3, STEM1, CPSAA7.

Competència específica 3

Argumentar, interpretar, traduir i produir textos grecs, escrits i orals, de dificultat graduada a partir d'estratègies de deducció i inducció utilitzant el context lingüístic, història, social i polític.

Grec I

- 3.1. *Aplicar els principals elements del sistema de la llengua grega per a la comprensió i expressió oral i escrita d'aquesta.*
- 3.2. *Llegir textos i comprendre missatges (orals i escrits) de dificultat graduada en grec.*
- 3.3. *Produir frases o textos senzills escrits i orals en grec, individualment o en grup, utilitzant les estructures i el lèxic apresos.*
- 3.4. *Interpretar i traduir frases o textos grecs adaptats i de dificultat graduada, fent ús de tots els recursos i estratègies apreses.*
- 3.5. *Valorar la importància del grec com a mitjà de transmissió de cultura i la comunicació escrita i oral.*

Grec II

- 3.1. *Aplicar els coneixements sobre elements i construccions morfològiques i sintàctiques regulars i irregulars en la interpretació i traducció de textos clàssics.*
- 3.2. *Ajustar el significat dels termes grecs tenint en compte la informació proporcionada en els textos i utilitzant els suports necessaris per a la seua traducció.*
- 3.3. *Llegir passatges i textos grecs clàssics i posar-los en el context de la literatura grega.*
- 3.4. *Interpretar i traduir textos hel·lens adaptats o originals de diferents gèneres literaris, i apreciar les semblances i coincidències amb altres llengües conegudes.*
- 3.5. *Reflexionar sobre les traduccions pròpies proposant i argumentant els canvis a partir de la reflexió lingüística.*

Descripció de la competència

L'adquisició d'aquesta competència permet a l'alumnat la comprensió i l'expressió oral i escrita en llengua grega partint de textos de dificultat progressiva i contextualitzats des del punt de vista història, polític, social i cultural, ja que la lectura de textos grecs implica un context allunyat de l'experiència personal.

Per aquest motiu, és necessari usar eines d'interpretació que col·laboren a desenvolupar l'autonomia de l'alumnat a l'hora de llegir els textos, tant adaptats com originals, fugint de l'interés excessiu per l'anàlisi i desxifratge d'unitats gramaticals en lloc de valorar la comprensió global del text.

La comprensió i la interpretació de textos grecs permet a l'alumnat consolidar els coneixements adquirits en altres matèries i relacionar-los de manera que valore la cultura hel·lènica com un dels pilars de la civilització occidental. Al seu torn, ser conscients d'aquesta vinculació impulsa la seua autoestima i li permet l'emissió de judicis de valor argumentats. Mitjançant aquesta competència específica es valora la importància de la cerca de fonts primàries adequades per a obtenir informació i es descobreix la pervivència i adaptació d'elements lingüístics i culturals del món hel·lè en el nostre present. També es potencien, alhora, les competències clau en comunicació lingüística i plurilingüe, a més de la digital i la ciutadana, en valorar i respectar la diversitat lingüística i cultural de la societat.

El desenvolupament competencial d'aquest apartat ha d'observar atentament una gradació i progrés adequats. En el primer curs l'alumnat hauria d'aconseguir llegir, traduir, comprendre textos senzills i adaptats que es corresponguen amb els elements gramaticals treballats en la competència 1 i comprendre i produir missatges orals en grec com a manera de reforçar l'aprenentatge lingüístic per mitjà de l'oralitat i reconèixer la importància del grec com a vehicle de transmissió de cultura i comunicació. En el segon, interpretar i traduir textos adaptats i originals de diferents gèneres literaris amb una anàlisi valorativa de la versió que permeta considerar l'error com a motor de l'aprenentatge.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors: CCL4, CCEC1, CCEC2.

Competència específica 4

Identificar i valorar les contribucions del món grec en l'origen de la democràcia i de la ciutadania europea, i relacionar críticament el present i el passat.

Grec I

4.1. Identificar i debatre sobre els principals esdeveniments polítics, històries i socials de la civilització hel·lènica i relacionar-los amb la situació sociopolítica europea actual utilitzant fonts clàssiques i actuals.

4.2. Reconèixer la influència de la mitologia clàssica com a font d'inspiració de manifestacions literàries i artístiques.

4.3. Elaborar i presentar continguts propis en diversos formats mitjançant la recerca d'informació adequada.

4.4. Expressar respectuosament opinions argumentades sobre la importància de la multiculturalitat per al desenvolupament de la societat.

Grec II

4.1. Identificar i reflexionar sobre els elements essencials dels gèneres literaris grecs amb la finalitat de reconèixer les estructures bàsiques d'aquests i contrastar-los amb textos de la literatura actual.

4.2. Revisar la presència d'elements de la mitologia clàssica en la literatura actual.

4.3. Planificar i realitzar senzilles investigacions en formats analògics o digitals sobre les contribucions de la cultura hel·lènica, utilitzant diverses fonts d'informació.

4.4. Argumentar i debatre respectuosament sobre la importància de la cultura grega per al desenvolupament d'una societat democràtica i global.

Descripció de la competència

La matèria Grec I no només comporta l'estudi de la llengua, sinó també de la cultura per a poder contextualitzar-la, per la qual cosa amb aquesta competència es pretén que l'alumnat analitze les principals característiques de la civilització grega, les relacione amb la nostra cultura actual i valore la importància de l'herència hel·lènica en la nostra ciutadania democràtica europea. Aquesta anàlisi ha de promoure en l'alumnat estratègies de reflexió i inferència que potencien el seu desenvolupament personal i judici crític, ja que requereixen una anàlisi valorativa sobre el llegat grec, una investigació argumentada en fonts tant analògiques com digitals, un diàleg respectuós davant aspectes hui en dia ja superats i una valoració aliena al presentisme.

Mitjançant l'estudi de textos grecs, l'alumnat ha de poder percebre la referència constant a la cultura grega i descobrir la immensa aportació d'aquesta a la identitat europea.

Al final del primer curs, l'alumnat ha de ser capaç de reflexionar sobre la influència i llegat de la cultura grega en la civilització romana, en l'occidental i en el seu entorn més pròxim, i presentar els continguts en diversos formats. Al final del segon curs, ha d'aprofundir en la importància dels gèneres literaris en les manifestacions culturals posteriors, per mitjà d'investigacions senzilles de temes monogràfics. En ambdós cursos aquesta competència fomenta el debat respectuós cap a altres cultures i maneres de vida.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors: CCL3, CP3, CD1, CPSAA4, CC1.

Competència específica 5

Identificar i valorar el patrimoni, material i immaterial, de la civilització grega com a font de saber i d'inspiració de diferents manifestacions culturals.

Grec I

5.1. Explorar la presència del llegat grec en l'entorn i localitzar exemples de la pervivència de l'antiguitat clàssica en la seua vida quotidiana.

5.2. Valorar la presència de referents patrimonials arqueològics, arquitectònics i artístics grecs a la Comunitat Valenciana i en la península ibèrica.

5.3. Dissenyar, planificar i realitzar activitats orientades al coneixement i l'estima de les manifestacions culturals del passat grec.

5.4. Mostrar respecte per les expressions culturals i els valors cívics del nostre passat com un element significatiu de la nostra identitat.

Grec II

5.1. Investigar sobre el llegat patrimonial en l'art i la cultura heretada de la civilització grega.

5.2. Identificar i explicar la importància de la tradició grega com a font d'inspiració en les manifestacions culturals i artístiques posteriors.

5.3. Dissenyar, planificar i realitzar activitats sobre el llegat de la literatura grega per a percebre'n la presència en la nostra cultura actual.

5.4. Mostrar interès i respecte pel descobriment i posada en valor del llegat grec per a indagar sobre la vigència d'aquest en el món actual.

Descripció de la competència

Mitjançant aquesta competència l'alumnat aprèn a reconèixer i valorar la presència grega, material i immaterial, com a part dels senyals d'identitat europea, mitjà transmissor de coneixement i font d'inspiració d'altres manifestacions culturals al llarg de la història. Es pretén, així, despertar el seu interès i la preocupació per la conservació i comprensió d'aquest patrimoni per a poder gaudir-ne tant en el present com en generacions futures, utilitzant recursos analògics i digitals.

L'estudi i el contacte directe o virtual amb aquests elements patrimonials en museus, jaciments arqueològics o viatges culturals constitueix per a l'alumnat un exercici d'anàlisi i reflexió que permet entendre millar el seu entorn història i patrimonial d'una manera més crítica i precisa.

D'aquesta manera, l'alumnat adquireix el bagatge necessari per a comprendre les arrels gregues de la nostra manera de ser i de pensar i les pren com a referència per a comprendre millar el món actual.

Al final del primer curs, s'espera que l'alumnat identifique i valore la influència del món grec en la península Ibèrica i en la Comunitat Valenciana per mitjà d'activitats que fomenten el respecte a la cultura i valors d'altres civilitzacions.

Al final del segon, l'alumnat ha de reconèixer, a més, la importància de la tradició grega com a font d'inspiració en les manifestacions culturals i artístiques posteriors per mitjà de senzilles investigacions de caràcter científic.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors: CCL3, CD3, CC1, CC4, CE1, CCEC1, CCEC2.

SIGNIFICAT DE LES SIGLES DE LES COMPETÈNCIES DEL CURRÍCULUM

CCLI: Competència en comunicació lingüística

CD: Competència digital

CP: Competència plurilingüe

CCEC: Competència en consciència i expressions culturals

CE: Competència emprenedora

CPSAA: Competència personal i social i aprendre a aprendre

CC: Competència ciutadana

CMCTI: Competència matemàtica i en ciència, tecnologia i enginyeria

Descobrint les nostres arrels clàssiques

(Després de cada Bloc s'indiquen les competències el currículum que s'assoleixen)

N. B.: La Competència plurilingüe, per les seues característiques està present en tots els blocs, apartats i subapartats.

Competència específica 1. Criteris d'avaluació

Identificar i aplicar els mecanismes de composició i derivació de paraules, tecnicismes i cultismes de les llengües modernes, especialment de les dues llengües de la Comunitat Valenciana, a partir d'arrels lèxiques gregues i llatines.

- Dur a terme una recerca activa de noms, expressions clàssiques, cites i referències al món clàssic als mitjans de comunicació i a l'entorn més proper a l'alumnat.
- Construir famílies lèxiques i comparar aquestes paraules d'origen grecollatí amb llengües modernes, romàniques i no romàniques del repertori lingüístic de l'alumnat.
- Deduir el significat etimològic d'un terme d'ús comú o científic i crear paraules noves a partir dels diferents components d'origen grec i llatí.

CCLI. CPSAA. CCEC. CE. CD.

Competència específica 2. Criteris d'avaluació

Investigar, explicar i valorar els referents clàssics en el desenvolupament de la ciència i la tècnica i el seu lèxic específic.

- Constatar la presència i la rellevància dels avenços científics de l'antiguitat en els fonaments de la ciència actual.
- Descobrir la importància del lèxic grecollatí en la terminologia científicotècnica per comprendre'n el significat etimològic.
- Planificar i fer investigacions senzilles en formats analògics o digitals sobre les contribucions del món científic antic fent ús de diferents fonts d'informació.
- Debatre respectuosament sobre la pervivència i la influència de la ciència antiga en l'actual.

CCLI. CPSAA. CCEC. CE. CD. CC. CMCTI.

Competència específica 3. Criteris d'avaluació

Investigar, explicar i valorar els referents culturals clàssics a les diverses manifestacions artístiques i literàries posteriors i el seu lèxic específic.

- Identificar i analitzar els elements clàssics presents a les manifestacions artístiques i literàries al llarg de la història i, en especial, actualment.
- Reconèixer en obres de literatura moderna l'herència literària clàssica.

- Identificar la influència de la mitologia clàssica com a font d'inspiració de manifestacions literàries i artístiques.
- Realitzar investigacions senzilles en diferents formats sobre les contribucions de l'art, la mitologia i la literatura antiga fent ús de diverses fonts d'informació.

CCLI. CPSAA. CCEC. CE. CD.

Competència específica 4. Criteris d'avaluació

Reconèixer a la nostra vida com a ciutadans els elements de la tradició clàssica que informen les institucions, les lleis, els costums i els instruments jurídics i polítics de les nostres societats.

- Valorar la presència de referents clàssics relacionats amb les institucions, la vida quotidiana, etc. a l'entorn més proper.
- Mostrar respecte per la tradició cultural i els valors cívics del nostre passat com a element significatiu de la nostra identitat.
- Debatre de manera argumentada i respectuosa sobre aspectes relatius a la pervivència del món clàssic actualment.
- Realitzar petites investigacions i recerques per relacionar aspectes culturals, sociopolítics del món antic amb elements actuals per valorar la perícia en el maneig i selecció de fonts com a tècnica de treball intel·lectual.

Competència específica 5. Criteris d'avaluació

Reconèixer i valorar les arrels clàssiques que fonamenten l'actual amb com a entitat cultural de què forma part l'alumnat, fomentant actituds de respecte envers els diferents pobles, cultures i llengües. figuració d'Europa

- Identificar els principals esdeveniments polítics, històrics i socials de la civilització grecoromana i relacionar-los amb la situació sociopolítica europea actual.
- Argumentar i debatre respectuosament sobre la importància del llegat clàssic a la configuració cultural d'Europa. Mostrar una actitud de respecte envers la diversitat com a riquesa reflexionant sobre els estereotips lingüístics.
- Realitzar treballs de recerca sobre la influència del llegat clàssic a l'Europa actual.

CCLI. CPSAA. CCEC. CE. CD. CC

Cultura Clàssica: Cursos 1r, 2n, 3r i 4t ESO. En 1r, 2n i 4t amb el nom de Taller d'Aprofundiment.

Competència específica 1. Criteris d'avaluació

CE 1: Reconèixer i valorar la pervivència de les característiques de la vida social grega i romana en el desenvolupament de la nostra activitat quotidiana i en les nostres arrels comunes amb altres països del nostre entorn.

- * Identificar i explicar les semblances i diferències entre l'actualitat i la vida quotidiana grega i romana en alguns temes pròxims i d'especial rellevància per a l'alumnat, contrastant-los amb els que són saludables i sostenibles en el seu entorn.
- * Reconèixer les desigualtats socials en l'antiguitat, donant visibilitat a aquells col·lectius que han sigut silenciats, amb especial cura a la presència femenina.
- * Elaborar i presentar continguts propis en forma d'esquemes, redaccions, taules comparatives o un altre tipus de format mitjançant estratègies de cerca, anàlisi crítica, selecció i tractament d'informació de fonts primàries i secundàries.
- * Mostrar actituds no discriminatòries davant la diversitat social i multicultural per a promoure la igualtat.
- * Formular opinions i valoracions respectuoses i argumentades cap a altres cultures i formes de vida prenent com a referència el respecte als drets humans, intervenint en favor de la integració, la igualtat de gènere, la col·laboració social i la cohesió en l'entorn.

Descripció de la competència

Amb aquesta competència específica es pretén que l'alumnat identifique i aprecie que la nostra cultura i el nostre dia a dia participen dels usos i costums de la vida quotidiana en l'antiguitat clàssica grecoromana.

El coneixement de la pervivència de la vida quotidiana clàssica en la societat actual implica el desenvolupament d'una anàlisi crítica del present i del passat que permet a l'alumnat reconèixer aquella pervivència que continua vigent i beneficia la nostra societat, i rebutjar les pràctiques de discriminació que ja no tenen cabuda en els nostres dies. No obstant això, és important no jutjar amb els ulls del present alguns aspectes del passat que hui dia són considerats poc respectuosos i superats per l'evolució de la civilització i dels drets humans.

Amb aquesta competència es descobreix la importància de la pervivència cultural (situació de la dona, classes socials, hàbits d'higiene, alimentació, esport...) com a element d'unió i cohesió entre pobles de diferent origen, cosa que promou en l'alumnat la capacitat de valorar la diversitat cultural com una riquesa llegada pel nostre passat clàssic comú i la necessitat de promoure la inclusió enfront de les situacions de discriminació anteriors.

Així mateix, afavoreix el desenvolupament del seu esperit crític i ètic, el respecte a les diferències culturals i la convivència ciutadana, a més de promoure uns hàbits saludables en higiene, esport i alimentació que tenen ja l'origen en el món clàssic.

Connexions amb les competències clau

La CE1 es relaciona amb les competències clau CCL, CD, CPSAA, CE i CCEC, en la mesura en què reconèixer i valorar la pervivència de la vida social grega i romana en el desenvolupament de la nostra activitat quotidiana estimula la curiositat, la comunicació, el treball en equip, la cerca i selecció de les fonts fiables i de les estratègies d'aprenentatge de l'alumnat, per a fer-lo conscient d'aquesta herència cultural tan present en moltes facetes de la nostra vida i ajudar-lo així a entendre millor el món en el qual viu i la seua relació amb el passat.

Connexions amb les competències específiques d'altres matèries

La CE 1 de la matèria de Cultura Clàssica està connectada amb la majoria de les competències específiques de l'àrea de Geografia i Història i de Valors Ètics pel seu caràcter transversal i complementari.

De la mateixa manera connecta amb la matèria de Tecnologia i Digitalització perquè un alumne del segle XXI ha de fer ús responsable i ètic de les noves tecnologies, saber seleccionar les fonts fiables i poder generar contingut multimodal.

Competència específica 2. Criteris d'avaluació

CE 2. Relacionar els esdeveniments més rellevants de la història grega i romana amb la configuració sociopolítica de l'Europa del segle XXI i del món actual a partir de fonts històriques, tenint en compte els límits geogràfics i les característiques específiques del món clàssic.

- * Explicar la relació dels elements més significatius de la història de Grècia i Roma amb aspectes destacats de la situació sociopolítica europea actual.
- * Establir les semblances i diferències del marc geogràfic i polític del món clàssic amb la situació europea actual fent servir tant fonts clàssiques com actuals.
- * Investigar i aportar arguments sobre la importància socioeconòmica i cultural del mitjà marítim en el desenvolupament de les civilitzacions grega i romana.
- * Expressar opinions fonamentades sobre la importància de la multiculturalitat per al desenvolupament de la societat i arribar a conclusions a partir del debat i posada en comú.
- * Valorar el procés de creació de formes de govern que van dur a terme Grècia i Roma i comparar-lo amb la seua evolució en l'actualitat.
- * Mostrar una disposició favorable a participar i comprometre's amb les institucions democràtiques respectant els diferents punts de vista i posant l'accent en la igualtat real, especialment de les dones.

Connexions amb les competències clau

La CE2 està connectada amb les competències clau CCL, CMCTI, CD, CPSAA, CC i CE pel fet que relacionar els esdeveniments més rellevants de la història grega i romana amb la configuració sociopolítica de l'Europa del segle XXI.

Impulsa no sols l'adquisició d'un vocabulari específic, sinó també d'una ciutadania plena i conscient, així com la capacitat de percebre les identitats culturals i nacionals com un procés dinàmic i canviant en un context de globalització.

Connexions amb les competències específiques d'altres matèries

La CE2 està connectada amb les matèries de l'àmbit humanístic (Geografia i Història o Valors Ètics), perquè en totes aquestes es reflexiona sobre l'esdevenir històric i polític. La seua vinculació es troba en els aspectes socials i polítics de la societat grecoromana que han perviscut fins als nostres dies, a més de les nombroses restes patrimonials.

De la mateixa manera connecta amb la matèria de Tecnologia i Digitalització perquè un alumne del segle XXI ha de fer ús responsable i ètic de les noves tecnologies, saber seleccionar les fonts fiables i poder generar contingut multimodal.

Competència específica 3. Criteris d'avaluació

CE 3. Identificar els trets i valorar la importància i la pervivència de la llengua grega i llatina en els idiomes que l'alumnat fa servir i estudia, a través de l'aprenentatge de l'alfabet, l'etimologia, els hel·lenismes i llatinismes, la composició i derivació.

- * Identificar la rellevància dels alfabetos grec i llatí en les manifestacions culturals i lingüístiques del món occidental.
- * Descobrir la pervivència dels ètims grecollatins en les llengües romàniques peninsulars, europees i altres llengües estudiades.
- * Buscar i classificar famílies lèxiques de paraules específiques a partir de la seua arrel grega o llatina en la seua llengua materna.
- * Fer ús adequat en el seu context dels hel·lenismes i llatinismes més comuns.
- * Deducir el significat de tecnicismes aplicant els principals fonaments de la derivació i composició amb prefixos grecs i llatins.
- * Mostrar interès pel coneixement d'altres llengües estrangeres com a mitjà d'enriquiment personal i professional.

Connexions amb les competències clau

La CE3 es vincula amb les competències clau CCL, CP, CMCTI, CD, CPSAA, CC i CE a través d'una millora de l'ortografia, el vocabulari i la semàntica de les diferents llengües que estudia l'alumnat en aquesta etapa gràcies al seu contacte amb les llengües clàssiques. A més, impulsa el respecte cap a altres llengües hereues d'una mateixa font. D'altra banda, el coneixement dels ètims grecs i llatins és essencial per a la correcta comprensió dels sabers matemàtics, científics i tecnològics.

Connexions amb les competències específiques d'altres matèries

La CE 3 de Cultura Clàssica connecta directament amb les matèries de l'àmbit lingüístic com són les mateixes llengües cooficials de la Comunitat Valenciana (castellà i valencià) i les seues literatures, les llengües estrangeres (anglès, francès, alemany o italià), ja que el lèxic o les estructures gramaticals tenen l'origen directament en el llatí i el grec. A més, com que la llengua castellana o la valenciana són el vehicle d'aprenentatge, transmissor de cultura i coneixements, també es treballen l'expressió i comprensió oral i escrita, lectura i interacció, per la qual cosa es connecta amb la resta de competències específiques d'aquestes àrees lingüístiques.

De la mateixa manera connecta amb la matèria de Tecnologia i Digitalització perquè un alumne del segle XXI ha de fer ús responsable i ètic de les noves tecnologies, saber seleccionar les fonts fiables i poder generar contingut multimodal.

Competència específica 4. Criteris d'avaluació

CE 4. Localitzar i relacionar la presència del món clàssic en el patrimoni històric d'Europa, de la Península Ibèrica i de la Comunitat Valenciana i contribuir a la seua conservació i respecte.

- * Localitzar la presència de referents patrimonials arqueològics, arquitectònics i artístics grecs i romans en el seu entorn més pròxim i en la Península Ibèrica.
- * Identificar, analitzar i valorar les contribucions científiques més importants del món clàssic.
- * Dur a terme activitats que posen de manifest la necessitat de la conservació i coneixement de les manifestacions culturals i els valors cívics del nostre passat.
- * Contribuir al respecte per les expressions culturals i els valors cívics del nostre passat com un element significatiu de la nostra identitat.
- * Il·lustrar amb exemples de la cultura clàssica o amb clara influència d'aquesta la importància i el valor del coneixement científic i les manifestacions artístiques com a mitjà d'evolució personal, social i cultural.

Connexions amb les competències clau

La CE4 es relaciona amb les competències clau CD, CPSAA, CC, CE i CCEC en la mesura en què el descobriment del patrimoni clàssic al llarg de la història permet identificar i realçar restes arqueològiques, uns altres tipus de monuments i vestigis culturals a través de l'ús d'eines digitals que ajuden a descobrir la identitat cultural que ha aportat el món grecoromà.

Connexions amb les competències específiques d'altres matèries

La CE 4 de la matèria de Cultura Clàssica està connectada amb la majoria de les competències específiques de l'àrea de Geografia i Història i de Valors Ètics pel seu caràcter transversal i complementari.

De la mateixa manera connecta amb la matèria de Tecnologia i Digitalització perquè un alumne del segle XXI ha de fer ús responsable i ètic de les noves tecnologies, saber seleccionar les fonts fiables i poder generar contingut multimodal.

Competència específica 5. Criteris d'avaluació

CE 5. Des d'una perspectiva inclusiva, investigar, identificar i explicar els referents culturals, tant masculins com femenins, de l'època clàssica en el desenvolupament de la ciència i en les diverses manifestacions artístiques actuals.

- * Reconèixer i analitzar la presència dels referents clàssics estudiats a l'aula (arquitectònics, literaris, escultòrics) en les produccions artístiques més significatives de diferents moments de la història.
- * Investigar i localitzar noves manifestacions dels referents clàssics en àmbits pròxims als interessos de l'alumnat com ara publicitat, jocs d'internet, pel·lícules, música i còmics.
- * Identificar els referents del món grecollatí que funcionen com a models de personatges, situacions, activitats o comportaments en el món actual.
- * Crear i editar produccions pròpies (presentacions, vídeos, relats, dramatitzacions, jocs) que tinguin com a eix central alguns dels referents clàssics més rellevants de la mitologia en diferents manifestacions artístiques.
- * Argumentar amb exemples la importància de la tradició clàssica en les manifestacions culturals posteriors.
- * Investigar la pervivència de la ciència en la societat actual.

Connexions amb les competències clau

La CE5 s'associa a les competències clau CD, CPSAA, CC, CE i CCEC, ja que la identificació dels referents culturals de l'època clàssica en el desenvolupament de la ciència i en les diverses manifestacions artístiques actuals proporciona a l'alumnat els coneixements i les destreses necessàries per a relacionar els referents clàssics amb els contemporanis, que potencien la seua capacitat per a establir vincles en noves manifestacions que requereixen una reflexió crítica sobre els processos d'aprenentatge propis. Al seu torn, impulsa el respecte i empatia cap a altres manifestacions i herències culturals.

Connexions amb les competències específiques d'altres matèries

La CE 5 de Cultura Clàssica connecta directament amb l'àmbit científic, perquè el seu lèxic presenta sovint un origen grec i romà i el pensament científic té els arrels a Grècia i Roma.

I amb l'àmbit de l'Educació Plàstica, Visual i Audiovisual, ja que nombroses produccions artístiques actuals s'inspiren en el món clàssic. L'alumnat de Cultura Clàssica pot elaborar propostes creatives fent servir els formats, materials i discursos propis de la contemporaneïtat artística i fins i tot crear produccions artístiques col·lectives, així com crear escenes de teatre basades en els clàssics, construir maquetes d'edificis i de ciutats, i realitzar performances i tota mena de creacions audiovisuals.

De la mateixa manera connecta amb la matèria de Tecnologia i Digitalització perquè un alumne del segle XXI ha de fer ús responsable i ètic de les noves tecnologies, saber seleccionar les fonts fiables i poder generar contingut multimodal.

Quadre de connexions entre les competències específiques de Cultura Clàssica i algunes competències clau

El quadre adjunt mostra l'existència d'una relació especialment significativa i rellevant entre les cinc competències específiques de la matèria de Cultura Clàssica i algunes competències clau incloses en el perfil d'eixida de l'alumnat en finalitzar l'educació bàsica. En tots els casos, aquesta relació opera en les dues direccions. D'una banda, l'adquisició i desenvolupament de les competències específiques assenyalades contribueix a la incorporació de les competències clau amb les quals apareixen estretament vinculades; d'altra banda, aquestes competències clau representen un paper important en l'adquisició i desenvolupament de les competències específiques assenyalades.

	CCL	CP	CMCT	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
CE1	X			X	X		X	X
CE2	X		X	X	X	X	X	
CE3	X	X	X	X	X	X	X	
CE4				X	X	X	X	X
CE5				X	X	X	X	X

SIGNIFICAT DE LES SIGLES DE LES COMPETÈNCIES DEL CURRÍCULUM

CCL: *Competència en comunicació lingüística*

CP: *Competència plurilingüe*

CE: *Competència emprenedora*

CC: *Competència ciutadana*

CD: *Competència digital*

CCEC: *Competència en consciència i expressions culturals*

CPSAA: *Competència personal i social i aprendre a aprendre*

CMCTI: *Competència matemàtica i en ciència, tecnologia i enginyer*

b. INSTRUMENTS D'AVALUACIÓ (i la seua relació amb els criteris d'avaluació).

Els instruments d'avaluació han de ser variats i cal evitar la unilateralitat en el procés avaluador. Açò també s'ha d'aplicar als criteris a partir dels quals es pot arribar a percebre el grau d'assoliment per part de l'alumnat dels objectius proposats, en el sentit d'un desenvolupament suficient de les capacitats descrites en termes de resultats. Entre els criteris d'avaluació s'han de seguir els següents:

- un adequat plantejament de qüestions i de vies de solució a problemes al voltant dels sabers bàsics objecte d'aprenentatge.
- un suficient grau d'utilització dels materials oferts per a les diverses tasques i l'habilitat de trobar-ne de nous.
- una capacitat escient d'analitzar processos complexos i de sintetitzar i relacionar dades disperses en el temps i l'espai.
- el coneixement dels fets culturals i lingüístics que componen els sabers bàsics de la matèria, les destreses adquirides en ordre a l'anàlisi i comprensió dels textos i de les manifestacions culturals relacionades amb la cultura grega i l'actitud en allò relatiu al nostre patrimoni cultural com europeus.
- una actitud crítica en relació amb les opinions rebudes i amb la validesa de les nocions no suficientment fomentades, el grau d'autoavaluació reflexiva i d'independència intel·lectual.

Com ja hem dit l'avaluació no s'ha de concebre amb un criteri unilateral, que manté que l'únic element susceptible de ser avaluat és l'alumnat, ni tampoc s'ha de considerar com un acte únic o una sèrie d'actes qualificables numèricament de la mitjana dels quals ix allò que es denomina l'avaluació de l'alumnat.

L'avaluació és un element fonamental de tot procés educatiu si hom considera aquest no com un progrés que depén de la bona o mala actitud de l'alumnat com a variable en front dels altres elements del procés considerats en la pràctica com a constants immutables i immillorables, sinó que exigeix l'anàlisi de tots els factors de què depén el propi procés educatiu, no sols aïlladament sinó en mútua relació i implicació. En relació amb l'alumnat en el qual s'han de produir les principals transformacions com a resultat del procés d'ensenyament-aprenentatge, s'ha de rebutjar la idea i la pràctica que centra tot el procés d'avaluació en una o diverses proves o exàmens amb les quals quasi exclusivament es controlen els avanços educatius.

És en l'activitat mateixa on s'ha de descobrir els efectes de l'educació. Açò implica un mètode actiu de participació, mitjans i elements que ajuden i facen possible una actuació més implicada de l'alumnat i una dedicació i atenció ben disposada i organitzada per part del professorat. També han de ser avaluats altres elements que s'integren dins del procés d'ensenyament-aprenentatge. És a dir, no només són objecte d'avaluació els i les alumnes, sinó altres aspectes.

Entre els instruments d'avaluació cal citar:

1. Proves objectives específiques (orals i escrites).
2. Observació sistemàtica a l'aula: intervencions a classe, realització de les tasques i realització del quadern.
3. Lectures (preceptives i voluntàries).
4. Elaboració de resums i esquemes.
5. Treballs optatius de recerca i aprofundiment.
6. Expressió oral: exposicions orals.
7. L'autoavaluació i la coavaluació: la informació que l'aprenent mateix ens proporciona sobre el seu treball i la percepció que en té de l'ensenyant i dels seus companys/es.
8. Treballs per projectes i col·laboratius.
9. Assistència i puntualitat.
10. Actitud positiva envers els sabers bàsics impartits.

A continuació es presenta, a mode d'exemple, una relació entre possibles instruments utilitzats en qualsevulla de les assignatures del nostre departament i les competències que s'hi poden relacionar en base a la classificació dels instruments d'avaluació, segons el predomini de l'expressió escrita (exàmens, treballs escrits, pòster, informes, recensions, diari, quaderns de camp, memòries...), instruments amb predomini de l'expressió oral (exposició, debats, grups de discussió, i finalment, instruments amb predomini de l'expressió pràctica (saber fer en un cas pràctic):

INSTRUMENT	COMPETÈNCIA
Treball escrit en grup	Treball en equip Capacitat de recerca i gestió de la informació Capacitat d'anàlisi i síntesi comunicativa
Prova escrita individualment	Anàlisi i síntesi
Edició d'un vídeo en equip que reflectisca el propi procés d'aprenentatge en relació a la pràctica (individual o en grup)	Autonomia i iniciativa personal Observació, anàlisi, contrast i síntesi Motivació per la qualitat Creativitat Treball en equip

En relació a com avaluar l'adquisició dels aprenentatges proposats, considerem adequats aquells instruments d'avaluació que promouen l'autoregulació del procés d'aprenentatge, és a dir, que la seua implementació ajuda a l'alumnat a la conscienciació de què aprèn, com ho aprèn i per què ho aprèn. Així, proposem eines o instruments d'avaluació com són, entre d'altres, la rúbrica i l'observació directa a través de fitxes que permeten reforçar el procés d'aprenentatge i l'adquisició de valors i actituds.

Rúbrica: (ideal per avaluar els procediments)

La rúbrica és una matriu que valora criteris relacionats amb una competència en funció de quatre nivells d'assoliment. Cada criteri (descriu a la columna de l'esquerra) es concreta en quatre graus de compliment de la tasca, especificant què és el que es considera **molt poc assolit, poc assolit, ben assolit, o molt ben assolit**. Tot i que els nivells es poden associar a una valoració numèrica, l'especial interès de la rúbrica és l'apreciació qualitativa.

Per crear un rúbrica, es poden seguir els següents passos (preferiblement de forma conjunta entre el professorat i l'alumnat):

1. Identificar els objectius d'aprenentatge més rellevants associats a l'activitat educadora.
2. Concretar el grau òptim d'assoliment de cada objectiu d'aprenentatge, en funció del nivell educatiu de l'alumnat.
3. Graduar, tenint en compte aquest assoliment òptim, tres passes intermedis per arribar a l'òptim.
 - La rúbrica permet graduar la progressió de l'alumnat, ja que per cada ítem observat defineix 4 graus de compliment.

Té un sentit especial, doncs, per processos educatius a mig o llarg termini. Pot servir per a una avaluació inicial, una avaluació intermèdia, i una avaluació final, utilitzant el mateix instrument, i veient la progressió dins d'aquest.

- Per afavorir la competència "Aprendre a aprendre", és molt recomanable, que la rúbrica es construísca junt amb l'alumnat, de forma que aquest entenga els reptes associats als sabers bàsics que ha d'aprendre, o com a mínim, que conega, des del principi de l'activitat, els sabers bàsics de la rúbrica.

- Pel que fa a crear la rúbrica, les rúbriques poden estar preparades prèviament pel professorat, o construir-se juntament amb l'alumnat. Pot tenir sentit que la rúbrica estiga definida pel professorat unilateralment si s'utilitza una mateixa rúbrica a diferents classes, com a estàndard compartit d'aprenentatge. També quan hi ha poc temps per a consensuar els criteris d'avaluació.

Elaborar la rúbrica amb l'alumnat requereix de més temps, però permet que l'alumnat interioritze millor el que s'espera de la seua feina.

Pel que fa a aplicar la rúbrica per avaluar una tasca, és recomanable que siga l'alumnat qui l'aplique com a auto-avaluació (avaluació de la pròpia tasca) o com a avaluació entre iguals (avaluació d'un/a company/a).

Observació d'actituds (per a avaluar les actituds)

Aquest instrument és ideal per a qualificar l'actitud de l'alumnat en quan a competència. La observació pretén valorar les actuacions de l'alumnat, mitjançant un instrument que facilita la recollida de la informació. Per crear un instrument d'observació, pot ser útil seguir les següents passes:

1. Identificar les actituds que es volen avaluar.
2. Planificar una activitat on l'alumnat haja de posar en pràctica aquesta actitud.
3. Escollir una pauta d'observació en funció de l'actitud que es vol observar.
4. Observar i prendre notes: Prendre notes preliminars durant l'activitat, i completar les notes un cop acabada l'activitat.
 - La pauta d'observació s'aplica quan l'alumnat realitza una activitat. Pot, però, ser una eina d'avaluació inicial, intermèdia i final, si s'empra la mateixa pauta d'observació al llarg del procés educatiu, i es compara l'evolució de l'alumnat.
 - La observació és especialment pertinent per a valorar actituds. És també molt pertinent per a avaluar competències, ja que possibilita valorar com l'alumnat aplica un coneixement en un context diferent.
 - Habitualment és la professora o professor qui observa l'alumnat (heteroavaluació), tot i que l'alumnat també podria fer servir aquest instrument (avaluació entre iguals). No té massa sentit com a instrument d'auto-avaluació.

Exemple: Taula d'observació per a l'avaluació d'actituds i comportaments referent a normes i transformació de conflictes. Descriu i valora les actituds més significatives dels ítems proposats:

Noms dels i de les alumnes	1	2	3	4	5
Democràcia de grup					
Està compromès/a amb el grup					
Coopera amb els/les companys					
Respecta les normes					
Si no les respecta assumeix les conseqüències					
Quan alguna norma no funciona, la posa a debat					
Quan alguna norma no es respecta, demana explicacions					
Fa aportacions interessants en l'assemblea					
Transformació de conflictes					
Evita la violència com a eina habitual					
Sap demanar ajuda si la necessita					
Afronta els conflictes positivament					
Abans de parlar, recupera la calma					
Escolta respectuosament					
S'explica amb cura que l'entenguen					
Expressa les seues emocions sense violència					
Sap obrir-se a les percepcions dels altres					
És creatiu/iva en la recerca de solucions als conflictes					
Respecte dels acords					
Proposa accions per transformar un conflicte					
És creatiu/iva en les propostes					
Compleix els acords presos					

Aquests seran, doncs, dos dels instruments d'avaluació que farem servir per a avaluar l'alumnat de Grec i Cultura Clàssica. Pel que fa a la concreció dels instruments, cal dir el següent:

1. Proves objectives específiques (orals i escrites). Es faran controls escrits dels sabers bàsics curriculars en cada trimestre, tant en Grec I com en Grec II (dos o tres per avaluació, de caràcter merament lingüístic, de cultura i etimologia i també controls de lectura). En cultura clàssica un per trimestre. Aquests instruments s'uniran a la realització dels treballs assignats pel professorat o voluntaris. La nota aconseguida en la realització d'aquests farà mitjana amb la nota del control trimestral i suposarà al 70% de la qualificació.
2. Observació sistemàtica a l'aula: intervencions a classe, realització de les tasques i realització del quadern. Aquest instrument forma part del 20% de la qualificació relativa al treball a casa i a l'aula. En batxillerat a distància les tasques computades seran les realitzades a l'aula Moodle i enviades al professorat. En Grec diürn i Cultura Clàssica, les tasques d'AULES.
3. Control de lectures. Com hem dit, es farà un control escrit de lectura d'una tragèdia i una comèdia, que formarà part del 70% de la qualificació reservat a la realització de treballs, controls de coneixement i controls de lectura.
4. Elaboració de resums i esquemes. Hom demanarà a l'alumnat que resumisca o faça esquemes dels temes de cultura, que després seran qualificats amb l'instrument de proves específiques escrites. Forma part del 20% de la qualificació relativa al treball a casa i a l'aula.
5. Treballs optatius de recerca i aprofundiment assignats pel professorat. La nota aconseguida en la realització d'aquests farà mitjana amb la nota dels controls trimestrals i suposarà al 70% de la qualificació.
6. Expressió oral: exposicions orals i ús de TICs. L'alumnat de Cultura Clàssica hauran d'exposar a l'aula quadres de temàtica mitològica o sobre un déu i heroi, així com d'animals i elements químics d'origen mitològic. Ho podran fer amb ajuda de PPT, Prezi i, fins i tot, vídeo. S'elaboraran rúbriques per a avaluar la forma d'exposició que servirà per a qualificar el propi treball, que es computarà en el 70% de la qualificació reservat a la realització de treballs, controls de coneixement i controls de lectura.
7. L'autoavaluació i la coavaluació: la informació que l'aprenent mateix ens proporciona sobre el seu treball i la percepció que en té de l'ensenyant i dels seus companys/es. Es poden usar rúbriques per a aquest apartat que computarà en el 10% reservat a la qualificació de les actituds.
8. Treballs per projectes i col·laboratius. En 4t d'ESO, l'alumnat ha d'elaborar, en grup, un treball sobre etimologia, en concret, sobre el lèxic de les assignatures del currículum de 4t. Pot avaluar-se com a treball col·laboratiu o com un projecte. S'usaran rúbriques sobre els procediments emprats per a la seua realització i s'avaluarà el producte final, tot ponderant el treball en equip i l'individual. Es computarà en el 70% de la qualificació reservat a la realització de treballs, controls de coneixement i controls de lectura.
9. Assistència i puntualitat. S'anotaran en el quadren de qualificació del professorat i computaran en el 10% reservat a la qualificació de les actituds. Atenció! En batxillerat a distància l'assistència NO és obligatòria, però el professorat anotarà les intervencions de l'alumnat en els Fors de dubtes, d'exàmens, etc., així com les visites a l'aula Moodle i aquests seran els elements en aquest nivell i torn que formaran part d'aquest 10%.
10. Actitud positiva envers els sabers bàsics impartits, l'aula, el centre, els companys o el professorat. Poden usar-se rúbriques per a avaluar aquest punt que computarà en el 10% reservat a la qualificació de les actituds.

c. CRITERIS DE QUALIFICACIÓ

Ja hem parlat en l'apartat d'Instruments d'avaluació de com farem l'avaluació, però està bé que ho recordem.

1. Proves objectives específiques (orals i escrites). Es faran exàmens o controls escrits dels sabers bàsics curriculars en cada trimestre, tant en Grec I com en Grec II (on poden ser dos o tres per avaluació, de caràcter merament lingüístic, de cultura i etimologia i també controls de lectura), com en cultura clàssica (un per trimestre). Aquests instruments s'uniran a la resta dels emprats per a completar el 70% de la qualificació reservat a la realització de treballs, controls de coneixement i controls de lectura. També hi haurà proves orals (comunicades o no) que seran objecte d'avaluació i qualificació.

2. Observació sistemàtica a l'aula: intervencions a classe, realització de les tasques i realització del quadern. Aquest instrument forma part del 20% de la qualificació relativa al treball a casa i a l'aula. En batxillerat a distància les tasques computades seran les realitzades a l'aula Moodle i enviades al professorat.

3. Control de lectures. Com hem dit, es farà un control escrit de lectura d'una tragèdia i una comèdia, que formarà part del 70% de la qualificació reservat a la realització de treballs, controls de coneixement i controls de lectura.

4. Elaboració de resums i esquemes. Hom demanarà a l'alumnat que resumisca o faça esquemes dels temes de cultura, que després seran qualificats amb l'instrument de proves específiques escrites. Forma part del 20% de la qualificació relativa al treball a casa i a l'aula.

5. Treballs optatius de recerca i aprofundiment. La realització d'aquests hom tindrà en compte per al 20% de la qualificació relativa al treball a casa i a l'aula.

6. Expressió oral: exposicions orals i ús de les TIC. Els i les alumnes de Grec I (torn diürn i Cultura Clàssica) hauran d'exposar a l'aula quadres de temàtica mitològica o sobre un déu i heroi (els de Cultura Clàssica també presentaran a l'aula animals i elements químics d'origen mitològic). Ho podran fer amb ajuda de PPT, Prezi i, fins i tot, vídeo. S'elaboraran rúbriques per a avaluar la forma d'exposició que servirà per a qualificar el propi treball, que es computarà en el del 20% de la qualificació relativa al treball a casa i a l'aula.

7. L'autoavaluació i la coavaluació: la informació que l'aprenent mateix ens proporciona sobre el seu treball i la percepció que en té de l'ensenyant i dels seus companys/es. Es poden usar rúbriques per a aquest apartat que computarà en el 10% reservat a la qualificació de les actituds.

8. Treballs per projectes i col·laboratius. En 4t d'ESO, a l'alumnat se li podria encarregar, en grup, un treball sobre etimologia, en concret, sobre el lèxic de les assignatures del currículum de 4t. Pot avaluar-se com a treball col·laboratiu o com un projecte. S'usaran rúbriques sobre els procediments emprats per a la seua realització i s'avaluarà el producte final, tot ponderant el treball en equip i l'individual. Es computarà del 20% de la qualificació relativa al treball a casa i a l'aula.

9. Assistència i puntualitat. S'anotaran en el quadren de qualificació del professorat i computaran en el 10% reservat a la qualificació de les actituds. Atenció! En batxillerat a distància l'assistència NO és obligatòria, però el professorat anotarà les intervencions de l'alumnat en els Fors de dubtes, d'exàmens, etc., així com les visites a l'aula Moodle i aquests seran els elements en aquest nivell i torn que formaran part d'aquest 10%.

10. Actitud positiva envers els sabers bàsics impartits, l'aula, el centre, els companys o el professorat. Poden usar-se rúbriques per a avaluar aquest punt que computarà en el 10% reservat a la qualificació de les actituds.

En resum:

70% per a proves escrites (i orals) i control de lectura, **20%** per a intervencions a classe, realització de les tasques, quadern, elaboració de resums i esquemes, treballs optatius de recerca i aprofundiment, exposicions orals i ús de les TIC, treballs per projectes i col·laboratius, i **10%** per a actitud positiva envers els sabers bàsics impartits, l'aula, el centre, els companys o el professorat, assistència i puntualitat i autoavaluació i la coavaluació.

En aquest sentit, cal dir que les conductes contràries a la convivència tipificades en l'article 15 del Decret 195/2022 seran la base per a poder valorar adequadament la dimensió personal de la Competència social i cívica, la Competència d'Aprenre a Aprenre i el Sentit de la Iniciativa i Esperit emprenedor, donada la relació de les tres amb la capacitat d'esforç, autonomia i respecte a la convivència pacífica, objectius d'etapa. La reiteració d'aquestes conductes (fins a 10 en un mes) comportarà que es considere la no adquisició d'aquestes competències i per tant, la qualificació negativa en l'apartat d'actitud.

Els instruments d'avaluació seran: Ítaca, Quadern del professorat, documents del centre on quede registrada la conducta i tot aquell que el professorat use a l'aula per al registre sistemàtic del dia a dia.

Conductes contràries a la convivència (Article 15 del Decret 195/2022)

a) *Les faltes injustificades de puntualitat o assistència. Es consideraran faltes injustificades aquelles que manquen de validesa informativa i documental, traslladada per l'alumnat, o els pares, mares o representants legals en cas de menors d'edat, al tutor o tutora de l'alumne o alumna.*

b) *Els actes que alteren el normal desenvolupament de les activitats del centre, especialment de les activitats d'aula.*

c) *Els danys en les instal·lacions, recursos materials o documents del centre, o en les pertinences dels membres de la comunitat educativa.*

d) *L'ús de qualsevol objecte o substància no permesos.*

e) *Les conductes que puguin impedir o dificultar l'exercici del dret a l'estudi de la resta de l'alumnat.*

f) *La incitació a cometre actes contraris a les normes de convivència.*

g) *Els actes d'incorrecció o desconsideració al professorat o a altres membres de la comunitat educativa.*

2. *Qualsevol altra conducta que altere el normal desenvolupament de l'activitat educativa, que no constituïska conducta greument perjudicial per a la convivència.*

3. *Les normes d'organització i funcionament dels centres podran concretar aquestes conductes amb la finalitat d'aconseguir la seua adaptació als diferents cursos, cicles, nivells i etapes educatives i ensenyaments, així com a l'alumnat escolaritzat i al context de cada centre.*

4. *A efectes administratius, les conductes contràries a la convivència prescriuran en el termini de 20 dies naturals, comptats a partir de la data de comissió.*

Sistema de qualificació (explicació detallada i exemples)

Ara cal que indiquem quins seran els criteris de qualificació, amb indicació de les diferents tipologies d'elements qualificables, l'instrument o instruments d'avaluació i els percentatges aplicats, així com la fórmula per a treure la qualificació final. També indicarem si hi ha elements que poden ser tinguts en compte per a penalitzar o premiar l'alumnat.

1r de Batxillerat (Grec diürn i nocturn):

Es realitzaran, en principi, en 1r de Batxillerat diürn i nocturn, dues o tres proves escrites per trimestre dels quals s'extraurà la nota mitjana. Aquests poden ser de caràcter morfològic, sintàctic i lèxic, o també sobre cultura i civilització, així com controls de lectura de tragèdia i comèdia. **Les proves escrites suposaran un 70% de la qualificació final en cada trimestre.**

Un 20 % de la qualificació l'aportaran les intervencions i respostes de l'alumnat fetes com a conseqüència de les preguntes del professorat, a més del treball diari (quadern, apunts) i els exercicis realitzats. També l'elaboració de resums i esquemes que hom demanarà a l'alumnat en els temes de cultura, que després seran qualificats amb l'instrument de proves específiques escrites.

En aquest 20% hom computaran les exposicions a l'aula dels quadres mitològics que seran avaluats atenent al contingut i a l'expressió i ús de les TIC, a més dels treballs optatius de recerca i aprofundiment, i els treballs per projectes i col·laboratius.

El **10 %** restant s'aconseguirà per l'actitud positiva envers els sabers bàsics impartits, l'aula, el centre, els companys o el professorat, l'assistència i puntualitat, l'autoavaluació i la coavaluació.

Exemple:

Una alumna/ un alumne té una mitjana en tots els controls de gramàtica, cultura, lectura, sintaxi i traducció de 6,45.

Multipliquem per 0,70= 4,515.

En la mitjana dels treballs voluntaris, de recerca i col·laboratius, activitats a l'aula, exercicis, exposició de quadres, resums i esquemes té un 7, que multipliquem per 0,20= 1,40

En l'apartat d'actitud positiva envers els sabers bàsics impartits, l'aula, el centre, els companys o el professorat, l'assistència i puntualitat, l'autoavaluació i la coavaluació ha obtingut un $6 \times 0,10 = 0,6$.

Nota global: 6,515, que pot suposar un 6 o un 7 al butlletí de l'avaluació respectiva.

Les proves en 1r de Batxillerat consistiran, depenent de les avaluacions i els sabers bàsics vistos, en la lectura de textos grecs, el pas de majúscules a minúscules, la determinació dels tipus d'accents i l'accentuació de paraules, la transcripció a castellà o valencià de termes grecs, treure derivats etimològics de termes grecs, la traducció de textos o frases de les unitats del manual o d'altres no vistes, exercicis d'anàlisi morfològica nominal i verbal, confeccionar taules amb conjugació verbal o declinació nominal, la traducció de llistats de paraules gregues, la construcció de frases segons un model donat o la traducció al grec de frases en castellà o valencià, qüestions sobre la tragèdia i comèdia i preguntes sobre l'apartat cultural.

Els temes de cultura seran agrupats de la següent forma per a la seua avaluació mitjançant proves escrites i qualificació:

1r Trimestre: Geografia de Grècia, Història de Grècia, El món grec i la mar i Institucions polítiques.

2n trimestre: Les classes socials i la situació de la dona, La vida quotidiana i L'educació.

3r trimestre: El drama, La religió i Els Jocs Olímpics.

Hi haurà una prova escrita de control de lectura sobre una tragèdia (2n trimestre) i una comèdia (3r trimestre) que l'alumnat tindrà i que s'hauran treballat a classe. Les dates poden canviar segons acord amb l'alumnat.

N. B.: No s'estableix una nota mínima per a aplicar el sistema de qualificació.

Característiques de les proves escrites, mètode de correcció i arrodoniment de las qualificacions

En les proves escrites figurarà la puntuació de cada pregunta i apartat.

En les preguntes de declinació i conjugació cada forma (cas o persona) tindrà una puntuació que serà la que isca de la divisió de la puntuació de la pregunta pel nombre de formes demanades; és a dir, si l'alumnat ha d'escriure 27 casos i la pregunta val 2 punts, cada cas correcte valdria 0,074.

Pel que fa a la correcció a les traduccions amb anàlisi, es valorarà cada ítem (traducció [50%] - anàlisi [50%]) per separat, valorant al mateix temps en el primer cas lèxic, adequació número/temps/gènere, tècnica de traducció i, en el segon, morfologia, sintaxi; i es farà de manera "matemàtica", donant un valor numèric a cada paraula, sintagma i/o frase.

S'indicaran les errades i es corregiran de forma exhaustiva (si en són moltes, es poden comentar personalment amb l'alumnat quan es mostren els exàmens).

Una vegada aplicats en cada avaluació els percentatges de cada apartat (proves escrites, treball i actitud), es possible que tinguem com a qualificació un número amb decimals. Com que ÍTACA només ens deixa posar números enters, podem arrodonir a l'alta o la baixa. La regla seria: la puntuació amb decimals s'arrodonirà al nombre enter més proper i en el cas que el dígit decimal siga 5, l'arrodoniment es farà al nombre enter superior. És a dir, si el decimal està per sota de 5 serà a la baixa i un 4,49 serà un 4, per exemple. Si està per damunt de 5, serà a l'alça i un 6,52 serà un 7.

N. B.: Aquesta norma d'arrodoniment només s'aplicarà si l'alumnat assoleix un 65% en els apartats de treball (que aporta el 20%) i actitud (que aporta el 10%). Açò en els torns diürn i nocturn.

En distància, el 65% s'ha d'assolir en el 30% derivat de la realització i lliurament de les activitats indicades en cada setmana i del 5% deriva de l'activitat de l'alumne a l'aula virtual (visites, participació en els fors, comunicació amb el professorat). Exemples:

1. Un alumne té en proves escrites una qualificació o mitjana de qualificacions (si se'n fa més d'una) de 3,2. Multipliquem per 0,7 i ens dóna 2,24. Té un 6,5 en treball ($6,5 + 0,2 = 1,3$) i un 7 en actitud ($7 + 0,1 = 0,7$) $\rightarrow 2,24 + 1,3 + 0,7 = 4,24 = 4$.

En aquest cas, tot assolir el 65% dels apartats Treball i Actitud el decimal **no permet arrodonir al número enter superior**.

2. Una alumna té en proves escrites una qualificació o mitjana de qualificacions (si se'n fa més d'una) de 3,6. Multipliquem per 0,7 i ens dóna 2,52. Té un 6,5 en treball ($6,5 + 0,2 = 1,3$) i un 7 en actitud ($7 + 0,1 = 0,7$) $\rightarrow 2,52 + 1,3 + 0,7 = 4,52 = 5$.

En aquest cas, assoleix el 65% dels apartats Treball i Actitud i el decimal **permet arrodonir al número enter superior**.

3. Una alumna té en proves escrites una qualificació o mitjana de qualificacions (si hi ha més d'una) de 4,5. Multipliquem per 0,7 i ens dóna 3,15. Té un 6 en treball ($6 + 0,2 = 1,2$) i un 6 en actitud ($6 + 0,1 = 0,6$) $\rightarrow 3,15 + 1,2 + 0,6 = 4,95 = 4$.

En el darrer cas NO ha aconseguit el 65% dels apartats de Treball i Actitud i NO s'aplica l'arrodoniment.

No s'estableixen proves de recuperació. L'avaluació serà contínua i s'entendrà que aprova tot el curs l'alumnat que aprova la darrera avaluació. Pel que fa als exàmens seran d'aplicació aquestes normes generals:

- l'alumnat haurà de deixar en una caixa els telèfons mòbils apagats, en silenci o en mode avió.
- es realitzarà un enregistrament de l'assistència a les proves extraordinàries.
- si l'alumnat està d'acord, es podran realitzar les proves escrites de l'assignatura per les vesprades, en horari no lectiu.
- la no assistència a un examen només podrà comportar la realització d'aquest per part de l'alumnat en altra data (**que serà consensuada amb ell i l'examen es farà abans, sí té, per exemple, una prova mèdica el dia del control, o després, si hi ha marge abans de la corresponent avaluació**), si hi ha una justificació adient i s'acompanya del justificant corresponent, a ser possible mèdic. Si eixe cas no es donara, serà necessària una justificació presencial parental (s'admetrà també la telefònica, si hi ha motius laborals o de salut que ho impedisquen), a ser possible **motu proprio**, i no sol·licitada pel professorat.

- la no assistència a les proves extraordinàries queda regulada pel RRI.

- quan se certifique fefaentment que l'alumnat copia, passa informació o rep informació en un examen de qualsevol forma possible (amb paper, per un company, per medis electrònics), serà convidat a lliurar en eixe moment l'examen, en el revers del qual o bé en lloc ben visible el professorat anotarà que l'alumne ha copiat; l'examen obtindrà la qualificació de 0, independentment del contingut, tenint en compte la impossibilitat d'aplicar correctament aquest instrument d'avaluació per mesurar les seues vertaderes capacitats i coneixements, i aquesta nota farà mitjana amb la resta de qualificacions de l'alumnat.

- cas que l'alumnat faça servir medis electrònics (audiòfons o auriculars), aquests seran requisats i posats en la taula del professorat, que podrà fer fotos dels mateixos per a evidenciar el seu ús. Es procedirà amb l'examen com en punt anterior.

- les faltes d'ortografia seran causa de penalització en les proves escrites, establint-se la següent ràtio: es descomptaran 0,05 punts per cada falta d'ortografia i la mateixa quantitat (0,05) per cada tres títols.

Plagi

D'altra banda, en les activitats o treballs hom tindrà en compte si l'alumnat ha fet ús del plagi de pàgines web (de manera comuna Viquipèdia). El professorat, per tal d'evitar-lo, demanarà sempre la bibliografia / webgrafia, sol·licitarà a l'alumnat diversos tipus de fonts, demanarà que l'alumnat incloga una còpia de les fonts.

Si, encara així, en comprovar-se mitjançant contrastació rigorosa, que un treball, tasca, exercici... ha sigut plagiat (copia i apega sense discriminació de contingut i sense llegir), tenint en compte la impossibilitat d'aplicar un instrument d'avaluació que permeta observar les vertaderes capacitats i coneixements de l'alumnat, aquesta execució quedarà computada com NO REALITZADA i la nota corresponent serà un 0.

1r i 2n de Batxillerat (Grec I i II a distància):

L'Ordre 38/2017 del 4 d'octubre, de la Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Esport, per la qual es regula l'avaluació en Educació Secundària Obligatoria, en Batxillerat i en els ensenyaments de l'Educació de les Persones Adultes a la Comunitat Valenciana, en l'article 40. 2. c), diu:

Per tal d'afavorir en el Batxillerat en règim a distància la incorporació d'estratègies innovadores que permeten l'aprenentatge autònom de l'alumnat adult basat en la recerca i realització de projectes, el professorat ha de preveure les eines necessàries per a posar en marxa aquest model d'ensenyament, així com dissenyar criteris i instruments d'avaluació adients.

Per consegüent, a l'hora de valorar la trajectòria acadèmica de l'alumnat i d'atorgar la qualificació final corresponent, sense perjudici de l'alumnat que opte únicament per presentar-se als exàmens finals de cada matèria, el professorat tindrà en compte les activitats individuals i col·laboratives realitzades per aquest alumnat al llarg del curs amb una assignació mínima d'un trenta per cent sobre la nota global resultant. No obstant això, si la qualificació global obtinguda mitjançant aquest procediment fóra inferior a la nota de l'examen final, prevaldrà la qualificació obtinguda en aquest examen, a la realització del qual l'alumnat sempre tindrà dret.

El departament de Grec sempre ha tingut en compte aquesta indicació, fins i tot abans que es publicara el 10 d'octubre de 2017. Així, hi haurà una prova escrita per avaluació, excepte en la 3a en la qual hi haurà dos, amb els sabers bàsics indicats prèviament en aquesta programació.

La nota de les proves escrites de cada avaluació aportarà el 65% de la qualificació en cadascuna d'elles.

Un 30% derivarà de la realització i lliurament de les activitats indicades en cada setmana.

El 5% restant derivarà de l'activitat de l'alumne a l'aula virtual (visites, participació en els fors, comunicació amb el professorat mitjançant correu electrònic, realització d'activitats comunicades o realització de tasques en un for).

No obstant això, si la qualificació quadrimestral obtinguda mitjançant aquest procediment fóra inferior a la nota de l'examen, prevaldrà la qualificació obtinguda en aquest examen, a la realització del qual l'alumnat sempre tindrà dret.

N. B.: No s'estableix una nota mínima per a aplicar el sistema de qualificació.

Com l'avaluació és contínua, no hi haurà recuperacions; qui aprobe l'últim examen, aprova l'assignatura.

Exemple: 6 de nota d'examen x 0'65 = 3,9 // 8 de nota d'activitats x 0'30 = 2,4 // activitat "virtual": 6 x 0,05 = 0,30

Total: 6,6 que serà un 7 al butlletí en funció de la ponderació realitzada pel professorat pel treball a l'aula virtual.

Com diu l'Ordre, si la nota global fóra inferior a la nota de l'examen final, prevaldrà la qualificació obtinguda a l'examen.

Així mateix, a l'article 40. 2. f) de l'esmentada ordre es diu: *Quan l'alumnat tinga un màxim d'una o dues matèries del Batxillerat de la modalitat a distància per a persones adultes per superar, el professorat dissenyarà una adaptació individualitzada del currículum a fi que aquest alumnat estiga en condicions de superar-les amb èxit i, per consegüent, finalitzar aquesta etapa. Per això, es valorarà aquesta situació per tal d'elaborar l'adaptació més adient.*

A l'hora d'adoptar aquesta decisió caldrà prendre en consideració la progressió de l'aprenentatge realitzat per la persona adulta i les seues possibilitats futures acadèmiques i socioprofessionals. Per això, l'equip docent avaluador, en els casos en què ho crega oportú, pot convocar la persona adulta a una entrevista que servisca per a aclarir possibles dubtes sobre la seua valoració final.

2n de Batxillerat (Grec diürn i nocturn):

Es realitzaran, en principi, en 2n de Batxillerat diürn i nocturn, dues o tres proves escrites per trimestre dels quals s'extraurà la nota mitjana, en principi dues amb l'estructura de l'examen de les EBAU, una amb text vist a l'aula i una de text no vist, i una tercera amb els temes d'història i literatura. **Les proves escrites suposaran un 70% de la qualificació final en cada trimestre.**

Un 20 % de la qualificació l'aportaran les intervencions i respostes de l'alumnat fetes com a conseqüència de les preguntes del professorat, a més del treball diari (quadern, apunts) i els exercicis realitzats. També l'elaboració de resums i esquemes que hom demanarà a l'alumnat en els temes de cultura, que després seran qualificats amb l'instrument de proves específiques escrites. En aquest 20% hom computaran els treballs optatius de recerca i aprofundiment, i els treballs per projectes i col·laboratius.

El **10 %** restant s'aconseguirà per l'actitud positiva envers els sabers bàsics impartits, l'aula, el centre, els companys o el professorat, l'assistència i puntualitat, l'autoavaluació i la coavaluació. Exemple: Un alumne té una mitjana en tots els controls de gramàtica, cultura, sintaxi i traducció de 6,45.

Multipliquem per 0,70= 4,515.

En la mitjana dels treballs voluntaris, de recerca i col·laboratius, activitats a l'aula, exercicis, resums i esquemes té un 7, que multipliquem per 0,20= 1,4

En l'apartat d'actitud positiva envers els sabers bàsics impartits, l'aula, el centre, els companys o el professorat, l'assistència i puntualitat, l'autoavaluació i la coavaluació ha obtingut un $6 \times 0,10 = 0,6$.

Nota global: 6,515, que pot suposar un 6 o un 7 al butlletí de l'avaluació respectiva.

Els temes de cultura seran agrupats de la següent forma per a la seua avaluació mitjançant proves escrites i qualificació:

1r Trimestre: El llegat grec. Espais i monument de l'Atenes clàssica. La situació de la dona.

2n trimestre: La poesia èpica: Homer. La historiografia.

3r trimestre: L'oratória. El drama. Mitologia.

N. B.: No s'estableix una nota mínima per a aplicar el sistema de qualificació, però sí la de l'arrodoniment esmentada.

N. B.: Pel que fa als exàmens i al plagi serà d'aplicació allò establert en 1r de Batxillerat diürn i nocturn.

Cultura Clàssica (1, 2, 3 i 4 ESO):

Es realitzaran proves escrites breus i senzilles de coneixement tipus test (vertader o fals, relacionar conceptes, breus definicions, contar breument un mite, etc.) o de desenvolupament. En el cas de 4ESO, les proves escrites tindran una major consistència. Les notes numèriques de les avaluacions seran el resultat de diversos conceptes avaluable:

1. La nota de controls de coneixement i dels treballs voluntaris realitzats en cada avaluació, **significaran el 70% de la nota de l'avaluació**. Cada concepte es valorarà de 0 a 10 i es traurà la mitjana, que es multiplicarà per 0,7.
2. La realització de tasques del llibre i d'AULES, els qüestionaris d'AULES i sobre vídeos o pel·lícules, les preguntes del professorat a l'aula i les tasques específiques encarregades pel professorat a l'alumnat, significaran un **20% de la qualificació**.
3. L'actitud positiva envers els sabers bàsics impartits, l'aula, el centre, els companys o el professorat, l'esforç i la progressió, l'assistència i puntualitat, l'autoavaluació i la coavaluació **significaran el 10%** restant de la nota d'avaluació.

N. B.: No s'estableix una nota mínima per a aplicar el sistema de qualificació, però sí la de l'arrodoniment esmentada.

En el procés d'ensenyament i aprenentatge s'avaluaran:

- coneixements proposats en els sabers bàsics
- ús de tècniques i estratègies variades: maneig de llibres i la xarxa, treball en el blog d'aula (si es decideix usar-lo com a eina).

- lectura comprensiva i correcta expressió oral i escrita, aplicació de normes i principis, tècniques d'estudi, recollida d'informació, capacitat d'anàlisi i síntesi, interès per l'assignatura, el respecte del patrimoni, l'interès per adquirir nous coneixements, respecte a l'opinió dels altres, el judici crític, altres actituds externes com la puntualitat, comportament, cooperació. Aquests elements es podran mesurar mitjançant les corresponent rúbriques. Els treballs (tots voluntaris) que l'alumnat pot elaborar al llarg del curs són els següents, amb indicació del nivell:

1. Pinta'm un mite / Mirar un quadre: (1, 2, 3, 4 ESO)

L'alumnat explicarà un quadre mitològic en cada trimestre amb una fitxa tècnica (títol, autor, data, estil, tècnica, mesures i ubicació), comentari pictòric (color, estil, trets més importants, material, etc.) i mitològic (fet mític que narra).

2. Referents clàssics en Castelló (1, 2, 3, 4 ESO)

Després de recórrer la ciutat amb el professorat, i després d'haver fet una recerca en Internet o en altres fonts, s'haurà de fer un treball, amb suport fotogràfic, on es comentaran els elements pictòrics, escultòrics, arquitectònics, publicitaris, etc. que presenten referents clàssics en la nostra ciutat.

3. Animals i plantes mítics (1, 2, 3, 4 ESO)

Cada alumne treballarà sobre un animal present al Museu de Ciències Naturals del centre relacionat amb la mitologia.

4. El grec en la química (2, 3, 4 ESO)

Cada alumne farà una breu explicació a l'aula, després d'elaborar un senzill treball, sobre elements químics de nom grec o llatí, preferentment d'origen mitològic.

5. El meu déu (heroi) /La meua deessa (heroïna) favorita és... (1, 2, 3, 4 ESO). Elaboració d'un vídeo sobre un déu o deessa (heroi o heroïna) amb el material que considere l'alumnat per a presentar-lo com cal als companys a l'aula. Com hem indicat, aquests treballs són voluntaris, però, si l'alumnat els realitza, computaran com una nota de control en el trimestre en què siguen lliurats al professorat. És una forma d'ajudar l'alumnat a aprovar, per a que pugui compensar una possible nota baixa en el control de cada trimestre. A banda s'hauran de realitzar les activitats del llibre de text. La qualificació en Cultura Clàssica estarà relacionada amb el grau d'adquisició de les competències bàsiques de l'alumne, a través de totes les activitats que porte a terme. Podem tindre en compte també aquests apartats i criteris:

INSTRUMENT	CRITERIS
1. Proves escrites i orals	Valoració de l'aprenentatge dels sabers bàsics. Valoració dels processos seguits i dels resultats. Expressió (verbal, escrita) del procediment seguit a l'hora de resoldre una activitat. Valoració del temps invertit i del temps necessari per a resoldre una activitat.
2. Activitats TIC	Ús adequat de l'ordinador i d'eines informàtiques i telemàtiques. Tipus de participació (autònoma, amb suport, cap, etc.). Ús crític i responsable d'internet; cerca d'informació, habilitat per a filtrar, etc. Grau d'elaboració de la resposta. Interès i motivació.
3. Treball autònom (aula, altres espais)	Grau d'adquisició d'aprenentatges bàsics. Ampliació d'aquests aprenentatges. Utilització adequada d'instruments i recursos propis de la matèria. Utilització d'esquemes. Revisió habitual dels resultats. Capacitat per a calcular el temps invertit per a resoldre una activitat.
4. Participació i seguiment de les classes (intervencions, respostes, etc.)	Nivell i qualitat de les intervencions. Ús de vocabulari apropiat.
5. Treballs en grup. Valoració individual i grupal	Capacitat de treball en equip. Grau de comunicació amb els companys. Resolució de conflictes. Interès i motivació.
6. Dossier de treball personal.	Presentació clara i ordenada.
7. Experiències i investigacions.	Col·laboració i respecte de la pròpia feina i la dels companys.

Pel que fa a les proves escrites en Cultura Clàssica seran d'aplicació aquestes normes generals:

- l'alumnat haurà de deixar en una caixa els telèfons mòbil apagats, en silenci o en mode avió.

- la no assistència a un examen només podrà comportar la realització d'aquest per part de l'alumnat en altra data, si hi ha una justificació adient i s'acompanya del justificant corresponent, a ser possible mèdic, o en el seu defecte hi ha una justificació presencial o telefònica parental, a ser possible *motu proprio*, i no sol·licitada pel professorat. La nova data serà consensuada amb l'alumnat i l'examen es farà abans (sí té, per exemple, una prova mèdica el dia del control) o després, si hi ha marge abans de la corresponent avaluació.

-l'alumnat que copie, passe informació o reba informació en un examen de qualsevol forma possible (amb paper, per un company, per medis electrònics), serà convidat a lliurar en eixe moment l'examen, en el revers del qual o bé en lloc ben visible el professorat anotarà que l'alumne ha copiat; l'examen obtindrà la qualificació de 0, independentment del contingut, i aquesta nota farà mitjana amb la resta de qualificacions de l'alumnat.

- cas que l'alumnat faça servir medis electrònics (audiòfons o auriculars), aquests seran requisats i posats en la taula del professorat, que podrà fer fotos dels mateixos per a evidenciar el seu ús. Es procedirà com en el punt anterior.

- les faltes d'ortografia seran causa de penalització en les proves escrites, establint-se la següent ràtio: es descomptaran 0,025 punts per cada falta d'ortografia i la mateixa quantitat (0,025) per cada tres títols.

Plagi

D'altra banda, en les activitats o treballs hom tindrà en compte si l'alumnat ha fet ús del plagi de pàgines web (de manera comuna Viquipèdia). El professorat, per tal d'evitar-lo, demanarà sempre la bibliografia / webgrafia, sol·licitarà a l'alumnat diversos tipus de fonts, demanarà que l'alumnat incloga una còpia de les fonts. Si, encara així, en comprovar-se mitjançant contrastació rigorosa, que un treball, tasca, exercici... ha sigut plagiat (copia i apega sense discriminació de contingut i sense llegir), tenint en compte la impossibilitat d'aplicar un instrument d'avaluació que permeta observar les vertaderes capacitats i coneixements de l'alumnat, aquesta execució quedarà computada com NO REALITZADA i la nota corresponent serà un 0.

Pèrdua del dret a l'avaluació contínua per faltes d'assistència a classe:

El Decret 195/2022 d'11 de novembre, del Consell, d'igualtat i convivència en el sistema educatiu valencià diu a l'article 15: *Les faltes d'assistència i puntualitat són conductes contràries a la convivència.*

L'article 40, Drets de l'alumnat, punt 4, del mateix Decret 195/2022 diu: L'alumnat té dret a ser valorat amb objectivitat, la qual cosa implica:

e) Conèixer els criteris establerts en les normes d'organització i funcionament del centre en la pèrdua de l'avaluació contínua.

Les Normes d'Organització i Funcionament del centre només preveuen aquesta pèrdua en l'apartat 3.6.2

3.6.2. Pèrdua avaluació contínua i/o matrícula.

En Formació Professional, així com en el Batxillerat nocturn les faltes d'assistència injustificades i reiterades són motiu de pèrdua del dret a l'avaluació continuada en les condicions que indica la normativa.

El departament de Grec només té alumnat que pot ser afectat per la normativa en batxillerat nocturn, però entén que l'alumnat que no acudisca a classe amb regularitat acumularà una mancança de coneixements i habilitats que, en una assignatura com el grec, poden ser definitius per a la no consecució dels objectius marcats i, per tant, el Departament creu que no és pertinent recollir en aquesta proposta didàctica la pèrdua del dret a l'avaluació contínua per faltes d'assistència.

No realització de proves i exàmens establerts en el calendari. Així mateix en cas de força major, reunit el departament, s'acordarà l'instrument d'avaluació pertinent per a aquell alumnat que s'haja vist impedit per a assistir a les proves establertes en el calendari d'exàmens.

Avaluació del procés d'ensenyament i aprenentatge. S'avaluarà: coneixements proposats en els sabers bàsics, tècniques i estratègies variades: maneig de llibres i la xarxa, lectura comprensiva, correcta expressió oral i escrita, aplicació de normes i principis, tècniques d'estudi, recollida d'informació, capacitat d'anàlisi i síntesi; interès per l'assignatura, el respecte del patrimoni, l'interès per adquirir nous coneixements, respecte a l'opinió dels altres, el judici crític, i altres actituds externes com la puntualitat, comportament, cooperació ...

Foment de la lectura.

Sobre l'animació a la lectura, aquest departament pretén fomentar el desenvolupament d'activitats que estimulen l'interès i l'hàbit de la lectura i de l'expressió oral. En aquest sentit, formaran part de la rutina diària la lectura en veu alta de textos, les recomanacions de llibres adequats als interessos i maduresa dels estudiants, l'exposició oral de treballs davant el grup, i totes les activitats que es proposen pel centre per reforçar aquests aspectes.

Faltes d'assistència injustificades

Com ja s'ha dit en altre lloc, el Departament estableix que, **si l'alumnat acumula un nombre elevat de faltes d'assistència no justificades no podrà assolir el 100% de la qualificació en el 10% pertanyent a actitud de la nota d'avaluació, ja que les faltes d'assistència no justificades són una conducta contrària a la convivència i signifiquen no assolit** la dimensió personal de la Competència social i cívica, la Competència d'Aprenre a Aprenre i el Sentit de la Iniciativa i Esperit emprenedor.

Procediment i criteris de recuperació.

Grec: Estructura de la prova de juny (2n Batxillerat 9-10 de juny i 1r Batxillerat 23-35 de juny)

Quan en qualsevol sessió d'avaluació de segon de batxillerat es detecte que un alumne o alumna ha suspès una o dues matèries, en cas que una siga Grec el professorat del grup classe haurà de col·laborar estretament amb la persona tutora i fer un pla de reforç individualitzat. En el cas de l'alumnat que romanga en segon de batxillerat amb matèries suspeses soltes caldrà implementar la mateixa mesura atenent a l'Ordre 38/2017 i al nivell III d'inclusió (Ordre 20/2019).

Segons estipula l'apartat 6 de l'article 2, de l'**ORDRE 38/2017**, de 4 d'octubre, de la Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Esport, per la qual es regula l'avaluació en Educació Secundària Obligatoria, en Batxillerat i en els ensenyaments de l'Educació de les Persones Adultes a la Comunitat Valenciana:

A fi de facilitar a l'alumnat la recuperació de les matèries i els àmbits amb avaluació negativa, els centres docents organitzaran en cada curs escolar, d'acord amb allò que determine la comissió de coordinació pedagògica en col·laboració amb el cap o la cap d'estudis i els departaments didàctics, les proves extraordinàries d'avaluació oportunes. La conselleria competent en matèria d'educació, a través dels seus òrgans directius competents en matèria d'ordenació acadèmica, establirà les dates en què hauran de tindre lloc les esmentades proves extraordinàries. Així mateix, en aquells casos en què l'alumnat haja promocionat a un determinat curs amb matèries pendents de cursos anteriors, els equips docents establiran programes individualitzats per a la seua recuperació. En aquests programes, es podran establir, a proposta dels departaments didàctics responsables de cada matèria o àmbit, les condicions que permeten l'avaluació positiva de la matèria pendent per part de l'alumne o alumna sense necessitat de superar una prova final extraordinària.

Doncs bé, l'estructura de les proves extraordinàries ha de quedar reflectida en aquesta programació i es concreta així:

L'examen de juny de 2n de Batxillerat, cas que hi haja alumnat que no aprobe a l'avaluació de maig, serà idèntic a l'establert en les EBAU, és a dir, la traducció de un text d'unes 20-25 paraules d'una selecció del capítol VII de l'Epítom de la *Biblioteca Mitològica* d'Apol·lodor, els paràgrafs 320c-322d del diàleg *Protàgores* de Plató i una selecció del *Discurs en defensa per l'assassinat d'Eratòstenes* de Lísies (6 punts), una qüestió de morfologia i una de sintaxi (1 punt entre les dues), una pregunta d'etimologia - treure dos derivats castellans o valencians de dues paraules gregues - (1 punt) i una qüestió de cultura consistent a desenvolupar un dels temes establerts en la programació de Grec de les EBAU (2 punts).

L'examen de Grec I de juny consistirà en la traducció i anàlisi d'un text o vàries frases en grec i alguna frase per a posar en castellà o valencià. Hi haurà a més dos o tres qüestions de morfologia:

- Declinació de substantius o declinació conjunta de sintagmes formats per article, adjectiu i substantiu.
- Conjugació de formes verbals vistes i estudiades al llarg del curs.

També pot haver-hi exercicis de vocabulari i d'etimologia.

N. B.: La qualificació de la prova extraordinària serà la resultant d'aplicar el sistema explicat, i pot ser superior a 5. Si és inferior a la de l'avaluació final, prevaldrà aquesta darrera.

Al batxillerat a distància, tot l'alumnat suspès o no presentat podrà presentar-se a un examen a la convocatòria final i final extraordinària. En els exàmens finals ordinaris i extraordinaris, l'alumnat podrà examinar-se només d'aquelles avaluacions que no tinga aprovades. Totes les assignatures han de preveure i aplicar mecanismes i instruments de recuperació passada la primera i la segona avaluació. L'alumnat suspès sempre té l'opció de presentar-se als procediments de recuperació o a la convocatòria final, tant si s'ha presentat abans com si no ho han fet.

Es contempla la possibilitat de fer recuperacions parcials o segmentades: segmentar les recuperacions quadrimestrals i finals en unitats de sabers bàsics menors amb la finalitat de compensar el fet que, en passar a un calendari quadrimestral, s'acumula prou matèria. Els exàmens del batxillerat a distància dels distints quadrimestres estan planificats des d'inici de curs de manera oficial i es troben, tant a les aules virtuals de la matèria com a la de tutoria. L'alumnat que demane realitzar els exàmens fóra del període oficial podrà fer-ho sempre que ho comuniqui abans d'aquest període i presenti una causa justificada i acreditada (força major o reglamentada en la normativa vigent, com per exemple assistència a competicions oficials d'esportistes d'elit).

Procediment i criteris de recuperació de matèries pendents.

GREC I

Al curs 2024-2025 hi ha al centre 5 alumnes pendents de Grec I: 1 del torn diürn, 1 de nocturn i 3 de distància. Aquests darrers estan matriculats en la de 1r i s'han d'examinar en el període d'exàmens de 1r. Els de diürn/nocturn disposen d'una hora de repàs setmanal (**DIJOURS DE 16:20 A 17:15**) de l'assignatura, a la qual hauran d'acudir, com a primera condició per a recuperar-la. El professorat encarregat del repàs, coordinat amb cap de departament, els comentarà en el repàs el sistema de recuperació que serà molt aproximat al següent:

1. Es dividirà el curs en dos períodes de control: en gener (o abans o després a criteri del professor del repàs) i abril l'alumnat pendent s'examinarà en eixos mesos de la matèria vista en cada període.

En abril el control es farà d'acord amb el calendari establert per la direcció d'estudis. Es poden fer controls de contingut més freqüents segons el criteri pedagògic del professor del repàs.

2. A banda dels controls de l'assignatura, el professorat pot encarregar l'alumnat pendent de grec una altra tasca, que pot ser o bé un treball sobre determinat aspecte de la cultura, la literatura o la història de Grècia. Aprovarà l'assignatura pendent l'alumnat que supere els controls i faça, si és el cas, el treball encarregat.

Les unitats didàctiques de 1r que seran objecte d'examen seran de la 1 a 17 (incompleta) i la 19 (pronom relatiu i oració subordinada de relatiu) del manual de Grec I i els temes de cultura del mateix manual, que podran ser avaluats amb la realització de resums o presentacions a l'aula.

En el batxillerat a distància l'alumnat amb la matèria pendent GREC I estarà matriculat en ella i s'examinarà d'ella en els corresponents exàmens de 1r batxillerat dels dos quadrimestres.

Cal recordar que, cas de no aprovar la pendent en el període ordinari, l'alumnat disposa també d'una prova extraordinària per a la recuperació de la matèria pendent, abans de les proves extraordinàries de 2n de batxillerat (cap al 10-12 de juny de 2025).

En tot moment el Departament estarà a disposició de l'alumnat pendent per tal d'aclarir dubtes, donar explicacions requerides o per altres motius pels quals se'l pugui necessitar.

CULTURA CLÀSSICA

• **Alumnat amb Cultura Clàssica de 1r pendent**

Hi ha quatre (4) alumnes amb Cultura Clàssica de 1ESO pendent, un (1) del curs 2022-2023 i tres (3) del 2023-2024. Aquest alumnat recuperarà la matèria de forma distinta.

L'alumne pendent del 22-23, que cursa la matèria també aquest curs 24-25 ja ha rebut un correu del cap de departament amb l'explicació de la forma de la recuperació, de les unitats didàctiques del llibre de primer que seran objecte de control, de les activitats del llibre i qüestionaris sobre vídeos o mites que caldrà lliurar i de què es faran dos blocs de sabers bàsics i un control sobre cadascú d'ells, un en gener de 2025 (dilluns 13) i l'altre en maig (entre el 2 al 8, quan ho establisca el centre).

En concret són:

Control 1: Grècia: Unitats 1 (*El món grec*), 2 (*Atenes*), 3 (*La societat en Atenes i Esparta*), 4 (*Alexandre el Gran*), 5 (*Els déus*), 6 (*Els oracles. Delfos*), 7 (*Els Jocs Olímpics*) i 8 (*La Ilíada*). Activitats 1 a 9 (pàgines 26 i 27), 12 a 24 (pàgines 28, 29 i 30). En total, 22 activitats.

Control 2: Grècia: Unitats 9 (*L'Odissea*), 10 (*El teatre*) i 11 (*L'escultura*); Roma: Unitat 1 (*La fundació de Roma*). Activitats 25 a 31 (pàgines 30 i 31 del bloc de Grècia) i 1, 2 i 3 (pàgina 52 del bloc de Roma) i els qüestionaris dels mites adjuntats

Els controls (la nota dels quals valdrà un 70%) i el lliurament de les activitats (que suposen un 30%) determinaran la recuperació de l'assignatura. Exemple: 5 i 6 en els controls suposen un 3,85 (5,5 x 0,7); d'altra banda, 7 i 5 de les activitats i qüestionaris suposen un 1,8 (6 x 0,3) i el total és un 5,65. Se li ha enviat un missatge per Ítaca a la família.

El tres (3) alumnes pendents del 23-24 hauran de realitzar al llarg del curs uns qüestionaris sobre quatre (4) breus mites que també els seran lliurats. A banda, faran activitats com resposta a preguntes sobre textos, sopes de lletres, encreuats, lectura en clau ... d'un dossier de lectures mitològiques. El professor de PT supervisarà la feina ja que té a l'alumnat en PMAR2 i 2ESO. Ja s'ha comunicat a l'alumnat la forma de recuperació i se li ha lliurat al primer part de les tasques (activitats com resposta a preguntes sobre textos, sopes de lletres, encreuats, lectura en clau, etc. d'un dossier de lectures mitològiques). S'ha penjat AULES DOCENT un document sobre com recuperar la matèria pendent.

Moments per a l'avaluació

Seràn l'avaluació inicial o de diagnòstic, la primera, segona, tercera i l'extraordinària (en batxillerat).

ACTIVITATS I ESTRATÈGIES D'ENSENYAMENT I APRENTATGE

Grec:

L'estudi de la llengua grega comporta no només accedir a una llengua, sinó també als sabers bàsics culturals i de coneixement de la societat que la utilitzava. El coneixement de la llengua grega serà l'objectiu prioritari i a través d'ella, a la cultura.

D'altra banda, la reflexió lingüística o l'estudi del lèxic no tenen utilitat si no van acompanyats de la seua concreció en un text i de les seues relacions amb el context. Gràcies a la interpretació de textos, siguin literaris, històrics, filosòfics o científics, s'aconsegueix l'adquisició de coneixements, destreses i habilitats. Sense aquest nucli, que permet penetrar de la forma més completa el pensament dels seus autors, i estudiar la significació de les paraules en un període determinat i en distintes èpoques, perdria validesa tot el desenvolupament de la matèria.

Es d'importància rellevant per a aquest departament considerar el portfoli europeu de les llengües com a marc de referència en la matèria, a pesar de tractar-se d'una llengua clàssica a la que només accedim a través de textos del passat. Considerarem les quatre habilitats lingüístiques a desenvolupar (comprensió oral i escrita, expressió oral i escrita) per a apropar-nos a la llengua grega, sense conformar-nos amb el mètode tradicionalment estés de gramàtica/traducció que tant empobreix la nostra matèria.

Per això es fomentaren les pràctiques orals tant com les escrites, les de comprensió tant com les d'expressió, les d'anàlisi tant com les de desenvolupament. L'aprenentatge del lèxic ha de basar-se en la freqüència de la seua aparició en los textos, i en el repàs reiterat d'aquests, mitjançant la comparació dels termes grecs con els d'altres llengües que l'alumnat coneix com el llatí, castellà, valencià, anglés, etc.

No té sentit aprendre una llengua distinta sense que induisca a reflexionar simultàniament sobre la pròpia, per això, l'estudi del lèxic es basarà fonamentalment en l'estudi de las etimologies, en les petjades que la llengua grega ha deixat en altres llengües modernes.

Els grecs condicionaren les nostres formes de pensar i els nostres costums, com abans condicionaren les dels romans i les dels pobles que els van succeir. Per això, és important beure en les fonts d'on procedeix la nostra forma de pensar en tants aspectes, mitjançant documents epigràfics i arqueològics, obres literàries, bibliografia seleccionada i mitjans audiovisuals.

Tot estudiant té uns preconceptes sobre el món clàssic, sobre la seua estructura, sobre les seues llengües, que s'ha format a través de distintes influències: mitjans de comunicació, lectures, ensenyament previ. S'ha de respectar aquests preconceptes i ajudar-li a modificar-los quan siguen erronis sense censurar-lo per això.

El coneixement de la cultura grega no pot limitar-se a les referències culturals dels textos seleccionats. Els estudiants elaboraran els seus treballs d'investigació per a profunditzar i retenir com a propis els coneixements culturals sobre la civilització grega.

Estructurem cada unitat didàctica del mode següent:

1. Gramàtica: Explicació dels elements gramaticals i sintàctics programats.

2. Textos: anàlisi i traducció: realització d'activitats d'assoliment dels sabers bàsics gramaticals i sintàctics i traducció, amb anàlisi, de frases i textos amb els sabers bàsics gramaticals estudiats. També s'empraran activitats com: canviar de número gramatical, canviar de persona, temps o veu.

3. Cultura: Explicació d'unitats sobre cultura i civilització, que els i les alumnes hauran de profunditzar amb treballs individuals o en grup o amb exposicions orals a l'aula. Considerem que, de forma general, el procés d'ensenyament / aprenentatge ha de realitzar-se mitjançant les següents activitats, que tractarem d'aplicar en cada unitat didàctica:

Activitats d'introducció i coneixements previs.

Han d'introduir l'interès de l'alumnat pel que fa a la realitat que han d'aprendre. Són les que es realitzen per conèixer les idees, opinions, encerts o errors dels i de les alumnes sobre els sabers bàsics que es van a desenvolupar.

Activitats de desenvolupament

Són les que permeten conèixer els conceptes, els procediments o les noves actituds.

Activitats de síntesi-resum

Són aquelles que faciliten la relació entre els diferents sabers bàsics apresos i afavoreixen l'enfocament globalitzador.

Activitats de consolidació, recuperació i ampliació

Permeten contrastar les idees noves amb les prèvies de l'alumnat, així com aplicar els aprenentatges. Són les que es programen per a l'alumnat que no ha assolit els coneixements treballats i permeten aprofundir en els sabers bàsics a l'alumnat que ha realitzat correctament les activitats de desenvolupament.

Activitats d'avaluació

Inclouen les activitats dirigides a l'avaluació inicial, formativa i sumativa. L'aplicació d'aquestes activitats s'ha d'atenir als principis bàsics que han d'estar presents contínuament en el procés d'ensenyament / aprenentatge de cada unitat didàctica:

- Selecció de textos accessibles al nivell de l'alumnat. La pràctica de la traducció serà, doncs, graduada (és a dir, d'acord amb els coneixements de l'alumne), suggestiva (pel seu contingut i relació amb el tema tractat en la unitat), continuada (perquè resulti eficaç) i controlada (sota la direcció i orientació del professorat).

- La correcta interpretació d'un frase o fragment implicarà la seua contextualització, l'anàlisi dels aspectes gramaticals, la captació i el comentari del missatge que en ell apareix.

- Donada la dificultat de presentar textos originals per a la transmissió de tots els conceptes culturals de la unitat, es recorre també a la lectura de fragments traduïts d'autors grecs sempre que el professorat ho jutge pertinent.

- El comentari de text anirà, sempre que es consideri adequat, acompanyat de material audiovisual: mapes, gràfics, diapositives, vídeos, etc.

- L'estudi dels aspectes lingüístics i culturals ha de ser simultani.

- L'assimilació dels sabers bàsics lingüístics i culturals tindrà el doble objectiu de comprendre la societat i la cultura grega i conèixer la seua pervivència en el món occidental.

L'aplicació metodològica pràctica a cada tema comptarà bàsicament amb els següents passos:

1. Com a activitats d'introducció, motivació i coneixements previs considerem convenient posar en pràctica:

- El coneixement detallat per part de l'alumnat dels objectius, sabers bàsics, criteris d'avaluació i qualificació, competències, etc. de la unitat didàctica, per tal que sàpiga per on es mou i quin sentit tenen les activitats que es realitzen.

- Introducció motivadora per part del professorat, on s'assenyalen els elements més atractius per actuals i interdisciplinaris del tema que es tractarà.

- Debat i activitat pregunta-resposta sobre el tema introduït pel professorat, per tal de facilitar una idea precisa d'on es parteix. Per a això es pot prendre com a punt de partida el text traduït de cada tema, o algun altre dels recursos que el professorat considere més adequat.

- Repàs de les nocions ja vistes amb anterioritat i considerades necessàries per a la comprensió de la unitat, deixant-li les llacunes o dificultats detectades.

- Introducció de cada aspecte lingüístic, sempre que això siga possible, mitjançant les semblances o pervivència dels mateixos en la llengua pròpia de l'alumnat.

2. Com a activitats de desenvolupament s'inclouen:

- Lectura i comentari de textos. Lectura comprensiva del tema de cultura.

- Resolució de qüestions de llegat. Resolució d'exercicis de lèxic.

- Resolució d'exercicis sobre aspectes morfosintàctics i traducció d'oracions amb aplicació dels mateixos.

- Traducció dels textos originals proposats, realitzant els següents passos:

- a. Lectura prèvia en veu alta corregida pel professorat.

- b. Anàlisi del vocabulari.

- c. Relacions gramaticals: Aïllar les oracions, reconèixer les formes gramaticals i establir les relacions sintàctiques.

- d. Traducció.

- Descobriments en els textos traduïts de la part lingüística, cultural i de lèxic d'interès per a la unitat que s'està treballant.

Aquest descobriment serà acompanyat de les explicacions sistematitzades del professorat quan calga.

Convé que la part pròpiament informativa que s'ha de memoritzar, reduïda a sabers bàsics mínims, quede explícitament ressenyada i enquadrada en el quadern de classe de l'alumnat.

- Selecció, comentari i aprenentatge del vocabulari, que repassarà i s'aplicarà als textos durant tots els temes.

Descobrint les nostres arrels clàssiques

1. Com a activitats d'introducció, motivació i coneixements previs considerem convenient posar en pràctica:

- El coneixement detallat per part de l'alumnat dels objectius, sabers bàsics, criteris d'avaluació i qualificació, competències, etc. de la unitat didàctica, per tal que sàpiga per on es mou i quin sentit tenen les activitats que es realitzen.
- Introducció motivadora per part del professorat, on s'assenyalen els elements més atractius per actuals i interdisciplinaris del tema que es tractarà.
- Debat i activitat pregunta-resposta sobre el tema introduït pel professorat, per tal de facilitar una idea precisa d'on es parteix. Per a això es pot prendre com a punt de partida el recurs que el professorat considere més adequat.

2. Com a activitats de desenvolupament s'inclouen:

- Lectura comprensiva, comentari i relació amb altres matèries o amb la vida de l'alumnat dels sabers bàsics vistos.
- Realització de tasques o exercicis de suport.
- Escolta o visionat d'àudios i vídeos de recolzament.
- Lectura de textos de reforç o exemplificació dels sabers bàsics tractats.

Cultura Clàssica

El tipus d'activitats d'ensenyament-aprenentatge està basat en la bona orientació i canalització provocant en l'alumnat una posició de replantejament i producció de canvi. Es buscaran estratègies d'actuació i producció de canvis, evitant la repetició constant i utilitzant un llenguatge suggestiu. No es reiteraran les consignes negatives sinó l'afirmació d'algun aspecte de la tesi de l'altre, tot intentant entendre la seua argumentació, així predisposem el nostre alumnat a continuar el diàleg.

La projecció de pel·lícules és força important; comparen la versió de la pel·lícula i el mite. En la part cultural, amb diferents vídeos coneixen la vida i costums, societat, art, política, així com diverses vessants de la cultura grecoromana.

Els aprenentatges i èxits que l'alumnat realitza contribueixen al seu desenvolupament en la mesura que són significatius, és a dir, quan li permeten establir relacions entre les seues experiències prèvies i els nous aprenentatges. Això només és possible si les activitats i les experiències tenen un clar sentit per a l'alumnat.

Tant el disseny com el desenvolupament de les activitats requereixen una gran flexibilitat per adequar-les als interessos i ritmes dels estudiants. Les activitats d'ensenyament-aprenentatge tenen per finalitat actuar de referents que propicien la participació i l'aprenentatge actiu de l'alumnat en la seua classe, una dinàmica de classe lúdica, formativa i integradora, innovadora i creativa, en la qual la figura del docent és crucial en l'esdevenir de la formació dels discents:

- Plantejar activitats que no siguin un fi en si mateix, sinó que potencien l'adquisició progressiva de coneixements de la forma més individualitzada i coherent possible i, en aquest sentit, activitats que vagin d'allò global a allò específic i d'allò simple a allò complex.
- Realitzar activitats inicials que permeten obtenir informació sobre els coneixements previs i motiven el nostre alumnat per l'aprenentatge de nous sabers bàsics.
- Oferir activitats alternatives i diversificades per evitar la monotonia de treballar sobre quelcom ja après.
- Plantejar activitats que possibiliten la integració de tot l'alumnat tot evitant situacions de segregació.
- Presentar activitats adients de dificultat progressiva perquè siguin superades amb èxit i assegurar una constant motivació.

Aquestes activitats pretenen que l'alumnat adquirisca els sabers bàsics tractats al llarg de les diverses unitats de la programació. Seran motivadores, suggeridores, adequades a l'edat de l'alumnat, desenvoluparan l'aprendre a aprendre.

Cada unitat tindrà, com a aplicació metodològica, les següents fases:

1. Activitats d'iniciació i de motivació

A l'inici de cada unitat, proposem activitats per dur a terme una avaluació inicial i poder detectar quins són els coneixements previs que els estudiants posseeixen sobre els sabers bàsics a treballar. Aquesta detecció d'idees prèvies permet realitzar un diagnòstic o avaluació inicial del grup. Açò és imprescindible per presentar de forma més eficaç i ajustada els sabers bàsics i motivar el seu aprenentatge, despertant l'interès i la curiositat per les activitats posteriors.

2. Activitats de desenvolupament

Són les que vertebraran a les nostres unitats de programació. A través d'elles treballarem els sabers bàsics programats en aquestes unitats, per a la consecució dels objectius proposats. Mitjançant aquest tipus d'activitats, treballarem els diferents blocs de sabers bàsics de cada un dels àmbits de experiència i de coneixement.

3. Activitats de reforç i d'ampliació

En aquest apartat s'han dissenyat activitats per a reforçar i / o aprofundir en els coneixements adquirits. Aquestes activitats s'entenen amb una doble intencionalitat:

- Les activitats de reforç són una nova oportunitat per als que presenten alguna dificultat d'aprenentatge, reforçant aquells sabers bàsics que no han estat correctament assimilats per alguns dels o de les alumnes.

- Les activitats d'ampliació són una proposta d'activitats i experiències de més dificultat que s'han dissenyat pensant en els estudiants que presenten millor rendiment, amb la finalitat que amplien els seus coneixements.

En general, aquestes activitats s'han concebut com una forma d'atendre els sabers bàsics desenvolupats, responnent a les diferències individuals i a les característiques psicoevolutives de cadascú, atenent d'aquesta manera a la diversitat.

4. Activitats d'avaluació

L'avaluació és un element que ha d'estar present al llarg de tot el procés d'ensenyament i aprenentatge. Per això, seleccionarem activitats de la unitat amb la finalitat d'avaluar com van progressant els i les alumnes en els aprenentatges. es tracta de realitzar una síntesi i d'avaluar i consolidar l'èxit que han assolit en relació amb els objectius proposats

- a. Activitats d'introducció, motivació i coneixements previs: introducció, per part del professorat, dels elements del tema a tractar, assenyalant aquells que siguin més actuals i que els i les alumnes coneguen; repàs de les nocions ja estudiades anteriorment imprescindibles per a entendre les qüestions, i introducció de les qüestions lingüístiques, utilitzant, sempre que siga possible, les semblances i pervivència en la pròpia llengua.

- b. Activitats de desenvolupament: lectura comprensiva, comentari i debat sobre els apartats sobre cultura; resolució de les activitats. Les de lèxic es treballaran amb activitats sobre etimologia.

- c. Activitats de resum i síntesi: realització d'esquemes, resums i paraules clau de la unitat estudiada.

- d. Activitats de consolidació, recuperació i ampliació: per a alumnat amb dificultat en l'aprenentatge de la matèria: activitats seleccionades per a aspectes de lèxic i cultura, lectures i esquemes per a aspectes culturals. Per als i les alumnes que hagen assolit els sabers bàsics proposats: activitats d'aprofundiment i d'ampliació com treballs d'investigació, lectures complementàries i ampliació dels sabers bàsics de la unitat.

- e. Activitats d'avaluació: a més de l'observació directa de l'alumnat en l'aula, al final de cada unitat o de cada dues unitats es realitzarà una prova escrita per analitzar la consecució dels objectius. També hi pot haver proves d'autoavaluació per als i les alumnes que ho requerisquen.

En essència, farem servir una metodologia activa i dinàmica, basada en un aprenentatge natural. És per això que cal considerar: - La relació convencional alumnat-professorat ha de trencar-se en favor d'una relació més horitzontal.

- L'espai cal distribuir-lo d'acord amb les necessitats per tal de realitzar les diferents activitats. Les activitats de l'assignatura no s'han de centrar exclusivament en l'interior de l'aula.

Caldrà seleccionar aquelles activitats de fora de l'institut (projeccions, exposicions, conferències, etc.) on convé anar amb la classe, per aprofundir en aspectes concrets del programa. Es portarà a terme una metodologia capaç de crear un ambient que afavorisca la interacció entre alumnat i professorat i que promoga l'aprendre a aprendre.

Per tant, es combinaran breus exposicions del professorat a partir de textos, il·lustracions, etc. amb activitats cooperatives dirigides pels propis i pròpies alumnes. Les estratègies didàctiques es concreten en els aspectes següents:

- El professorat farà una breu presentació del contingut per tal d'oferir uns coneixements previs a l'alumnat i situar-lo en la matèria en qüestió, amb una exposició oral o a partir del llibre.

- Determinats aspectes de la unitat es reforçaran, aprofundiran, revisaran o ampliaran mitjançant documentals o pel·lícules.

- L'alumnat haurà de registrar tota la feina que va elaborant en un quadern que es lliurarà al docent si aquest el demana.

- En grups es treballaran cooperativament els sabers bàsics tot ampliant la informació que ha donat el professorat amb els recursos que explicitarà oportunament.

- L'alumnat presentarà els treballs obligatoris i/o voluntaris del curs en PPT, vídeo o Prezi i l'exposarà al grup classe.

ACTIVITATS DE REFORÇ I AMPLIACIÓ

Les activitats de reforç estan orientades a l'alumnat que presenta dificultats en seguiment del procés d'aprenentatge i a l'alumnat que en els exàmens parcials manifesta un rendiment que podem considerar insuficient. També s'orienten als i les alumnes que, tot i obtenir un bon resultat, desitgen millorar-lo. En Grec I les activitats de reforç seran:

- Exercicis addicionals seleccionats especialment pel professorat amb aquesta finalitat i que seran estrets d'altres manuals.

- Lectures complementàries seleccionades *ad hoc* de gramàtiques o manuals en suport digital o impreses. Aquestes lectures han d'ajustar-se al nivell d'abastament curricular de l'alumnat.

- Indicacions sobre llocs concrets de pàgines webs de la xarxa que presenten sabers bàsics iguals o semblants als tractats a l'aula.

- Realització d'exàmens simulacre, on l'alumnat adquireix les destreses necessàries sobre la tècnica d'aquesta part del procés avaluator. Amb els exàmens simulacre, que són contemplats com a exercicis addicionals de cara a les proves reals, l'alumnat es familiaritza amb la forma en què es preguntaran determinats sabers bàsics, i d'eixa manera poden aconseguir que l'alumnat estiga més concentrat en allò que ateny al fons de les preguntes.

- Per a la cultura, remetrem l'alumnat a llocs especialitzats en cada tema i també podrem recomanar lectures o llibres.

En Grec II:

- Indicadors de llocs web on ampliar aspectes culturals.

- Lectures addicionals sobre els temes de cultura, seleccionats *ad hoc* segons les necessitats que planteja l'alumnat.

- Etimologies: a banda dels apunts facilitats pel professorat, remetrem a d'altres llocs webs sobre aquest tema.

- Per a sintaxi: recomanació de pàgines web, on es poden trobar llibres en format PDF i documents d'ampliació.

Igualment, la consulta de les parts de la gramàtica de Jaume Berenguer Amenós dedicada a la sintaxi.

- Per a la part de textos, es poden realitzar actuacions de reforç amb una selecció de frases, selecció ad hoc segons les necessitats de l'alumnat, i que siguin específiques de cada apartat de la sintaxi. Com a ampliació, es poden traduir passatges que no estan en la selecció recomanada per la Coordinació de les EBAU que se situen textualment entre els propis seleccionats.

Pel que fa a Cultura Clàssica, com que els i les alumnes són molt diversos, tant pel seu nivell acadèmic com pels seus interessos i grau de motivació, cal tindre a punt recursos que estiguen destinats a atendre la diversitat de l'alumnat. Podem emprar aquestes eines de reforç i ampliació:

- Fitxes de repàs i de reforç, per a treballar els conceptes fonamentals de cada unitat didàctica de manera diferent, segons els diferents tipus de dificultats que pertorben l'aprenentatge. Aquests materials es basaran en el repàs i el reforç de conceptes i sabers bàsics i fonamentals de les unitats didàctiques, a fi d'enfortir els coneixements i continuar avançant en l'aprenentatge.

- També es proposen activitats de lectura i interpretació d'imatges i de lectura i comprensió de textos clàssics, que desenvoluparan les habilitats competencials dels i les alumnes.

- Fitxes i recursos d'aprofundiment, dirigides a alumnat que sobrepassi el nivell mitjà de la classe i aquell que manifesti un interès especial per determinats aspectes de la cultura clàssica. Aquests recursos plantegen una metodologia basada en la investigació i en la indagació.

- Textos complementaris sobre diferents aspectes dels sabers bàsics que aprofundisquen al mateix temps en els sabers bàsics competencials.

- Així mateix, es planteja la realització, al final de cada unitat didàctica, una prova d'autoavaluació per a què l'alumnat comprovi, per se, el grau d'adquisició dels coneixements fonamentals.

Per a reforç podem usar **fitxes amb activitats per a treballar l'aprenentatge dels sabers bàsics mínims** i facilitar a l'alumne que ho requereixi l'adquisició de les competències bàsiques. Per a ampliació també **fitxes amb activitats de més dificultat** per la seua resolució, pel tractament d'altres sabers bàsics relacionats amb els del curs, etc. Podem dissenyar **plans individuals** dirigits a alumnat que ho requereixi (estrangers i de minories, amb necessitats educatives especials i d'altres capacitats).

Amb l'ús **d'activitats multinivells** l'objectiu és que els i les alumnes troben, respecte al desenvolupament d'un contingut, activitats que s'ajusten al seu nivell de competència curricular, als seus interessos, habilitats i motivacions. D'aquesta manera, en una mateixa classe es poden treballar a diferents nivells, segons les capacitats de cada alumne. Per exemple, proposar lectures sobre mites o sobre temes històrics, donant a uns i unes alumnes textos contemporanis, perquè són d'un nivell més senzill, i a d'altres oferir-los textos d'autors clàssics traduïts.

A més, d'acord amb l'apartat c) del punt 5 (Criteris de promoció de curs), dels blocs III (ESO) i IV (Batxillerat) caldrà que l'alumnat del departament amb assignatures no superades (Grec I i Cultura Clàssica) tinga un pla de reforç de les mateixes:

III 5. c) L'alumnat que promoció sense haver superat totes les matèries seguirà els plans de reforç que establisquen els corresponents departaments didàctics en coordinació amb els equips docents de cada grup el curs 2024-2025

IV 5. c) L'alumnat que promoció sense haver superat totes les matèries seguirà els plans de reforç que establisquen els corresponents departaments didàctics i haurà de superar les avaluacions corresponents d'aquests plans de reforç durant el curs 2024-2025.

d. METODOLOGIA

a) Metodologia general i específica.

Grec I (diürn i nocturn):

Al **Decret 108/2022** es donen unes indicacions valuoses per a les situacions d'aprenentatge i la didàctica d'aquesta matèria.

Les situacions d'aprenentatge de la matèria Grec I vinculen les competències específiques de l'assignatura amb les competències clau i els desafiaments del segle XXI i descobreixen la pervivència de la llengua i la cultura gregues en la realitat de l'alumnat.

La transversalitat, el paral·lelisme amb el llatí i la interdisciplinarietat han de ser eixos primordials en el procés d'aprenentatge del grec, que vinculen els coneixements de l'alumnat amb les competències específiques de la matèria. D'aquesta manera es potencia la connexió directa de la llengua i cultura hel·lenes amb altres matèries lingüístiques d'àmbit història o científic.

Per a l'estudi d'aquestes es recomana un ensenyament actiu i gradual que promoga l'ús d'estratègies d'aprenentatge que afavorisquen la possibilitat d'aprendre gaudint amb activitats, jocs, tallers i reptes didàctics que potencien la motivació, la creativitat, la capacitat de superació i el desenvolupament personal de l'alumnat. S'aconsellen activitats didàctiques que fomenten els treballs de recerca, individuals i cooperatius, que ajuden a estimular la reflexió i l'argumentació de l'alumnat, a més del seu esperit crític. Així mateix, es recomanen activitats de reforç, de recuperació i d'ampliació que ajuden a afermar les competències específiques.

Com a marc general de les situacions d'aprenentatge, amb l'objectiu d'atendre la diversitat d'interessos i necessitats de l'alumnat, s'han d'incorporar els principis del disseny universal d'aprenentatge, i cal assegurar que no existisquen barreres que impedisquen l'accessibilitat física, cognitiva, sensorial i emocional per a garantir la seua participació i aprenentatge, per a això el docent ha de tindre el paper de guia i promotor del progrés personal de l'alumnat mitjançant la selecció de recursos didàctics adequats que inciten a la reflexió sobre el funcionament de la llengua i la cultura gregues. Convé que aquests recursos s'adaptin als diferents ritmes d'aprenentatge, tot respectant la diversitat de l'alumnat alhora que s'incentiva l'afany de superació i es promou la capacitat investigadora i argumentativa.

Cal incorporar activitats que estimulen l'interés i l'hàbit de la lectura, de l'expressió oral i escrita amb exposicions orals, recomanacions de llibres adequats al seu nivell i redacció de treballs individuals i en equip.

Per a l'estudi dels blocs de la llengua grega es recomana un mètode inductiu-contextual, a través del qual l'alumnat descobreixca els sabers bàsics gramaticals emprant el criteri de freqüència, el context i la comparació amb altres llengües per a comprendre'ls. Així mateix, per a descobrir el significat de paraules o d'ètims s'han d'utilitzar il·lustracions, famílies lèxiques, jocs i de nou el context. Finalment, es recomana la realització d'exercicis que servisquen per a consolidar els nous aspectes gramaticals estudiats.

En l'apartat del sistema lingüístic s'ha d'intentar relacionar el grec amb el llatí i amb el repertori lingüístic de l'alumnat, de manera que es descobrisquen les analogies i diferències entre la llengua parlada en el món hel·lè amb les conegudes i empleades pel discent.

El Marc europeu comú de referència recomana en les competències lingüístiques que l'aprenentatge de les llengües potencie els conceptes de comprensió i expressió tant oral com escrita, així com la interpretació, traducció i retroversió de textos adaptats. D'aquesta manera, cal fomentar les practiques orals i escrites en grec dins l'aula, fent ús de frases, expressions i textos senzills, adaptats o originals. A més, cal promoure activitats de comprensió, anàlisi i desenvolupament mitjançant exercicis d'autocorrecció que servisquen per a consolidar coneixements i destreses.

Quant al bloc de literatura grega (principalment en segon curs de Batxillerat), s'ha d'estudiar la producció literària del món hel·lè mitjançant la lectura de passatges en llengua original o d'obres adaptades perquè l'alumnat pugui incrementar el seu interès per la lectura. També cal posar en relleu la influència de les obres i dels tòpics literaris grecs en la literatura clàssica llatina i en les produccions de les literatures posteriors.

Pel que respecta al bloc de la cultura grega i la pervivència d'aquesta, s'ha de treballar amb activitats de recopilació i sistematització que estimulen la reflexió i el pensament crític. Per a això, cal partir dels coneixements geogràfics i històrics fonamentals i del llegat per arribar a una major comprensió del passat, i evitar judicis de valor basats en el presentisme.

Cal promoure la realització de tallers didàctics que ajuden a aplicar processos d'anàlisi, observació i experimentació adequats als sabers bàsics per a destacar la importància de l'aprenentatge en el seu desenvolupament personal i afavorir el descobriment, la investigació, l'esperit emprenedor i la iniciativa personal.

L'estudi de la llengua i cultura gregues desenvolupa en l'alumnat opinions personals respectuoses sobre la diversitat lingüística i la manera de vida en uns altres temps i cultures. L'alumnat aprèn d'aquesta manera a relacionar el funcionament de la llengua parlada pels antics grecs amb el llatí i amb les del repertori lingüístic personal, a més de reconèixer que el coneixement del món hel·lè l'ajuda a interpretar el món actual.

La matèria de *Grec* presenta tres objectius fonamentals: la introducció a l'estudi de la llengua grega antiga; l'accés als sabers bàsics culturals, literaris, religiosos, històrics, etc., de la civilització hel·lèna, i fer més conscient a l'alumnat de les arrels històriques de la seua pròpia llengua i cultura.

El fet de disposar de dos cursos per a la impartició d'aquesta matèria condiona la metodologia a emprar en el procés d'ensenyament-aprenentatge, ja que es pot regular millor el desenvolupament dels sabers bàsics d'una forma que motive més l'alumnat i que permeti la seua millor assimilació i consecució de les competències comunicatives (el fet que l'alumnat curse també la matèria de *Llatí* permet treballar de forma interdisciplinària, sobretot la seua estructura flexiva).

El desenvolupament dels sabers bàsics d'aquesta matèria posarà a l'alumnat en contacte amb les bases lingüístiques, històriques i culturals de la cultura grega, la qual cosa al seu torn li permetrà conèixer com s'ha conformat Europa a partir de les aportacions d'aquest i com es mantenen vigents encara molts dels seus elements. A l'estudiar la matèria de *Llatí*, la complementarietat d'ambdós li resultarà positiva a l'alumnat per a aconseguir una visió global de tots aquests aspectes, en suma, de la civilització occidental de què forma part.

Per al desenvolupament dels sabers bàsics, i com a objectiu principal de la matèria, es parteix dels textos grecs com a element fonamental per a la comprensió dels corresponents conceptes lingüístics: la morfosintaxi nominal i pronominal; i la morfologia verbal, amb una visió general de tots els modes i temps, insistint en els temps més freqüents en grec (present, imperfet i aorist) i en els modes més usuals (indicatiu, participi, infinitiu). Dins de l'estructura oracional, s'ofereix al llarg de l'etapa una visió general àmplia de les oracions simples i compostes; els textos es treballen de manera progressiva, tot incloent al principi les oracions simples i coordinades, deixant per al següent curs, les subordinades, tot i que ja en 1r s'introdueix, explica i practica l'oració subordinada de relatiu i la completiva introduïda per nexes o partícules. Per a l'estudi i interpretació dels textos grecs (lectura comprensiva amb l'ajuda de diccionaris), ha de tenir-se en compte que els textos inicials estan adaptats en grec àtic del segle V a. C., amb estructures semblants a les dels autors grecs.

A continuació, es van desenrotllant estructures lingüístiques de dificultat progressiva, que són productives per la seua freqüència d'aparició en grec clàssic. Els textos sempre inclouen adaptacions d'autors clàssics, per la qual cosa el seu contingut ofereix gran rellevància per a l'altra part del manual i dels sabers bàsics curriculars: la cultura grega.

En 2n de Batxillerat l'alumnat ja ha d'acostar-se a un text original escrit en grec àtic, ala qual cosa suposa que haurà de comptar amb una capacitat molt alta de lectura, de comprensió i de traducció dels textos.

Segons el Decret 87/2015 (DOCV de 10 de juny de 2015), el currículum de l'etapa incorpora plantejaments metodològics i didàctics coherents amb el desenvolupament de les competències, l'aprenentatge en contextos reals dels elements transversals i dels sabers bàsics de les diferents àrees.

La competència es considera com a coneixement en la pràctica, un coneixement adquirit mitjançant la participació activa en pràctiques socials que, com a tals, es poden dur a terme tant en el context educatiu formal, a través del currículum, com en els contextos educatius no formals i informals.

En aquest sentit, és necessari proposar enfocaments metodològics innovadors, basats en la interacció, l'aprenentatge dialògic i l'aprenentatge situat, que emfatitza la dimensió social dels processos d'adquisició de les competències, un aprenentatge vinculat a un determinat context cultural, social i de relacions, i a unes determinades tasques que els i les alumnes hauran de resoldre i que els permetran assolir la competència necessària.

Els mètodes actius poden basar-se en estructures d'aprenentatge cooperatiu que assegurin la interacció entre iguals i amb altres membres de la comunitat educativa i l'entorn, de manera que, mitjançant la resolució conjunta de les tasques, els membres del grup desenvolupen noves habilitats i estratègies que puguen aplicar a situacions semblants en contextos formals i no formals.

Els principis metodològics exposats han de regir la metodologia específica de la matèria de Grec, en què s'afavoriran la interacció i el desenvolupament de contextos de comunicació dialògica, sobretot en els blocs més netament lingüístics, i l'aprenentatge situat per als relacionats amb la civilització i la cultura grega, en què es procurarà la realització de tasques amb una dimensió social, representacions, productes audiovisuals, treball en blocs d'aula o pàgines web, còmics, etc... en agrupaments heterogenis. Així, el model metodològic que seguirem en primer de batxillerat serà una combinació del model discursiu/expositiu, del model basat en les experiències i del treball per tasques. Aquest model intentarà potenciar els principis metodològics exposats anteriorment, especialment el principi d'activitat i experimentació, la participació, el treball personal, la funcionalitat i la motivació de l'alumnat davant de la matèria de manera quotidiana.

Aquest model estarà fonamentat en la realització de tasques individuals, d'altres tasques en agrupaments flexibles, bé en parelles, bé en grups reduïts que potencien la interacció. D'aquesta manera, els recursos de què disposaran els i les alumnes seran, bàsicament, el material que els facilite el departament, repartit per unitats, al llarg del curs. Seguint la disposició de les diferents unitats, la primera part, de sabers bàsics lingüístic, es basarà en un context de comunicació dialògica, on es seguirà un mètode discursiu/expositiu dels sabers bàsics. La segona part de les unitats, de contingut més genèric, sobre civilització i cultura i etimologia, seguirà el model experimental i per tasques, afavorint, així, l'aprenentatge situat mitjançant l'activitat i l'experimentació, la participació i la funcionalitat, tant en el treball individual com en l'agrupament.

Com que l'alumnat es troba per primera vegada davant d'un alfabet que no li és habitual, i d'unes estructures lingüístiques que no li són conegudes, és bàsic que aconseguisca una ràpida familiaritat amb aquestes ferramentes fonamentals, per a poder aprendre la matèria de manera progressiva i positiva. Per a facilitar l'assimilació de la matèria, el mètode analògic és fonamental, doncs es basa en comparacions constants amb estructures conegudes per l'alumnat. També és molt important la freqüència amb què es presenten eixes estructures, fet que el professorat solucionarà amb tants exercicis com siguin adients. Ara bé, el procediment analògic l'ha de desenvolupar el propi alumne, per a adquirir els coneixements i els procediments necessaris per iniciar l'aprenentatge per ell mateix. També segueix aquest procediment l'estudi de l'etimologia, més fàcil al principi i més complicada conforme avança el curs.

La comparació entre la cultura grega antiga i la cultura europea actual serveix per a què l'alumnat siga conscient de la importància del món clàssic en la conformació del món actual en tots els àmbits: llengua, ciències, religió, literatura, educació, política, etc...

Molt important en aquesta matèria és l'auto-correcció i l'auto-avaluació del propi alumne en el seguiment de l'adquisició de coneixements i en els seus sistemes de treball. Eixa tasca, la pot realitzar de manera individual o interactuant amb els companys. De totes maneres, la naturalesa de la matèria de Grec afavoreix que tots els sabers bàsics es posen en comú i faciliten, per se, la comunicació dialògica i la interacció entre tots els membres de l'aula.

Se subordinarà l'aprenentatge de la gramàtica a l'estudi i pràctica de la llengua grega, la qual ha de ser entesa no com un fi en si mateixa, sinó com un mitjà d'aproximació a la civilització grega.

- S'utilitzarà una metodologia paradigmàtica, tot permetent arribar al coneixement de la llengua a través de l'estudi i interpretació dels textos amb unes teoritzacions gramaticals prèvies.

- En l'estudi de la llengua interessa tenir en compte també els criteris de freqüència i rendibilitat; es donarà prioritat a l'aprenentatge d'aquelles estructures lingüístiques que haja major probabilitat de trobar en qualsevol autor i obra grega, i es desestimarà allò que siga infreqüent i, per tant, poc rentable.

- A més, el material seleccionat ha d'estar organitzat de una manera gradual i progressiva, de menys dificultat.

- El mètode usat és una selecció de frases, però poden incloure's textos adaptats de varis autors i fragments de qualsevol autor i obra, sempre que presenten un contingut interessant i motivador i una dificultat apropiada a aquesta etapa inicial de l'estudi del grec.

- L'aprenentatge de gramàtica es realitzarà sempre amb la posterior traducció i anàlisi de frases i textos i s'estudiaran, simultàniament, la fonètica, la morfologia i la sintaxi.

- És convenient la memorització dels paradigmes, però sempre amb l'objectiu d'identificar les formes en els textos.

- Les explicacions pertinents de la gramàtica i l'estudi de la mateixa es realitzaran sempre prèviament a l'anàlisi i traducció de frases i textos que incloguen els sabers bàsics gramaticals anteriorment exposats.

- El professorat desenvoluparà nocions teòriques generals que seran de seguida aplicades a les frases i textos. També sistematitzarà i recapitularà aquelles nocions de sintaxi que el text o les frases suggerisquen.

- El lèxic es facilitarà en cada unitat per a poder traduir les frases i textos i per a que l'alumnat l'assolisca; es podrà fixar també mitjançant exercicis d'etimologia, tot establint-se les comparacions adients entre els termes grecs i els emparentats amb ells en les llengües que l'alumnat conega (espanyol, català, anglés, francès...)

- Així mateix, per a aconseguir un aprenentatge més ràpid i racional del lèxic, convé agrupar les paraules en camps semàntics i introduir unes nocions elementals de derivació i composició.

- Es realitzaran diverses activitats lúdiques al llarg del curs per a potenciar aquest aprenentatge del vocabulari, de l'alfabet, així com d'alguns conceptes gramaticals, aconseguint que l'alumnat els assumisca d'una forma el més natural i fàcil possible.

- L'estudi de la cultura grega es realitzarà, d'una banda, a través del comentari dels textos grecs llegits i estudiats en classe i d'altra banda i, sobretot, a partir de l'explicació i lectura a l'aula d'unitats sobre història, geografia, religió, mitologia i literatura i de la lectura d'obres literàries o del comentari de fragments històrics en traduccions espanyoles fidedignes.

Al batxillerat a distància, al tractar-se d'un ensenyament online, l'alumne haurà de treballar de forma autònoma amb l'ajuda dels materials facilitats pel professorat i que es troben a la plataforma virtual. A més, tindrà les tutories individuals i col·lectives per poder resoldre dubtes.

Grec II:

La metodologia, per aquest nivell, ha de procurar que l'alumnat es fornisca de mitjans propis, d'autonomia a l'hora de treballar en la traducció i la interpretació de textos establerts per la Coordinació de les EBAU. Per això, cal que l'alumnat s'acostume a treballar de forma continuada en casa, tant pel què fa als textos com als sabers bàsics.

D'aquesta manera, les classes es poden dedicar a corregir i reflexionar sobre els textos, a posar en comú les diferents solucions i a millorar el nivell particular de cada alumne, així com a completar i incrementar els sabers bàsics adients al nivell exigut.

Així, com en primer, la metodologia que emprarem en segon de batxillerat serà una combinació del model discursiu/expositiu, del model basat en la pràctica, i del treball per tasques, model que intentarà seguir els principis metodològics exposats: el d'activitat i experimentació, la participació, el treball personal, la funcionalitat i la motivació de l'alumnat davant la matèria. Aquest model es basarà en la realització de tasques individuals, i d'altres en agrupaments flexibles que potencien la interacció i la inclusió. Així i tot, no hem d'oblidar que 2n és una continuació de 1r, i, per tant, el curs ha de començar amb un repàs general de la morfologia i la sintaxi estudiada en el primer curs.

També correspon al primer trimestre el fet d'iniciar l'alumnat en l'ús del diccionari de grec. Una vegada l'alumnat de segon té assolides les nocions de la matèria de primer, les activitats, des de principi de curs i en cada unitat didàctica, seguiran els següents paràmetres: - la selecció de textos serà de complexitat gradual, amb sabers bàsics relacionats amb els aspectes estudiats en la unitat corresponent.

Els textos han de ser comentats en relació al context i als aspectes socioculturals corresponents - els textos han de ser gramaticalment analitzats i traduïts correctament utilitzant les accepcions correctes del vocabulari - a fi d'assolir millor el contingut dels textos, es procedirà a la lectura de textos traduïts - es treballaran conjuntament els aspectes lingüístics i els aspectes culturals dels textos. Els i les alumnes treballaran els textos grecs per a traduir que els facilitarà el professorat, qui també els donarà en classe el material i les explicacions que calga. Ara bé, l'alumnat haurà de disposar, per a treballar els textos, d'un diccionari de grec (es recomana el de J.M. Pabón, de l'editorial Vox) . Es recomana també, per a consultar les qüestions de morfosintaxi; la Gramàtica grega de J. Berenguer Amenós, Editorial Bosch.

És necessari que l'alumnat s'acostume a treballar els textos i els sabers bàsics en casa, per tal que les classes siguin dedicades a corregir el fruit de la reflexió personal i a millorar les capacitats particulars de cadascú, així com l'explicació dels sabers bàsics necessaris per a afavorir la progressió i incrementar el nivell de sabers bàsics assolits. Com que 2n de batxillerat és una continuació sistemàtica dels sabers bàsics estudiats en 1r, al principi del curs es farà un repàs de la morfologia i sintaxi estudiada en eixe curs anterior. El sistema de treball que s'aplicarà a cada unitat de traducció serà el següent: es farà o corregirà la traducció; el professorat farà les explicacions i aclariments de la morfosintaxi que siguin necessaris.

S'explicaran tècniques o sistemes per a millorar la qualitat de la traducció. Es farà un comentari morfològic exhaustiu de totes les formes verbals i s'hi inclouran algunes nominals que resulten rellevants, per la seua escassa freqüència d'aparició. Finalment es buscaran etimologies de les paraules més habituals del text. La metodologia serà, doncs, eminentment pràctica i buscarà l'èxit de l'alumnat en les EBAU, tot treballant les destreses necessàries.

Descobrint les nostres arrels clàssiques (1r de Batxillerat)

Al **Decret 108/2022** es donen unes indicacions valuoses per a les situacions d'aprenentatge i la didàctica d'aquesta matèria.

Per al desenvolupament d'aquesta matèria es recomana l'ús d'estratègies metodològiques d'indagació que porten l'alumnat a descobrir els elements clàssics que perviuen i expliquen la nostra civilització occidental en els seus principals símbols, institucions, costums i manifestacions artístiques, lingüístiques o literàries.

Les situacions d'aprenentatge han de potenciar la possibilitat de gaudir aprenent, per a això es presentaran activitats, lectures, projectes d'investigació i reptes que tinguin en compte la quotidianitat de l'alumnat i la relació amb el seu entorn, a través dels quals trobe la motivació per a continuar en el seu procés d'aprenentatge.

En el desenvolupament de cada bloc es recomana tindre present sempre un doble objectiu:

7.1. Indagar en l'antiguitat clàssica, la qual cosa permetrà a l'alumnat conèixer el món clàssic i el nostre passat grecollatí.

7.2. Connectar-ho amb el present, garantint que l'alumnat relacione i reconega cada aspecte de l'antiguitat grecolatina com a referent de les manifestacions culturals actuals i del món que li és més pròxim.

De la mateixa manera, és necessari treballar els aspectes culturals dels diferents blocs sempre en connexió amb els sabers lingüístics a través de les etimologies de la nostra llengua i altres llengües modernes, perquè els fonaments lèxics dels diferents àmbits del saber són un dels eixos fonamentals de la matèria. Així, encara que només hi haja un bloc de sabers estrictament lingüístics, aquest es treballarà de manera transversal en relació amb el cabal lèxic de tots i cadascun dels restants blocs.

El caràcter de la matèria és, així mateix, obert i flexible. El disseny de les situacions d'aprenentatge es caracteritzarà pel seu caràcter:

7.3. Flexible, segons els diferents blocs en els quals es vertebrava la matèria i les necessitats i interessos de l'alumnat i les necessitats de cada moment.

7.4. Obert als interessos de l'alumnat.

7.5. Científic, conjuminant l'inductiu i el deductiu, sense perdre de vista el rigor, el respecte a les dades i la veracitat.

7.6. Gradual i creixent.

7.7. Motivador, despertant la curiositat i mantenint-la mitjançant la variació i l'adaptació als interessos de l'alumnat i la connexió amb l'entorn. Es recomana buscar la participació activa de l'alumnat en el procés d'avaluació. L'autoavaluació i la coavaluació han de ser, doncs, part important del procés d'ensenyament i aprenentatge. Es procurarà, a més, que la selecció de recursos i materials s'adapte a totes les circumstàncies de l'alumnat per a afavorir l'adquisició i desenvolupament de les competències específiques de la matèria. A més, es fomentarà l'ús racional de les tecnologies de la informació i la comunicació no sols com a eina de cerca, sinó també com a recurs i suport per a presentar i difondre els resultats obtinguts.

Cultura Clàssica:

Al **Decret 107/2022** es donen unes indicacions valuoses per a les situacions d'aprenentatge i la didàctica de la matèria.

Les situacions d'aprenentatge de Cultura Clàssica posen en relació les competències específiques de l'assignatura amb els desafiaments del s. XXI i les competències clau, per a vincular la realitat quotidiana de l'alumnat amb els referents clàssics. Les experiències d'aprenentatge han de potenciar la possibilitat de gaudir aprenent; per aconseguir-ho, es presentaran activitats, tallers, jocs i reptes didàctics amb els quals l'alumnat pugui trobar la motivació per a continuar en el seu procés d'aprenentatge en fer-lo partícip d'aquest.

L'acostament didàctic i com a experiència personal a aquests espais es realitzarà en col·laboració amb les institucions responsables de la conservació i defensa del patrimoni. Amb açò es pretén donar importància a l'activitat de les diferents administracions i visibilitzar per a l'alumnat el treball de totes les persones i institucions en la conservació i accés a aquests espais.

El punt de partida ha de ser la proposta d'activitats que sorgisquen de la quotidianitat de l'alumnat i que estiguen relacionades amb l'entorn més pròxim. Posteriorment es podran plantejar contextos més llunyans, de manera que el discent pugui traslladar els seus coneixements a altres situacions. A partir d'ací, l'alumnat, sempre desenvolupant la seua capacitat de reflexió sobre els coneixements adquirits, serà capaç de proposar activitats similars.

Per a l'estudi del bloc de la llengua grega i llatina es potenciarà el mètode inductiu-contextual, en el qual l'alumnat descobreixca el significat de paraules, ètims, llatínisms o expressions gràcies a l'ús d'il·lustracions, de famílies lèxiques, de jocs i del context.

En la didàctica de la matèria de Cultura Clàssica s'empraran, al costat de les estratègies comunicatives, l'anàlisi de les fonts d'informació en diferents formats (escrites, visuals o audiovisuals) i l'experiència vivencial de manera individual o en grup, mitjançant tallers didàctics, a fi de crear consciència de la importància del coneixement en el seu desenvolupament personal. Es fomentarà l'ús de metodologies que s'adaptin al ritme d'aprenentatge propi de cada discent, per a incentivar així l'esforç, l'actitud investigadora, la capacitat d'argumentació i el treball en equip.

S'intentarà promoure l'hàbit de la lectura i escriptura a través de la selecció de textos adaptats a l'edat sobre temes relacionats amb la Cultura Clàssica que poden ser d'autors clàssics grecoromans o actuals (com novel·la històrica, còmics, articles d'opinió, entre altres), perquè l'alumnat adquireixi les destreses necessàries per a una bona comprensió i expressió.

Els objectius de desenvolupament sostenible han d'estar reflectits de manera transversal en tots els sabers bàsics de la matèria i etapa, de manera que desperten en l'alumnat un fort compromís ciutadà en l'àmbit local i global, com per exemple en presentar els fonaments del sistema democràtic i de la noció de llibertat de l'individu en el món grecoromà. L'alumnat com a protagonista del seu propi aprenentatge estableix conclusions i relacions entre passat i present, de manera que pot desenvolupar opinions personals respectuoses sobre la manera de vida en uns altres temps i cultures.

D'altra banda, la ràpida evolució en la societat actual genera la necessitat d'educar en competències per a afrontar el futur i saber gestionar la incertesa que comporta tot canvi; d'aquí ve que els principis de moviment, complexitat i adaptació es revelen com a nous motors. L'exemple dels reptes als quals el món grec i romà va haver d'enfrontar-se al llarg del seu esdevenir històric s'ha de tractar a les nostres aules i en la nostra matèria. S'ha de tindre present en tot moment la connexió directa de la Cultura Clàssica amb altres matèries com, per exemple, les Ciències Socials i les lingüístiques per a treballar interdisciplinàriament els sabers bàsics i competències susceptibles de ser connectats.

Per la nostra banda afegim que les línies metodològiques fonamentals que pot aplicar el professorat de Cultura Clàssica, sempre pensant en la consecució dels objectius de l'assignatura, es basen en els principis següents:

Facilitar l'aprenentatge autònom. En aquest sentit, s'han de proposar activitats que exigeixen que l'alumnat, a partir d'una sèrie d'exemples, establisca les pròpies conclusions, o bé que duga a terme una recerca de dades en diferents fonts i, després d'un procés d'anàlisi, elabore un informe i establisca les pròpies conclusions.

Fomentar l'esforç personal. Regularment, s'ha de proposar a l'alumnat tasques que haja de desenvolupar de manera individual i conscienciar-los que és l'esforç quotidià allò que li permet assolir els objectius de l'assignatura. Les tasques han de consistir no tan sols en la realització d'exercicis, sinó també en la cerca d'informació i en l'exploració de la pròpia creativitat dels i de les alumnes. S'ha de donar també molta importància al lliurament en el termini convingut de les tasques proposades.

Anticipar-se a les necessitats educatives de l'alumnat. El professorat no s'ha d'adaptar als i les estudiants per deixar-los on són, sinó per provocar que avancen. És necessari saber el nivell dels i de les alumnes, els seus coneixements previs, per avançar partint del que dominen i ajudar-los a assolir l'objectiu d'ensenyament fixat.

Motivar utilitzant una metodologia variada. En aquest sentit, a més de les activitats més clàssiques, es pot recórrer a d'altres amb l'ajut de les tecnologies de la informació i la comunicació i l'ús de mitjans audiovisuals. Es pot també usar premsa, lectura de textos i totes aquelles possibilitats que els nostres mitjans o el tema que es vulga desenvolupar permeten, incloent-hi el comentari o l'explicació del professorat. També pot resultar d'utilitat l'ús d'agrupaments diversos, segons el tipus d'activitat.

Motivar per participar en les decisions de classe. Els i les alumnes s'han de sentir coresponsables del desenvolupament de la classe de cultura clàssica, mitjançant la seua participació en la presa de decisions sobre l'organització de la classe, la distribució del currículum, el tema d'un treball o altres activitats.

A més de tenir un efecte motivador que s'ha d'aprofitar, contribueix al desenvolupament de l'autonomia i iniciativa personal de l'alumnat.

Motivar mitjançant el desafiament. La realització de tasques de dificultat progressiva o la planificació i la participació en projectes d'indagació o investigació, que poden tenir certa complexitat, la pot aprofitar el professorat per generar en l'alumnat una sensació de desafiament, un repte, especialment quan es transmet a l'alumnat la idea que es troba immers en un projecte pioner o d'investigació.

Afavorir un aprenentatge funcional tant de l'estudi de la llengua com del món clàssic. Aquest aspecte es planteja des de la perspectiva del llegat que ens han deixat els grecs i els romans. Reconèixer-lo fa que els i les alumnes entenguin millor el funcionament de les llengües que empren i, per tant, que en facen un ús més precís.

A més, facilita la comprensió dels referents històrics, socials, religiosos i artístics de la societat actual. L'ús dels procediments variats assenyalats també dota l'alumnat de recursos que els poden ser útils en la vida acadèmica i professional posterior.

Individualitzar el procés d'ensenyament, aprenentatge i avaluació. Es poden emprar tècniques de personalització del procés docent establint un diàleg amb els i les alumnes sobre la metodologia didàctica, les diverses opcions disponibles i donar certes possibilitats d'elecció al respecte. Els criteris d'avaluació estan interrelacionats amb les competències clau, amb els objectius i amb els blocs de contingut de l'assignatura. D'aquesta manera, l'avaluació ha de tenir en compte els aprenentatges de l'alumnat i centrar-se en el grau d'adquisició de les competències i objectius esmentats, tot desenvolupant els sabers bàsics. És recomanable utilitzar diverses formes o instruments d'avaluació.

Els treballs que es fan poden ser de individuals o en grup, escrits i orals, i s'han de basar en la cerca d'informació i dades sobre qüestions mitològiques i de personatges històrics en manuals, revistes científiques, Internet...; en enregistraments en què els i les alumnes intervinguen i dramatitzen esdeveniments històrics de Grècia i Roma o mites i llegendes destacades.

També en la confecció i disseny de presentacions electròniques sobre la cultura grecoromana que integren àudio i vídeo, imatges fixes i animades, cites, textos o hipertextos, entre altres opcions.

En aquests treballs s'ha de valorar amb rúbriques, per exemple, el grau d'elaboració personal o col·lectiu, la forma d'expressió, l'originalitat, la creativitat, la claredat en l'exposició, l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació... Per a les qüestions de lèxic grec el quadern de classe pot ser un instrument d'avaluació adequat.

Mitjançant l'estudi de l'assignatura l'alumnat pot aconseguir, de manera satisfactòria, les capacitats i competències que es proposen en l'ESO, així com adquirir una formació cultural de caràcter humanístic i una mínima formació bàsica lingüística, fonamentalment de caràcter lèxic, que els capacite i els prepare per seguir el seu procés d'aprenentatge.

En general, s'ha de procurar participar en activitats que comporten encontres o experiències amb l'entorn cultural i artístic o que impliquen una anàlisi contrastiva de les llengües objecte d'estudi, especialment les que són oficials a les Comunitat Valenciana. Per això, en l'assignatura de cultura clàssica a l'ensenyament secundari obligatori seria convenient aconseguir la implicació de les famílies per fomentar l'interès dels i les alumnes pel món clàssic.

En aquest sentit es pot facilitar informació sobre activitats que es desenvolupen en l'entorn al voltant del món clàssic: Festival de Teatre Grecollatí de Sagunt, tallers de cultura clàssica o *Domus Baebia*, també de Sagunt, cinema de tema grecollatí, etc.; i també convidar les famílies a explorar l'enorme patrimoni arqueològic, cultural i artístic que ens ha llegat la civilització romana (Sagunt, Cabanes, Via Augusta, vil·la de Vinamargo, museu de Belles Arts, L'Almoina a València, MARQ d'Alacant, etc.).

Segons el Decret 87/2015 (DOCV de 10 de juny de 2015), el currículum de l'ESO incorpora plantejaments metodològics i didàctics coherents amb el desenvolupament de les competències, l'aprenentatge en contextos reals dels elements transversals i dels sabers bàsics de les matèries. Val ací el que hem dit en Grec respecte a la competència.

Els principis metodològics exposats han de regir la metodologia específica de l'assignatura de Cultura Clàssica, en la qual s'afavoriran la interacció i el desenvolupament de contextos de comunicació dialògica, especialment en els blocs netament lingüístics ; l'aprenentatge situat en els blocs relacionats amb la civilització grecollatina, on es procuraran les tasques amb dimensió social, com representacions, productes audiovisuals, pàgines web, còmics, etc... en agrupaments heterogenis.

En la línia del principis metodològics exposats anteriorment, i seguint la seqüenciació dels sabers bàsics, es treballarà amb els principis que es basen en l'activitat, l'experimentació, la interacció, així com la personalització i la funcionalitat, principis que regiran les tasques que els alumnes i les alumnes aniran realitzant. També es treballarà seguint el principi de motivació de l'alumnat, d'inclusió i d'interacció.

El model metodològic a seguir combinarà el model discursiu- expositiu amb el model experimental i el treball per tasques i l'aprenentatge cooperatiu. Per a aconseguir que l'alumnat se senta motivat a estudiar Cultura Clàssica el treball en l'aula i en l'àmbit personal serà el més variat possible. Utilitzarem tant el treball en grup com individual com a ferramentes diàries. L'alumnat, d'aquesta manera, podrà valorar les aportacions dels seus companys, així com acceptar els seus errors i corregir-los. El treball personal es vorà valorat en el seu esforç, presentació i originalitat.

És important que els i les alumnes posen en comú els coneixements que van adquirint personalment o en grup. Es promouran els mètodes actius i d'experimentació així com la coordinació de diverses àrees: Ciències Socials, Geografia, seminaris de llengües. La lectura de textos clàssics adaptats a l'alumnat ens serà d'utilitat en la lectura i comprensió. Podrem veure com els distints temes de la literatura clàssica segueixen vigents en l'actualitat. En aquest apartat de Metodologia fem referència a tres aspectes importants.

PLA DIGITAL

Mitjançant Web família el professorat del departament mantindrà les relacions amb les famílies, tot enviant comunicacions, signant incidències o informant d'altres aspectes relatius al rendiment i l'actitud de l'alumnat. També, i sempre que es dispose d'ell, podrà comunicar-se mitjançant correu electrònic, fent ús del corporatiu. Així mateix, pot fer ús de la trucada telefònica per a comunicar aspectes més greus, especialment actitudinals, com mesures contràries a les normes de convivència. Quan açò ocorrega, després farà un resum de la conversa telefònica i l'enviarà per Ítaca / Web Família, sol·licitant una retroalimentació de les famílies que corroboren que el resum de la conversa és d'acord a la realitat.

Mitjançant la Identitat digital // Office 365 mantindrà la comunicació amb l'alumnat amb un correu electrònic segur i corporatiu. Podrà compartir documents, utilitzar eines ofimàtiques en línia i fer videoconferències amb programes com TEAMS, el Bloc de notes de classe, OneNote o OneDrive. Amb la plataforma basada en Moodle AULES i amb Office 365 integrarà d'una forma coherent tots els sabers bàsics dels diferents cursos. Per quinzenes estaran penjats els sabers bàsics de les diferents matèries i nivells, amb suport de documents, àudios, vídeos, enllaços a llocs web, tasques, activitats, etc. AULES compta amb un llibre de qualificacions i eines de comunicació, com els fors de dubtes i preguntes.

GED

Tot el professorat té assignada al seu horari una hora de GED (Gestió d'Equip Docent). En aquesta hora es podrà reunir l'equip docent de determinat grup, si cal tractar aspectes disciplinaris o acadèmics per a millorar la convivència o el rendiment.

b) Recursos didàctics i organitzatius

L'Article 24 del Decret 107/2022 que regula el currículum de l'ESO diu:

1. *Els diferents recursos i materials pedagògics i didàctics que s'utilitzen en els centres educatius han de respondre als principis d'equitat, d'inclusió i de cohesió social. A més, han d'ajustar-se a les necessitats educatives de tot l'alumnat en el context educatiu.*

2. *La selecció, coherència i supervisió d'aquests recursos i materials s'ha de realitzar a través dels òrgans designats i tal com preveu la normativa que regula l'organització i el funcionament dels centres educatius. Els materials han de reflectir i fomentar el respecte als principis, valors, llibertats, drets i deures constitucionals i estatutaris, així com als principis i valors recollits en la Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de mesures de protecció integral davant la violència de gènere, als quals ha d'ajustar-se tota l'activitat educativa.*

3. *El disseny i la creació dels diferents recursos i materials pedagògics i didàctics ha de permetre l'avanç de tot l'alumnat tenint en compte els aspectes següents:*

- a) La presència equitativa de dones i homes en els diferents àmbits.*
- b) La perspectiva de gènere: respectant-ne la igualtat.*
- c) El llenguatge inclusiu.*
- d) La supressió d'estereotips sexistes o discriminatoris.*
- e) L'eliminació de barreres d'accés i de comunicació.*
- f) La mirada global i no etnocentrista.*
- g) La diversitat i riquesa de materials.*

4. *S'ha de fomentar l'ús i l'elaboració de materials didàctics i instruments d'avaluació que promoguen la implicació i el compromís de l'alumnat.*

El departament de Cultura Clàssica ha tingut, té i tindrà en compte aquestes observacions.

L'organització dels recursos didàctics i organitzatius (espais, temps) es converteix en un instrument imprescindible per al desenvolupament, amb garanties, del procés educatiu. Pel que fa als organitzatius, destaquem, en primer lloc, l'ús dels espais formatius, que són tant l'aula (dotada de mitjans audiovisuals i pissarra digital), com la biblioteca, l'aula d'informàtica o l'espai socràtic... i els que es deriven de les activitats complementàries que s'han de dur a terme fora del centre.

Qualsevol d'aquests espais han de servir tant per a un aprenentatge individualitzat com per a un altre de col·laboració. Quant al temps, l'activitat educativa ha de combinar tant l'atenció al conjunt de l'alumnat com al que necessite alguna atenció individualitzada, i en aquests casos l'aplicació d'activitats de reforç i d'ampliació, com s'ha indicat abans, es converteixen en referent prioritari. Els recursos didàctics són els que podem trobar en els esmentats espais formatius, des del llibre de text i els recursos del professorat lligats a aquest, fins als propis d'aquesta matèria.

Pel que fa als llibres de text, hem de diferenciar entre matèries i dins d'elles, entre nivell o tipus d'estudi.

Així, en Cultura Clàssica, com ja hem dit en altre punt, els llibres de text emprats són els de l'Editorial Casals. El I, per a Cultura Clàssica en 1r, 2n i 3r ESO, que s'adaptarà, ampliarà, reduirà, tot depenent del nivell, i el de 4ESO per a aquest curs.

El llibre de text, que el departament ha adquirit, es presta a l'alumnat durant el curs, amb un depòsit de 25 €.

Val a dir, com hem indicat, que el llibre de Cultura Clàssica I val per als tres cursos de 1 a 3 d'ESO, i s'amplia a mesura que l'alumnat està en un curs més avançat; és a dir, en 1ESO les explicacions són més senzilles i els sabers bàsics són lleugerament ampliat, extrem que és més evident en 2ESO i encara més en 3ESO.

A més, aquest llibre presenta tres parts: Grècia, Roma i Hispània. No està estipulat què el primer bloc (Grècia) es done en 1ESO, el segon (Roma) en 2ESO i el tercer (Hispània) en 3ESO. El professorat té llibertat per a centrar-se en cada curs en cadascú dels blocs, i, fins i tot, ampliar-lo amb algun contingut dels altres blocs, així com també amb altres sabers bàsics, nombrosíssims en aquesta assignatura, que pot haver confeccionat el propi professorat.

En canvi, en Grec de 1r i 2n de Batxillerat dels torns diürn, nocturn i distància, s'empra material elaborat pel departament, que és a la vegada, manual o llibre de text, i quadern d'exercicis.

En el cas de de 1r, després de cada unitat didàctica, amb l'explicació detallada dels sabers bàsics curriculars, apareixen una sèrie d'exercicis de consolidació, pràctica i reforç:

- Repàs, pràctica i revisió de la gramàtica i morfologia.
- Repàs, pràctica i revisió de la sintaxi (traducció de grec a castellà-valencià i de castellà a grec).
- Exercicis de reforç.
- Lectura d'un text d'un autor clàssic per a comentari en classe.
- Vocabulari de la unitat.

En 2n de batxillerat el manual inclou el text que cal treballar en les EBAU, separat per paràgrafs, amb espais per a l'anàlisi morfosintàctica i un requadre per a la traducció. A banda, s'ofereixen tots els exàmens de les EBAU fins juliol del curs anterior, un document sobre la etapa històrica en la qual es desenvolupa el text de traducció, un amb orientacions per a buscar en el diccionari, una sinopsi del text, els temes de cultura de les EBAU i dos apèndix per a treballar la morfologia verbal i l'etimologia.

Tant en Grec I com en Grec II es pot fer ús dels recursos audiovisuals al nostre abast com a reforç, ampliació i aprofundiment dels sabers bàsics curriculars. La següent taula és només un exemple dels diferents recursos que podem emprar:

ASSIGNATURA	TIPUS	TÍTOL	FINALITAT
CULTURA CLÀSSICA / GREC	LLIBRE	Diccionari de proverbis	Un proverbi cada dia
CULTURA CLÀSSICA / GREC	LLIBRE	Diccionari d'hel·lenismes	Estudi d'etimologia
CULTURA CLÀSSICA	LLIBRE	Cuéntame un mito	Estudi de mitologia
CULTURA CLÀSSICA / GREC	LLIBRE	Etimologicón	Estudi d'etimologia
CULTURA CLÀSSICA / GREC	LLIBRE	300 historias de palabras	Estudi d'etimologia
CULTURA CLÀSSICA	LLIBRES	Col·lecció Gredos	Etimologia
CULTURA CLÀSSICA / GREC	LLIBRE	Diccionari de mitologia de Grimal	Mitologia
CULTURA CLÀSSICA	LLIBRE	Diccionari de llatinismes i expressions clàssiques	Aforismes
CULTURA CLÀSSICA	LLIBRE	Breu recull comentat d'aforismes i expressions llatines	Aforismes
CULTURA CLÀSSICA	LLIBRE	Manual de etimologías grecolatinas	Etimologia
CULTURA CLÀSSICA	LLIBRE	Arrels clàssiques del lèxic científic	Etimologia
CULTURA CLÀSSICA	LLIBRE	Ciència i tècnica en el món clàssic	Ciència
CULTURA CLÀSSICA	LLIBRE	Verba: exercicis d'etimologia llatina	Etimologia
CULTURA CLÀSSICA	DVD	El esplendor de la Grecia Clásica (documental)	Història
CULTURA CLÀSSICA	DVD	Roma, el último imperio (documental)	Història
CULTURA CLÀSSICA	DVD	Tesoros perdidos de la humanidad: Roma (documental)	Història
CULTURA CLÀSSICA	DVD	Tesoros perdidos de la humanidad: Grecia (documental)	Història
CULTURA CLÀSSICA	DVD	La odisea, la gran aventura de Ulises (documental)	Mitologia
CULTURA CLÀSSICA	DVD/MP4	Troya, ¿mito o realidad? (documental)	Mitologia
CULTURA CLÀSSICA	DVD	Aníbal, el peor enemiga de Roma (documental)	Història
CULTURA CLÀSSICA	DVD	El legado de la Atlántida (documental)	Història
CULTURA CLÀSSICA	DVD	Las grandes potencias se disputan Iberia (documental)	Història
CULTURA CLÀSSICA	DVD	Julio César: la guerra de las Galias (documental)	Història
CULTURA CLÀSSICA	DVD	Alejandro Magno, el hombre y el mito (documental)	Història
CULTURA CLÀSSICA	DVD	Troya, mitos y misterios por resolver (documental)	Mitologia
CULTURA CLÀSSICA / GREC	DVD	Big fish (Tim Burton)	Referents clàssics
CULTURA CLÀSSICA / GREC	DVD	Más allá de los sueños (Vincent Ward)	Referents clàssics

CULTURA CLÀSSICA / GREC	DVD	Poderosa Afrodita (Woody Allen)	Referents clàssics
CULTURA CLÀSSICA / GREC	DVD	O brother! (Joel Cohen)	Referents clàssics
CULTURA CLÀSSICA / GREC	DVD	Match point (Woody Allen)	Referents clàssics
CULTURA CLÀSSICA / GREC	DVD	Medea (Lars von Trier)	Mitologia
CULTURA CLÀSSICA / GREC	DVD	Edipo rey (Passolini)	Mitologia
CULTURA CLÀSSICA / GREC	DVD	Jasón y los Argonautas (Howard Hawks)	Mitologia
CULTURA CLÀSSICA / GREC	DVD	Helena de Troya (Robert Wise)	Mitologia
CULTURA CLÀSSICA / GREC	MP4	Ulises (Camerini-Bava)	Mitologia
CULTURA CLÀSSICA / GREC	DVD	Gladiator (Ridley Scott)	Història
CULTURA CLÀSSICA / GREC	DVD	Los últimos días de Pompeya (Peter Hunt)	Història
CULTURA CLÀSSICA	DVD	La Odisea (Andréi Konchalovski)	Mitologia
CULTURA CLÀSSICA	DVD	Pompeya, el último día (documental)	Història
CULTURA CLÀSSICA	DVD	Coliseo, ruedo mortal en Roma (documental)	Història

A banda farem o podrem fer ús d'altre material audiovisual (en .mp4) sobre Roma, Creta, Micenes, mites, religió, geografia, Jocs Olímpics, oracles, etc.

No deixarem de banda l'assistència a representacions d'obres clàssiques, visites a museus, confecció de mapes on l'alumnat puga representar les principals colònies gregues, els assentaments romans, etc. També podrem usar el blog de Cultura clàssica del centre per a l'elaboració de treballs per part de l'alumnat: <http://ahombrosdeatlas.blogspot.com.es/>

Tots els recursos serviran per a motivar l'alumnat a interessar-se més i millor per la vigència i pervivència del món clàssic.

9. ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES I EXTRAESCOLARS.

1r TRIMESTRE:

- Assistència a teatre, exposicions o espectacles, segons programacions de teatres, auditoris o museus en Castelló.
- Visita al Museu de Belles Arts de Castelló (referents clàssics).
- Visita al Museu de Ciències Naturals del centre.
- Ús de l'Espai Socràtic
- Activitats online o telemàtiques (en qualsevol trimestre)

2n TRIMESTRE:

- Assistència a teatre, exposicions o espectacles, segons programacions de teatres, auditoris o museus en Castelló.
- Altres visites a museus o llocs d'interès per determinar que no necessiten transport o siga urbà.
- Visita al Museu de Belles Arts de Castelló (referents clàssics).
- Visita al Museu de Ciències Naturals del centre.
- Ús de l'Espai Socràtic.
- Visita de la vil·la romana de Vinamargo

3r TRIMESTRE:

- Mitologia al Passeig Ribalta.
- Itinerari pel Castelló mitològic.
- Exposició Dia de la Salut al vestíbul (7 a 11 d'abril de 2025)
- Activitats al voltant del Dia del Llibre (lectura en diferents llocs del centre d'obres clàssiques, etc.)
- Assistència a teatre, exposicions o espectacles, segons programacions de teatres, auditoris o museus en Castelló.
- Visita al Museu de Belles Arts de Castelló (referents clàssics).
- Visita al Museu de Ciències Naturals del centre.
- Visita de la *Domus Baebia* de Sagunt (pendent d'assignació de data).
- Ús de l'Espai Socràtic.
- Exposició de treballs al vestíbul

N. B.: Segons acord del centre, és obligatòria la participació de l'alumnat en les activitats extraescolars gratuïtes, però el punt 2.2.2.7. de la Resolució de 5 de juliol de 2019, amb les instruccions d'inici de curs 19-20 (DOGV 8594, de 18 de juliol) diu:

Aquestes activitats no tindran caràcter lucratiu, seran voluntàries per a les famílies i no podran contindre ensenyaments inclosos en les programacions didàctiques de cada curs escolar ni ser susceptibles d'avaluació a efectes acadèmics de l'alumnat, per la qual cosa NO podem aplicar aquest acord que va contra una Resolució.

GRAVACIÓ D'IMATGES AMB FINALITAT DOCENT

Durant l'exercici de la funció docent, especialment en la realització d'activitats complementàries al centre o fora d'ell, quan aquest reculla dades de caràcter personal - com enregistraments d'imatges o so amb la finalitat d'avaluar els seus coneixements o altres dades relacionades amb la realització d'aquests exercicis, o els resultats de la seua avaluació - aquestes seran custodiades i guardades en el dispositiu establert pel departament per a aquest fi i en cap cas emmagatzemades en entorns no segurs.

10. AVALUACIÓ DE LA PRACTICA DOCENT I INDICADORS D'ÈXIT.

L'avaluació té caràcter formatiu i constitueix una oportunitat perquè el docent es conega millor des del punt de vista professional, identificant tant les seues forteses com els aspectes que pot millorar.

La reflexió sobre la pròpia pràctica docent, és la millor via possible de formació permanent, especialment, quan es fa amb rigor i amb l'ajuda d'instruments vàlids. L'organització actual dels centres educatius fa molt necessari el treball en equip, la col·laboració d'uns amb altres a fi que s'assegure l'intercanvi i la coordinació entre iguals, sense que ningú veja arbitràriament limitada la seua autonomia i la seua creativitat. D'aquesta manera, tots podem sentir-nos enriquits i satisfets a causa del treball col·lectiu ben fet. Els processos com la reflexió en l'acció, l'adopció de noves metodologies, l'avaluació de l'ensenyament i conseqüentment de la nova pràctica docent, són elements de gran importància que hauríem d'anar assumint amb responsabilitat. Aprendre de l'experiència, detectar les àrees de millora de la nostra activitat professional i adoptar compromís en els processos de millora contínua, és constitueixen com prerequisits per poder aconseguir la qualitat de l'ensenyament que la societat d'avui ens demana.

AUTOAVALUACIÓ DE LA PRÀCTICA DOCENT

QÜESTIONARI (MODEL 1)

I. PLANIFICACIÓ. [1 (Mai) 2 (Poques vegades) 3 (Quasi sempre) 4 (Sempre)]

		1	2	3	4
1	Realitze la programació de la meua activitat educativa tenint com a referència el Projecte Curricular d'Etapa.				
2	Plantege els objectius didàctics de forma que expressen clarament les competències que el meu alumnat han d'aconseguir.				
3	Seleccione i seqüencie els continguts en una distribució i una progressió adequada a les característiques de cada grup d'alumnat.				
4	Adopte estratègies i programe activitats en funció dels objectius, dels diferents tipus de continguts i de les característiques dels i de les alumnes.				
5	Planifique les classes de manera flexible, preparant activitats i recursos ajustats el més possible a les necessitats e interessos dels i de les alumnes.				
6	Establis, de manera explícita, els criteris, procediments i instruments d'avaluació i autoavaluació.				
7	Planifique la meua activitat educativa de forma coordinada amb la resta del professorat.				

Observacions i propostes de millora

II. REALITZACIÓ [1 (Mai) 2 (Poques vegades) 3 (Quasi sempre) 4 (Sempre)]
Motivació inicial de l'alumnat

		1	2	3	4
1	Presente i propose un pla de treball, explicant la seua finalitat, abans de cada unitat.				
2	Plantege situacions introductòries prèvies al tema que es va a tractar.				

Motivació al llarg de tot el procés

3	Mantinc l'interés de l'alumnat partint de les seues experiències, en un llenguatge clar i adaptat				
4	Comunique la finalitat dels aprenentatges, la seua importància, funcionalitat, aplicació real.				
5	Done informació dels progressos aconseguits així com de les dificultats trobades.				

Presentació dels continguts.

6	Relacione els continguts i activitats en els interessos i coneixements previs dels meu alumnat.				
7	Estructure i organitze els continguts donant una visió general de cada tema (índex, mapes conceptuals, esquemes, etc.)				
8	Facilite l'adquisició de nous continguts intercalant preguntes esclaridores, sintetitzant, exemplificant, etc.				

Activitats en l'aula.

9	Plantege activitats variades (de presentació-motivació, desenvolupament, síntesi, recuperació/ampliació), que asseguren l'adquisició dels objectius didàctics i les habilitats i tècniques instrumentals bàsiques.				
10	En les activitats que propose existeix un equilibri entre les individuals i els treballs en grup				

Recursos i organització de l'aula

11	Distribuis el temps adequadament: (temps per a l'exposició teòrica, així com per a les activitats que els i les alumnes realitzen a classe).				
12	Adopte diferents agrupaments en funció de la tasca a realitzar, controlant sempre que el clima de treball siga adequat.				
13	Utilitze recursos didàctics variats (audiovisuals, informàtics, etc.) tant per a la presentació dels continguts com per a la pràctica dels i de les alumnes.				

Instruccions, aclariments i orientacions a les tasques de l'alumnat.

14	Comprove que els i les alumnes han entés la tasca que han de realitzar: fent preguntes, fent que verbalitzen el procés...				
15	Facilite estratègies d'aprenentatge: com demanar ajuda, com buscar fonts d'informació, passos per a resoldre qüestions, problemes... done ànims, assegure la participació de tots i totes.				
16	Controle freqüentment el treball de l'alumnat: explicacions addicionals, donant pistes, feedback...				

Clima de l'aula

		1	2	3	4
17	Les relacions que establisc en el meu alumnat dins de l'aula són correctes, fluïdes i des de una perspectiva no discriminatòria.				
18	Afavorisc que les relacions que s'estableixen entre l'alumnat siguen correctes, fluïdes, respectuoses i no discriminatòries (mitjançant dinàmiques de grup, diversificant els agrupaments de l'alumnat, afavorint la participació...).				
19	Afavorisc l'elaboració de normes de convivència amb l'aportació de tots i reaccione de forma objectiva front a situacions de conflicte.				
20	Fomente el respecte i col·laboració entre l'alumnat i accepte els seus suggeriments i aportacions.				

Seguiment / control del procés d'ensenyament-aprenentatge.

21	Revise i corregisc freqüentment els continguts, activitats, propostes -dins i fora de l'aula, adequació dels temps, agrupaments i materials utilitzats.				
22	Proporcione informació a l'alumnat sobre l'execució de les tasques i com pot millorar-les i afavorisc processos d'autoavaluació i coavaluació.				
23	En cas d'objectius insuficientment assolits, propose noves activitats que faciliten la seua adquisició.				
24	En cas d'objectius assolits en un curt espai de temps, propose noves activitats que faciliten un major grau d'adquisició.				

Atenció a la diversitat

25	Tinc en compte el nivell d'habilitats de l'alumnat, el seu ritme d'aprenentatge, les possibilitats d'atenció, etc., i en funció d'ells, adapte els diferents moments del procés d'ensenyament-aprenentatge (motivació, continguts, activitats, etc.).				
26	Em coordine en altres professionals (professorat de recolzament, Equip d'Orientació Educativa), per modificar i/o adaptar continguts, activitats, metodologia, recursos... als diferents ritmes i possibilitats d'aprenentatge.				

Observacions i propostes de millora

III. AVALUACIÓ [1 (Mai) 2 (Poques vegades) 3 (Quasi sempre) 4 (Sempre)]

		1	2	3	4
1	Tinc en compte el procediment general, que concrete en la meua programació d'aula, per a l'avaluació dels aprenentatges, d'acord en el Projecte Curricular o els reglaments d'avaluació.				
2	Aplicue criteris d'avaluació i qualificació (ponderació del valor dels treballs, de les proves escrites, de les tasques de classe, etc.) en cadascun dels temes, d'acord en el Projecte Curricular o reglaments respectius.				
3	Realitze una avaluació inicial a principi de curs, per tal d'ajustar la programació, en la qual tinc en compte l'informe final del tutor anterior, la resta de professorat, el de l'Equip d'Orientació Educativa i/o Departament d'Orientació.				
4	Presente a l'inici de curs a l'alumnat els criteris d'avaluació i qualificació, així com els procediments d'avaluació i recuperació.				
5	Utilitze prou criteris d'avaluació que atenguen de manera equilibrada l'avaluació dels diferents continguts (conceptuals, procedimentals i actitudinals).				
6	Utilitze sistemàticament procediments i instruments variats de recollida d'informació per a l'avaluació (registre d'observacions, carpeta de l'alumne, fitxa de seguiment, diari de classe).				
7	Habitualment, revise i explique els treballs i activitats, proves escrites de l'alumnat i done pautes per a la millora dels seus aprenentatges.				
8	Empre estratègies i procediments d'auto i coavaluació en grup que afavorisquen la participació de l'alumnat en l'avaluació.				
9	Utilitze diferents tècniques d'avaluació en funció de la diversitat de l'alumnat, de les diferents àrees, dels temes, dels continguts...				
10	Utilitze diferents mitjos per informar a les famílies, professorat i alumnat dels resultats de l'avaluació (sessions d'avaluació, butlletí d'informació, reunions col·lectives, entrevistes individuals, assemblees de classe, etc.).				

Observacions i propostes de millora

AUTOAVALUACIÓ DE LA PRÀCTICA DOCENT . QÜESTIONARI (MODEL 2)

I. PLANIFICACIÓ. [1 (Mai) 2 (Poques vegades) 3 (Quasi sempre) 4 (Sempre)]

		1	2	3	4
1	Seleccione i seqüencie els continguts amb una distribució i una progressió adequada a les característiques de cada grup d'alumnat.				
2	Establis, de manera explícita, els criteris, procediments i instruments d'avaluació i autoavaluació.				

Observacions i propostes de millora

II. REALITZACIÓ [1 (Mai) 2 (Poques vegades) 3 (Quasi sempre) 4 (Sempre)]

Motivació inicial de l'alumnat

		1	2	3	4
1	Plantege situacions introductòries prèvies al tema que va a tractar-se				

Motivació al llarg de tot el procés

2	Mantinc l'interès de l'alumnat partint de les seues experiències, amb un llenguatge clar i adaptat. BRAINSTORMING (AUSUBEL).				
3	Done informació dels progressos aconseguits així com de les dificultats trobades.				

Presentació dels continguts.

4	Relacione els continguts i activitats amb els interessos i coneixements previs del meu alumnat.				
5	Estructure i organitze els continguts donant una visió general de cada tema (índex, mapes conceptuals, esquemes, etc.)				
6	Facilite l'adquisició de nous continguts intercalant preguntes esclaridores, sintetitzant, exemplificant, etc.				

Recursos i organització de l'aula

		1	2	3	4
7	Distribuis el temps adequadament: (temps per a l'exposició teòrica, així com per a les activitats que l'alumnat realitze a classe).				
8	Utilitze recursos didàctics variats (audiovisuals, informàtics, etc.) tant per a la presentació dels continguts com per a la pràctica de l'alumnat.				

Instruccions, aclariments i orientacions a les tasques de l'alumnat.

		1	2	3	4
9	Comprove que els i les alumnes han entés la tasca que han de realitzar: fent preguntes, fent que verbalitzen el procés...				
10	Facilite estratègies d'aprenentatge: com demanar ajut, com buscar fonts d'informació, passos per a resoldre qüestions, problemes, done ànims i m'assegure la participació de tots i totes.				

Clima de l'aula

11	Les relacions que establis en els meu alumnat dins de l'aula són correctes, fluïdes i des de una perspectiva no discriminatòria.				
12	Afavorisc que les relacions que s'estableixen entre l'alumnat siguin correctes, fluïdes, respectuoses i no discriminatòries (mitjançant dinàmiques de grup, diversificant els agrupaments de l'alumnat, afavorint la participació...).				
13	Afavorisc l'elaboració de normes de convivència amb l'aportació de tots i reaccione amb equanimitat davant situacions conflictives.				
14	Fomente el respecte i col·laboració entre els alumnes i accepte els seus suggeriments i aportacions.				

Seguiment/ control del procés d'ensenyament-aprenentatge.

15	Revise i corregisc freqüentment els continguts, activitats, propostes -dins i fora de l'aula, adequació dels temps, agrupaments i materials utilitzats.				
16	Proporciono informació a l'alumnat sobre l'execució de les tasques i com pot millorar-les i afavorisc processos d'autoavaluació i coavaluació.				
17	En cas d'objectius insuficientment assolits, propose noves activitats que faciliten la seua adquisició.				

Atenció a la diversitat

18	Tinc en compte el nivell d'habilitats de l'alumnat, el seu ritme d'aprenentatge, les possibilitats d'atenció, etc., i en funció d'ells, adapte els diferents moments del procés d'ensenyament-aprenentatge (motivació, continguts, activitats, etc.).				
----	---	--	--	--	--

Observacions i propostes de millora

III. AVALUACIÓ [1 (Mai) 2 (Poques vegades) 3 (Quasi sempre) 4 (Sempre)]

		1	2	3	4
1	Realitze una avaluació inicial a principi de curs, per tal d'ajustar la programació, en la qual tinc en compte l'informe final del tutor anterior, la resta de professorat, el de l'Equip d'Orientació Educativa i/o Departament d'Orientació.				
2	Presente a l'inici de curs a l'alumnat els criteris d'avaluació i qualificació, així com els procediments d'avaluació i recuperació.				
3	Utilitze prou criteris d'avaluació que atenguen de manera equilibrada l'avaluació dels diferents continguts (conceptuals, procedimentals i actitudinals).				

Observacions i propostes de millora

ANNEX 1. MESURES D'IMPLEMENTACIÓ DELS DIFERENTS PLANS D'ACTUACIÓ (MILLORA) I PROJECTES D'INNOVACIÓ.

En aquest apartat repassarem em punts presents en el Pla de Millora del centre i en quins d'ells podem col·laborar i des de les assignatures de Grec i Cultura Clàssica.

Competència lingüística. Comprensió, expressió i interacció oral

L'objectiu general és: *Organitzar activitats per promoure l'ús de l'oral formal, tant dins de l'aula com en espais alternatius oberts a un públic més ampli.*

Les actuacions previstes (els indicadors d'avaluació que s'empraran s'especifiquen entre parèntesi després de cada actuació) en les que el Departament de Grec hi pot col·laborar des de la docència diària de les seues assignatures són:

Planificar i realitzar exposicions orals a l'aula, amb regularitat. (Informe del departament amb les activitats realitzades).

Organitzar i dur a terme debats a l'aula a partir de la lectura de textos o de la visualització de documents audiovisuals. (Informe del departament amb les activitats realitzades).

Comprensió escrita (lectura)

Els objectius generals són:

Dissenyar activitats per promoure la lectura i per desenvolupar estratègies concretes per ajudar a l'alumnat a llegir millor

Aplicar sistemàticament les estratègies més adients per a la millora de la comprensió de textos, tot tenint en compte el tipus de text o model textual (narratiu, expositiu, argumentatiu...) i el nivell de maduració de l'alumnat.

Fomentar la lectura comprensiva i la capacitat de l'alumnat per analitzar la informació, interpretar textos amb dades numèriques o amb gràfics i fer deduccions i interpretacions.

Dissenyar un pla lector per a cadascuna de les llengües curriculars, que contemple almenys una lectura obligatòria trimestral i les activitats de seguiment i explotació de la lectura posteriors.

Les actuacions previstes (els indicadors d'avaluació que s'empraran s'especifiquen entre parèntesi després de cada actuació) en les que el Departament de Grec hi pot col·laborar des de la docència diària de les seues assignatures són:

Organitzar activitats de promoció de la lectura col·lectiva en espais públics per commemorar dates, personatges o esdeveniments històrics singulars. No serien només amb ocasió d'aquestes dades o fets, sinó simplement pel fet de donar a conèixer els molt oblidats escriptors grecs clàssics. Es podria fer en Grec II i amb la figura d'Homer que està en el temari de l'assignatura, tot llegint, per exemple, un fragment de l'Odissea en l'original grec i en traducció castellana, catalana, francesa i anglesa. També lectura de mites en Cultura Clàssica. (Informe de les activitats realitzades)

Dedicar més temps a l'anàlisi i al comentari de textos històrics, literaris o procedents dels mitjans de comunicació. Aquesta actuació està totalment present en l'assignatura de Grec II en la que es tradueix i comenten textos literaris sobre mitologia (Apol·lodor), filosofia (Plató) o vida quotidiana en l'exposició d'un discurs jurídic (Lísies).

Dissenyar activitats d'anàlisi de l'estructura textual: identificar les idees principals i secundàries, analitzar l'organització de la informació en paràgrafs i l'ordenació de les idees i identificar els elements fonamentals de l'estructura narrativa... Açò es tractarà de fer en Grec I, quan explicarem a classe els temes d'història, literatura, religió de la Grècia antiga. (Memòria del departament)

Realitzar activitats de definició de termes (vocabulari) i de precisió lèxica, per tal que l'alumnat s'acostume a utilitzar sempre les paraules i les expressions en el seu sentit exacte. Activitat que es farà en Grec II, dins de l'apartat de l'estudi etimològic dels textos d'Apol·lodor, Plató i Lisies i també es fa en Grec I redó Cultura Clàssica amb molta freqüència. (Memòria del departament.)

Contextualitzar el contingut dels textos per tal de situar-los en el seu marc històric i cultural i poder interpretar-los correctament. Actuació absolutament necessària en el textos que es tradueixen en Grec II. (Memòria del departament.)

Incloure en tots els exàmens algun exercici en què els i les alumnes han d'aplicar les habilitats de comprensió lectora per resoldre correctament les qüestions plantejades. Elaborar-lo i fer-ne ús. (Informe del departament)

Seleccionar les lectures més adients per a cada edat (en llistes obertes o tancades) i presentar-les a l'alumnat amb les guies de lectura o les propostes d'activitats corresponents. Això està previst en Grec I amb un qüestionari de lectura. En Grec II, els alumnes han d'elaborar una presentació dels temes de cultura, amb ajuda de material del departament. (Llistats de lectures en la presentació de les assignatures)

Elaborar guies de lectura, models d'exàmens, controls de lectura i d'altres materials per a l'aprofitament òptim de les lectures. Està elaborat. (Materials elaborats i valoració dels departaments)

Expressió escrita

Els objectius són:

Promoure el gust per la redacció de qualitat i fomentar la vocació literària de l'alumnat.

Fomentar la capacitat de redacció de textos expositius, propis de l'àmbit acadèmic, en totes les assignatures (definicions, preguntes de desenvolupament, explicacions, etc.)

Elaborar un dossier amb els criteris comuns de presentació d'activitats, problemes, treballs monogràfics i quaderns de treball en totes les assignatures. Dissenyar un programa de foment de la redacció (pla de redacció), amb l'objectiu que l'alumnat siga capaç d'escriure textos coherents, ben cohesionats i sense errades ortogràfiques i gramaticals importants.

Les actuacions previstes (els indicadors d'avaluació que s'empraran s'especifiquen entre parèntesi després de cada actuació) en les que el Departament de Grec hi pot col·laborar des de la docència diària de les assignatures que imparteix són:

Convocar un concurs literari anual per premiar els millors treballs d'ESO i Batxillerat en poesia, narrativa i assaig. Cas que en el curs 2024-2025 es convoque, el departament esperonarà l'alumnat a participar. (Ajudar en la redacció de les bases)

Cal dir que el departament de Grec convoca des de fa alguns cursos, tot i que amb poc d'èxit de participació el Premi d'Excel·lència en el què s'ha promocionat el gust per la redacció, l'estudi i la investigació. Aquest any no sabem si ho farem.

Promoure activitats i treballs que demanen la redacció de respostes elaborades, en lloc de respostes soltes o fragmentades.

Incloure en tots els exàmens escrits preguntes de desenvolupament per tal d'exigir l'aplicació de les estratègies de redacció que s'han treballat a l'aula. Elaborar-les i fer-ne ús. (Informe del departament)

Redactar un text expositiu (cartell, crítica bibliogràfica, panell...) sobre els llibres de lectura i presentar els treballs a la resta del centre. El departament animarà a l'alumnat a la participació amb la col·laboració i assessorament del professorat.

(Materials elaborats i informe del departament).

Normativa ortogràfica i gramatical

L'objectiu és:

Consensuar una sèrie de decisions per conscienciar els estudiants de la importància d'utilitzar correctament la normativa ortogràfica i gramatical en totes les produccions escrites.

Les actuacions previstes (els indicadors d'avaluació que s'empraran s'especifiquen entre parèntesi després de cada actuació) en les que el Departament de Grec hi pot col·laborar des de la docència diària de les seues assignatures són:

Organitzar un concurs d'ortografia a nivell de centre i promoure la participació de l'alumnat en concursos organitzats per entitats externes. El departament animarà a l'alumnat a la participació. (Informe de la participació i valoració dels resultats).

Consensuar els criteris de correcció d'exàmens per tenir en compte les errades ortogràfiques i gramaticals, tot estudiant la possibilitat d'aplicar una penalització màxima d'1 punt. És un acord de la CCP que s'aplicarà.

Competència social i cultural

Coneixement i interacció amb el món físic

L'objectiu és:

Promoure activitats de conscienciació sobre problemes relacionats amb l'entorn físic o amb el context sociocultural.

Les actuacions previstes (els indicadors d'avaluació que s'empraran s'especifiquen entre parèntesi després de cada actuació) en les que el Departament de Grec hi pot col·laborar des de la docència diària de les assignatures que imparteix són:

Preparar un àlbum de retalls de premsa (de notícies de televisió o d'informacions procedents d'Internet) sobre temes i problemes relacionats amb les ciències naturals. Es farà amb els problemes de l'ecologia, però tot usant les notícies en grec clàssic que elabora el professor José Coderch en la web <http://www.akwn.net/> (Material elaborat)

Planificar i dur a terme, anualment, una seqüència d'activitats de caràcter interdisciplinari que demane la col·laboració de diversos departaments al voltant d'un centre d'interès o d'un projecte de treball. Es tractarà de fer amb els departaments que presentem continguts propers als estudiats en Grec I redó II, encara que siguin de distint nivell. Caldrà posar-se en contacte amb el departament o professorat adient. (Planificació de la seqüència didàctica)

Competència social i ciutadana

Els objectius són:

Promoure el coneixement d'institucions, associacions i centres socials que treballen en la protecció de les persones amb risc d'exclusió social.

Impulsar activitats de conscienciació social i promoure el cooperativisme i la coresponsabilitat.

Les actuacions previstes (els indicadors d'avaluació que s'empraran s'especifiquen entre parèntesi després de cada actuació) en les que el Departament de Grec hi pot col·laborar des de la docència diària de les assignatures que imparteix són:

Promoure la realització d'activitats que fomenten la solidaritat amb les persones més desprotegides (bancs d'aliments, intercanvi de llibres de text, intercanvi de joguines, etc.)

Promoure la col·laboració amb organitzacions no governamentals (ONG)

Incentivar el voluntariat en les tasques de col·laboració amb grups de treball que realitzen diverses activitats en el context físic del centre (neteja, biblioteca, etc.)

Es parlarà a l'aula sobre aquests punts, a partir dels continguts de l'assignatura.

Competència cultural i artística

L'objectiu és:

Organitzar activitats per promoure el coneixement de l'art, per valorar la presència de l'art en la vida quotidiana i per conscienciar l'alumnat de la necessitat de respectar, conservar i promoure el patrimoni històric i artístic propi.

Les actuacions previstes (els indicadors d'avaluació que s'empraran s'especifiquen entre parèntesi després de cada actuació) en les que el Departament de Grec hi pot col·laborar des de la docència diària de les seues assignatures són:

Programar i realitzar eixides didàctiques a museus i altres espais expositius per afavorir el contacte dels estudiants amb activitats culturals diverses. Estan previstes en la programació.

Promoure la intervenció en el centre de professionals de la cultura en tots els àmbits i espais possibles.

Promoure la realització d'estudis per entendre l'espai urbà: el seu dibuix, la geometria, el disseny i la fotografia, els factors condicionants (socials, econòmics i històrics) i la presència d'elements arquitectònics, escultures i pintures. Especialment en l'assignatura de Cultura Clàssica es treballarà aquest actuació.

Valorar positivament la neteja en la presentació de treballs, l'esforç de superació, l'actitud positiva davant del treball i el respecte als companys. S'ha dit a l'alumnat en la presentació de l'assignatura.

Competència estratègica

Tècniques de treball: aprendre a aprendre

Els objectius són:

Promoure un canvi metodològic en la correcció de l'escrit que afavorisca l'autoaprenentatge i la interacció professorat-alumnat durant el procés d'escriptura.

Promoure activitats per afavorir el desenvolupament de la capacitat de recollir, sintetitzar i organitzar informació procedent de fonts orals o escrites.

Les actuacions previstes (els indicadors d'avaluació que s'empraran s'especifiquen entre parèntesi després de cada actuació) en les que el Departament de Grec hi pot col·laborar des de la docència diària de les seues assignatures són:

*Dissenyar un sistema de codis de correcció de l'escrit per a totes les llengües i promoure l'aplicació d'un sistema de correcció que afavorisca la interacció durant el procés d'escriptura i l'autocorrecció. **Proposta de codis de correcció.***

Elaborar un dossier de textos i activitats per aprendre a fer resums.

Organitzar un seminari o un grup de treball per intercanviar experiències i per compartir els problemes relacionats amb la correcció de l'escrit i incloure'l en el Pla Anual de Formació del centre.

Preparar un recull d'activitats per aprendre a recollir, sintetitzar i organitzar informació: quadres, esquemes incomplets, selecció d'idees important.

El Departament de Grec està obert a la participació en aquest seminari i a col·laborar en la creació dels dossiers.

Competència digital

Objectiu:

Planificar i dur a terme activitats que fomenten l'ús de les noves tecnologies com a font d'informació i com a eina per al desenvolupament de la competència comunicativa.

Les actuacions previstes (els indicadors d'avaluació que s'empraran s'especifiquen entre parèntesi després de cada actuació) en les que el Departament de Grec hi pot col·laborar des de la docència diària de les seues assignatures són:

Fomentar la creació de blocs per tal de promoure l'exercici de la lectura, la comprensió i la redacció. El departament de Grec, en l'assignatura de Cultura Clàssica, té un bloc en el que pretenem que l'alumnat participe en la redacció d'articles sobre la presència de la cultura clàssica en l'actualitat. **(Memòria del departament)**

Autonomia i iniciativa personal

Objectius:

Organitzar activitats per conscienciar l'alumnat de la necessitat d'adoptar i mantenir hàbits de puntualitat, higiene i bona conducta com a requisits imprescindibles per millorar el rendiment acadèmic.

Planificar un conjunt d'actuacions adreçades a l'alumnat per tal de contribuir a la individualització i la personalització dels processos d'ensenyament-aprenentatge.

Promoure la coordinació del professorat que imparteix docència en el mateix grup-classe, per tal de fomentar la motivació i la implicació de l'alumnat en els seus estudis.

Posar en marxa les iniciatives necessàries per crear entre els pares-mares-tutors legals i el professorat la consciència d'un objectiu comú: la formació dels fills-filles / alumnat en tots els aspectes de la seua personalitat.

Coordinar tots els programes d'atenció a la diversitat.

Dur un seguiment individualitzat de les necessitats educatives de tot l'alumnat del centre.

Acompanyar l'alumnat en el seu procés de creixement personal i educatiu.

Promoure iniciatives per afavorir l'autoconeixement dels i de les alumnes, en capacitats, qualitats, interessos i motivacions.

Proporcionar a l'alumnat informació actualitzada de les opcions acadèmiques i professionals més adequades per al desenvolupament personal de cadascú.

Aquests objectius són responsabilitat del Departament d'Orientació.

Les actuacions previstes (els indicadors d'avaluació que s'empraran s'especifiquen entre parèntesi després de cada actuació) en les que el Departament de Grec hi pot col·laborar des de la docència diària de les seues assignatures són:

Organitzar i dur a terme campanyes de conscienciació d'hàbits d'higiene, puntualitat i bona conducta adreçades especialment a l'alumnat d'ESO.

Supervisar la neteja de les aules, els corredors i la resta d'espais comuns del centre per tal de comprovar que es mantenen uns hàbits correctes de neteja i higiene. El Departament de Grec forma part de la Comissió de Neteja del Claustre.

Planificar i realitzar sessions monogràfiques sobre tècniques d'estudi específiques per a cada nivell educatiu. Es tractarà de fer en els nivells en els quals el departament exerceix la docència.

ANNEX II. PLA DE REFORÇ

En la *RESOLUCIÓ de 22 de juliol de 2024, del secretari autonòmic d'Educació, per la qual s'aproven les instruccions per a l'organització i el funcionament dels centres que imparteixen Educació Secundària Obligatòria i Batxillerat durant el curs 2024-2025*, hom diu açò respecte a les matèries no superades:

4.2.1.3. Calendari d'avaluacions i recuperacions

4. En el cas de Batxillerat, l'alumnat podrà fer una prova extraordinària de les matèries no superades. Tant en els centres públics com en els centres privats concertats, les proves extraordinàries i la sessió d'avaluació final extraordinària han d'estar acabades el 30 de juny de 2025.

8.3. Alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu i necessitats de compensació de desigualtats

6. El capítol IV de l'Orde 20/2019 defineix les mesures de nivell III i IV i regula els criteris per a l'aplicació.

6.1. Les mesures que poden aplicar-se en l'Educació Secundària Obligatòria són les següents:

a) Accessibilitat personalitzada, amb mitjans comuns o amb mitjans específics o singulars.

b) Adequació personalitzada de les programacions d'aula.

c) **Reforç pedagògic per a alumnat que té dificultats d'aprenentatge en matèries determinades, que ha promocionat amb matèries no superades del curs anterior**, que està un any més en el mateix curs, o alumnat d'incorporació tardana que s'incorpora de manera transitòria en un curs inferior al qual li correspon per edat.

6.2. Les mesures que poden aplicar-se en el Batxillerat són les següents:

a) Accessibilitat personalitzada, amb mitjans comuns o amb mitjans específics o singulars.

b) Adequació personalitzada de les programacions.

c) **Reforç pedagògic per a alumnat que té dificultats d'aprenentatge en àrees o matèries determinades, que ha promocionat amb àrees o matèries no superades del curs anterior**, que està un any més en el mateix curs, o alumnat d'incorporació tardana al sistema educatiu valencià que s'incorpora de manera transitòria en un curs inferior al qual li correspon per edat.

En la *RESOLUCIÓ de 29 de març de 2021, de la Secretaria Autonòmica d'Educació i Formació Professional, per la qual es dicten instruccions per a l'adaptació del currículum, les programacions didàctiques i els criteris d'avaluació, promoció i titulació durant el curs 2020-2021, davant la situació ocasionada per la Covid-19, deia que l'alumnat que NO superara alguna matèria hauria de seguir els plans de reforç que establiren els departaments.*

Ho deia en l'apartat **Quart. Directrius específiques per etapes o ensenyaments** i aplicat a ESO i Batxillerat:

III. Educació Secundària Obligatòria. 5. Criteris de promoció de curs

c) L'alumnat que promoció sense haver superat totes les matèries seguirà els plans de reforç que establisquen els corresponents departaments didàctics en coordinació amb els equips docents de cada grup el curs 2022-2023.

IV. Batxillerat. 5. Criteris de promoció de curs

c) L'alumnat que promoció sense haver superat totes les matèries seguirà els plans de reforç que establisquen els corresponents departaments didàctics i haurà de superar les avaluacions corresponents d'aquests plans de reforç durant el curs 2022-2023.

És per això que en aquesta programació hem d'establir aquests plans de reforç pel que a les assignatures de Cultura Clàssica i Grec I, en els qual hi ha alumnat que ha promocionat al curs següent amb una d'aquestes matèries suspesa. Es poden donar dues situacions diferents:

a. L'alumnat cursa la matèria optativa Cultura Clàssica o l'assignatura Grec II en el curs 24-25.

b. L'alumnat **NO** cursa la matèria optativa Cultura Clàssica o l'assignatura Grec II en el curs 24-25.

Situació a): En aquest cas, si l'alumnat pendent supera l'optativa de Cultura Clàssica o Grec II, quedarà superada també la del curs anterior no superada, bé Cultura Clàssica, bé Grec I, sempre que, a més, haja elaborat els treballs indicats pel professorat, en el primer cas, i haja anat al repàs i mostrat una actitud responsable d'esforç. L'alumnat tant d'una com d'altra matèria serà informat d'aquest extrem, per a que en siga sabedor i s'esforce en la superació de la matèria en el curs 24-25.

L'alumnat de Grec II amb Grec I pendent haurà d'anar també al repàs i realitzar les proves establertes per a tindre una doble possibilitat de recuperar l'assignatura.

L'alumnat de Cultura Clàssica haurà de realitzar algun treball i fer les activitats i exercicis de les unitats que determine el professorat. De tota manera, respecte a aquesta matèria, cal dir que NO és una assignatura de continuïtat, és a dir, que els continguts vistos en un curs són independents del que es poden veure en un altre i, per aquesta raó, si l'alumnat compta amb el llibre de text i té la supervisió del professorat, pot, sense massa problema o dificultat, superar-la.

Situació b): En ella, a la seua vegada, cal diferenciar les matèries no superades Cultura Clàssica i Grec I, ja que la segona disposa d'un repàs en el curs 2024-2025, fet que no ocorre amb Cultura Clàssica. En aquesta matèria, tal com diem en l'apartat **Procediment i criteris de recuperació de matèries pendents**, del capítol 7. **Criteris de qualificació**, es procedirà així:

Procediment i criteris de recuperació de matèries pendents.

GREC I

Al curs 2024-2025 hi ha al centre 5 alumnes pendents de Grec I: 1 del torn diürn, 1 de nocturn i 3 de distància. Aquests darrers estan matriculats en la de 1r i s'han d'examinar en el període d'exàmens de 1r. Els de diürn/nocturn disposen d'una hora de repàs setmanal (**DIJOURS DE 16:20 A 17:15**) de l'assignatura, a la qual hauran d'acudir, com a primera condició per a recuperar-la. El professorat encarregat del repàs, coordinat amb cap de departament, els comentarà en el repàs el sistema de recuperació que serà molt aproximat al següent:

1. Es dividirà el curs en dos períodes de control: en gener (o abans o després a criteri del professor del repàs) i abril l'alumnat pendent s'examinarà en eixos mesos de la matèria vista en cada període.

En abril el control es farà d'acord amb el calendari establert per la direcció d'estudis. Es poden fer controls de contingut més freqüents segons el criteri pedagògic del professor del repàs.

2. A banda dels controls de l'assignatura, el professorat pot encarregar l'alumnat pendent de grec una altra tasca, que pot ser o bé un treball sobre determinat aspecte de la cultura, la literatura o la història de Grècia. Aprovarà l'assignatura pendent l'alumnat que supere els controls i faça, si és el cas, el treball encarregat.

Les unitats didàctiques de 1r que seran objecte d'examen seran de la 1 a 17 (incompleta) i la 19 (pronom relatiu i oració subordinada de relatiu) del manual de Grec I i els temes de cultura del mateix manual, que podran ser avaluats amb la realització de resums o presentacions a l'aula.

En el batxillerat a distància l'alumnat amb la matèria pendent GREC I estarà matriculat en ella i s'examinarà d'ella en els corresponents exàmens de 1r batxillerat dels dos quadrimestres. Cal recordar que, cas de no aprovar la pendent en el període ordinari, l'alumnat disposa també d'una prova extraordinària per a la recuperació de la matèria pendent, abans de les proves extraordinàries de 2n de batxillerat (cap al 10-12 de juny de 2025).

En tot moment el Departament estarà a disposició de l'alumnat pendent per tal d'aclarir dubtes, donar explicacions requerides o per altres motius pels quals se'l pugua necessitar.

CULTURA CLÀSSICA

- **Alumnat amb Cultura Clàssica de 1r pendent**

Hi ha quatre (4) alumnes amb Cultura Clàssica de 1ESO pendent, un (1) del curs 2022-2023 i tres (3) del 2023-2024. Aquest alumnat recuperarà la matèria de forma distinta.

L'alumne pendent del 22-23, que cursa la matèria també aquest curs 24-25 ja ha rebut un correu del cap de departament amb l'explicació de la forma de la recuperació, de les unitats didàctiques del llibre de primer que seran objecte de control, de les activitats del llibre i qüestionaris sobre vídeos o mites que caldrà lliurar i de què es faran dos blocs de sabers bàsics i un control sobre cadascú d'ells, un en gener de 2025 (dilluns 13) i l'altre en maig (entre el 2 al 8, quan ho establisca el centre).

En concret són:

Control 1: Grècia: Unitats 1 (El món grec), 2 (Atenes), 3 (La societat en Atenes i Esparta), 4 (Alexandre el Gran), 5 (Els déus), 6 (Els oracles. Delfos), 7 (Els Jocs Olímpics) i 8 (La Ilíada). Activitats 1 a 9 (pàgines 26 i 27), 12 a 24 (pàgines 28, 29 i 30). En total, 22 activitats.

Control 2: Grècia: Unitats 9 (L'Odissea), 10 (El teatre) i 11 (L'escultura); Roma: Unitat 1 (La fundació de Roma). Activitats 25 a 31 (pàgines 30 i 31 del bloc de Grècia) i 1, 2 i 3 (pàgina 52 del bloc de Roma) i els qüestionaris dels mites adjuntats

Els controls (la nota dels quals valdrà un 70%) i el lliurament de les activitats (que suposen un 30%) determinaran la recuperació de l'assignatura. Exemple: 5 i 6 en els controls suposen un 3,85 (5,5 x 0,7); d'altra banda, 7 i 5 de les activitats i qüestionaris suposen un 1,8 (6 x 0,3) i el total és un 5,65. Se li ha enviat un missatge per Ítaca a la família.

El tres (3) alumnes pendents del 23-24 hauran de realitzar al llarg del curs uns qüestionaris sobre quatre (4) breus mites que també els seran lliurats. A banda, faran activitats com resposta a preguntes sobre textos, sopes de lletres, encreuats, lectura en clau ... d'un dossier de lectures mitològiques. El professor de PT supervisarà la feina ja que té a l'alumnat en PMAR2 i 2ESO. Ja s'ha comunicat a l'alumet la forma de recuperació i se li ha lliurat al primer part de les tasques (activitats com resposta a preguntes sobre textos, sopes de lletres, encreuats, lectura en clau, etc. d'un dossier de lectures mitològiques). S'ha penjat AULES DOCENT un document sobre com recuperar la matèria pendent.

Per cada alumne o alumna amb una matèria del departament suspesa s'elaborarà un Pla de Reforç Personalitzat fent ús del següent model:

MATÈRIA/MÒDUL/ÀMBIT NO SUPERAT: CULTURA CLÀSSICA ☐ / GREC ☐	APRENENTATGES NO ASSOLITS. PLA DE REFORÇ Departament GREC / CULTURA CLÀSSICA	GRUP	
ALUMNA / ALUMNE			
PROFESSOR / A		DATA	

DIFICULTATS	Acció a prendre
D'aprenentatge	Enviament de les Unitats Didàctiques objecte d'estudi
Amb les llengües oficials	
Reforç de continguts	Realització de les tasques de les unitats
Organització	Realització de les tasques i d'un o dos controls senzill de les unitats

CONTINGUTS (ASSOLIMENTS MÍNIMS)
Ubicar en l'espai i el temps les cultures grega i romana clàssiques.
Saber expressar, breu i clarament, els trets distintius essencials d'aquestes cultures.
Conèixer els elements principals de la mitologia grecollatina tot identificant els déus i deesses amb nom, atribucions i símbols.
Reconèixer el tipus i funció dels edificis del món clàssic destinats a l'oci i la diversió (amfiteatre, circ, termes, teatre).
Conèixer les formes bàsiques d'organització política a la Grècia i Roma clàssiques.
Localitzar en un mapa les principals ciutats i monuments d'època romana que hi ha avui en la Península Ibèrica.
Valorar el llegat d'obres civils de l'Imperi romà: vies, aqüeductes, ponts, obres civils.
Conèixer l'explicació, basada en l'origen llatí, de determinats gentilicis actuals a Espanya.

ANNEX III. ÚS DE LES LLENGÜES COOFICIALS I / O ESTRANGERES

El membres del departament de Grec fan un ús indistint de les llengües cooficials a la Comunitat Valenciana, si bé cal fer la següent distinció:

- Al torn Nocturn la llengua majoritàriament emprada és el castellà
- Al torn Diürn el valencià. S'ha fet un esforç per redactar en valencià el manual de 1r de Batxillerat. Ja ho estava el de 2n. Alguns dels llibres de Cultura Clàssica, estan en valencià, però altres en castellà. AULES està en valencià en la seua estructura i disposició (nom de documents, arxius, enllaços i etiquetes), però alguns documents i arxius penjats, així com vídeos enllaçats, estan en castellà.
- A l'ensenyament a distància, el castellà; l'Aula Moodle està en castellà i valencià, els exàmens seran en castellà i la major part de documents i arxius també en castellà.

ANNEX IV. PLANIFICACIÓ DE REUNIONS DE DEPARTAMENT

1. El 30 d'octubre hi ha claustre. Farem la reunió el **dimecres 6 de novembre** a les 16:00.
2. L'11 de desembre hi ha CCP. La reunió serà el **dimecres 18 de desembre** (estadística de la 1a avaluació).
3. No hi haurà reunió, però caldrà enllestir el seguiment del 1r trimestre per a principis de gener (8-9).
4. El 29 de gener hi ha claustre. Reunió el **5 de febrer** a les 16:00.
5. El 26 de febrer hi ha CCP, però el dimecres següent hi ha avaluacions. Reunió el dilluns **3 de març**.
6. No hi haurà reunió, però caldrà preparar el seguiment del 2n trimestre.
7. El 9 d'abril hi ha Claustre. La reunió serà el **16 d'abril**, dia abans de les vacances de Setmana Santa i Pasqua.
8. El 30 d'abril és CCP. Reunió el dimecres **7 de maig**.
9. El 28 de maig hi ha CCP i farem la reunió el **4 de juny**.
10. Caldrà enllestir la memòria final de curs que es lliura en juliol (cap al 3-5).

Programació aprovada pel departament a Castelló de la Plana el 23 d'octubre de 2024

El Cap de departament

Miguel Ángel Prades Prades (Cap de Departament de Grec)

Signat: Vistiplau de l'altre membre del departament Javier Ramia Gil